

yeni demokrasi

Aralık '89

Sayı: 28

Yıl: 3

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 3000 TL (KDV Dahil)

Doğu Avrupa'da

İFLAS EDEN

KOMÜNİZM DEĞİL

REVİZYONİZMDİR

TBKP ve KÜRT
ULUSAL SORUNU

OKURLARIMIZA...

Yayın dünyasına adım attığımızdan bugüne kadar egemen sınıflar, proletaryanın özgür sesini kesmek, böylece alabildiğine sömürü, vahşet politikalarını daha rahat yürütebilmek amacıyla baskının, zorbalığın her türünü pervasızca uygulamaktan geri kalmadı. Elbette ne bugüne kadar uygulanagelen baskılar ne de uygulanacak olanlar bizi yüklediğimiz tarihsel sorumluluktan alıkoymayacaktır. Çünkü biz; o kahredici muazzam gücüyle yığınların kürsüsüyüz, onların malı onların gözü kulağıyız. İşte böylesine görkemli bir gücün sesini kesmek tarihte hiçbir zorbaya nasip olmamıştır ve olmayacaktır.

Dergimiz üzerindeki baskıların dikkatten kaçan bir yanını ele almak istiyoruz. Genellikle, dergi çalışanlarının üzerinde uygulanan işkenceler, toplatma kararları, bürolara yapılan baskınlar ilgi odağı. Oysa gözden kaçırılmaması gereken önemli bir nokta da, toplatma kararlarının ardından gelen ekonomik zorluklar. Zaten artan kâğıt fiyatları, her geçen gün dayanılmaz boyutlara ulaşan yaşam koşulları, kira ve diğer masraflar yayın yaşamına binbir zorlukla devam etmemize neden olmakta.

Bu zorlukların aşılması ancak ve ancak, okurlarımızın değerli katkılarıyla olanaklı olur. Yeni aboneler bulmak, abone paralarını düzenli ödemek; bürolara yardım etmek bu katkıların başlıcaları. İçinde bulunduğumuz maddi zorlukları aşmak, bunun yanı sıra bundan daha önemli olarak; geleceğe ilişkin yeni planlarımızı yaşama geçirebilmek için yoğun bir dayanışmaya gereksinmemiz var. Geleceğe ilişkin dedik, bunu biraz açarsak; dergimizin sayfa boyutu, olayların çeşitliliği artık birtakım yeniliklerin gerekli olduğunu ortaya koyuyor. Yeni Demokrasi olarak, siz okuyucularımızın karşısına her sayımızla daha bir güzel, daha bir dolu, her yönüyle tatmin edici olarak çıkmak istiyoruz. Geldiğimiz aşamada ayda bir periyodla çıkmamız siz okuyucularımızın gereksinmelerine cevap verememektedir. İleri okuyucularımız teorik yazıların daha çok olmasını isterken, orta ve geri okurlarımız kendi sorunlarına yanıt verecek, herkesin rahatlıkla anlayabileceği sayfaların daha çok olmasını istemektedir. Bu da teorik ve haber-yorum olmak üzere iki ayrı yayın olarak ayrışmamızı zorunlu bir görev olarak hedeflerimiz arasında önemli bir yere koymaktadır.

Bu nedenlerden ötürü, sizleri, proletaryanın özgür sesinin daha da yükselmesi, daha nitelikli yayınlar dizisine dönüşmesi, daha geniş yığınlara ulaşılması bağlamında dayanışmaya çağırıyor, önümüze koyduğumuz hedeflere ulaşmak için maddi vb. her türlü desteğinizi bekliyoruz. Yapacağınız en küçük yardımın hedefimize ulaşmada büyük bir destek, aynı zamanda egemen sınıfların dergimiz üzerindeki baskılarını boşa çıkaracak bir destek olacağının bilinciyle davranacağımıza inanıyoruz.

Umutluyuz ve inanıyoruz. Desteğinizle, ilginizle önümüze koyduğumuz hedeflere ulaşacağız. Proletaryanın özgür sesi olan Yeni Demokrasi'nin fabrikalarda, tarlalarda yankılanan haykırışını daha da gürleştirerek Yeni Demokratik Türkiye'yi yaratmada üstümüze düşen görevi layıkıyla yerine getireceğiz.

Yurtiçi katkılarınızı, Akbank Bahçelievler İst. Şub. 6720-7 DHN nolu hesaba, yurtdışı katkılarınızı ise aynı şubenin Döviz Tevdiat Hesabı 6764-5 nolu hesaba yatırabilirsiniz.

Dostlukla...

İÇİNDEKİLER

İflas Eden Revizyonizm Çatırdayan Duvar Ve 141-142	4
Doğu Avrupa'da İflas Eden Komünizm Değil Revizyonizmdir	8
Doğmatizme Karşı Açılan Savaşım mı Yoksa Yöntemde Dogmatik mi?	17
Yurtdışındaki Yeni Demokrasi 3. Yıl Şenlikleri Büyük Katılımlarla Coşkuyla Sürüyor	22
Ankara'da İşçi Eylemleri Yükseliyor	24
Altın Tavuk Tarım İşçileri Mücadeleyle Olgunlaşıyor	26
Kasım Ayındaki Belediye-İş Kongresine Dair	27
Tunceli'de Baskılar ve Göçe Zorlanmalar Sürüyor	28
Gecekonudaki Mezalime Dur Demek İçin Birleşelim	30
Cem Karaca ve Değişim ...	32
Öğrenci Gençliğin Merkezi Örgütlenmesini Yaratalım .	34
Öğrenci Gençlik Neyi Hedeflemelidir	36
TBKP ve Kürt Ulusal Sorunu	39
Yeni Demokratik Gençlik Mücadelesi Yükseliyor	47
Kendiliğindencilğe Kölece Bir Boyunegiş ve Eleştirinin Sefaleti	49
Sosyalizmin Sorunları	58

Bu sayımızla; Genel Müdürlükte ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nde yapılan yeni değişikliklerle, ekonomik şartların zorunlu bir dayatması olan yeni bir fiyatla (3000 TL) ve mizampajımızda yapacağımız yeniliklerle siz okuyucularımızla yine beraberiz.

Yayın hayatımıza başladığımızda proletaryanın özgür sesini, en geniş kitlelere ulaştırmak için tüm imkânlarımızla çalışacağımızı, hiçbir baskı ve tehdidin bizi bu çabamızdan alıkoymayacağını belirtmiştik. ML-MZD bilimi rehberliğinde, İ.KAYPAKKAYA'nın hattında kararlılıkla yayın hayatını sürdüren dergimiz her sayısıyla daha iyi, daha nitelikli ve kaliteli olarak okuyucularımıza ulaşmaya çalıştı. Önüne hep kendini yenilemeyi koydu.

Bu sayımızdaki değişikliklerden biri de idaridir. Bugüne kadar genel müdürlüğü yürüten arkadaşımız Yusuf UYGUN'un yerine M.Ali ESER, Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yürüten Murat TUNÇ arkadaşımız yerine de Tuncer DİLAVEROĞLU arkadaşımız gelmiş bulunmaktadır. İdari yapıdaki bu değişiklik siyasi bir derginin misyonuna uygun ve tamamıyla olumlu bir ihtiyaçtan kaynaklanmıştır. Bir Kızılderinin yönetici görevlendirmedeki kaygısı ne ise bizdeki değişikliğin karşıladığı ihtiyaç da odur. Görevlerini yeni arkadaşlarımıza devreden her iki arkadaşımızın çalışmaları boyunca dergimizi sizlere ulaştırmada gösterdikleri fedakarlık, azim ve çabaları kıymetini derginin harcında muhafaza ederek sizlere ulaşmaya devam edecektir.

Hedeflediğimiz; özlemini duyduğunuz, tüm okuyucularımızın ihtiyacına cevap verecek bir düzeyi yakalamak ve yeni bir yayımla Yeni Demokrasi'yi daha güçlü kılmak için siz okuyucularımızın desteğine ihtiyacımız var. Bunun için açtığımız kampanyaya tüm gücünüzle katılmanızı bekliyoruz.

Bu sayımızın gündemi bir hayli yoğun. Baş ve kapak yazımızda Doğu Avrupa'da at hızıyla çöktüğe giden Sosyal Faşist düzenleri konu edindik. Tüm sosyalizm düşmanları D.Avrupa'daki modern revizyonizmin çöküşünü komünizmin çöküşü ve Marksizmin iflasi olarak gösterme çabasındadır. İnsanlığın umudu sosyalizm ve sınıfsız sömürsüz bir toplum; Altınçağ, bütün karalama ve revize çabalarına karşın yine tek umuttur. Bu yazılarımızda bu gerçeklik ortaya konmaktadır.

Bunun yanısıra öğrenci gençliğin merkezi örgütlenmesini, TBKP'nin Kürt Ulusal Sorunu karşısında takındığı şövenist tutumu ve ulusal sorunda doğru bakış açısının yanında yayın hayatına ML-MZD bilimini, İbrahim KAYPAKKAYA'nın ortaya koyduğu doğru hattı revize etmekle başlayan Komün dergisinin genel bakış açısını, Saçak dergisinin işçi sınıfının kendiliğindenci hareketine kölece boyun eğişini konu alanyazılarımızın yanısıra, haber-yorum yazılarını da bulacaksınız.

Dostlukla

San. Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Yusuf UYGUN
Sorumlu Yazı İşleri Müd.:
Tuncer DİLAVEROĞLU
Yönetim Yeri: Piyerloti Cad.
33-35-37 34400 Çemberlitaş-
Tel: 528 09 33 - 516 60 20
İSTANBUL
Kartal Bürosu
İstasyon Cad. Bingöl Apt.
Kat. 2. 3. Bölüm 36
KARTAL-İSTANBUL
Ankara Bürosu: Necatibey Cad.
No: 80/12 Maltepe-ANKARA
Tel: 230 63 27
Diyarbakır Bürosu: İnönü Cad.
Modern Çarşı No. 325
DIYARBAKIR
İzmit Bürosu: Ömerpaşa Mah.
İnönü Cad. Ataer İşhanı No:
28 İZMİT
Kars Bürosu: Kazım Karabekir
İşhanı Kat. 2 No: 217 Tel: 169 84
KARS

Kayseri Bürosu: Sivas Cad. Stat
İşhanı Kat.5 No: 605 Tel: 11'06 01
KAYSERİ
Sivas Bürosu: Sularbaşı Mah.
Selçuk İş Hanı Kat.3 No: 313
SIVAS

Avustralya Bürosu
1. floor Rawson
ft AUB 2144 SİDNEY
AVUSTRALYA

Avrupa Temsilciliği:
Kohlergasse 16 8900-Augsburg
11/BRD

Tel: 821 514 026
Avusturya Bürosu:
Münzwardingasse 5 1060
WIEN/Avusturya

Fransa İrtibat Bürosu: 17. Rue-
De-L'echoier 75010 Paris

Hollanda İrtibat Bürosu:
Vanberkum str. 40 ARNEHM
İsviçre Bürosu: Herrengaberveg 19
9 4054 BasseL-SCHWEIZ

Dişli: Maraton Dişliçiev

Baskı: Uygun Basın Matb. Ltd. Şti.
Dağıtım: Hürriyet Holding A.Ş.
Yurtiçi Hesap No: Yusuf UYGUN
Akbank Bahçelievler İst. Şub.
Hesap No: 6720-7DHN
Yurtdışı Hesap No: Akbank
Bahçelievler İst. Şub. Döviz
Tevediat Hesabı No: 6764-5
Yurtdışı Aboneleri Hes. No:
Konto Nr: 1062520 BLZ:
72050000 STADTSPARKASSE
AUGSBURG
Yurtiçi Abone Koşulları:
6 Aylık 12.000 TL. 1 Yıllık:
24.000 TL.
Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık: 30 DM-155, 1 Yıllık:
60 DM-305

İflas Eden Revizyonizm Çatırdayan Duvar ve 141-142

"Sosyalizm" yaftalı bürokrat-kapitalist Doğu Avrupa ülkelerindeki revizyonist burjuva partilerin sosyal-faşist diktatörlükleri hızlı bir çöküş yaşarken, ülkemizde aynı ideolojik çizginin temsilcilerine "komünist parti" sıfatıyla yasallık tanıma konusunda faşist düzen partileri beklenen mutabakata vardı. Biri dünya ölçüsünde, diğeri ülkemizde öne çıkan iki olay birbirleriyle oldukça bağıntılı. Ve zaman olarak çakışmaları da pek raslantı sayılmaz.

Macaristan ve Polonya'nın ardından Doğu Almanya'da da Batı kapitalizminin siyasal yapı ve kurumlarını benimsemeye doğru hızlı gelişmelerin yaşanması ve buna bağlı olarak Berlin Duvarı'nın yıkılması, Batı aleminde bir sürecek yükselmekte olan "komünizmin iflasi"na dair sevinç çığlıklarını göğe ulaştırdı. Duvarın yıkılması "kapitalizmin sosyalizme üstünlüğünün kanıtı" olarak gösterilmek istendi. Klasik gericiliğin "Marksizm öldü, bitti" hezeyanına modern-revizyonist, reformist gericilik ve "Marksizmin eskidiği"ne dair zıvalıklarına daha cüretkâr dile getirerek eşlik etti. Halen ortalık her cinsten ideolojik gericiliğin revizyonist çöküntüyü Marksizm-Leninizmine mal eden kaz çığlıklarıyla uğulduyor. Oysa gelişmeler Marksizm-Leninizm'den sapanları-dönenleri mahkûm edip, sosyalizmin inşası ve proletarya diktatörlüğü altında devrimlerin sürdürülmesine ilişkin Mao Zedung yoldaşın değerli katkılarıyla bu bilimsel ideolojiyi bir kez daha doğruluyor.

Sovyetler Birliği başta olmak üzere Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalizme geri dönüş yeni değil, bundan 30 yıl kadar önce başlamış ve özü itibarıyla çoktan beri tamamlanmıştı. Şimdilerde görülen şey, bu özün biçime de yansımaları, maskelerin atılması ve tek partili bürokrat burjuva diktatörlükler yerine çok partili liberal burjuva diktatörlüklerin geçirilmesidir. Yani kapitalizmin açık bir çehre kazanması, batı aleminin kıdemli haydutlarıyla kucaklaşma, serbest piyasa ekonomisinin geliştirilmesi ve sosyal faşizmden burjuva demokrasilerine yönelim. Bu ikinci değişiklikler dalgası, birinciden (revizyonistlerin iktidar olmaları ve sosyalizmi özünden tasfiyeye yönelmelerinden) itibaren uzunca bir birikimin ve tıkanmanın sonucu olarak gündeme gelmiştir.

Sözkonusu ülkelerdeki kitle hareketleri ve ardarda yaşanan hızlı değişiklikler, kısa başlıklar halinde, her birinin özgünlük ve ayrıntılarına gir-

meden sıralamak gerekirse; sosyalist toplumun inşasını sürdürmek yerine onu temellerinden tahrip etmeye yönelen, özünde kapitalizmi restore edip sosyalist kurumları yalnızca biçimsel olarak sürdüren, işçi sınıfından kopartılan partiyi işçi sınıfına ve halka karşı yeni tip burjuvazi olarak kendi bürokrat zümrelerinin diktatörlük aracına dönüştüren, kitlelerin tabandan yönetime katılımını ortadan kaldırıp sosyalist demokrasiyi tasfiye eden, üretimde ve diğer faaliyetlerde toplum yararını bir kenara bırakıp işletme kârını ve bürokrasinin çıkarlarını gözetken, emekçileri yalnızca çalışmaya ve daha çok çalışmaya zorlayan, bunu yaparken sosyalist yarış anlayışının-kollektifizm ruhunun yerine bireyciliği körükleyen, sosyalist toplumun bilinçli-örgütülü-katılımcı işçilerinin gönüllü disiplin ruhu ve yürekten çalışkanlığı yerine fabrika despotizmi ve maddi müşevvikler yoluyla örneğin bir Japon işçisi tipinde "disiplinli ve çalışkan" işçiler yaratmayı amaçlayan, böylece hem onları baskı altında bunalıta hem de bilinçlerini körelten, proleter düşünceler yerine yaygın olarak yeşerecek burjuva liberal tohumlar saçan, bu arada sosyal-emperyalist sistem olarak Batı emperyalizmi ile girdikleri silahlanma ve dünya hegemonyası yarışında mali-ekonomik yönden tıkanıp bir soluklanmaya şiddetle ihtiyaç duyan ve bunun sonucu olarak Glasnost-Perestrojka politikalarına yönelen revizyonist burjuva diktatörlüklerinin zorunlu biçim değiştirmesi sürecine Batı'nın da teşvikiyle hareketlenen kitlelerin hız ve ivme kazandırmaya olayıdır.

Liberal değişiklik adımları, başta Gorbaçov yönetimi (Blokun merkezi) olmak üzere, öncelikle revizyonist iktidarların bir bölümü tarafından atılmış, ardından bu durum kitlelerde yankısını bularak tabandan "daha hızlı, daha fazla reform" taleplerinin yükselmesine yol açmış, liberal muhalefetin en gelişkin olduğu Macaristan ve Polonya'da hızlı değişiklikler meydana gelirken, kitle hareketleri ülkeden ülkeye sıçramış, Doğu Avrupa'da bu hareketlerin Çin'deki gibi kanla bastırılması göze alınamayarak, ayrıca D.Almanya ve Bulgaristan özgülünde büyük göç olaylarının dayatıcılığı gibi nedenlerle siyasal reformlara bir anlamda acil ihtiyaç da duyularak -tabii büyük şef Gorbaçov'un şahsi müdahalelerinin de etkisiyle- kıdemli parti ve devlet başkanlarının yerlerini daha liberal yöneticilere bırakmalarıyla bu ülkelerde de aynı

sürece hızla girilmiştir. Şimdilerde Çekoslovakya benzeri değişikliklerin eşindedir. Doğu Avrupa'daki blok üyelerinden bir tek Romanya böyle bir sürece uzak durmaktadır. Yaşlı Honecker ile Jivkov'a -tıpkı bir ABD'nin 20 yıllık uşağı Marcos'a telefonla yönetimden el çekmesi gibi- Gorbaçov'un kapıyı gösterebilmesi ve bu her biri 30 yılı aşkın süredir ülkelerini "proletarya" adına yöneten şeflerin nasıl lüks ve sefahat içinde yüzdüklerinin ortaya çıkması ibret vericidir.

Bütün bu olanlar, yakın zamanlara kadar bu ülkelerdeki iktidarların revizyonistliğini kabul edip de burjuva diktatörlüğü olduklarını etmeyen ve sistemin özü o kadar değiştirilmesine rağmen biçime takılarak bu ülkelerin halen sosyalist olduklarını ve dahası sosyalizmden geri dönüşün diyalektiğe aykırı olduğunu savunan orta yolcu akımın, hiç olmazsa geri dönüşlerin mümkün olduğunu kabul etmesine yardımcı oldu. Kapitalizmi açık çehresiyle de benimseyip toplumsal yapının özünden sonra biçimini de değiştirmeye yönelenlerin "kapitalist restorasyon sürecine girdiklerini" ifade eder oldular. Modern revizyonizmin uzantıları ise, bu son değişiklik dalgasını da "sosyalizmin yenilenmesi" filan şeklinde olumlamayı sürdürmekte, "sistemler arası yakınlaşma ve bütünleşme"yi de (aslında buna bloklar arası demek gerekir. Çünkü sosyalist sistem kalmamıştı zaten. Emperyalist ve sosyal-emperyalist blokları çatışan) "baş ve demokratik yenilenme" demagojisiyle savunup desteklemektedirler.

Her şey ama her şey, daha baştan (ilk evresinden) itibaren, sosyalizme maledilmek isteyen bürokrat kapitalizmin açmazlarını, sosyal-emperyalizmin çıkmazlarını özülle teşhir eden M-L-MZD güzergâhındaki gerçek komünistlerin tutumunu doğrulamaktadır bugün. Kim ikinci değişiklik dalgasına girmemiş olan revizyonist-bürokrat burjuva diktatörlüklerin hüküm sürdüğü ülkeleri sosyalist ülkeler saymaya devam ederse etsin; biz halklara sosyalizmin yanlış tanıtılması ve Bulgaristan'daki milli zulümden tutun Çin'deki sosyal-faşist katliama kadar her şeyin klasik gericilik tarafından anti-komünist propagandaya malzeme yapılmasına soldan "sosyalizmin hataları" vb. yorumlarla objektif olarak destek olunması tutumuna iştirak etmeyeceğiz. Çin'i resmen emperyalizmin açık pazarı durumuna getiren Deng-Liu yönetimi, Romanya'yı hanedanlar gibi yöneten Çavuşesku, öteden beri Rus sosyal-emperyalizmine hizmet eden Vietnam, Küba vb. ülke yönetimleri ne kadar "sosyalizmden taviz vermeyeceğiz" derlerse desinler, inandırıcı olamayacaklardır. Onların da maskeleri düşecek. Aslında her birinin Macaristan yönetimi gibi, sahte "komünist" sıfatlarını kaldırıp atmaları ve cumhuriyetlerindeki "halk" veya "sosyalist" sözcüklerini çikartmaları dünya halklarının görüntüye aldanmaması bakımından iyi olacaktır.

Doğu Avrupa halklarının "daha fazla reform" talepli gösterileriyle ortaya koydukları şey, sosyal-faşizm yerine burjuva demokrasisini tercih etmeleridir. Yani burjuva diktatörlüğünün

tek partili bürokrat biçimine çok partili liberal türünü yeğ tutuyor ve bunu dayatıyorlar. Durum bu iken çökenin, yıkılanın "proletarya diktatörlüğü" veya "komünizm" olduğu yutturmacası beyhudedir. Bu propaganda ve buna koşut olarak "hür demokratik rejim", "hür dünyanın zaferi" gibi yaldızlı reklamlar, burjuvazinin sahtekârlığı ve demagoji alçaklığından ibarettir.

Uluslararası proletarya hareketinin (komünist hareket) burada tutumu elbette burjuva diktatörlüklerinden birini veya diğerini olumlama olamaz. Gerek önceki türüne, gerekse yeni türüne karşı duracağı açıktır. Bununla birlikte proletaryaya daha iyi örgütlenme ve mücadele olanağı sağlayan siyasal sistemi, bu açıdan daha elverişsiz olana tercih eder. Revizyonist bürokratların bütün siyaseti tekellerine aldıkları, emekçileri sosyal-faşist merkezi yönetim ve fabrika despotizmi altında ezdikleri, halka kendilerini savunma ve örgütlenme olanağını tanımadıkları, haksızlıklara karşı çıkışı yasakladıkları ve barışçıl kıpırdanmaları dahi şiddetle bastırdıkları burjuva diktatörlük biçiminin yerine, kitlelere daha fazla hak ve özgürlük tanıyan burjuva diktatörlük biçimi yeğdir. Sınıf bilinçli proletarya bunu da olumlama, savunmaz, ama devrimci mücadelenin daha elverişli koşullarda yürütülmesi açısından diğerine tercih eder. Böyle bir tutum alırken burjuva demokrasisi denilen illetin de ne olduğunu anlatmak zorundadır. Bunun da özünde farklı bir şey olmadığını, proletarya ve halkların düşmanı bir burjuva diktatörlük biçimi olduğunu anlatmakla yükümlüdür.

Uluslararası komünist hareketin Doğu Avrupa proletaryasına tavsiyesi ve propagandası, burjuva demokrasisinin "nimet"lerinden bu diktatörlüğü yerle bir etmek ve tekrar proletarya diktatörlüğünü kurmak için yararlanması, bu doğrultuda bilinçli ve kararlı mücadele yürütmesi olacaktır. Revizyonist, sosyal-faşist sisteme karşı burjuva demokrasisinin mücadelesini yapanların peşine takılma yerine, onların da proletarya düşmanı niteliklerini açığa çıkarıp teşhir etmek ve kendi bağımsız sınıf çizgisini geliştirmek, Doğu Avrupa proletaryası kadar diğer bölgelerdeki "sosyalist" etiketli bürokrat kapitalist ülkelerin proletaryası için de tek doğru tutum olarak önem kazanacaktır.

Açık bir gerçek ki, bu ülkelere işçi ve emekçilerin liberal düşüncelere, milliyetçiliğe, türlü çeşit burjuva akımlarına kapılmaları, revizyonist iktidarların sosyalizme ihanetlerinin, proletarya ideolojisi yerine burjuva ideolojisini geliştirmelerinin de "komünist" sıfatlarıyla yaratıkları eski topluma özgü büyü: adaletsizliklerin de onları bu ideolojiden soğutmasının sonucudur. Tabii bunun yanısıra Batı'nın aldatıcı propagandalarından etkilenme ve Batı'dan teşvik görme de sözkonusu. Ama Batı'yla işbirliğini başta yönetimler yaparken onları mazur görüp, Batı'nın desteğindeki liberal akımların peşine takılan kitleleri ayıplamak doğru bir tutum olamaz. Nasıl ki, ülkemizde faşist diktatörlüğe karşı burjuva-demokratik reformist akıma destek ve-

ren kitleleri devrimci çizgide olmadıklarından dolayı bu mücadelelerinde olumsuzlayamazsak. Evet, destek verdikleri liberal akımlar olumsuz yörengede olmasına karşın kitlelerin tepki ve isteklerinin özünde pek çok olumlu değerler vardır. Sorun bunları yakalamak ve M-L tarzda işleyip geliştirerek devrimci doğrultu içine sokmaktır. Yaşanan liberal değişikliklerin kendilerine özgürlük getirmeyeceği, gerçek özgürlüğün sosyalist demokrasiyi yaşatıp geliştiren proleterya diktatörlüğünde ve giderek tam anlamıyla sınırsız toplumda olacağını kavratmaktır.

Batılı emperyalistlerin Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeleri alkışlamalarının nedeni, nispeten demokratik bir ortamın oluşması veya revizyonist yönetimlerin maskelerinin düşmesi değildir. Kuşkusuz onlar ideolojik-siyasi açıdan da olayı değerlendirmeye çalışıyor ve revizyonizmin çöküşünü "komünizmin, sosyalizmin çöküşü" biçiminde çarpıtarak anti-komünizm rüzgârını güçlendirmeye önem veriyorlar. Bu ülkelerde ve dünyada toplumsal adaletsizliklere karşı halkların tepkilerini "hür demokratik sistem" aldatmacası ve "insan haklarının öncülüğü" pozlarıyla kendi ideolojik-siyasal potalarına akıtmaya gayret gösteriyorlar. İşçi sınıfının, ezilen halkların, mazlum ulusların ve tek kelimeyle insanlığın düşmanı olan, bugünkü ihtişamlı "medeniyet"lerini, teknolojik güçlerini, refah seviyelerini vs. akıl almaz barbarlıklarla sağlamış olup halen de uluslararası ve ulusal ölçülerde büyük adaletsizlikleri sürdüren bu azıllı haydutların başkalarına "demokrasi ve insan hakları" derisi vermeye kalkmaları mide bulandırıcıdır. Şu durumda bunların Doğu Avrupa'daki gelişmelerden en esaslı, en temel beklentileri ise mali-ekonomik-ticari çıkarları açısından büyük olanaklar elde etmektir.

Bilindiği gibi Doğu Avrupa ülkeleri COMECON adlı ekonomik örgütlülük çerçevesinde ticari ilişkilerini ve teknoloji alışverişini -ortak para birimi vesair düzenlemelerle RSE merkez olmak üzere- esas olarak kendi içlerinde yürütmekte, Batı ile alışverişlerini takas sistemiyle çok sınırlı ölçülerde tutmaktadırlar. Son yıllarda birçoğu ithalat taahhütleriyle (yalnız Macaristan koşulsuz olarak) Batı'nın dış ticaret düzenleyicisi GATT'a üye olmakla birlikte bu durumda fazlaca değişen bir şey yoktu. İşte şimdi, son gelişmelerin ardından -ki bu ülkeler artık serbest pazar ekonomisi, dışa açılma, serbest dış ticaret, ulusal paranın konvertible edilmesi gibi kararlar almakta ve IMF'nin yanısıra AET'ye üye olmak istemektedirler- Batı emperyalizminin bunlara sermaye, teknoloji ve meta ihracı olanakları muazzam ölçülerde artacaktır. ABD ve AT bu ülkelere hemen önümüzdeki yıl 1 milyar dolar kredi vermeyi -uluslararası ticari bankaların verecekleri dışında- kararlaştırmışlardır. Tabii bütün emperyalistler Doğu Avrupa pazarından en büyük payı kapmak için yarışacaklardır.

Batı Avrupalı emperyalistler kendi kıtalarında olmalarını değerlendirerek bu ülkeleri AT'na katma hesapları yaparken, Batı Almanya'nın Doğu Almanya'ya birleşmesi olasılığı ken-

di içlerinde de ayrı bir çekişme konusu olmaktadır. İkisinin birleşmesi durumunda Almanya'nın üçüncü bir süper güce dönüşeceği ve AT içinde hakimiyet kuracağı kaygısıyla diğer Batı Avrupa emperyalistleri iki Almanya'nın ayrı kalmasını yeğ tutuyorlar. ABD ve RSE de bu konuda endişeler taşıyor. Bush ile Gorbaçov'un son zirve görüşmeleri için "Yalta'dan Malta'ya" deyimi kullanılıp 2000'li yıllar için yeni Avrupa haritaları çiziliyor. Aynı zamanda NATO ile VARŞOVA'nın geleceği tartışılıyor. Aslında hiçbir siyasal çevre geleceğin yeni kombinasyonlarının nasıl şekilleneceğini kestiremiyor. Her biri bu belirsizlik ortamı içinde birçok olasılığı hesaba katarak taktik saptamaya çalışıyor. NATO içinde B.Almanya askeri önlem ve harcamaların azaltılmasını savunurken, Türkiye'nin de -doğal olarak- katıldığı ABD kanadı ittifakin gücünün korunmasından yana tavır alıyor.

Bu yeni durum ve gelişmeler Türkiye'nin jeostratejik konumunun eski önemini azaltırken, ülkemiz hakim sınıfları artık kendilerine geçmişte olduğu gibi askeri açıdan da fazla değer verilmeyeceğini hissediyor ve üzülüyorlar. Batıyla ilişkilerinin en temel alanı olan NATO'nun ve NATO içindeki kendi yerlerinin zayıflamasını istemiyorlar. Beri yandan, son gelişmeler üzerine AT'nin gözlerini Doğu Avrupa ülkelerine dikmesi, Türkiye'nin bu topluluğa girişini daha da zorlaştıracak bir faktör olarak Türk egemen sınıflarını düşündürüyor. Kimisi bu işin iyice suya düşeceğini söylerken, kimi de tersine T.C.'nin bu durumda önemli avantaj elde edebileceğini ileri sürüyor. T.C.'nin AT'a girişinin Doğu Avrupa ülkelerinden sonraya kalacak bir görüşme konusu olması halinde de Türk egemen sınıfları bu taleplerini sürdürmeye devam edecekler. Bu nedenle Avrupa'ya uyumlu bir ülke haline geldikleri imajını kuvvetlendirmek istiyorlar. (Burada hemen belirtelim ki, Türkiye'nin AT'a girişindeki sorunların esası ekonomiktir. Mevcut ekonomik yapısının geriliği ve başta Avrupa'ya akın etmeye hazır büyük işsiz kitlesi olmak üzere ağır ekonomik bunalım ve sorunları nedeniyle karşı durmaktadırlar T.C.'nin AT'a girişine. Ancak bu tavır alınırken gerekçe olarak "insan hakları, demokrasi" gibi siyasal öne çıkarılmaktadır. Bu Avrupa emperyalist çevrelerinin ikiyüzlülüğü olmakla beraber, Türk egemen sınıflarının siyasal açıdan hiç değilse görünüşe çekidüzen vermemelerini -görüşmelerde etkili olabilmeleri açısından- önemli kılmaktadır).

İşte böyle bir ortamda faşist düzen partileri 141-142 ve 163'ün kaldırılması (ya da değiştirilmesi) konusunda prensip olarak mutabakata varmış bulunuyorlar. 163'ün zaten hiçbir önemi kalmamıştı, çünkü zaten bu maddeye girecek faaliyetler dolu-dizgin yürütüldüğü halde yasal işlem yapıldığı yoktu veya çok nadirdi. 12 Eylül sonrası dine dayalı propagandayı her zamankinden fazla devlet yapmaya başlamıştı. Bu maddeyi kaldırmaya çok daha önceden hazırdılar. Fakat tek başına bunu kaldırıp, uzun yıllardan beri bu madde ile birlikte tartışılan 141-142'yi bırakmaları uygun olmayacaktı. Bu ne-

denle 141-142'yi de kaldıracak durum oluşuncaya kadar fiilen uygulamamakla beraber bu maddeyi de beklettiler.

141-142 açısından Türkiye'de dünle bugün arasında değişen bir şey yok esasen. Asıl korkuları olan devrimci mücadelenin gelişmesi bugün de sözkonusudur. Fakat onlar "komünizm tehlikesi"ni halka hep "Dışardan gelecek bir şey", "içerdeki uzantılarına dayanarak dış güçlerin müdahalesiyle Türkiye'ye hakim olabilecek bir akım" şeklinde yansıtıklarından, şimdi bloklar arası yumuşama ve yaşanan hızlı değişikliklerle "dünyada komünizmin çöktüğü" propagandasıyla birlikte, Türkiye üzerinde de "komünizm tehlikesi"nin kalktığı izahatlerine yöneldiler. Bütün bunlar işin demagoji yanısırdır. Evet hakim sınıfların bir komünizm korkusu vardı ve bu korku hiç de kalkmış değil. Bu korku ülkedeki devrim mücadelesinden ileri geliyor. Dün de öyleydi, bugün de. Önceki durumda sosyal-emperyalizmin bir Afganistan misali dış müdahale olasılığı da onları tedirgin ederek TKP vb.nin güçlenmesine karşı duyarlı kıliyordu. Fakat bu abartıldığı kadar değildi. Dahası ABD'nin soğuk savaş siyasetinin uyduruk iddialarıyla beslenen aldatici bir şeydi. Sözkonusu maddelerin konuşulundan ele alınırca, güdülen gaye ülkede komünist propaganda ve örgütlenmeyi, aynı zamanda başka ilerici-devrimci hareketleri ve Kürt ulusal hareketinin siyasal-örgütsel etkinliklerini yasaklayarak devrimci gelişmeleri önlemektir. Doğrudan faşist Mussolini'nin İtalyan Ceza Yasaları'ndan alınarak TCK'na konulmuştu. Uzun yıllar daha da ağırlaştırılarak uygulandı. Ancak dikkat edilirse 12 Eylül mahkemeleri devrimci örgütlere 141'den ziyade 168'i "silahlı çete" suçlaması uyguladılar. 141 daha çok TKP, DISK vb. davalarda uygulandı. 142 de gene bu gibi yapıların propaganda faaliyetleri ile genel olarak basın davalarında ve siyasi tutukluların savunmalarına açılan soruşturmalarda uygulandı. Halen bu maddelerden tutuklu olanların sayısı çok fazla değildir. Ve bu maddelerin işlevi de azalmıştır. Faşizm için esas endişe kaynağı olan devrimci propaganda ve örgütlenmeye karşı TCK'nda 159, 132, 168, 146 gibi daha yığınla madde vardır. Beri yandan bir TBKP'nin yasallaştırılması sorunu var önlerinde. Artık halkımızın karşısına yasal bir "KP" çıkartarak hem ilerici kesimleri radikal hareket yerine bu uzlaşmacı akıma yöneltmek, hem de komünist faaliyetin yasal olduğu bir ülke imajını silmek istiyorlar.

Gorbaçov'un Glasnost-Perestroyka politikalarından beri ülkemizdeki TKP geleneği de "diyalog-uzlaşma-işbirliği" perspektifini çizmeye başlamıştı. NATO'ya ve AT'na da karşı olmalarını ilan eden TKP-TİP birleşmesinin ürünü TBKP'liler eski sloganlarının hepsini -ki zaten içtenliği olmayan şeylerdi- bir yana bırakarak, düzen partileriyle temas kurarak, yasalık sağlanması halinde Avrupa-komünizmi gibi sosyal-demokrat tarzda düzene yararlı bir örgütsel-siyasal faaliyet yürüteceklerine onları yeterince ikna ettiler. Sonunda Evren bile bu tür bir "Komünist parti"ye izin verilebileceğini açıkladı.

di. Ve en sonu yukarıda değindiğimiz gelişmeler ortamında 141-142'nin kaldırılması (ya da değiştirilmesi) ve başta Kutlu-Sargın ikilisi olmak üzere bu maddelerden tutuklu olan az sayıda insanın serbest bırakılmasıyla bir süredir fiilen yasalık tanınan TBKP'nin hukuken de yasallaşması konusunda anlaşılabilir. Kısa zamanda bu işin halledileceği görülüyor.

Kuşkusuz 141-142'in kalkması iyidir. M-L'ler, devrimciler ve Kürt ulusalçıları açısından da işlevi fazla olmasa bile- soruşturmaya neden olan bu maddelerin kalkması yararlı olacaktır. Fakat faşizm bu maddelerin boşluğunu yerlerine daha yumuşak yeni hükümler koyma yoluyla gidermese de başka şekillerde karşılamaya çalışacaktır. TCK'nda -ve ayrıca Anayasa'da- aynı faşist ruha sahip pek çok madde vardır. Sorun 141-142'den ibaret değil. Ve bunların kalkmasıyla düşünce özgürlüğü ortamının doğacağı propaganda tam bir demagojidir.

Egemen sınıflar Doğu Avrupa'daki gelişmeleri "demokrasinin komünizme zaferi" filan şeklinde aktarıırken, ülkemizin "zaten hür ve demokratik olduğu" sahtekârlığını da doruk noktada sürdürüyorlar. Bulgaristan'da Türk azınlığın haklarını savunan Bulgar kuruluşlarının çabalarını öve öve bitiremezken, ülkemizde 15-20 milyonluk Kürt ulusunun en ufak bir hakkını ve hatta Kürdün varlığını bile tanımama tutumlarını "ayrımcılığa karşıyız" gibi şartlanca laflarla ve zorbalıkla sürdürme becerisini de gösteriyorlar. Bu düzenin "sosyal-demokrat" partisi içinde bile Kürtlerin en ufak bir hakkının savunulmasına tahammül gösterilmezken, alçaklar sürüsü "hür ve demokratik bir ülkemiz" diye çalım satabiliyor. 141-142'nin "ırk mülahazası" fıkrasını kendi milletvekillerine uygulayan faşist SHP yönetimi "Biz esasen düşünce suçu diye bir suç olamayacağına inanıyoruz" gibi bir akıl almaz dalavere de yapabiliyor kamuoyunun gözüne baka baka.

Halkımız şunu çok iyi görmeli ki, ülkemizdeki faşist düzen dünyanın en aşağılık, en iğrenç, en soysuz düzenlerinden biridir. Ülkemizin yönetici sınıflarında perva denilen bir şey yoktur. 141-142'yi kaldırmakla sağlayacakları yasalık falan onların olsun. Onlar bariççilikten şundan bundan anlamaz. Anlayacakları tek bir lisan vardır. O da halkımızın radikal devrimci mücadelesi. Bunun önüne çıkacak olan icazetçi gelenekler de düzenin güçleri içinde mütalaa olunmalıdır.

Evet, Türkiye de demokratikleşecek. Ama öyle pasifikasyoncu yasalıklarla, diyaloglarla değil. Türkiye'yi demokratikleştirecek olan devrimdir. Kürt ulusunun özgürlüğü de bir devrim sorunudur. Şüphesiz devrimci önüşümlere kadar bu düzen içinde elde edilebilecek şeyler var. Bugün Kürt sorunu başta olmak üzere siyasal sorunlarda, sendikal-demokratik konularda çok sıkı ve mükem durdukları havesına rağmen, faşist düzen partilerine ve devlete birçok geri adım attırılması ve önemli tavizlerin kopolması mümkündür. Ama bir şartla: Daha kararlı, daha sistemli, daha sürekli, daha radikal ve daha kitlesel devrimci mücadele yoluyla! ■

KAPAK KONUSU

Doğu Avrupa'da İflas Eden Komünizm Değil Revizyonizmdir

Derviş MELETOĞLU

Dünya basınının dış politika sayfalarının tamamına yakın bir bölümü ve TV ile radyo kuruluşlarının dış haber programlarının önemli bir kısmı 1989 yılı boyunca giderek artan bir biçimde sosyalizm ve sorunları ile uğraşır oldu. Hatta iç sorunları zaman zaman bastırıp istisna tanımaksızın gündem maddelerinin başına oturdu. Çin, Afganistan, Kamboçya, Viyetnam, Küba ve diğerlerinin yeryer garnitür olduğu bu sofranın ana kalemleri Rusya ve Doğu Avrupa ülkeleri idi. Son üç ay içerisindeyse durum eli kalem tutan herkesin bir şeyler ifade etmeye kalktığı boyutta bir genel ilgi alanına yayıldı. Ülke isimlerinde "sosyalist" ya da "halk cumhuriyeti" ibaresinin yer alması, yönetenlerin ve anayasalarının "sosyalizm" ve "sosyalistlik" hatta "komünistlik"ten dem vurması nedeniyle dünya çapında "sosyalistlik"le anılan ve bilinen bu bir dizi ülkenin kelimenin tam anlamıyla şiddetli sarsıntılar ve değişimler içerisinde yuvarlanması ve bütün bunların tesadüfi olmayan bir biçimde aynı zaman dilimine tekbül edip süreç halini alması konuya hayli ilginç bir noktaya taşıdı.

Modern Revizyonizm Neyin Reformlarını Niçin Yapıyor?

1950'lerden sonra tekeli bürokratik devlet yapısının oluşumu ve bunun kemikleşmesindeki modern-revizyonist Kuruşçev kliğinin rolü bugünlerin habercisi olmuştur. Sosyalizmin tasfiye süreci Rusya'ya kapitalist bir özellik kazandırırken bunun devlet eliyle gerçekleş-

mesi yeni tipte bir üstyapının oluşumunu da beraberinde getirmişti. Sovyetler Birliği'nde bu değişim ve dönüşüm yaşanırken henüz sosyalist yapılarını kökleştirememiş hatta kimisi oturtulmamış Doğu Avrupa'nın halk cumhuriyetleri de olumsuz yönde bir etkileşim içindeydiler. Modern-revizyonizmin merkez pozisyonundaki Sovyet Rusya'daki zaferi çok geçmeden Doğu Avrupa'nın genç sosyalist devletlerini de sarmaladı. Bunlardan sosyalizmin kuruluşunda sancıları ve çatlakları olanlar zora başvurarak yeni tipte yapılanmalarını yerleştirmeye çalıştılar.

Tekelci devlet kapitalizminin parti ileri gelenleri ve bürokratlarca palazlanan yeni burjuvazi eliyle kurduğu sömürü düzeni sosyalizm adına işçi sınıfı ve emekçileri sıkı bir cendereye almıştı.

Tekelci devlet kapitalizminin parti ileri gelenleri ve bürokratlarca palazlanan yeni burjuvazi eliyle kurduğu sömürü düzeni sosyalizm adına işçi sınıfı ve emekçileri sıkı bir cendereye almıştı. Kapitalizmin gelişme yasaları teknolojiye ilerlemeyi gerektirdiği ölçüde duraklama ve gerileme baş gösterdi. Mevcut teknolojiye yetinmemek, hantallaşan ekonominin israfını önlemek için çıkış yolu piyasa ve rekabette görüldü. Çünkü kapitalizmin gelişme yasalarının motorları bu ikiliydi. Bu çerçevede üretimin amacının kâr ve sonra "daha fazla kâr"a dönüştüğü rahatlıkla görülebiliyordu. İşte Gorbacov'u diilere dolayan Rus modern-revizyonistlerini ekonomik kriz ve bataktan çıkarma operasyonu olarak alınan kararlar, diğer bir deyimle reformlar, böylesi bir ihtiyaçtan doğuyordu. Böylece kapitaliz-

min merkezi plânlama ve yönetiminin açmazlarına son verilecek; iktisadi serbestlik ile tıkanıklık aşılanacak, piyasanın oluşumu ve rekabetin fonksiyonu ile ilerleme sağlanacaktı. (Perestroyka)

Bunun siyasi planda tekabül olarak da burjuva tipte bir demokratik açılım gerekli hale geliyordu. (Glasnost) Bunu daha da zorlanarak kabullenilen ve parça parça da olsa gerçekleştirilen sosya-faşizm, sosyalizmin demokratize edilmesinden dem vurmaya başladı. Haliyle bütün bu gelişmeler Marksizm-Leninizm ve "çağ" sözcükleriyle yuvarlanarak izah edilmeye kalkıldı. "Dünyanın

geldiği aşama", "çağımızın yeni koşulları" vb. durum tespitleriyle başlayan program sunuşları, sosyalist olarak yutturulmaya çalışılan Rusya'nın tekeli devlet kapitalizmindeki yıkıma varan çözümmesine getirilen tedavi yollarının gereğini "sosyalizmdeki sorunlar ve çıkış yolları" çerçevesinde ele alır bir şekil sunma gayretinden başka bir şey değildi.

Kapitalist Yolun Açmazlığıdır Yaşanan

Birtakım çevrelerin ısrarla ve şimdi daha büyük bir telaşla savunmaya çalıştıklarının aksine bugün sosyalizm yaftalı ülkelerde yaşanan; sosyalizmin değil kapitalizmin sorunlarıdır. Çıkmaza giren

sosyalizm değil sosyalizm maskeli kapitalizmdir. Hem "sosyalist" cıllanın yetmezliği hem de tekelci devlet tipli kapitalizmin açmazlığıdır yaşanan. Sosyalizmi yıkararak yeni düzenlerini yerleştirenler, sosyalizmin mirasını tükettikten sonra emperyalist politikaları ile dünya pazarında istedikleri sonuçları alamayıp düştükleri çıkmazdan ve girdikleri krizden çıkamayınca marksizmi yeni biçimlere sokup çıkararak tanınmaz hale getirmişler kendi iktidar sorunlarını sosyaizmin sorunları olarak sunma gafletiyle çırpınıp durur olmuşlardır.

Emperyalizmin 20. yüzyıl boyunca yaşadığı krizler üzerine kafa yorup çözüm ve çıkış teorileri üreten burjuva teorisyenlerinin zararlı çabalarının sürüp gittiği, teorilere ve planlara her gün bir yenisinin eklenildiği günümüzde aynı-tabloyu ve nafiye uğraşları bir zamandır marksizmin yazılı klasiklerinin satır aralarında ve felsefesinin bünyesinde yoklayan başta dünyanın modern-revizyonistleri olmak üzere yerli revizyonist ve oportünist çevrelerimize kadar uzanan bir kuşak da sosyal-emperyalizm sorunları alanında sürdürüyorlar. Aynı uğraşı Türkiye devriminin sorunları için yapma zahmetinde bulunmayanların, sosyalizmle alakalarının olmadığını bağıra bağıra ilân edenlerin seslerini duymayacak kadar kulaklarının sağırlaşmasına üzülmemek elde değil. İnanmak istemeselerde bir türlü kabullenmeye yanaşmasalarda maalesef sosyalizmin dünyanın bir dizi ülkesinde tasfiye edilmiş olduğu gerçeği bugün çok acı ve kahredici sonuçlar ile dünyaya lanse olmaya devam ediyor.

Sosyalizmin Dünya Halklarının Umudu Olduğu Gerçeğini Karartamazlar

Dünyada sosyalist hiçbir ülkenin kalmamış olması sosyalizmin dünya çapında umut olmaktan çıktığı, geçersiz bir yol olduğu anlamı-

na geçmez. Bunu böyle lanse etmeye çalışanlar emperyalistler ve gericilerdir. Gerçeği arzu etmesek de kabullenmek durumundayız. Sosyalizmden bir dizi ülkede geriye dönüşlerin yaşandığı gerçeğini kabul etmeyenler, bunu kabul ettikleri takdirde umutlarını yitireceklerini düşünüyörlarsa onların, umutlarını böylesi "sosyalist" ülkelere bağlamaları anlamında şimdiden yitirmiş olduklarını söyleyebiliriz. Dünya halklarına alternatif olarak sundukları sosyalizmin böyle olduğunu iddia edenlerin ne büyük bir yanlış içinde, aldatmacalara ortak oldukları görülmelidir. Ve gene ne güzel revizyonizmdir ki bu, 30 küsur senedir iktidarda olup da sosyalizmin çıkarlarını bozmadan ve yıkmadan bugünlere gelebilmiştir. Ve ne güzel revizyonistlerdir ki bunlar komünizmin yeminli düşmanlarına koltuklarını verip onları bağrılarına basarak, kutlayarak kucaklıyorlar. Kendimizi ve bizi bir parça olsun dinleyenleri kandırmaktan vazgeçmeliyiz baylar.

Marksizm'in sosyalizm alternatifini ortaya attığı şartlarda olaya ütopya olarak yaklaşanlar, tarihte ilk sosyalist devlet kurulmamışken aynı umutsuzluğu sürdürenler proletaryanın dışında olup da sosyalizm gerçeğini kabule yanaşmayan sınıflardı. Kitlelere sosyalizm umudunu ancak gerçekleştirmiş ve yaşayan örneklerle sunmak diye bir kolaycılık ancak sosyalizmden pek fazla bir

şey beklemeyenlere mahsus olsa gerek. Bugün aynı çevreler Türkiye'de uğranan yenilgilere bakarak pekâlâ "devrim sevdası bir düştür" diyenlerle benzerlik arzetmiş olmuyorlar mı? (Burada Y. Çözüm'ün son sayısındaki Arif Soylu'nun yazısı örneklerden biri oluyor. Yeri gelmişken kendisinin "Madem 70 yıllık bir geçmişe sahip sosyalizm insanlığa ve emekçi halklara, proletaryaya bir şey vermeden yıkıldı ve yerine yeniden kapitalizm geldi ise yarın sizin kuracağınız sosyalizmin yaşayacağına ve bir kuruluş umudu, olmasının garantisi nedir? Bu kesimlerin bu ve benzeri sorunlara verecekleri yanıtları yoktur." sözlerini ele alalım. Birincisi sosyalizmin 70 değil en çok 40 yıllık bir sistem geçmişi olmuştur ve emekçi halklara, proletaryaya bu süreç içerisinde çok şeyler vermiştir ve verdiği çok şeylerden öğrenerek bugünkü rejimlerin sosyalizmle hiçbir alakasının olmadığını görebiliyoruz. Yarın Türkiye proletaryasının kuracağı sosyalizmin garantisi ise tam da bu geriye dönüşlerden çıkarılan derslerle dolu olarak güçlenmiş bir şekilde hareket edileceğidir. Nasıl Fısyaya, Çin vd. ülkelerde devrim yenilgilere rağmen, sizler gibi "Bir daha nasıl yenilmeyeceksiniz? Nasıl hâlâ zafer umutları dağıtabiliyor sunuz?" diye sorunlara karşın zafer sağladıysa ve Türkiye'de aynı yolu izleyerek yenilgilere karşın zafere ulaşacaksa, kuracağımız sosyalizmin yaşayacağına

ve kurtuluş umudu olmasının da garantisi vardır.)

Sosyal-Emperyalist Blok İflas Sürecini Yaşıyor

20. yüzyıl sosyalizmin zaferlerini ve kayıplarını yaşıyor. Yüzyılın başlarında ilk iktidar başarısını elde eden sosyalizm ikinci yarısının başlarında ise buna bir yandan yenilerini eklemiş ama sonrasında ise kayıplar sürecine girmişti. 1960'lardan sonra oluşan sosyal-emperyalist blok 20. yüzyılı bitirirken dağılma sürecine girmiş bulunuyor. Merkezi plânlamacı sosyalist yapı üretimin ve gelişmenin amacını işçi sınıfı ve geniş halk kitlelerinin çıkarlarına bağlı kılarken aynı mekanizmayı gaspeden revizyonistler ise bu amacı kendi sınıf çıkarlarına yöneltince işin rengi değişmiş oldu. Elde edilmeye başlanan kârlar bu asalak hakim sınıfıca emilmeye, sınıf farklılaşması keskinleşmeye yüz tuttu. Çağımızda kapitalizmin kendi kendine yetebilen ve dış dünyayla pazarlık eden bir sistemi devletçi yapıyla üstelik hantallaşan ve eskiyen kurumlarla sürdürebilmesinin ne kadar ömrü olabileceğinin de anlaşıldığı Rusya pratiği 80'li yıllarda reformist akımların kurtarıcı rolle sahneye çıkmasını getirdi.

Emperyalist-kapitalist Doğu-Avrupa'nın sosyalist maskeli devletlerinin bu işi çağına ve ruhuna uygun şekilde yapanlara ayak uydurmasının zamanı gelmişti. Kitleler maddi refahı ve özgürlükleri yaşamadıkları anlamında hiçbir şey bulamadıkları bu sözde sosyalizmden nefret eder oldular. Batılı emperyalistlerle kabaca bir kıyaslama neticesi iktisadi refah anlamında fark göremeyen tam tersi daha kötü bir tablo içinde olduğunu fark edenler dahası siyasi özgürlüklerin çok daha geri oluşu ile iyice alevlendiler. Reformlar neticesi oluşturulan piyasa ekonomisi tekeli üstü yapı ile çelişti ve ekonomide söz sahibi olmaya başlayan kişi ve kuruluşlar bu hakkı siyasal sistemde de istemeye başladılar. Ekonomik serbestlik siyasi serbestlik istemlerini arttırdı. Burada milliyetçilik eğilimlerinde pazar sorununa bağlı ola-

rak Rusya başta olmak üzere kuvvetlendiğini ve hızla pratiğe döktüğüne şahit olunuyor. KP üyelerinin % 60'ını oluşturan Rus ulusunun ulusal baskı altında tuttuğu ve yerli uşaklarınca yönettikleri Baltık Cumhuriyetleri (Estonya, Letonya,

Litvanya), Azerbeycan, Özbekistan, Ermenistan başta olmak üzere tüm ülke çapında yaygın milliyetçi ayaklanmalar patladı. Doğu Avrupa ülkelerinde de milliyetçi sorunların ciddi boyutlar aldığı da ayrı bir nokta. (Ayrı bir yazıda bu sorunlara değineceğiz)

Reformlar bu rejimlerin sosyalist çerçeve içinde kendilerini yenileme çabaları değil tam tersi piyasaya açılma ve kapitalist önlemlere başvurma şeklinde ortaya çıkmıştır.

Reformlar bu rejimlerin sosyalist çerçeve içinde kendilerini yenileme çabaları değil tam tersi piyasaya açılma ve kapitalist önlemlere başvurma şeklinde ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Gorbaçov'un bütün çabaları Polonya ve Macaristan'ın düştüğü duruma düşmemek ve geçişi ipleri yitirmeden başarabilmektir. Gelişmeler bu işi başarabileceğinin hayli zor olduğunu gösteriyor. Ancak Rusya'daki değişimin Polonya ve Macaristan kadar çabuk olmayacağı da bir gerçek. Rus ekonomisti Bogomolov'un "sosyalizm dışarıdan dayatılmıştır" dediği doğu Avrupa ülkelerinin kapitalizmin anavatanlarındaki sistemi bünyelerine oturtma sürecine girerek birer birer sosyal-faşist yönetimleri yitirmesi sürpriz sayılmamalıdır.

Oltan Sungurlu'ya Polonya Şeref Madalyası

Cumhuriyet Gazetesi'nde kısa bir haber çarpıyor gözümüze. Geçtiğimiz ayların en güncel sorunlarından ikisini birleştiriyor sanki. Başlık "Sungurlu'ya Polonya şeref madalyası" olarak atılmış. Polonya Büyükelçisi Miroslaw Palasz'ın ANAP Genel Merkezi'ne giderek Polonya şeref madalyasını Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'ya iki ülke

arasındaki ilişkilerin ilerlemesindeki katkılardan dolayı verdiği anlatılıyor. Sungurlu da "Bir toplum adaletten ayrılırsa ayakta durması mümkün değildir" demiş "sosyalist" büyükelçiye. Doğrusu garipse-necek bir şey yok ama hani bize ibret verici geldi de ondan sözkonusu etmekteyiz bir kez daha.

En son Eskişehir ve Aydın Cezaevleri'nde yaşananlarla kamuoyunda bolca boygösteren "ölüm olması onların işine geliyor" diye laflar eden bakanın madalyalık bir şahsiyet olduğunu bizler kadar Polonya'

lı "yoldaş"larımızıda farketmiş olmasına hayret etmiyoruz. Ancak şeref sözcüğünden ne anlaşıldığının da üzerinde durmak gerek diye düşünmekten de geri duramıyoruz. Dünyanın-ort çok madalya sahibi (sporcular dahil, koleksiyoncular hariç) kişinin Brejnev olduğunu bildiğimizden "sosyalizmin" şeref madalyalarının ve tabii ki sosyal-faşistlerin şereflerinin de ne denli ucuz oldukları kendiliğinden ortaya çıkıyor. "Sosyalist" Polonya'nın şerefininin bu denli ucuzlaması içimizi sızlattıyor. Sosyalizmin revizyonist sahtekârlar elinde böylesine alçaltılması ve halkın emperyalistlere kurtarıcı olarak sarılacak denli yoksulluk ve acizliğe itilmesi kaçınılmaz bir "son" olarak bilinebilir bir olguydu. ABD Başkanı Bush'un 12 Temmuz'daki gezisini büyük bir coşkuyla karşılayan Polonya'lılar için Beyaz Saray Genel Sekreteri John Sununu'nun "Polonya halkı şekerçi dükkânındaki çocuklar gibi" sözleriyle yaptığı benzetme bu acı gerçeği ifade ediyordu. ABD emperyalizminin teslim aldığı ekonomisiyle "sosyalist Polonya" artık maskesiz kapitalistlerin tam egemenliğine girmek üzeredir. Ayıp olmasın diye parlamento ve hükümetten birdenbire temizlenmeyen "komünist partisi"nin temsilcilerinin ilk genel seçimde işlerinin bitik olduğu herkesçe görülebiliyor. Zira halktan fena halde tecrito lmuş durumdalar

Dogmatizme Karşı Açılan Savaşım mı Yoksa Yöntemde Dogmatiklik mi?

89'un Kasım ayında yayın hayatına başlayan "KOMÜN" dergisi dogmatizme karşı yoğun bir "savaş"ı başlatmış durumdadır. Fakat, dergiyi okuyan bir insanın aklına ilk takılan sorulardan biri de başlıktaki soru oluyor. En azından Komün dergisinin iddia ettiği geleneğe yabancı olmayan birinin ilk soracağı soru bu olacaktır.

Ben bu yazıyla Komün yazarlarının ortaya koyduğu teorik görüşlerden ve programdan çok onların "bilimsel" yöntemini kuşbakışıyla birkaç noktada irdeleyeceğim.

Komün sunuş yazısında şunları söylüyor: "Değiştirmek için, değiştirmeye ihtiyacımız var. Bir sınır vardı ucuna geldik. Artık o sınırdan durmak gericiliktir".

Bu gericiliğin kaynaklarını da Komün'deki yazarların içeriğinde anlıyoruz. Bunlardan biri, bolca tekrarladıkları ve hemen her yazının içine sindirdikleri dogmatiklik. Bunun da kaynağı İbrahim KAYPAKKAYA'nın "Çin Devrimi"nden büyük oranda etkilenmiş ve "dogmatizme düşmüş" olmasıdır. Dolayısıyla bu görüşleri savunular "dogmatiklikten" kurtulamıyorlar. Eğer Komün yazarlarının söylediklerini söylerseniz "Dogmatik ve muhafazakârlar" olmaktan çıkarsınız. Nitekim Komün yazarları bunları söyledi ve ruhunu kurtardılar.

Fakat "yeni ile eski, ileri ile geri" arasındaki bağlantıyı çok iyi kavradıklarını ve gerçeği olgulardan aradıklarını sanan Komün yazarları fena halde yanılmaktadırlar. Çünkü, bu kavramlara can simidi gibi sarılanlar yalnızca Komün yazarları olmadı. "Dogmatiklik, tutuculuk" darbeciliğin, keyfî yönetimin, bürokratinin ağzında sakız oldu. Fakat, bu tanımlamayı başkaları için yapanlar her zaman olgulardan uzak, kendi doğmalarını "yeni, ileri, tek doğru" olarak dayatmaya çalıştılar. Kabul edilmeyince, "ayrı bir program, ayrı bir çizgi" adına ayrılmayı seçtiler. Ortak iradenin disiplini altında mücadele yerine, "artık o sınırdan durmak gericiliktir" deyip, kendi çadırlarını açtılar. Ama her nasılsa "ileri bir program" ortaya koyarak gelişmenin önünü açtığını sananlar her zaman, "dogmatik" dediklerinin gerisinde kaldılar. Bunlardan bir kısmı varlıklarını yadsıyıp bir dizi enerjisi çarçur ettiler ve sınıf mücadelesi içinde esameleleri bile okunmaz oldu. Bunlar da birer sosyal gerçeklikler ve Komün yazarlarının görmedikleri, görmek istemedikleri olgular arasındadır.

Bunların hemen hepsinin sarıldıkları kavramlar aynıdır. Lafta "yenilikçi" uygulamada ise dogmatiktirler. Bir örneğini de Komün yazarları oluşturuyor. Çünkü, marksinin skolastik tarzda tekrarı ve yorumu Komün yazarlarına nesnel gerçeğin kavranması ve teori ile pratiğin birliği olarak görünüyor. Bu nedenle Komün yazarları toplumsal olgulardaki gerçeğin toplumun yaşayan ilişkileri içinde olduğunu ve ancak ilişkilerin somut analiziyle bulunabileceğini, en sağlıklı analizinde bu ilişkilerin içine girmekle yapılabileceğini kavrayamıyorlar. Her şeyden önce mekanik ve metafizik düşünme alışkanlığından kurtulmuş değiller. Belli bir amaca varmak için tespit edilen ilkelerin, doğru düşünme, doğru uygulama ve doğru bir yöntemle somutluk kazanabileceğini anlayamı-

yorlar. Diyalektik yöntem somutu çıkış noktası yaparak, olgu ve olayları araştırıp-incelemeyi, doğru varlıklara varmayı ve doğru bir uygulamayı birlikte gerektirir. Araştırıp-inceleyen propagandayı ve örgütlenmeyi birlikte sürdürür. Yalnızca yorumlamayı değil yorumlarken değiştirmeyi de zorunlu görür. Belli gözlem ve incelemelere dayalı olarak oluşmuş teorinin ya da soyutlamaların ne ölçüde evrensel olduğu, ne ölçüde doğru ya da yanlış olduğu, somutu, teorinin canlı hayat içindeki bütün parçalarını, bütün yanlarıyla; birbirleriyle bağlantıları içinde, kendi evrimleri ve gelişme yönlerine göre, değişikliklerin hızını ve yavaşlığını gözönüne alarak, çelişmelerinin durumuna uygun olarak çok yönlü bir araştırma ve uygulamayla kavranabilir. Ve evrensel olana bağlı olan onunla birlikte özgül olan ise, kendi içinde ve kendi durumunda uygun uygulamalar ve çözümler gerektirir.

O, ideal uğruna ölmesini bilenler için retorik bir örnekti

Komün yazarları genel bir teorinin her özgülü uymasını bekliyorlar. Oysa, teori gerek dünya ölçüsünde gerekse bir devletin sınırları içinde en genel olan yanlar, birleşebilir olan yanlar, ortak özellikler üzerinde oluşur. Bu nedenle her iki durumda da evrensel olanı temsil eder. Özgül olanı ise, bölgede, ilde vb. faaliyet yürütenler doğrudan buralardaki toplumsal ilişkilerin somut analiziyle tespit ederler. Evrensel olanla ayrı ve aynı olan yanlarının belirleyerek buna uygun programlar, taktikler ortaya koyarak faaliyetlerini somut gerçeğin ışığında sürdürürler. Bunun yapılmaması oluşunun suçunu evrensel bir teoride ya da programda aramak asıl olandan, kendi görevlerinden kaçmak demektir.

İbrahim Kaypakkaya'nın kendi teorisi O'nun faaliyet sürdürdüğü alanlarda analizci davranmasına, toplumsal

ilişkilerin tespitinde diyalektik yöntemi uygulamasına engel oldu mu? Urfa'da, Malatya'da vb. somut tahliller yapmasını ve hangi toplumsal dinamiklerin nasıl kullanılabileceğinin belirlenmesini engelledi mi? Devrimin dengesi gelişeceği, bölgeler arasında sosyal ve iktisadi dengesizliklerin bulunduğu, ulusal baskıların varlığı vb. İbrahim'in genel belirlemeleridir. Fakat, bu belirlemelerin hangi bölgede ve ne gibi bir durum yarattığının tespiti ondan sonrakiler tarafından yapılmadıysa bunda İbrahim'in ya da teorisinin suçu ne? Tek tek bölgelerde hatta illerde, ilçelerde, kitlelerin iktisadi yaşam koşulları, siyasal, kültürel, ulusal yaşam biçimleri ve bilinç düzeyleri, tarihsel olarak oluşmuş ayrılıkları ve ayrılıkları, bunların örgütlenmede, propagandada, mücadele biçimlerinde oluşturacağı etkilerin düzeyi belirlenmediyse ve mücadele buna uygun olarak yürütülmediyse bunun sorumluluğunu İbrahim mi taşımalı? Ya da teori bunları yapmayı mı dedi?

Bakınız Komün yazarları basiretsizliğin suçunu nereden arıyorlar? Kaypakkaya'nın çizgisi bugüne kadar uygulanmaya çalışıldı. Sorunların temelinde uygulanmamak değil, bazı yönleriyle de olsa, uygulanamamalık yatıyor. Bu, teorisinin bugünkü pratikle uyumsuzluk halinde olan yönlerinden ileri geliyor." (sf.27) Komün yazarları bu yazının bulunduğu sayfalardan birinde Orhan BAKIR'ın resmini; "inandı ve çizgiyi uygulamaya çalıştı" alt başlığı ile tanııyorlar.

Komün yazarları basiretsizliğin kaynağını yanlış yerde arıyorlar ve sorumlulukların üstünü örtüp hedef şaşırtmaya çalışıyorlar. Çünkü, bir insanın bir çizgiye inması, onu uygulamaya çalışması ve inançları doğrultusunda ölmesi Komün yazarlarını doğrulamaz. Olsa olsa onların ideolojik tartışmalardaki acini ve gerçeği hâlâ yakalayamadıklarını, çaresiz kaldıklarını gösterir. Proletaryanın ve halkın kurtuluşu inancını taşıyarak o uğurda ölmesini bilenler kavgaanın içinde olanlara örnek olacaktır ve onların ufkunu açacaktır. İnanırlar ve öldüler gibi bir korku unsuru olmayacaktır. Tam tersine yaşayanların kavgasında, bilincinde birer inanç ve cesaret abidesi olarak yaşayacaklardır.

Komün yazarları resmi bu şekilde tanıtarak duygu sömüsü yapmaya ve kendi peri konumlarını meşrulaştırmaya çalışıyorlar. Çünkü sorun, tek tek insanların inanıp ölmeleri sorunu değil, sorun, bir siyasal örgütün nasıl ve hangi yöntemlerle çalıştığı sorunudur. "Uygulanmaya çalışıldı" denilen şeyin nasıl uygulandığıdır. Komün yazarları bu sorulardan kaçarak, gerçeğin, nesnel olanın, yaşanmış olanın canına okuyorlar ve böylece kendi dogmalarının, tepeden inme programlarının doğruluğunu ispatlayacaklarını sanıyorlar.

Biz, Komün yazarlarına bazı gerçeklerden söz edelim. Siyasal iktidar önermesinde bulunan bir teorisinin uygulanması demek; toplumsal ilişkiler içine girmek, bu ilişkileri sıkı bir analizden geçirmek, kitlelerin durumuna, taleplerine, yaşayış biçimlerine uygun politikalar ve taktikler belirlemek ve her alana denk düşen faaliyetler ve araçlar önermek, en önemlisi de bulunulan alanda siyasal iktidara alternatif olabilecek bir iktidar planı yapmak ve her faaliyeti, ortaya çıkan her durumu buna göre değerlendirmek ve sürdürmek demektir. Bu, öncelikle marksist-leninist bir örgütün önderliğinin sonra da bütün üyelerinin benimsemesi ve uygulaması gereken bir yöntemdir. Soruları buna göre sormak gerekir. Siyasal

örgüt ne yapmıştır, toplumsal ilişkilerde materyalist olabilmemiş midir, bu ilişkilerin içine girip somut tahliller ve planlar yapabilmemiş midir, bunu bir yöntem olarak benimseyip tüm taraftarlarına uygulatabilmemiş midir? Bunlar yapılmadıysa hangi kafa yapısı suçludur? Teori bütün bunları yapmanın ölümlü engel miydi? Bireyleri örnek göstermek yerine bunların yanıtını vermek gerekmiyor mu? Somut gerçekliği atlayıp dahası varolan ilişkileri de toplumsal ilişkiler içinde çekip alarak, ileri, yeni vb. kavramlar üzerinde ahkam kesmek ne kadar inandırıcı olur?

Ne diyor Komün: "Sekterlik ve dogmatizm. Marksist-leninistlerin birliğini gerçekleştirme işlevine sahip değildir. Kronikleşmiş dar grup anlayışı, bu güçleri yeni gruplaşmaların eşiğine getirecektir" (sf.43). Önce şunu belirttim: Sekreterlik ve dogmatizm nasıl bir hastalıksa, içinde bulunduğu olguyu kavrayamamak ve kendi doğrularını dayatmak, kabul edilmeyince ortak iradeye aldırma, sıradan olmayı becerememek ve sonra da büyük yenilikçiler "önderler" olarak, tepeden inme programlarla ortaya çıkmak o ölçüde bir hastalıktır. Bilinmelidir ki, dönüştürmesini bilmeyenler, kendi doğrularını her şey sananlar yalnızca yönetememekle kalmazlar, kendi enerjilerini tüketmekten de kurtulamazlar. Dar grupçuluk nasıl yeni gruplaşmaların eşiğine getirirse kendi doğrularını gruba dayatmak ve kendini grubun üstünde görmekte yalnız kalmaya götürür. Bunlar da birer toplumsal olgular olarak yaşanmış ve görülmüştür. Böyleleri daha da tehlikeli dogmatiklerdir. Çünkü, kendilerini yanılmaz liderler sanıp, ileri sürdüğülerinin itirazsız ve hemen kabulünü isterler. "Genç"lere, ya da "genç kuşağa" düşünme, tartışma, araştırma, dönüştürme zamanı ve imkânı tanımazlar, emredicidiler, yanılmaz otoritedirler, onlar yenilenmiştir ve kendi kuramları vardır. "Yaratıcılık" onlara özgüdür...

O halde (diyorlar Komün yazarları) marksist-leninistlerin sadece teorik görevleri değil, siyasal görevler, sınıf savaşımına müdahale ve bunun araçlarını (örgüt) yaratma görevi vardır." (sf.6)

Yaratılmış olanı işletememe, onu yeni, canlı ve yaratıcı bir faaliyete sokamama, içinde toplumsal kötülüklerin yerşermesine ve yaşamasına imkân yaratma, kolektif bir ruh ve ilişki yerine bürokratismi yerleştirme, materyalist bir bakış açısıyla oluşturulabilecek bir bağlılık ve dayanışmayı geliştirmek yerine güvensizliği geliştirme ve sonra da suçu teoride arama, bundan dolayı güvensizlik duyanları da "dogmatik, muhafazakar" vb. sıfatlarıyla eleştiriyе tâbi tutma ne tür bir yaratıcılığa sahip olunduğunu yeterince açıklamıyor mu? Bütün bunlar atlanarak "yeni" temsil edilecek ve yeni ilişkiler kuracak ve yeni birlik sağlanacak. Peki kimdir bu "yeninin" etrafında yeni ilişkileri kuracak ve yaratıcılıklarını gösterecek olanlar? Komün yazarları bunun da yanıtını bulmuş durumdadırlar.

Tonguç Güleç imzalı yazıda şunlar söyleniyor: "Bugün, Türkiye devrimci hareketinin kavraması gereken en önemli sorun, eski teorilerin artık yaşamın gerisinde kaldığıdır. Eğer mevcut tikanıklık aşılacak ve dağılık güçler toparlanacak isteniyorsa, işte buradan başlanmalıdır. Bugün birçok örgüt, bu zor ama can alıcı görevden alabildiğine uzaklaşmakta ve varlıklarını devam ettirebilmek için 'yeni kuşaklar' edebiyatı yapmaktadır. Yeni kuşakların örgütlenmesi iyi bir şey. Ama, varolan bir çelişkinin de görülüp çözülmesi gerekir. Bugün geçmişin de-

neyimli kadroları esas itibariyle örgütsüzdür. Varolan örgütlerin hiçbirine yanaşmamaktadır. Bunların durumunu 'bittiler', 'yıldılar' biçiminde açıklamak, hiç ama hiçbir şeyi çözmektedir. Bu kesimin en büyük sorunu, siyasal sorunlarda takınılacak ciddi tavırlar ve güven sorunudur. Örgütler, partiler dışındaki bu kesim, onlarda öğrenilmesi gereken önemli birikimlere sahiptir ve bu mutlaka gerçekleştirilmelidir. Genç kuşaklara gelince; bunlar düzenden hoşnut olmayan ve bütün içtenlikleriyle, aktif savaşıma katılan kesimdir. Harekete bu kesimin katılması iyidir, ama bunlar önemli derecede deneyimsiz yapmaya ve kendi peri konularını meşrulaştırmaları bile yoktur." (sf.47-48)

Bu uzunca alıntıyı aldık. Çünkü bu yazar, dogmatiklikten ve yenilikten en çok söz edenler arasındadır. Bu söyledikleri de onun yeniliği ve dönüştürücülüğü nasıl anladığının delilidir. İşte "yeni" ilişkiler, "yeni" çözüm ve "yeni" umut(!)

Daha baştan "genç kuşak" edebiyatına tepki gösteriyor. Sonra da bu edebiyatı iyiden iyiye benimseyip durumu tasnif ediyor. "Örgütsüz ve tecrübeli kuşak", "örgütlü ve geçmişten haberi olmayan tecrübesiz kuşak". Bu ayrımın anlamı da gayet açık. Düzenden hoşnut olmayan ve "aktif savaşım" fonksiyonunu "yeni kuşağa" yüklemekte, bilme, tecrübe ve dönüştürme fonksiyonunu da önce kendisine, sonra da örgütsüz tecrübelilere tanımaktadır. Bu, yalnızca bir yöntem hatası olarak görülemez. Bu, toplumsal kötülüklerin, "baba", "ağabey" zihniyetinin bilinçlice ya da bilinçsizce açığa vurulmasıdır. Nedir bu eski kuşak yeni kuşak ayrımı? "Ağabeyler" bilir, onlar söyler, "kardeş"ler de yaparlar. Onca yenilik edebiyatından sonra eskiye bu kötü tarzda bağlılık ve bu ayrım niye? Demek ki teori toplumsal ilişkilere göre değil, ağabeylere ve kardeşlere göre değiştiriliyormuş. Tecrübe ve bilgi birikimi de yalnızca "örgütsüz" ağabeylerin elindeymiş!..

Bu, Komün yazarlarının kendi geri konularına ve durumlarına uygun olarak yaptıkları bir teoridir. Çünkü, toplumsal tecrübeler toplumsal ilişkilere gizlidir. Bu ilişkilerin içine girenler, onlarla içli-dışlı olanlar toplumun ilişkileri hakkında bilgi edinirler ve bu bilgiler ışığında onu etkileyip dönüştürebilme yeteneği gösterebilirler. Tecrübe yalnızca örgüt dışı kalan önderlerin tekelinde birikmemiştir. Tecrübe daha çok karmaşık toplumsal ilişkileri kendinde toplayabilmiş örgütlerdir. En geri örgüt bile en ileri ve tecrübeli bireyden bin kez daha fazla tecrübe ve zenginliğe sahiptir. Eğer genç denilen kuşak bunu görebiliyor ve örgütlere gidiyorsa "tecrübeli ağabeyler"-den çok daha iyi davranıyorlar demektir. **Örgütlülüğü kendi gelişmesinin önünde engel olarak görenlerin duruma uygun olarak teori değiştirmek ileri olanı değil geri olanı savunmaktır, örgütsüzlüğü özendirir.** Teori toplumsal ilişkilere ve toplumun ihtiyaçlarına göre değil bireylerin isteklerine göre yapmaktır. Adına tasfiyecilik denen şeyin ağabeyli türü de bu olsa gerek...

Elbette "bittiler", "yıldılar" demek hiçbir şeyi çözmez. Ama bunun karşısı ne teori değiştirmek ne de "gençler bilmez" ağabeyler bilirdir. Buna verecek yanıt şudur: Beğenmemelik hastalığından ve bireyci davranmaktan vazgeçin. Toplumsal ilişkilerin yarattığı sayısız kötülüklerin etkisi altında kendi potansiyelinizi, inançlarınızı ve iyi yanlarınızı tüketmeyin. Bu kötülükleri kaldırmak için çaba harcayanlara gidin, onlara yardım edin,

destek olun, bütün bilgilerinizi ve becerilerinizi orada kullanın ve gösterin, böyle davranırsanız gerçek yaratıcılar ve dönüştürücüler olacaksınız ve onlar size saygı duyacaklardır. Bugün, toplumun bağrında açılmış en büyük yara ve kötülük örgütsüzlüğün geliştirilmesi, ezilen yığınların örgütsüz bırakılması ve asker dipçığıyle, polis jopu ve baskısıyla yönetim şeklidir. Bu kötülüklere istemeyerek de olsa destek olmayın ve bulunduğunuz her yerde yığınlarla ilişki kurup örgütleyin. İşte bitmemiş olmanın karşısı budur. Ama Komün yazarları en önemli sorunu yığınların örgütlenmesinde değil, örgütsüz önderleri "ikna" ederek bir grup oluşturulmasında gördükleri için varolan hiçbir grubun beğenilmemesini öneriyorlar. Onlar "yeni kuşak ve genç", onlar "aktif savaşımı" bilir ama önderliği ve dönüştürmeyi bilmez. Onlara dönüştürücü özellikleri kendinde toplamış eski önderler gerekli. Eski önderleri ikna etmek için de "eski teorileri" değiştirmek gerekli...

Fakat, kafasında kendi kendine önderlik yakıştırmamış olan birinin, somut toplumsal ilişkilerden habersiz olarak konuşmayan birinin önce şu genç kuşak eski kuşak ayrımından vazgeçmesi gerekir. Sonra da tarihsel olgulara bakarak, gençlerin de dönüştürme ve önderlik etme yeteneğini gösterdiğini / göstermiş olduğunu görmesi gerekir.

Bir zamanlar, "gençlik heyecanıyla hareket ediyorlar, gençler bilmez, maceraya atılırlar, dahası goşistler" vb. gibi tanımlamalar teslimiyetin teorisini yapanların, tesicilli revizyonistlerin ağzında sakız olmuş durumdaydı. Ama bunların ipliğini pazara çıkaran ve bilinçlerde güçlü sıçramalara yol açan, dönüştüren bu gençler oldu. Keskin bir kılıç gibi önce karşı-devrimin, sonra da revizyonizmin, reformizmin bağrına saplandılar. Bunların başında da İbrahim Kaypakkaya gelmektedir. Her ne kadar Komün yazarları bunları "bilmezler" olarak görüyorlarsa da yine de bu toplumsal bir gerçeklik haline gelmiştir ve görmek isteyenin gözünü çıkarmaktadır. Buna başka ülkelerden ve başka tarihsel örnekler vermeye gerek yok.

O halde bu "yeni" kuşak "eski" kuşak ayrımı ve eskilerin bilen önderler olduğu tezi nereden çıkıyor? Ülkemizde derin tarihsel ilişkilere, sınıflaşmaların durumundan, yüzyıllardır devam edegelen keyfi yönetim ve bürokrasi geleneğinden oluşmuş sayısız kötülük toplumun bütün hücrelerine kadar sinmiştir. Bu durum yönetme ve yönetilme bilincini, sıradan insan ilişkilerini tepeden tırnağa çarpıtmaktadır. Bu kötülükler sadece genel toplumsal ilişkilerle sınırlı kalmamaktadır. En ileri ilişkileri temsil eden örgütlerin içine kadar taşınmaktadır. 70'lerden sonra genel kitleleşme dönemi ileri örgütlerin bu kötülüklerden daha çok nasibini almalarına uygun ortam yaratmıştır. Bu dönemde kitlelerden kopuk, onlarla sıkı ilişkiler kuramamış, emredici ilişkiler sonucu ortaya çıkmış önderler yaratıldı. Bunlardan bir kısmı 12 Eylül sabahında aynada görüldüler. Bir kısmı ise ağda-solda kötülük aramaya koyuldu. Kötülüklerin kendi kafasında, çalışma yönteminde ve ilişkilerinde oluşmuş olmasına bakmaksızın bu örgütlülüğün bir şey çıkmaz diyerek örgütleri tasfiyeye girişti. Bir kısmı da "gelişeceğiz, teori engel olmaya başladı"yla işe koyuldu. Sonuçta bütün kötülükler bu türü önderlerin dışında oluşuyordu. Ve onlar hep kendi söylediklerinin doğruluğuna inanılmasını istiyorlar. Çünkü, onların kötülüklerini görmez ve suç

onların dediği yerde ararsanız onlar yanılmaz "önderliklerini" sürdürmeye devam etmiş olacaklar.

Sanıyorlar ki teori değişince ve tepeden inme bir program ilan edilince her şey değişecek ve buna da herkes uyacak. Böylece "yenilik" adına en kötü dogmatikler olmaksızın kurtulamıyorlar. "Teori donmuş değildir, şaşmaz değildir" diyorlar.

Hiç kuşku yok ki, teori donmuş ve değişmez değildir. Ama teori, İstanbul'daki toplumsal ilişkilerle, İstanbul'daki toplumsal dinamiklerle Hakkâri'de toplumsal ilişkilerin ve dinamiklerin bir ve aynı olduğunu söyledi mi? İstanbul için geçerli olan her şey Hakkâri için de geçerlidir dedi mi? Hayır! O halde bu ilişkilerin içine girip araştırıp-incelemeyen, somut duruma uygun olarak davranmayan değil de, teori mi suçlu olacak? Bunu yapmadığınız sürece materyalist bir bakış açısına sahip olamazsınız. Toplumsal ilişkilerde dönüştürücü ve yenilikçi olmak bu bakış açısına sahip olmak ve toplumu diyalektik yöntemle tahlil edip, uygulamayı da bununla birlikte sürdürmek demektir. Toplumsal ilişkilerin içinde bulunanlar ve bu ilişkileri diyalektik yöntemle tespit edip buna uygun davrananlar hem kendi önelerini açarlar, hem de bu ilişkilere uygun düşmeyen kavram ve tespitleri değiştirme ihtiyacı duyarlar. Kimsenin talimatına gerek kalmadan nesnel gerçeğin ışığında ikna olurlar ve kendi ilişkilerine, amaçlarına uygun tespitler yaparlar. Böylece, marksizmi yaşayan bir olgu haline getirip ve onun skolastik tarzdaki yorumundan ve tartışmasında uzaklaşırlar. Ve kendi ilişkilerinde kimin ayağını nasıl bastığına değil, ne yaptığına, toplumsal ilişkileri hangi yöntemle tahlil ettiğine, önüne çözümler için hangi planları koyduğuna, ne tür araçlar kullandığına, hangi dinamiklerden ve nasıl yararlandığına ve gelişip gelişmediğine bakarlar. Fakat, Komün yazarları bunların yapılabildiğine bakmaksızın ileri ve geri adına bolca ahkâm kesiyorlar. Ama ilerinin ve gerinin bulunmasını yanlış yerde arıyorlar.

Çünkü, ileri ve geri toplumun yaşayan ilişkileri içindedir. İdeolojide, siyasette, kültürde, sanatta yeni ve ileri olanı yaratabilmek; yetkin örgütlülükler oluşturabilmek bu ilişkileri bulup toparlayabilmeye ve yönlendirmeye bağlıdır. Bunun tek doğru yolu ve yöntemi ise bu ilişkilerin içine girmektir. İleri bir teori, yetkin bir faaliyet, üstün bir örgütlülük burada ortaya çıkar ve burada belli olur.

Tonguç Güleç, İbrahim'in teorisinin ÇKP'den büyük oranda etkilenme sonucu oluştuğunu ve bu nedenle dogmatizme düştüğünü söylüyor. Peki buna karşı ileri sürülen nedir ve nasıl bir program önerilmektedir? Görünen kimi toplumsal olgularla ve bazı güçlerin etkisiyle oluşmuş tepeden inme bir program. Yüzeyden bakıp karar verdikleri ama içine girip nedenlerini araştırma zahmeti bile duymadıkları olguları örnek gösteriyorlar. Bununla "yeni", "ileri" ve dönüştürücü oluyorlar. Mao'dan yaptıkları alıntılarla da bunu ispatladıklarını sanıyorlar.

Fakat, Mao'nun kitlelere gidin, onlarla danışma toplantıları yapın, onların taleplerini öğrenin, canlı anketler yaparak onların düşüncelerini ve sorunlarını öğrenin, kendi öznel düşüncelerinizi onların düşüncelerinin yerine koymayın, böyle yaparsanız gelişemezsiniz, kitlelerden koparsınız vb. dediğini atıyorlar. Bunun yapılmamış oluşunun suçunu teoride arıyorlar. Bunu yapmaya

kendi kafaları ve ilişkileri el vermediği için daha da geri bir durumu savunuyorlar ve gerçek toplumsal ilişkilerin teorisini değil kendi geri durumlarının teorisini yapıyorlar.

Şüphesiz ki bir teori olduğu zaman, döneminin iç ve dış olgu ve olaylarından etkiler taşır ve yeni olan her şey gibi eksiklikler içerir. Bu, her yeninin kendi doğasında vardır. Soruna böyle yaklaşıldığı zaman ve İbrahim'in ortaya koyduğu görüşlerin bir çoğunun da genel formülasyonlar düzeyinde kaldığı görülürse eğer, denilmelidir ki, İbrahim Kaypakkaya'nın ortaya koyduğu görüşler, Komün yazarlarının ortaya koyduğu programdan çok daha yeni ve ileridir. Komün yazarlarının programı İbrahim'in görüşlerinin kötü bir yorumundan, geriye doğru çekilmesinden, ülke ve dünya olaylarının olumsuz yöndeki etkisinden oluşmuştur.

İbrahim Kaypakkaya döneminde reformizmin ve revizyonizmin elli yıllık saltanatı hüküm sürüyordu. İbrahim ideolojik ve siyasal alanda böylesine olumsuz bir geneleğe karşı ileri ve köklü bir çıkışı gerçekleştirdi.

İbrahim'in döneminde öğrenci gençliğin anti-emperyalist gösterileri, işçi sınıfının grevleri ve 15-16 Haziran'daki büyük gösterileri, köylülerin toprak işgalleri, reform talepleri, üretici mitingleri, yürüyüşleri vb. vardı. Dünyanın diğer ülkeleri kaynayan bir kazan durumundaydı.

İbrahim böylesine canlı ve sıcak bir atmosfer içinde yaşıyordu. Bütün bunlara rağmen olayları diyalektik materyalist bakış açısıyla en ileri olanını yakalama başarısını gösteriyor ve ileri ile geri arasındaki en net ayrımları O yapıyordu. Pratik faaliyetinde de aynı titizliğe ve analizi tutuma sahipti. Militan bir önderliği kitlelerle sıkı bağlar kurup kuramamış olmasına göre değerlendiriyordu. O'nun görüşleri yaşayanın ve yaşanmış olanın sağlıklı analizi üzerinde oluşuyordu. Özcesi, Onda bulunduğu toplumsal ilişkileri tahlil etme, toplumsal zenginlikleri ve tecrübeleri, ileri olanları yakalama ve dönüştürme tutkusuna vardı.

Peki, Komün yazarlarının programında ne var? İbrahim'in formülasyonları üzerinde oyun oynama, marksizmin skolastik tarzda tekrarı; olay ve olguların uzaktan gözlemlenmiş yüzeysel ve geri bir yorumu var. Komün yazarlarının bu yöntemi onların gerçeği görmelerini engelliyor, somut gerçeklerden ve toplumsal ilişkilerden uzaklaşmalarına yol açıyor. Bu yöntemi benimsemiş olanların, "eski" programı bu yöntemle değiştirmek isteyenlerin tükettikleri enerji ve potansiyel, yarattıkları sonuç ortadadır. Yaşanmış bir olgu olması bakımından; dogmatiklik ve ileri "olma" kavramını en çok kullanan ve "ileri"nin "ilkleri" arasında bulunan ve toplumsal muhalefeti ileri bir programla kucaklayıp yönlendireceğini iddia edenlerden bazılarının önderlik tutkularını sonuçta onları Beyoğlu Evlendirme Dairesi'nde bir basın açıklaması yapmak zorunda bıraktı. İleri programlarına elveda deyip boyalı basına "bu işlerden uzak donacaklarını" açıkladılar. Biraz farklı görüşlerle başkaları çıktı. Onlar da balaylarını ve önderliklerini Avrupa'nın varoşlarında sürdürmeye karar verdiler ve devlete isyan etmek yerine dağlara isyan edip kendilerini tükettiler.

Komün yazarları geçmiş tarihsel duruma değinirken bu sonuncuları görüyor ve onların akademizme düşüp pratikten kopan sapma olduğunu söylüyorlar. Bunlar marksist-leninist saflarda çıkan birinci sapmamış??? İkinci si de; değişik tarzda muhafazakâr dogmatik sapmadır di-

yorlar. Fakat, bunlar teoriyi pratiğe uygulamak için ileri bir adım atmışlar ama iş teoriyi ilerletmeye gelince durup geriye doğru yürümeye başlamışlar???

İşte bu nedenle "Komün teoriyi inşada, pratiği çıkış noktası yapar" diyorlar.

Besbelli ki, Komün yazarları ya tarihsel olgulardan habersiz görünüyorlar ya da bu olguları görmek istemiyorlar.

Birincisi; sözünü ettikleri birinci sapmadan çok önce-leri ortaya çıkan sapmalar var. Bunlardan ilki gelişemesinin nedenini önce İbrahim'in görüşlerine bağladı. Sonra da Mao'dan etkilenmeleri neden gösterdi. Ve hâlâ bu etkileri gidermekle meşguller. Gelişmemeyi hep bir yerlerden arayıp durdular. Kendi pratiklerini yontemsiz faaliyetlerini yargılama gereği bile duymadılar. Bu nedenle "aşma", ileri kavramlarını anladıkları sandıkça gerilediler. Çünkü, yaşamı kitap sayfalarında arama hastalığına kapılmışlardı. Bunları teoride "aşmada" Komün yazarlarının öncelleri olarak kabul etmek gerekir. Komün yazarları kendi öncellerini görmezden gelmeyi tercih ediyor.

İkincisi; Komün yazarları, toplumsal ilişkiler içinde olan ve yontemsizlik yüzünden iş yapamaz duruma gelen insanların Avrupa'ya çekilmesine ve bunun yarattığı tahribatlara değinmemeyi kendileri açısından uygun buluyorlar.

Üçüncüsü; yontemsizliğin, dar pratikçiliğin, kör döğüşü bir faaliyetin teoriyi uygulamak değil, uygulamamak olduğunu; böyle bir "pratiğin" iktidar önermesinde bulunan hiçbir teoriye ne de yaşayan hayata uymaya-çağını, insanların enerjisini harcayarak güvensizliği geliştiren kaynak olacağını görmüyorlar.

Dördüncüsü; bunca olumsuz bir "uygulama"ya rağmen kendi teorilerine inanıp, canlı olanın, yaşamının içine girenlerin gelişmenin zemininin nerede olduğunu gördüklerini ve esası yakaladıklarını ve gelişmeye başladıklarını ve eksiklerini bu ilişkiler içinde görüp aşacaklarını görmezden gelerek "bölünecekler" diye felaket tellaklığı yapıyorlar.

Beşincisi; toplumsal ilişkilerin içinde bulunanlara yardım etmek ve örgütlülüğü yaygınlaştırıp geliştirmek yerine engel olmaya çalışarak geri bir konuma düşüyorlar ve bunu da doğruların yalnızca kendilerinde toplandığını iddia ederek konumlarını meşrulaştırmaya çalışırken işi daha da ifrata vardiıyorlar.

Altıncısı; bütün bu yaptıklarının tarihsel önceliklerini, "ileri program"lı sapmaların bir devamı olduğunu ve bunların da hep yaşatamamanın, tüketim unsuru durumuna düşmelerinin rastlantı olmadığını, idealist-metafizik düşünce alışkanlığından kaynaklandığını görmek istemiyorlar.

Bunların siyasal tahlillerinden birine daha değinerek sonuçlandıralım:

"... gerçekleri yakalayıp ileri atılma yerine, bir noktaya kazığı çakıp beklemeyi tercih etmeyelim" diyen yazarların bugüne ilişkin saptamaları şöyle: "Karşı-devrim militan devrimci hareketleri kitlelerden soyutlayıp, zamansız çatışmalara zorlayarak yenilgiye uğrutup, dağıtmak; sosyal muhalefeti, kısmi tavizlerle reformizmin başına hapsedmek istemektedir." (sf.9) İşte, ileri atılma teorilerinin bütün özü bu "zamansız çatışma" kavramında gizlidir. Ne var ki bu kavramda da bu yazarlar ileri değiller. Bu kavrama yeterince aşınayız. "Sahte sol za-

mansız çatışmalara girerek kitlelerden tecrit oluyor. Bugün yapılacak iş orduyu güçlendirmektir. Milli Birlik Hükümeti önermektir. vb." teoriler az mı işlendi. Görülen o ki Komün yazarları zamansız çatışma kavramını şimdilik benimsemiş bulunuyorlar. Aman ha! Zamansız çatışmaya girmeyin. Düşman bunu bekliyor, düşmanın oyununa gelmeyin...

Sosyal gerçeklikten kopanların yapabilecekleri bir tepit ancak bu kadar olur. Çünkü onlar, militan devrimci hareketlerin hep bu "zamansız çatışma" kavramına karşı mücadele içinde geliştiğini göremezler. Nasıl oldu da bu "zamansız çatışma" içine girenler gelişti ve kitleleri siyasal mücadelenin içine çekmeye başladı diye düşünmezler. Ölenleri görür gelenleri görmezler. Onların yakaladığı "ileri" budur!

Bekleyin, "zamansız çatışmalar" içine girmeyin, gelecekle var. Önce, uygun siyasetlerle örgütsüz eskilere güven verin, "gençlik heyecanına" kapılmayın, akıllı liderleri görün. Birliğin sağlanması için onlara ihtiyacınız var. Sonra iki üç ya da dilediğiniz kadar program oluşturup, gençlere programın nasıl oluşturulacağını gösterin ve dogmatiklikten, muhafazakâr olmaktan kurtulun, Komün yazarlarının dediklerine uyun ve gelişmenin nasıl olduğunu görün...

Sonuç olarak biz de diyoruz ki: Bekliyorduk. Hoşgeldiniz! Özelttiniz ama nihayet geldiniz. Zamanı ayarlamak için fazlaca bekletmeyin, "gerçeği" yakaladınız.

İLERİ ATILIN GÖRELİM! □

Cihan UÇAR

DEVRİMCİ, DEMOKRAT KAMUOYUNA

"Eylül'ün katlettiği 18 Devrimci"
başlıklı çalışma için.
Eylül diktatörlüğünce idam edilen;

ERDAL EREN
SERDAR SOYERĞİN
KADİR TANDOĞAN
SEYİT KONUK
NECATİ VARDAR
İSMET ŞAHİN
RAMAZAN YUKARIGÖZ
ERDOĞAN YAZGAN
MUSTAFA ÖZENÇ

NECDET ADALI
AHMET SANER
VEYSELGÜNEY
İ. ETHEM COŞKUN
ALİ AKTAŞ
HİDİR ASLAN
ÖMER YAZGAN
MEHMET KAMBUR
İLYAS HAS

Arkadaşlara alt elinde mektup, şiir, fotoğraf vb. bulunan arkadaşların bunların birer fotokopisini, ortak anılarını yazmalarını ve YURT KİTAP YAYIN. Necatibey Cad. No: 25/9 Sıhhiye/ANKARA adresine göndermelerini bunun devrimci bir görev olduğunu birlikte üretmenin coşku ve sevincini belirtiyor duyurular arkadaşlara teşekkürlerimi iletiyorum. ONLAR ÖLDÜKLERİYLE KALMADILAR.

YURT KİTAP YAYIN

Ünsal ÖZTÜRK
ALİ YILDIRIM

Necatibey Cad. No: 25/9
Sıhhiye / ANKARA

Yurtdışındaki Yeni Demokrasi 3. Yıl Şenlikleri Büyük Katılımlarla, Coşkuyla Sürüyor...

İsviçre Zurih

Yeni Demokrasi 3. Yıl Şenliğinden

Augsburg'da düzenlediğimiz Yeni Demokrasi 3. yıl şenliği okuyucularımızın fedekâr çalışmalarıyla anılardan silinmeyecek, dergimize yakışır bir gece yaşatıldı.

Gece başlamadan önce belirli önhazırlıklar tamamlanmış, başlayacağı güne dek geniş bir propaganda bildiri ve afişleme yapılmıştı. Bizleri düşündüren salonun küçük olmasıydı.

Önhazırlıklar tamamlanmış, gecenin başlama saati yaklaşmaktaydı, salon tıklım tıklım dolu, boş yer kalmadığından 200'ü aşkın izleyici ayakta kalmıştı. İnsanlar gecenin başlayacağı anı heyecan içinde bekliyordu. dakikalar yaklaşmıştı, perde açıldığında, arkada büyük bir pankart: "Yeni Demokrasi'yle Dayanışma Gecesine Hoşgeldiniz" yan duvarlarda Tuzla katliamında öldürülen dört yiğit devrimcinin resimleri, onun karşısında çeşitli milliyetlerden Türkiye proleteriyasının önderi İbrahim Kaypakkaya, yanında Süleyman Cihan, Kazım Çelik'in resimleri bulunuyordu.

Sunucu, "yeni demokrasi'yle dayanışma gecesine hoşgeldiniz" sözlerini bitirmeden, büyük tezahürat, alkış, salonda yankılanıyordu. Program okunmadan önce Türkiye ve dünyada devrimci mücadelede şehit düşen devrimci ve sosyalistler için bir dakikalık saygı duruşundan sonra program okundu. Yeni Demokrasi Avrupa Temsilciliği ve onun arkasında, Merkez Büro'nun mesajları okundu, alkışlar alkışlar... Sanki salon

inliyordu.

Augsburg Kültür Derneği müzik ve folklor gruplarıyla gecemize omuz verdiler. Müzik grubu Anadolu yöremizin ezgilerini içeren beş parçayla katıldı.

Gecemize gönderilen Türkiye ve Avrupa'daki değişik demokratik kuruluşların mesajları okunmaya başlandı. yeni demokrasi Kayseri, Diyarbakır ve Ankara bürolarından gelen mesajlar, Ümraniye 1 Mayıs mahallesi, Dersim ve Kazlıçeşme Deri işçilerinin göndermiş olduğu mesajların okunuşu bitmeden, kitleden coşkulu bir ses yükseliyordu, bu ses bir yanardağ heybetiyle gürüyordu; Komprador Patran Ağa Devletini Yıkacağız, Halk İktidarı Kuracağız sesiydi. ATİK'in (Avrupalı Türkiye'li işçiler

konf.) göndermiş olduğu mesaj okunduktan sonra folklor ekibi Anadolu'nun değişik yörelerinden güzel oyunlar sergiledi.

Folklor ekibinden sonra yurtdışında yaşamak zorunda kalan sanatçılarımızdan Ali Asker ve Kürt ozanlardan Cömert Kürtçe parçalarıyla gecemize omuz verdiler.

Tiyatro grubu Türkiye'deki işkenceleri içeren ve Tuzla Köprüsü'nde öldürülen dört yiğit fidanın mücadelesini içeren oyunları sergiledi. Oyunlar sergilenirken düşmana korku veren bir ses yükseliyordu kitleden: **Tuzla Katliamının Hesabı sorulacak.**

Oyunlardan sonra, sunucu, yurtdışında yaşamak zorunda kalan, sanatıyla hakim sınıflara korku salan, sanatıyla halka mal olmuş, devrimci sanatçı Emekçi'yi takdim etti. Salonda büyük tezahürat vardı. Emekçinin sık sık sözleri kesilerek sloganlar atıldı. Özgürlük mahkûmlarını kitle emekçiyle beraber söyledikçe coşku doruğa ulaşmıştı. Emekçiye ayrılan süre dolmuştu, ama kitle hep bir ağızdan emekçiyi isteriz diyordu. Emekçi tekrar geri gelmek zorunda kaldı. Kitlenin isteğiyle hep beraber 18 Mayıs söylendi.

Gecenin son konuk sanatçısı Demokrasi ve Bağımsızlık mücadelesinde sanatıyla ışık saçan işte Ferhat Tunç kelimeleri bitmeden Ferhat sesleri salonda büyük tezahürat ve sloganlarla karşılandı. Ferhat değişik parçalarından sonra kitleden gelen coşkulu istekle Yıkılış İstanbul'u kitleyle beraber söyledi.

Kitle geceden coşkuyla, öfkeyle bilmiş mücadele ruhuyla ayrıldılar.

Gecemizin başarıyla sonuçlanmasına destek ve omuz veren, emeği geçen tüm arkadaşlara içtenlikle teşekkürlerimizi bildiririz.

YENİ DEMOKRASI
Avrupa Temsilciliği

B. Almanya

Augsburg'da Kitle Coşkusu

Yeni Demokrasi'nin Avrupa'da düzenlediği 3. yıl şenlikleri dizisi devam ediyor. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde Kürt ve Türk emekçilerinin ortak çabalarıyla ve coşkulu katılımıyla sürdürülen şenliklerden Zurih gecesi, başlangıcından bitimine kadar tam bir coşku atmosferiydi.

Şenliğimiz, afişlerden ve dağıtılan duyuru ve bilgilendirici bildirimlerde belirtilen saatte başlatıldı. Şenliğin yapıldığı salonu dolduran 1500'ün üzerindeki kitle, belirlenen saatten çok önce salonda yerlerini almış, sabırsızlıkla şenliğin başlamasını bekliyordu.

Şenliğimiz, dünya ve Türkiye'deki, devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşu ile başladı. Ardından, İsviçre Temsilciliğimizin geceyi açış konuşmasına başlamasıyla bir arada yürüyen "Devrim Şehitleri Ölümsüzdür" sloganı salonda tam bir coşku patlaması yarattı.

Basel Halkevi minikler korusu, şenliğimizde başlıbaşına ilgi çekici bir olaydı. Yaşları 8 ile 10 arası minik kardeşlerimizin, şenliğe katılan kitleye, "özgürlük mahkûmları, 18 Mayıs ve Vartnik burası Mirik mezarı" ağtılarını sunduklarında ise kitlenin coşkusu ve hayranlık dolu tezahüratları yaşanmaya değerdi.

İlk olarak, Kürtçe besteleri ve türkülerleriyle Nizamettin Arıç'ın kitleyi halaya sürükleyen dinletileri, "Kahrolsun Milli Zulüm" sloganlarıyla coşku yürüyüşü-

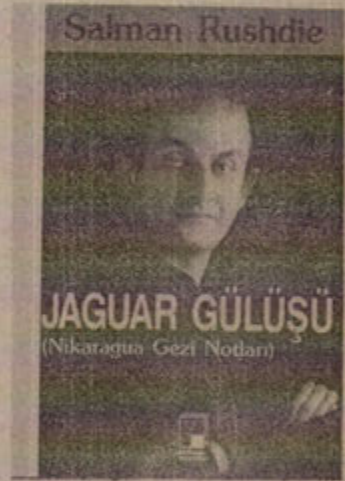
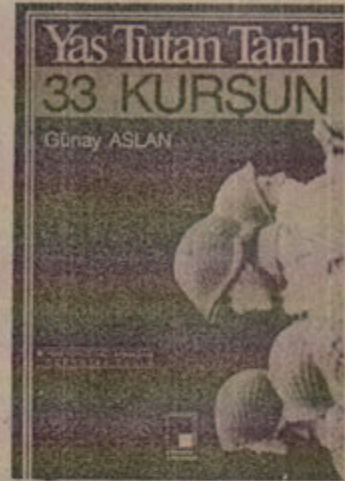
ne dönerken, "Halkımızın büyük ozanlarından özgürlük ve demokrasi mücadelesinde sembolleşen, Emekçi... Ferhat Tunç" anonsları başlıbaşına bir heyecanı yaşatıyordu kitleye. Emekçi sahneyken kitlenin sabırsızlıkla istediği "yıkılası İstanbul" türküsü çalınca bir tutku belirtisiydi. Kendisine ayrılan süreyi ısrarlı isteklerle hayli aşan Emekçi sahneyi bir muharebe eri mukavemetini andırır bir zorlamayla terk edebildi.

"Türkiye işçi sınıfından, emekçilerden ve halkından size selam getirdim" sözleriyle sazının bam teline dokunan Ferhat Tunç ise, zaten dorukta olan coşkuya gerili davula vurur gibi habire vurarak sazının, sesinin ve kitle coşkusunun tam bir bütünlüğünü oluşturuyordu. Ferhat coştuğu kitle coşuyor, kitle coştuğu da Ferhat... Ve kitle zaman zaman yer değiştirerek halkın kendi ozanlarıyla bütünleşmesinin nefis bir örneğini sergiliyordu.

Yeni Demokrasi İsviçre temsilciliğimizin bazı eksikliklerine rağmen böyle bir şöleni başarıyla sonuçlandırması önemli bir olaydı.

3. yıl şenliğimizde, şenliğimizin başarıyla sonuçlandırılmasında şenliğimize destek veren bütün kitleye, gönülden katkıda bulunan bütün sanatçılara ve organizasyonda emeği geçen bütün arkadaşlarımıza, değerli okuyucularımıza katkılarından dolayı içtenlikle teşekkür ederiz.

İSVİÇRE BÜROSU

Çıktı Çıktı Çıktı

Ankara İşçi Eylemleri Yükseliyor

Tepe Grubu'nda Sendikalaşma Sancısı

Tepe Grubu, Dilek İnşaat, Teksis, Meteksan, Betopan, Alçıpan, Bilimtur ve Prefabrik gibi işletmeleri kapsıyor. Tepe Grubu Hacettepe Vakfı'na ait ve vakfın başında da, binlerce öğrencinin doğramasından sorumlu, İhsan Doğramacı bulunuyor.

Bu gruba bağlı fabrikalarda ve atelyelerde çalışan işçiler 1969'dan bu yana sendikasız (ki, grup aynı tarihte kurulmuş). O tarihten bugüne, işçilerin hiçbir sosyal hakkı yok. İşçilerin büyük bir bölümünü, askerliğini yapmamış genç işçiler oluşturuyor. Bu durum, işçilerin bu işi geçici görmeleri ve nasıl olsa çok geçmeden ayrılacağı düşünülmesi, kalıcı bir hak arama mücadelesinin yaratılamaması sonucunu doğuruyor. 1987'den bu yana, 6000 işçinin devri-daim yaptığı belirtiliyor.

Fabrikanın özelliğinden dolayı işçiler vasıflı değil. Çalışma sisemi daha çok emek gücüne dayanıyor. Patronlar, bu nedenle, bir işçiyi atıp yerine yenisini almakta hiç zorlanmıyorlar.

İşçilerin belirttiğine göre, Türkiye'de yalnız bu işletmelerde uygulanan bir "taşeron" sistemi var. Bu sisteme göre, fabrikada 15 üretim birimi bulunuyor. Bu birimlerin başında taşaronlar bulunuyor. Taşaronlar Tepe Grubu'nun adamları...

İşçilere ödenen brüt ücret (mesailer de dahil), 428.000 TL. dolayında.. % 50-60'lık bir kesintiyle işçilerin eline, toplam, 160.000 TL. bir ücret geçiyor. İşçiler hastalanıp viziteye çıktıklarında, hem günlük yevmiyeleri kesiliyor, -yani işe gelmemiş işlemleri görüyorlar-, hem de belirli bir oranda fazla mesailerinden kesinti yapılıyor. Adını da vergi kesintisi koyuyorlar.

Bunlardan başka, işverenlerin yarımları, işyerinin yolunu bilmedikleri halde, çalışıyormuş gibi gösterilip, sigorta primleri yatırılıyor; yüksek miktarlarda maaş alıyorlar ve bunların faturası işçilere çıkarılıyor.

Dönem dönem işyerine sendika getirmek amacıyla çalışma yapılmış; hem Doğramacı, hem de işçi hakları-

nı savunan (!) "sarı sendika"lar sayesinde hepsi de başarısızlığa uğramış. İşçilerin iddialarına göre, bundan bir süre önce Türk-İş'e bağlı Ağaç-İş Sendikası'na başvuru yapılmış ve işveren mahkemeye verilmiş; fakat, işveren (Doğramacı) sendikaya 50.000.000 TL. vermiş ve bu iş böylece kapatılmış; bir girişimden daha sonuç alınmamış.

İşçiler Direnişe Başlıyor

Eylül ayında başlatılmış olan sen-

ASELSAN'DA İŞÇİ DİRENİŞİ YÜKSELİYOR

Savunma Sanayine bağlı Aselsan'da (Askeri Elektronik Sanayi) çalışan 2700 sendikasız işçi, dengesiz ücret artışı ve baskıları protesto etmek ve işyerine sendika getirmek amacıyla boykotlarını sürdürüyor.

Sivil görünümüne Aselsan'daki keyfi uygulamaların son bulmasını isteyen işçiler işyerlerinde sendika kurulması gerektiğini belirterek "üniformasız paşaların" kendilerini asker gibi çalıştırmak istemelerini eleştirdiler.

"Aselsan adı üstünde askeri bir işyeridir. KKK Güçlendirme Vakfına bağlıyken Savunma Sanayine bağlanmıştır. Adı askeridir fakat görünüşü sivilidir. İşçinin başında baş teknisyen ve şefler vardır. Bunlar üniformalı kişiler degillerdir. Üniformalı paşalar, paşa döküntüleri siviller hep üst ma-

dikal çalışmanın bütün yoğunluğuyla sürdüğü günlerde, çigeri beş para etmez uşakları tarafından, sendikal çalışmaya aktif olarak katılan işçiler, patronlara ihbar ediliyor. Sözkonusu işçilerin işine, -bilinçli olarak-, 27 Ekim Cuma günü paydos saatlerinde, tek tek kendilerine ileterek son veriyorlar. Bu yolla otuza yakın işçi işinden atılıyor. Paydos saatine denk getirmelerinin nedeni, zamanında örgütlenmiş kitlesel bir direnişe meydan vermemektir. Patronlar, atılma gereği olarak da işçi fazlalığını gösteriyorlardı. Oysa, gazetelerde çıkan ilanlar bunun tersini söylüyordu: "Fabrikaya yeni işçiler alınacaktır." Yani, bir yandan, sendikal faaliyete aktif olarak katılan işçiler işten atılırken ve gerekçe olarak da işçi fazlalığı gösterilirken; öte yandan, yeni işçi almak

kamlardadırlar. Karar çıkarırlar, emir gönderirler. Bununla birlikte işçiyi yakından gözetleyen sivil paşa döküntüleri personel müdürü, idari işler müdürü gibi yerlerde bulunurlar. Birçok kez basında yazıldığı gibi işçiler burada rap rap yürütülmek isteniyor. Paşaları aratmayan yöneticiler hep bizim istediğimiz doğrultuda işler yürüsün, ne dersek o yapılıns diyerek sarmallara iyi görünelim istiyorlar, istediklerini istedikleri zaman işten çıkarıyorlar, istediklerinin maaşına zam yapıyorlar"

Aselsan'da işçiler iki yıldır içten içe biliniyorlar, yemek boykotları yapıyorlar. Ücret artışının işveren ve onun temsilcilerince belirlendiğini söyleyen, bunun da isteklerini yansıtmadığını gören işçiler 12 Eylül rejimiyle birlik-

PERSONEL ALDIGI UCRETI VE UCRETINDEKI DEGISIKLIGI GIZLI TUTMAKLA YUKUMLUDUR.

işin gazetelere boy boy ilanlar veriliyordu.

Uygulamaya çalıştıkları politika bütün niteliğiyle ortadaydı. Örgütlenmenize izin vermeyeceğiz; buraya sendika sokamazsınız; sendika çalışması yapanların sonu böyle olur demek istiyorlardı. İşçilere gözdağı vermek, sindirmek istiyorlardı.

Uygulamaya çalıştıkları plan tutmadı. Aksine, patronlar açısından ters bir sonuç verdi. O güne kadar, içten içe bir homurtuyla gelişmeyi izleyen, sürece aktif iradi müdahalede bulunmayan işçiler, bu gidişe dur demek için harekete geçtiler.

Gençteler, yeniyıldılar ve deneyimsizdiler; ama bir o kadar da kararlıydılar: 30 Ekim'de bir yemek boykotuyla karşılık verdiler patronlara. 2000 işçiden, yaklaşık 1500'ü katıldı yemek

te süren boyun eğişe ilk kez 88 Kasım'ında 1500 kişinin katıldığı yemek boykotu ile karşılık verdiler. İşveren buna karşılık "köktü dışarıda" insanlar arayarak baskılı ve huzursuz günler yaratmıştı.

16 Ekim günü işçilerin genel çoğunluğu % 10 zam alırken, %'de 100'e varan zam alan kişilerin de olması tepkilere yolaçtı. Maaş bordrolarındaki "Personel aldığı ücreti ve ücretindeki değişikliği gizli tutmakla yükümlüdür" notu üzerine, ayrımcılığı teşvik etmek isteyen ve bu uygulama karşısında işçiler toplanarak, yapacakları eylemi tartıştılar. 17 Ekim günü 2500 kişinin katıldığı en geniş katılımlı bir yemek boykotu yapıldı. 17 Kasım akşamında da işçi çıkışında ıslıklı, yuhlu ve alkışlı protestolarına düzenin güvenlik güçleri ile karşılık verildi. İşçilerin önünde 4 araba dolusu polis dikildi. Haksızlığın, ayrımcılığın böyle sürüp gitmesine izin vermeyeceklerini belirten işçiler, gruplar halinde topluca Otomobil-İş Sendikasına üye oldular.

İşçiler bir kez daha gördüler ki, düzenin güvenliğini sağlamakla yükümlü güvenlik güçleri, hak arayışın, işten atılmalara dur diyenlerin karşısına çıkıp yine işverenin yanında yer alıyorlar. Aselsan işçileri bu duruma şöyle diyor: "Biz işçiler en sonunda şunu gördük, biz birlik olduğunca ne resmi kıyafetli paşaların ne de onların döküntüleri şivillerin ne de emir kulları resmi polislin bize gücü yetmeyecektir. Gelecek bizlerindir."

boykotuna. İlk başlarda biraz çekingendiler, fakat, güçlerinin büyüklüğünün ayrımlına vardıklarında daha bir coştu.

Coşku çekingenliği yendi. Kaybedecekleri bir şey yoktu.

O gün saat 12.00'de başladı yemek boykotu. Yemekhanede, direnişe katılmayan, yemek yemeye devam eden -sayıca az- bir grup işçiyi, alkışlarla protesto ettiler direnişçiler. Aynı bir bölümde bulunan memurlar, eylem başladığında neye uğradıklarını şaşırıp, çarçabuk terkettiler yemekhaneyi.

Tempolu alkış ve "sendika hakkımız, söke söke alırız!" sloganı eşliğinde terkettiler yemekhaneyi. Haklarını sökerek almak için patronlardan, fabrika alanını fethettiler gür sesleriyle. Eyleme müdahale eden İdare Amiri yuhalandı. İşçilerden bazıları, haklılığın verdiği bir güven ve coşkuyla konuşular. Konuşmalarda, işten çıkartma gerekçesinin açıkça ortaya konulması istendi. Ki, nedenini onlar da çok iyi biliyordu. Bu işyerine sendika giremez diyenlerle hesaplaşılacağı da vurgulandı. Sendika üyelik formları dağıtıldı ve o günün akşamı üye olmak için sendikaya gelmeleri istendi işçilerden. Sloganlı ve alkışlı eylem birbuçuk saat sürdü.

Burjuva basını eyleme ilgisizdi. Bu ilgisizliğin doğal bir sonucu, eylemi izlemekte olan muhabirimize, işçiler tarafından, sloganlı sevgi gösterisinde bulunulması oldu.

31 Ekim günü de eylemlere devam edildi. Eylemci işçiler, "işçi kıyımına son!", "gücümüz birliğimizdir!", "sendika hakkımız, söke söke alırız!" sloganları ile topluca terkettiler yemekhaneyi.

1-2 Kasım günleri de eylemli geçti. Yeni katılımlarla, toplu oturma ve yemek boykotu eylemlerine devam edildi.

Patronlar, işçi eylemlerine, 22 işçiyi -tazminatsız olarak- işten atarak yanıt verdiler. Fakat işçiler bir kez ayağa kalkmıştı. Zincirlerini teker teker kırmaya başlamıştı. Ve işçiler, bu kez daha güçlü olarak ortaya çıktılar. Yemek boykotu ve oturma eylemleriyle koydular tepkilerini.

Sınıfın eylem çeşitliliğini daha yeni yeni kavramaya başlamışlardı. Bu nedenle, daha radikal adımlar atamasa da, radikal mücadeleye biçimlerinin filizlerini de yaratmaya başlamışlardı. Eylemlerin daha ileri seviyelere taşı-

namamasının bir nedeni de, kendilerini aktif olarak destekleyen bir kamuoyunun yaratılamaması ve sendikannın (Hak-İş'e bağlı gerici-faşist bir sendika olan Öz Ağaç-İş Sendikası'nın) eşyanın tabiatı gereği, sivri uçları törpüleme çalışmaları ve işçilerin zoruyla harekete geçmesi gerçeğidir.

Tepe Mobilya işçilerinin haklı başkaldırısı, Tepe Grubu'na bağlı Tepe-2 işçileri arasında da yankısını buldu. Servislerle sendikaya üye olmak için yola çıkmış işçiler, -başlarında kendisi bir emekli subay olan İdare Amiri bulunan- jandarmalar tarafından servislerinden indiriliyor, fakat, bu işçilerin sendikaya ulaşma azmini kıramıyor ve işçiler, minibüslerle sendikaya gidiyorlar.

İşçiler Ne Diyor?

Eylemi organize eden, işyerinde sendikal faaliyeti yürüten bazı işçilerle söyleştik. 12 Eylül süreci ve sendikaların bu dönemdeki durumlarını nasıl değerlendiriyorsunuz şeklindeki sorumuza; "12 Eylül'den sonra, işçilerin daha önce can pahasına elde ettikleri haklar yerle bir edildi. Sendikalar buna ses çıkarmadı. İşçi sınıfının sözcüsü rolünü üstlenmişler ama, patronların istekleri doğrultusunda çalışıyorlar. Ancak işçilerin zorlamasıyla birtakım pasif eylemlere girişiyorlar, fakat, bunu bile radikalleşmeye başladığı anda engellemeye çalışıyorlar. Bu da somut olarak gösteriyor ki, işçinin işçiden başka dostu yoktur. Bu nedenle işçiler kendi sınıf sendikalarını oluşturmak zorundadır" şeklinde yanıt verdiler.

Dergimiz YENİ DEMOKRASİ aracılığıyla, ilerici, devrimci, demokrat kamuoyuna iletmek istediğiniz bir şey var mı sorumuza ise, bir işçi: "Artık aydınlarımız, devrimcilerimiz akıllarını başlarına alsınlar. Masabaşı devrimciliğini bıraksınlar. Sınıf adına işçi masalarında lafazanlık etmek yerine, sınıfın içine girip çalışsınlar" biçiminde yanıt verdi.

Marksizm eskidi diyenlere de şu yanıt verdiler: "Yine emek-sermaye ilişkisi var. Yine yoksulluk, işsizlik, katmerli sömürü var ve devam ediyor."

Aldığımız son haberlere göre Öz Ağaç-İş Sendikası, Tepe Grubu işçilerini temsil yetkisini almıştır. ■

Kasım Ayındaki Belediye-İş Kongresi'ne Dair

Belediye-İş daha önceki ismi (Türkiye Genel-İş olan) bir sendika olarak faaliyet gösteriyor. Eylül öncesi işçilerin büyük çoğunluğunun DISK'e bağlı Genel-İş'de olması Belediye-İş Sendikası'nın işkolumuzda fazla etkinliği de söz konusu değil.

12 Eylül darbesi ile birlikte kapıları kilit vuran demokratik kurum ve kuruluşlardan biri de DISK'e bağlı Genel-İş'di. Faaliyeti durdurulan Genel-İş Sendikası'nın yerine alternatif olarak Belediye-İş Sendikası'nı gösterdiler. İşçiler yığın yığın örgütlü bir şekilde Belediye-İş'e zorunlu olarak götürülürken tercih hakkı da işçilere verilmeyordu. Bu gidişin elbette ki örgütlülüğünden de bahsedilemezdi. O günkü ruh hali pek de örgütlülüğe elverişli değildi. İşte bu örgütsüzlük ki Belediye-İş'in 1983'te yapılan kongresinde işçiler lehine bir karar çıkmadı. 1986 kongresinde ise aynı tutum devam etti. Ancak demokrat Şube Başkanları nezdinde bir çıkış yapılabileceği istendi ise de başlamakla bitmesi de bir oldu. Uzun süren bu sessizliğin yavaş yavaş homurtuları da Sendika Genel Merkezi'ne tepki mahiyetinde 1989 kongresine yansıtılması işçiler içinde belirgin bir hal almıştır. Şube kongrelerinin de önemli değişiklikler olmuştur, sınıf bilinçli işçiler çalışmalarını Genel Merkez'e karşı derleyip toplamak uğraşı içine girdiler. Ancak Türkiye sahına ya-

ılan 72 şubesi ile dağıntık olan Belediye-İş Sendikası'nın sarı merkezci yapısına karşı bir muhalefet'in örgütlenmesi o derece de zordu, bu zoru yenmenin tek yolu vardı, şube başkanları nezdinde kurulan komitenin demokratik muhalefet örgütünde ifadesini bulan örgütlülüğü birleştirip geliştirmek gerekiyordu.

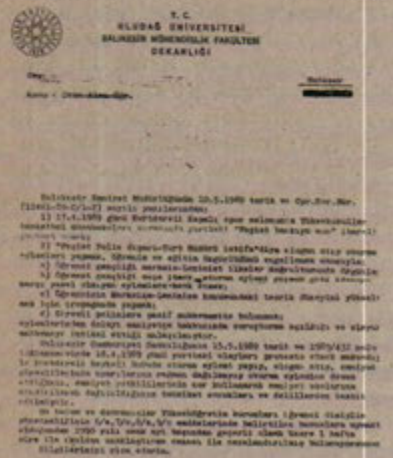
Kısacası birlikteliğe ihtiyaç vardı. Tam da böyle iş bir ortamda öntümüze engel olarak çıkan pürüzler başgösterdi. Komite belli bir işlerlik kazanmasına rağmen amaçlarının ne olduğunu, neleri yapmak istedikleri konusunda düşüncelerini belirtmede kaçınıyordu. Bir araya gelişlerin tek nedeni Genel Merkez'e karşı oluşları idi. Bu belirsizlik dağınıklığı da beraberinde getirdi, bu arada bazılarının izlediği tutumlara değinmek istiyoruz.

Demokratik(!) Belediye-İş'te yaratılan demokratik muhalefetin sözümlerine öncülüğünü yapan 1 No'lu Şube'nin çıkışı kendisi içindi, görünürde sol olması rağmen diğer taraftan SHP'nin icazetinden kurtulamayan faydacı bir yaklaşımın demokratik muhalefetin öncülüğü olarak öntümüze sürüldü. Ancak yabancı olmadığımız bir şey var ki; o da ben böyle düşünüyorum, öyle ise doğrudur. Öntümüze sürülen bu düşünce demokratik olmamakla birlikte, iradeci bir mantıktır. Ona göre yürütülen muhalefet tutarsızdı, görünürde bir mu-

halefet idi. Ama bütün bunların altında yatan nedenin oluşacak olan listede kendilerinin öne sürdüğü kişiye duyulan tepki idi. Söz konusu kişinin adaylığına duyulan tepkinin haklı nedenleri vardı, çünkü bu aday aynı zamanda Anakent Belediye Başkanı ve yardımcıları tarafından da destekleniyordu. Ne zamanki adaylarına listede yer verildi, ayrı hareket edilmesi de orada noktalandı. Bir de, en büyük tutarsızlık içinde olan Anadolu Şubesi ile Beyoğlu Şubesi'nin tavrı da hayli ilginçti, ikiyüzlü bir zeminde yürümek, ortama göre politika belirlemek Genel Merkez'in tüm gericiliği ile uzlaşmak vb. daha da çoğaltabiliriz. Bütün bunların başvurdukları metodlardan sadece birkaçı görünürde muhalefetten yana olmalarına rağmen esas itibarı ile onların muhalefetten yana tavır belirlemelerinin nedeni tabandan gelen haklı tepkileri idi, biraz da devrimcilik oynamaları gerekiyordu, fakat pratik o kadar acımasız ki izledikleri tutumlarla bugün işçiler onları daha iyi tanımakta. Aynı listede olmalarına rağmen Anadolu'dan gelen delegeler arasında birbirleri hakkında yaptıkları kişisel anti propagandalar bunun en açık örneği idi. Aynı işlev içinde olan Beyoğlu Şubesi'nin eline geçen sendikanın kooperatifi ile ilgili Hasan SOYSAL'ın milyarlarca varan yolsuzluğunu kongrede dile getirmemesi konuşmasıyla kimden yana olduğunu, kimin anlayamadığı bir zeminde yürütmesi onun ne denli tutarlı olduğunu açık örneği idi. Anadolu'dan gelen bütün delegelerin gözleri İstanbul'da olmasına karşın onlara güven verici bir politikanın belirlenmemesi de önemli bir nedeni yürütülen muhalefetin işçi sınıfına yarışır bir zeminde geliştiğini söyleyemeyiz. Çok geri planda da olsa düzenle içiçe olan gerici sendika merkezine karşı gelişen bir hareketin oluşumuna da onun olumlu yanı olarak görüyoruz. Çok az oy farkı ile kaybedilen yönetim kuruluna karşı teşkilatlandırma sekreterliği denetim ve disiplini Türk-İş delegelerinin 29'dan 26'sını almayı da bugün açısından çok kısa sürede sağlanan demokratik muhalefetin kazanımı olarak değerlendiriyoruz. En büyük olumsuzluk da Belediye-İş Sendikası şube başkanlarının çoğunun bir düzen partisi olan SHP'ye bel bağlamaları, işçi sınıfından yana tavır koymamaları işkolumuz içindeki en büyük engel olarak görüyoruz. İnanıyoruz ki sınıf bilinçli işçiler süreç içerisinde yönetimlerinde kendilerinin olabileceği bir yapıyı oluşturmak için daha büyük çaba gerektiren çalışmalar içine girecek sınıf ve kitle sendikacılığının temellerini atmış olacaktır. ■

Polis-İdare İşbirliğine Yeni Bir Belge:

Uludağ Üniversitesi Balıkesir Müh. Fak. 'nde okuyan bir grup devrimci öğrenci aşağıdaki belgeyle birlikte gönder-

dikleri metinde, okullarındaki baskıları dile getirdiler. Özetle:

"Egemenlerin, süregelen amacı: YÖK'ün sunduklarını ezberleyen, araştırmacı ruhu köreltilmiş, arabeskleşmiş, bilimsel yaratıcılıktan uzak, robotlaşmış öğrenci tipini yaratmaktır. Bu politika-ya karşı çıkan, demokratik taleplerini ve haklarını savunan öğrenciler ise polis-idare işbirliği sayesinde cezalandırılmaktadırlar. Ancak egemen sınıfların emir-komuta zinciri, kışla disiplini ve faşist ideologlarının her türlü baskı, zor ve sindirme politikasına karşın, devrimci gençliğin mücadelesi yükselmekte, her geçen gün daha bilinçli ve örgütlü yapı kazanmaktadır."

Öğrenciler açıklamalarında; üniversitelerde yaşanan, polis-idare işbirliğini protesto ederken, militarist güçlerin üniversitelerden atılması, demokratik taleplerin kazanılması ve geliştirilmesi için tüm öğrencileri duyarlı olmaya çağırıyorlar.

Belediye-İş'ten Bir Grup
Yeni Demokrasi Okuru

Bürosan Emekçileri Yemek Boykotunda

"kendimin yerinde" diye yanıtlar. Bu yüzden de pek bir işe yaramaz. Biz bu soruyu tersinden soralım ve yanıtlayalım isterseniz. Kimin yerinde olmak istemezsiniz? "Kraldan çok kralcılık yaparak yıllardır Rusya ve Doğu Avrupa'daki bürokratik burjuvazinin sosyal-faşist diktatörlüklerini sosyalizm diye savunmayı görev bilip de bugün ne yapacağını şaşırmış durumda olanların."

Özetleyecek ve tekrarlayacak olursak sosyalizm maskesi altında sürdürülmeye çalışılan burjuvakapitalist toplum düzenleri hem iktisadi hem de siyasi çöküntüye girmiş ve modern-revizyonistler ülkeyi eskisi gibi yönetemez hale gelmişlerdir. Çıkış yolu olarak rekabetçi piyasa düzeni ile ekonomiyi açmazdan kurtarma ve uluslararası arena-daki güç ve mevzi kaybını durdurmak için reformlar yapmak, buna siyasi planda denk düşen liberalize yöntemler ile de açıklık ve çoğulculuk adı altında yeni tipte siyasi örgütlenmelere açılmak yolunu seçmişlerdir. Bunlar, otoriter yapıların çözümlüyle kitlelerin açık muhalefetine zemin yaratmış ve geliştirilen eylemler bu çözümlü ve siyasi panoramanın hızlı değişimini arttırmıştır. Neticede en zayıf halkalardan başlayan bir deri değiştirme operasyonları sürecine girilmiş Polonya ve Macaristan bu yolda ciddi gelişmelere sahne olmuştur. En sona kalacağı tahmin edilen Rusya'da ise son durum oldukça vahimdir. Reformların başlamasından bu yana tüketim maddeleri sıkıntısı artmış, yaşam standardı düşmüş, enflasyon ve bütçe açığı daha ciddi boyutlara ulaşmıştır. (200 milyar dolar bütçe açığı var", Abel Ağanbegyan Mart 89) Batı'da gayri safi milli hasılanın işçilere ödeme payı % 70 iken Rusya'da bu oran % 37'ye kadar düşmüş bulunuyor. Bunlar ne şaşırı ne de beklenmedik rakamlar ve gelişmeler, sosyalizmin dışında her kaba ve kalıba dökülebilecek denli bozulmuşluk sözkonusudur. Alternatif tüm revize çabalarına, karalamalara karşın tüm dünya halkları için sosyalizmdir. Umut bütün yenilgilere, geri dönüşlere rağmen şimdi her zamankinden daha fazla sosyalizmdir. ■

BÜROSAN'a bağlı iki işyerinde toplam 210 sendikali işçi çeşitli istekleri sürerek, istekleri gerçekleştirilinceye kadar yemek boykotu uygulamasına gittiler. İşçiler bu eylemin yanısıra, işyeri doktoruna çıkmama, fazla mesailerini kabul etmeme gibi eylemlere de başvuruyorlar.

Görüşüğümüz işyeri baştemsilcisi Musa Altıntaş: "İşverenin işçi maliyetlerini azaltma amacıyla, yemekhaneyi kapatması ve burada çalışan 9 arkadaşlarının işten atılmasını protesto etmek, aynı zamanda tekrar yemekhanenin açılması ve atılan arkadaşlarının işe geri alınması amacıyla bu eylemleri gerçekleştirdiklerini, 22 Kasım tarihinde başlayan eylemler dizisinin yukarıdaki üç temel eylem ve arada uygulanacak değişik eylemlerle 1991 yılına kadar süreceğini, bundan sonrasının, ya da işverenin tavrına göre gelişecek durumu sendika yönetimiyle uyumlu olarak değerlendireceklerini, gerekirse daha üst boyutta eylemlere gideceklerini" ifade etti.

İşçilerin bütününün desteklediği ve aktif olarak katıldığı eylem başarıyla sürüyor. ■

SHP'de Eski Bir Ülkücü

Şu anda Çorum'un Sungurlu ilçesinde SHP'den Belediye Başkanlığı yapmakta olan İlhan Sarıaltun'un içyüzünü gözler önüne sermek istiyoruz. İlhan Sarıaltun'un geçmişi, halk düşmanı bir faşistin geçmişidir. Daha Çorum Meslek Yüksekokulu yıllarında devrimcilerle sardıran, onlara fiilen işkence yapmış birisidir.

Nasıl olduysa(!) 12 Eylül sonrasında nedamet getirmiş, Çorum-Sungurlu civarında geçmişi unutturmak için yoğun bir çabaya girmiştir. Son yerel seçimlerde (Mart 1989) SHP'den Sungurlu Belediye Başkanlığına adaylığını koymuş, kuzu postunda kurt misali Sungurlu'da devrimci, demokrat tabana yönelik propaganda çalışmalarında bol bol mavi boncuk dağıtmıştır: "Şu anki belediye köpek yuvasıdır. Köpekleri belediyeden atacağım, demokratları alacağım. Sizlerin hakları ve çıkarları için çalışacağım" diyerek gözboyamaya çalışmıştır. İlhan Sarıaltun'un değiştiğine kanaat getiren halk, oylarıyla O'nu belediye başkanı seçmiştir.

Seçiminden üzerinden çok fazla bir zaman geçmeden İlhan Sarıaltun, Belediye'ye çevrede faşist olarak bilinen kişileri sokmuş, bazılarını ise üst düzey payeler vererek, faşist bir kadrolaşma hareketine girişmiştir. İ.B. isimli faşist eski Belediye İşletme Müdürü'nü Belediye Başkanvekili yaparak, bu kişi ile özel çıkar ağları kurmuştur. Başpınar Mahallesi'nin blok oylarıyla seçildiği halde, mahallenin çöpünü bile kaldırmamış, faşist-gerici insanların yoğun olarak yerleştiği mahallelere geniş altyapı çalışmaları yaptırmıştır.

İlhan Sarıaltun'un yaptıkları bunlarla kalmamıştır. En son biz inşaat işçilerinin yüzyüze kaldığı durum, bu adamın halk ve emek düşmanı yüzünü bir kez

daha açığa çıkardı: Biz elliye yakın inşaat işçisi, İlhan Sarıaltun'un müteahhitliğini yaptığı -Yozgat/Sorgun Endüstri Meslek Lisesi - inşaatında, 1 Haziran 1989 tarihinden itibaren çalıştık. Çalıştığımız dört aylık süre içerisinde, her ay küçük miktarlarda avansla avutuldu. Sigara parası bile bulamayacak hale geldik. Hastamız olduğunda memleketeye dönecek para bulamaz hale geldik. Sonunda birikmiş alacaklarımızın verileceği umuduyla, böylesi bir ortamda kürek salladık, haç kardık, duvar ördük.

İlhan Sarıaltun, ne zaman işçilerden yevmiyelerin ödenmesine yönelik talep gelmişse, H.D. isimli kalfa arkadaşı önümüze sürmüş, bu yolla kendisine ulaşmamızı engellemeye çalışmıştır. H.D. arkadaşı, gerçekte yapmayacağı güvenceler vererek kandırmış, H.D.'nin bu güvencelerle işçileri oyalamasını sağlamıştır.

Sonunda H.D.'ye ve işçilere: "Defolun! Ben size paranızı verdim, bende alacağımız kalmadı." diyerek onları kovmuştur. Oysa biz küçük avanslar dışında alınterimizin karşılığını hiç alamadık. Para vermiş olsa en azından bordro imzalatırdı. Toplamı 32 milyon 500 bin lira tutan alacağımızı göz göre göre gasbetmiştir.

Seçim propagandası döneminde demokratlık-devrimcilik üzerine mangalda kül bırakmayan, haktan, emekten yana olduğunu söyleyen İlhan Sarıaltun'a soruyoruz: Nerde kaldı senin demokralığın, ilericiliğin? Kurduğun Şirket düzen sürecek sanıyorsan aldanıyorsun. Biz işçiler ve Sungurlu halkını artık kandıramayacaksınız. Bütün yaptıklarının hesabı sorulacaktır; bundan emin olabilirsiniz. ■

SUNGURLU'DAN BİR GRUP YENİ DEMOKRASİ OKURU

doğrusu. Son alet Romanya; son parti kongresinde oybirliği ile Çavuşesku'yu, ayakta alkışlarla yeniden liderliğe seçmenin "onurunu" yaşıyor. Bir zamanlar (o kadar eski değil, bir önceki kongrelerinde) Honecker, Jivkov, Jakes, Jaruselzki ve Grosz da ayakta alkışlarla ve parlak seçim (!) sonuçlarıyla mağrur bir portre çiziyorlardı. Devlet kapitalizmini siyasi reformlar yapmaksızın aşma yönlü epeyce mesafe katetmiş olduğundan Romanya'nın şimdilik ısınma turlarına girmek istemediğine şahit olunuyor. Romanya sırasını savar veya bekler de 'Rusya ile beraber piste fırlarsa pek şaşırılmak lazım. Gözler şimdi her zamankinden daha çok Rusya'ya çevrilmiş durumda.

Kitlelerin alternatif olarak sosyalizmi ortaya koymayısları, Batılı tipte burjuva demokrasilerine özlem duyuları, doğru önderlik altında bulunmayısları, hatta kimilerinin

de ABD'nin açık rolü ve dahası bütün bunlara çanak tutanların, bizzat bunların yaratıcısının modern-revizyonistlerin yeni kuşak temsilcileri oluşu gibi gerçekler adı geçen ülkelerde kapitalist bir düzenin on yıllar önce kurulmuş olduğunu yadsımadığı gibi tam tersine daha da kuvvetlendiriyor ve anlaşılır kılıyor.

Sosyal-emperyalizm, sosyal-faşizm gerçeğini çaktırmadan reddetmenin hazırlığına girişen ve bu kavramları dahi unutmaya, unutturmaya çalışan AEP'çi revizyonistler şimdi mecburen tekrar yarım-ağızla da olsa haklılık böbürlenmesine girmiş bulunuyorlar. Hiçbir özeleştiri yapmadan, yapmaya gerek duymadan ML-MZD (Marksizm-Leninizm, Mao Zedung Düşüncesi)'ni reddederken aldıkları tumum gibi, politika değiştirmeye çalışırken gafil avlandılar. Sosyal-emperyalizm olgusunu kavrayamayan bu kesimler, kendi anlayışlarına uygun bir açık-

lama tarzına saplanma yollu laflar ederek, son gelişmeleri (Doğu Avrupa'daki) çarpıtma ve adı geçen rejimlerle birlikte kendi siyasi iflaslarını da perdelemeye girişen ortayolcu oportünist akımlara övgüler düzmeye başladılar. (Özgürlük Dünyası, Kasım 1989 sayısı.)

Öte yandan, "övgüye layık" yazıları yazarların da bir zamanlar ağızlarına doladıkları "Sosyalizmden geriye dönüş mümkün değildir. Sosyalizm belli bir noktaya ulaştıktan sonra insan iradesinden bağımsız gelişir" tipinde son derece yanlış ve ekonomi politigin temel yasalarıyla çatışan sözlerini unuttukları ya da yuttukları görülüyor.

Bugün reformları gerçekleştirenlerin, onları daha önce "zararsız revizyonistler", "iyi niyetli oportünistler" olarak gördükleri insanlardan başkaları olmadıkları açıktır. Macaristan ve Polonya'da kapitalizmin restorasyonundan söz edenler (Ahmet Kaçmaz bile böyle diyor, Görüş, Kasım sayısı) bunları yapanların daha düne kadar "yapamazlar" dedikleri kimseler olduklarını bilmiyorlar mı sanki? Bu ve benzeri akımların ayan beyan ortaya serilen gerçekler karşısında bile dürüst bir siyasi tavır göstermeleri beklenebilir. Beklemek saflıktır.

Rusya ve Doğu Avrupa ülkelerindeki rejimlerin tekeli devlet kapitalizmine sahip olduğu olgusunun ürünleri geçmişte de sayısız örneklerle kendini gösteriyordu ve görmek istenilince anlaşılacak bir şey yoktu.

Sosyalizmin iktisadi karakterinin bünyesindeki özelliklerin üstyapıdaki değişimlere bağlı olarak geri dönüşlere imkân tanıyan bir hassaslık arzettiği gerçeği kavranmadığı sürece "sosyalizmin sorunlarının çözümü sosyalizmdir" denilerek hâlâ bu ülkeleri sosyalist, buralarda yaşananları da sosyalizmin sorunları olarak göstermeye, yani kitlelerin kafasını bulandırmaya çalışmak öteden beri boşuna bir çaba oluyor. Sonra da çıkıp bize sosyalizm dersi vermeye çalışmaları çok gülünç kaçıyor. (Yeni Çözüm, Ekim ve Kasım sayısı.)

Kimi dergi anketlerinde bir soru vardır: "Kimin yerinde olmak isterdiniz?" diye. Hemen hemen herkes

Bunlarla beraber yönetimin ileri gelenlerinin istifası ve yargılanması da ortak bir talep olarak öne çıkıyordu.

Bütün bunlar, hiç fazla kafa yormaya gerek bırakılmayacak denli açık bir şekilde, sosyal-faşizmin teşhirini ifade etmektedir. Tarih bir kez daha çok çarpıcı bir biçimde komünistlerin, sosyalizmi tasfiye ederek oluşturulan bu rejimlerin gerçek yüzünü yıllarca önce açığa sererek teşhir ettiği tesbitlerinin doğrulandığına tanık oluyor.

DOĞU ALMANYA

Kasım ayında önce Doğu Almanya'nın çalkantıları hızlandı. Yeni başkan Krenz'in kontrollü gitme tavrı sökmedi ve gelişmeleri kitleler yönlendirmeye başladı. "Komünist" olmamayı erdem sayan Modrow hükümet kurma görevini alırken 9 Kasım'da Batı Berlin'e geçiş izni ve dağılışı açıklanıyordu. Bu 1961'de inşa edilen utanç duvarının aşılması anlamını taşıyor, duvar halk tarafından büyük bir öfkeyle delinirken parçaları anı olarak saklanmak üzere götürülüyordu. Öyle bir sosyalizm ki ülkenin vatandaşlarının üzerine duvar inşa etmiş, aşmaya çalışanları kurşunlamıştı. Öyle bir sosyalizm ki şimdi de duvarı şartsız olarak açmak zorunda kalıyor ve "giden gitsin, kalan sağlar bizindir" diyor.

37 üyenin 11'i KP'li olmayan kişilerden oluşan bir hükümet ilan edildiğinde kitle gösterileri doruğa ulaşmıştı. Geride kalan yönetim tarzının en sadık yöneticilerinden olup da bu kaçınılmaz değişimde 1. dereceden rol oynama görevi üstüne kalan Egon Krenz ağır-aksak davranışlarda bulununca da kitlelerin boy hedefi olmaktan kurtulmadı ve şimdi D.Almanya sokakları "Krenz İstifa" sloganlarıyla çınıyor. Krenz paçayı kurtarmanın son hamlesini 24 Kasım'da verdiği şu demeçle yaptı: "Komünist partisinin tekeli yitirmesinden yanayım". Bugünlerde nispeten daha gözde olan Başbakan Modrow'un ilk açıklaması beklenen doğrultuydu ve D.Almanya, Polonya-Macaristan kervanına katılacağını ilan etmiş oluyordu. Şöyle diyor Modrow; "Rota değişikliği-

ne gideceğiz, şirketler özelleştirilecek ve planlı ekonomi yerine pazar ekonomisinin unsurları geçirilecektir."

ÇEKOSLOVAKYA

2. büyük eylem dalgası Çekoslovakya'da gelişti ve Kasım'ın son günlerine kadar artan bir şekilde sürdü. 1968'de Rus sosyal-emperyalizminin tanklarıyla ziyaret ettiği (sosyalist müdahale) başkent Prag'ın alıştığı tipte gösteriler 20 yıl sonra yeniden patladı. Talepler pek farklı değildi. Ama elde etme olasılıkları daha fazlaydı bu kez. Zira kardeş ülkelerinin yarısı kendilerinden önce davranmış ve başarmışlardı. Kasım ayı geride kalmaktayken gösterici sayısının her seferinde 200 bini aştığı haberini geçiyordu ajanslar. Hep bildik sloganlar ile Başkan Miloş Jakes'in istifası isteniyordu.

Nasıl bir sosyalist ülkediydi ki? Kitleler yüzbinler halinde sokaklara dökülüyor ve "kahrolsun komünist partisi" diye bağırıyor komünistle-

Çıkmaza giren sosyalizm değil sosyalizm maskeli kapitalizm dir.

rin heykellerini bayram havası içerisinde parçalıyorlardı. 24 Kasım'a gelindiğinde 300 bini aşkın kişi aralarında onbinlerce işçi ile Prag'ı işgal alanına çeviriyor. Ordunun tehditlerine kulak asmadan gösterilerini sürdürüyordu. Pravda'nın "Çekoslovak eylemcilerini Batılıların kışkırttığı iddiaları doğru değildir, olayların sorumlusu kötü yönetim ve yöneticilerdir" diye yazdığıın ertesi gün Başkan Miloş Jakes 24. parti yetkilisi (politbüro üyeleri) ile beraber istifa etmek zorunda kalıyordu.

Öte yandan Başbakan Adamec diğer ülkelerdeki meslektaşlarının sözlerini kopya çeker gibi tekrarlamaya başladı. "Komünist partisinin liderlik rolünde değişiklik yapacağız, hükümete partiden olmayanları da alabiliriz" diyen Adamec daha dün kadar sürgün ve hapslere gönderdiği, "vatan haini", "rejim düşmanı" ilan ettiği kişilerle görüşme masasına oturuyordu. Bundan

sonra yakın gelecekte neler olacağını tahmin etmek güç olmasa gerek.

BULGARİSTAN

Kasım ayının üçüncü ve şimdilik en genç yıldızı Bulgaristan idi. Eklemin son günlerinde, sonunun geldiğini fark ederek değişimden yana laflar etmeye kalkışan Jivkov bunun kendisi vasıtasıyla gerçekleşmesinin çok abes kaçacağını düşünen efendilerinin emriyle istifasını bastı. Yıldırım hızıyla gelişen olaylar "Bulgaristan'ın Krenz'i" Mladenov'u devlet başkanı olarak sahneye sürdü. Mekân değişiyor, olan bitenler değişmiyordu. Yüzbinler bu kez Sofya ve diğer şehirlerde sokaklara dökülüyordu. Aynı film sanki sırayla değişik mekânlarda çekilmekteydi. Kitleler "çocuklarımız aç", "Kahrolsun Jivkov", "Kahrolsun Kızıl Burjuvazi (Bu ne anlama geliyor dersiniz?" ve diğer bildiğimiz sloganlarla yağmur ve soğuga rağmen meydanları inletiyorlardı. Bu kez başrol aktörümüz Mladenov mikrofonu eline aldı ve bakın neler söyledi: "Serbest seçimden yanayım, toplumun tercihlerini ön plana alacağız" (Önceden sosyalist Bulgaristan'da toplumun tercihleri ön plana alınmıyordu mu yoksa?) Derken ilk yasal düzenlemeyi de yaptı. Buna göre hükümet aleyhine propaganda yapanları cezalandıran madde kaldırıldı. (Bu Cumhurbaşkanı aleyhinde sözler sarfetmeyi yasaklayan ve cezalandıran 158. madde'nin kaldırılması için SHP'li bir milletvekilinin verdiği önergeye benziyor.) Neden mi? Çünkü halkın tamamına yakını cezaevlerine doldurmak mümkün değil de ondan. Bulgaristan halkı zaten o "güzelim sosyalizm"den nasibini fazlasıyla almaktadır ayrıca bir yasa gerekmez de ondan. Yeni yönetimin ilk kurduğu komisyon "Jivkov hakkındaki yolsuzluk iddialarını araştırma kurulu" adını taşıyordu. İster misiniz Jivkov'u savunmaya bu işi eskiden beri gönüllü olarak yapan değişik renklerden revizyonist ve oportünist baylarımız gitsin!

Bayrak yarışının bu etabında Bulgaristan koşuyor. Onun bayrağı ki-me teslim edeceği merak konusu

Kitlelere sosyalizm umudunu ancak gerçekleştirmiş ve yaşanan örneklerle sunmak diye bir kolaycılık ancak sosyalizmden pek fazla bir şey beklemeyenlere mahsus olsa gerek.

ması için ne yapılmalı? sorusuna "Thatcher'in yaptığı yapılmalı diye cevap veriyordu. Thatcher'in yaptığını yapmaya koyuldu ama ne yazık ki onun kadar bile soluk alırdı. Bu sıralar bağımsız sendikaların siyasi sahneye çıktığını görmekteyiz. Grosz'un ilk uygulamaları menkul kıymetler borsasının açılması, yeni özel girişimi teşvik yasalarının çıkarılması, verimsiz işletmelere sübvansiyonların kesilmesi, besin maddeleri, konut ve yakıt fiyatlarının yükseltilmesi oldu. Sübvansiyonların kesilmesi yüzbinlerce işsiz doğurdu. İşsizlik tam da kapitalist düzenin hem sonucu hem de can simidiydi. Polonya'nın yeni başbakanı geçtiğimiz aylarda "bizim işsizlik oranının artmasına ihtiyacımız var" dememiş miydi?

Aradan 1.5 yıl geçmedi ki komünist "adı lafta bile ağır gelmeye başladı. "KP öncü rolü tezi eskimiştir" sözleriyle harekete geçen devlet bakanı Poszgay önderliğindeki ABD destekli kanat (merak edilmesin Rusya'nın da tam desteği var) 7 Ekim 89'da başlayan parti kongresinde partinin ismini "sosyalist'e çevirip "halk" kelimesini cumhuriyet tanımlamasından çıkardı. Açıkta komünizm düşmanı bir yönetimin ilanıyla gerçekleşen bu şekli değişiklik Nyers'i devlet başkanlığına getirdi.

Daha Aralık 88'de "günümüzdeki şekli ile sosyalizm yetersiz kalmaktadır. Ömrünün sonuna geldi ve her alanda ilerlemenin önüne engel olarak dikilmektedir" diyen ve son parti kongresinde "komünizm çıkmaz bir sokaktır, devlet-parti, işçi sınıfı diktatörlüğü ve demokratik merkezîyetçiliği reddediyoruz diyen Poszgay ve ekibini ilk kutlayan aynı görüşleri söyleme cesaretini henüz gösteremeyen ya da erken bulan Gorbaçov'du. 2 saat içerisinde yapılan kutlamanın süratî başkan Nyers'de bile hayretler uyandırmıştı. Bu sosyal-faşizm artıklarının karşı çıktığı sosyalizm modern-revizyonizm elinde bürokrat burjuvazice yönlendirilen devletçi-merkezci

kapitalist sistemdir. Perestroyka'nın baş propagandist yayın organı Ogonyok dergisinin yöneticisi Korotiç'in İstanbul'daki panelde geçtiğimiz ay içerisinde Rusya'daki rejimi kastederek "Buna sosyalizm diyorsanız, alın sizin olsun" dediği sosyalizmin gerçekte sosyalizmle hiçbir alakasının olmadığını bizim revizyonist ve oportünist şaşkınlığımızdan başka herkes biliyor. (Aslında onların da bilmiyor olduğunu sanmıyoruz)

Deri Değiştiren Bürokrat Burjuvazinin Sosyalizm Maskeli Düzenleridir

Birtakım sahtekârlar kendilerine komünist veya sosyalist deyiş de Çin, Rusya, Doğu Avrupa vd. ülkelerde saltanat sürüyorsa bunu böyle kabul edip de bu berbat rejimleri sosyalizm olarak adlandırmada aynı ağız kullanan emperyalistler böylesce bir taşla iki kuş vurmuş oluyorlar. Macaristan ve Polonya'da rejimi yeni devralanlar komünizme küfürler yağdırırken, sosyal-faşistlerin sosyalizm düşmanlığına başka bir cepheden ortak olma fırsatını iyi değerlendiriyorlar. Sosyalizmin yanlış politikalar elinde rejimi bozmayıp kapitalistleştirmeden bu denli rezil tablolar içerisinde kokmuş bir panoramaya bürünmesi mümkün değildir. Eğer bunun mümkün olduğunu söyleyenler varsa (ki maalesef söylüyorlar) sosyalizme en büyük düşmanlığı yapıyorlar.

Sosyalizmin yanlış politikalar elinde rejimi bozmayıp kapitalistleştirmeden bu denli rezil tablolar içerisinde kokmuş bir panoramaya bürünmesi mümkün değildir.

Polonya ve Macaristan'ın yeni yönetimleri iktisadi ve askeri (tabii ki siyasi de) olarak hâlâ ciddi ölçüde bağımlı buldukları Rusya'ya

gülücükler yağdırmaktan Varşova paktı'ndan ayrılmayı düşünmediklerinden sözetmeyi ihmal etmiyorlar. Ayrıca Gorbaçov'un kendilerinden hiç de farklı düşünmediğini çok iyi bilmektedirler. Waleza "Perestroyka'ya hiçbir set çekmek istemiyoruz ve Gorbaçov'u seviyoruz" derken Macaristan'ın yeni başkanı Nyers'de "Gorbaçov'u desteklemeyi sürdüreceğiz" sözleriyle gelişmelerin ruhunun okunmasını sağlıyorlar. Her iki ülkenin yetkili ağzları da perestroykanın motoru oldukları iddiasında bulunuyorlar. Son derece haklılar.

Komünizme küfretmeyi meziyet sayan, sosyalizmin iflasından sözetmeyi erdem olarak gören her iki ülkenin liderlerine ve yeni yönetimlerine en güler yüzlü ve içten destek enteresandır hâlâ sosyalizmden dem vuran Leninizmi ağızından düşürmeyi ihmal etmeyen Gorbaçov'dan geliyor. Gorbaçov'un önderliğini yaptığı yeni modern-revizyonist kligin açtığı yoldan yürütenler dönüşümlerini, yeniden yapılanmalarını en müsait olanlardan başlayarak gerçekleştirmeye başladılar. Bu, olası gidişata iradi sahiplenme politikasında başka bir şey değildir.

Kasım ayı D.Almanya, Çekoslovakya ve Bulgaristan'daki yüzbinleri hemen her gün sokaklara döken protesto, eylem ve direnişler ile dolu olarak geçiyor. Son iki yıl içerisinde yaşanan ve son aylarda Doğu Avrupa'da yoğunlaşan kitle eylemlerinde atılan sloganlar, taşınan pankartlar, şu taleplerde bir ortaklık arz ediyordu: 1- Özgürlük ve Demokrasi; 2- Halkın refah seviyesi yükselsin, gelir dağılımı düzelsin; 3- Partinin ("komünist" partinin) tekeline ve öncü rolüne son verilsin; 4- Tüm parti ve devlet yetkililerinin yolsuzluk ve rüşvetle sarmalanan imtiyazlarına son verilsin; 5- Örgütlenme hakkını, sendikalaşmayı, ser-

best seçimleri vd. yasaklayan anayasa değişsin; 6- Serbest seçimler yapılsın ve halkın temsildeki iradesi gerçek anlamına kavuşsun vb. vb.

tos'un sonuna gelindiğinde parti üst yönetiminde Başbakan dahil değişiklikler oldu. Yeni lider Gierak köklü dönüşümlere gidileceğini söylediye de grevlerin durdurulmasını sağlayamadı. Neticede 2 Eylül 89'da Gdansk anlaşması yapıldı. Böylece 10 milyon üyeli dayanışma yasallaşıyordu.

Walesa'yı kahraman yapanlar işçi sınıfının sersemletici tokatını yediler aslında. İşçi cennetinin beklentileri olduklarını iddia edenler cehennem zebaniliklerinin ayan beyan açığa çıkmasıyla bunu gözlemek değil de teorik ve pratik söyleme uyurma cihetini seçtiler. 1981 Aralığı'ndaki askeri darbe son çaresi oldu Polonya'lı revizyonistlerin. Üretimi duran, ekonomisi darmadağın olan, halkı kırılan ve tabii grevlerle çalkalanan ülkede "Komünist parti" yolsuzluk ve rüşvete boğazına kadar batmıştı. Dayanışma teslim almak istiyordu beceriksiz kardeşlerinden yönetimi. Olacak şey miydi hazıra konulan koltuğu terketmek. Dünyadaki benzerlerinin yolunu seçip askeri darbe ve sıkıyönetime başvuran, peşi sıra % 150'ye varan zamlar ile ekonomiyi rayına oturtmaya çalışan bürokrat burjuvazi son kozlarını oynamaya başlamıştı.

Askeri diktatörlük bunalımı bütün arttırdı. Yoksullaşma, yolsuzluk ve yozlaşma artmış parti prestijini tamamen yitirmişti. (Halk desteği yapılan bir kamuoyu araştırmasına göre % 5'e düşmüştü) Ekonominin tankların ve polislerin himayesinde iyileştirilmesi umutları da batı kredilerinin mucizevi etkiler yaratacağı düşü de gerçekleşmedi. Zaman artık dayanışmacı burjuva kliğinden yana işliyordu. İktidardakiler ne yapsa onlara yarıyordu. 83'de kaldırılan sıkıyönetim, dayanışma liderlerinin serbest kalması ve siyasi reformlar da aynı sonucu verdi. 1988'e gelindiğinde ülke iflasın eşğine gelmiş dış borç 30 milyar doları aşmıştı. Devlet kasasında para kalmadı. Grevler çığ gibi büyüdüler. 1 Mayıs 88'de hükümet sözcüsü Jerzy Urban "Grevler reform düşmanlarının, hükümetin izlediği açıklık politikasını ve demokratikleşme sürecini temelden yıkmak amacıyla başvurduğu bir yoldur" demecini

veriyor yüzde 95'lere varan halk muhalefetini açıktan karşısına alma çaresizliğine düşüyordu. İşte böyle bir gelişim seyri izleyen Polonya'nın yakın geçmişi bugünkü iktidar değişimine yolaçtı.

Macaristan Polonya'dan Baskın Çıkıyor

Modern revizyonizmin yeni havarişi Gorbaçov'un reçeteleri (Perestroyka, Glasnost vs.) onulmaz hastalığa çözüm getirmek değil hastayı biraz daha soluklandırmak işlevi gördüğünden neticede ölümlere engel olamıyor. Üstelik toplu ölümler gündemdedir. Polonya, Macaristan başta olmak üzere Doğu Avrupa ülkelerinde sosyal-faşist yönetimler hızlı bir çöküşü yaşamaktalar.

Devlet kapitalizmi Rusya'da, Çin'de ve Doğu Avrupa'da çıkmaz girip de iktisadi reformlar gündeme gelince kitleler bunun siyasi alanda da yansıma bulmasını talep ettiler. Bürokratik mekanizmanın buna karşılık girdiği çıkmaz aşma yolunda yaptığı siyasi reformlar önceleri oldukça zayıf kalıp sorunların çözümünde kitleleri tatmin etmede yetersiz kaldı. Derken giderek bu reformların daha köklü ve kapsamlı bir nitelik kazanması yollu talepler yeni düzenlemelere yol açtı. Kitleler siyaset yapma, çıkarlarını savunma hakkını koparttılar. (Tüm sözkonusu ülkelerde bu gelişme aynı seyri izlemedi) Arkasından kitle direnişleri ve eylemler sökün ettiler. Sonuçları nasıl alındığı, gelişmelerin nerele vardığını tüm dünya izliyor.

Rusların iç güveysi olarak siyasi düzen kuran Macaristan (1946) b aşından beri sosyalizmini özgünlüğe kavuşturmayıp sık sık iktisadi ve siyasi bunalımlara sahne olmuş batılı emperyalistlerle dirsek temasını hiç kaybetmemişti. Daha 1966 yılında iktisadi reformlar ile, bünyesine oturtulamayan devletçi merkezietçi yapının doğurduğu bunalım ve sorunlar aşılmaya çalışıldı. Planlamada sektörlere göre merkezietçilikten ayrılarak birçok kolda rekabete yeniden yer verildi. Aynı anda pa-

zarlamacılığa daha çok önem verildiği gibi kârın azamiye ulaşmasına çaba harcandı ve ücretler kısmen kâra bağlandı. "Perestroykayı biz çok daha önce başlatmıştık" diyen Macar liderlerin haksız olmadığı açık bir gerçek idi. Ancak siyasi platformda aynı açıklığa liberalleşmeye gidilmeyince sorunlar toplumsal çalkantıyı 70'li yıllarda devreye çıkardı. Bağımsız örgütlenmeler, burjuva kulüpler iktidardaki bürokrat burjuvaziye alternatif olarak siyasi hayatta yer edinmeye başladılar. Rusya'da Çin'de henüz sonuçları alınmakta olan tekelci devlet kapitalizminden serbest piyasalı düzene geçiş amaçlı reformlar Macar deneyinde 80'li yılların başında ekonomik tabloyu net bir şekilde çizmişti. Bütçe açığı 920 milyona ulaşırken bütçeye hızı % 1'e düşmüştü. Yabancı sermaye % 49'luk işletme satın alma sınırını % 100'e genişletmişti. Büyük çaplı zam dalgaları kendini sık gösteriyordu. Nüfusun % 15'inin yoksulluk sınırının altında olduğu Macaristan'da kalan kesimin durumu da pek parlak olmadığı bütün veriler söylüyor. Dünyanın intihar sayısında birincisi pozisyonundaki ülkede gece kulübü ve diskotekten geçilmemekte, alkolizm, rock ve pop müziği fetişizmi ile suç oranlarının da arttığı gözlenmektedir. 17 milyar doları aşan dış borçla kıvranan ekonomide çoğu vatandaşın iki işte birden çalıştığı, ortalama 12 ila 16 saat çalıştığını geçimini ancak sağlayabildiği bir ülkedir söz konusu olan. Bütün bunların kapitalist toplumun tasviri olmadığını ve hâlâ sosyalizmden sözedilebileceğini iddia etme cesaretinin ancak siyasi bağnazlık ve körlükten kaynaklanacağı tartışılmaz bir gerçektir.

Kapitalist ekonominin derin kriz ve bunalımlarla sarsıldığı ülkede siyasi değişim doğrultusundaki zorlamalar 31 yıl sonra ilk kez 1987'de yapılan ulusal konferansta kendini gösterdi ve reform yanlıları önemli başarılar elde ettiler. İktidar çok geçmeden 24 Mayıs 88'de 32 yıllık Kadar'dan Karoly Grosz'a devroldu. Kapitalizmin bayrak yarışındaki yeni isim, Gorbaçov'un tanımlamasıyla "prensibe sahip bir komünist" Grosz ekonomik krizin atlatıl-

Polonya'da Dayanışma ile Sosyal-Faşizmin Dayanışması

6 Şubat 6 Nisan 1989 tarihleri arası hükümet ile muhalefet arasındaki yuvarlak masa toplantısı sonucu 200 sayfalık anlaşmanın imzalanması ve dayanışma hareketinin yasallaşması, sonrasında da seçime gidileceğinin kararlaştırılması bugünlerdeki gelişmelerin tahminini zorlaştırmıyordu. 13 milyon işçinin 11 milyonundan fazlasının üye olduğu bir sendika ancak sosyalist ülkelerde görülebilir ki, dayanışma böyle bir gücün timsali idi işte. (Polonya'da bu yüzden sosyalist ya zaten, ha bu işçiler resmi sendikaların ha muhalif bir sendikaların üyesi olmuşlar ne farkeder!) Gireceği seçimin neticesi de belliydi ancak bu kadarı da beklenmiyordu doğrusu. 4-18 Haziran seçimlerinde halka ayrılan 261 sandalyenin 260'unu kazanması belki de tarihte ilk kez yaşanan bir sonuç sayılabilir.

Artık aleni olarak yapılan yarış yönetimde söz sahibi olma noktasına taşınmıştı dayanışmacıları. Şimdi tüm kapitalist dünyada yaşanan iktidarların el değiştirme sürecine girmiş bulunuyor Polonya. Şimdi tekeli devlet kapitalizminin çoktandır yıkılmaya yüz tuttuğu (Tarım sektörünün % 80'i özel sektörün elinde, sanayi işletmeleri hızla özelleştiriliyor) ülkede nomenklatura diye adlandırılan bürokrat burjuvazi yönetme yeteneğini askeri diktatörlük dahil tüm yöntemleri kullandığı için yitirdiğini kabul etmiş durumdadır. Liberal burjuvazi ve onların örgütü dayanışmaya iktidarı bizzat daha 1 yıl önce "Bir yabancı ülkeden para alan ve çelişkili beyanlar veren Walesa'nın rolü bitmiştir" diyen sosyal-faşistlerin teklif etmesi bunu ispatlıyor. Ağababalarının KGB şefi yeni katolik-liberal başbakan ile görüşmesinden sonra 28 Ağustos'ta Polonya'da endişelenecek bir durum yoktur, Moskova dayanışma hükümetini destekliyor" diyerek onay imzasını atmış bulunuyor.

Sosyalist maskeli burjuvalar şimdi iyice zavallı bir konuma itilmiş bulunuyor. Bu onların olduğu kadar onlara inananların da zavallılığının tablosunu çiziyor. İpliği pazara cıkalı geçen on yıllarca bir sürenin ardından gerçeği bugün teslimle yansır gözükkenler gene de işin aslına yönelik bir örtüştürme çabasından geri kalmamaya gayretliler. Açık yürekli ve dürtüst olmak siyasi geleneğimizin devrimci kesimlere kazandırabilirdiği bir erdem değil hâlâ. Bürokrat burjuvazinin açık inkarcı tezlerle giriştiği sosyalizmi tasfiye ve kapitalizmi restore programının çok geçmeden başarıya ulaşması sosyalist altyapının güçlü bir oluşum geçirdiği 'Sovyet Rusya'da bile mümkün olabilmişken sosyalistleşme süreci oldukça aksak Doğu Avrupa ülkelerinde yaşananlar çok daha ibret verici görüntüler sunmuştu. İşin karşıdevrimin beyaz bayrağını açıktan dalgalandırma noktasına varacağı düşünmek bile istemeyenler dünya halklarının aldatılmasına ortak olmanın utancını dahi duymadan, yüzleri kızarmadan siyaset yapıyorlar.

Dünyada sosyalist hiçbir ülkenin kalmamış olması sosyalizmin dünya çapında umut olmaktan çıktığı, geçersiz bir yol olduğu anlamına gelmez. Bunu böyle lanse etmeye çalışanlar emperyalistler ve gericilerdir.

Geçmişe göz atınca bugünlere şaşmamak gerekiyor. Gün bir sürecin kaçınılmaz bir gelişim noktası olarak orta yerdedir. 2. emperyalist paylaşım savaşı sonrasında Doğu Avrupa'da doğan ve özgücüne bir bütün olarak dayanmayan halk demokrasileri sancılı bir yapı arz ediyorlardı. Sosyalist Rusya'nın kızıl ordusunun bitirici katkılarıyla ve sürekli himayesiyle anti-faşist halk cephelelerinde insiyatif kuran sosyalistler seçimle ya da doğrudan bir dizi ülkede sosyalizmi inşa giriştiler. Bu süreç hiçbir zaman sosyalist alt yapının sağlıklı (ya da yeterli) oluşumunu tamamlamadı. Taşıma suyuyla bunun mümkün olmasının çersizliği bir yana, suyun kaynağının başında olan ve hami rolünü üstlenen Sovyetler'in önderliğinde kapitalist yolların eline geçmiş durumdaydı. Kendi ülkesinde sosyaliz-

mi tasfiyeye yönelen ve tekeli devlet kapitalizmini kurmaya çalışan Kruşçev-Brejnev kliğinin iplerini elinde tuttukları Doğu Avrupa'nın halk cumhuriyetlerinde sosyalizmin kuruluşuna katkı göstermelerini beklemek doğal ki mümkün olmazdı.

Modern-Revizyonistlerin Polonya Çıkması

"30 yıl önce cumhuriyet" diye bir bölümü var aynı adlı gazetenin. Orada Polonya'ya ABD yardımı tartışmaları gözümüze çarpıyor. Bu yazı sosyalizmin ciddi bir kuruluş sürecine giremediği konusunda fikir vermektedir. Emperyalizmin tesir alanından çıkılmadığı, kilisenin mevcudiyetini koruduğunu görüyoruz.

Yani 2. emperyalist paylaşım savaşı sonrası anti-faşist cephenin kurduğu iktidar sosyalist önderliğin güçsüzlüğünü iktisadi yapıya ege-men olamayarak bertaraf edememesiyle güdümlü bir konumda kalmış-

tır. Sovyet destekli Birleşik İşçi Partisi kapitalist yapıyı bütünüyle yıkmadığı gibi siyasi üst yapıyı da tam olarak dönüştürmeyi başaramamıştır. Yönetimin elde parti diktatörlüğü biçiminde zorla tutulması bu çelişik ve temelsiz yapıda sürekli çatlama ve kitle direnişlerini doğurmuştur. 1956, 70, 76, 80, 81, 88 ve 89'daki işçi direnişleri ve halk muhalefeti eylemleri zincirleme bir süreklilik arz etmiştir. Bu direnişlerin zirvesi 80'li yıllarda görüldü. 9 Temmuz 1980'de Başbakan Babuch dış borçları 20 milyar dolara ulaşan ülkede kemer sıkma politikasının uygulanacağını açıkladı ve hemen ete sonra da diğer tüketim maddelerine zam geldi. Daha önce 1970 ve 76'da yaşanan zamlara tepki eylemleri başladı Varşova ve Gdansk'ta grevler patlak verdi. Ekonomik talepler siyasi talepler ile birleşmişti. Ağus-

Altın Tavuk Tarım İşçileri Mücadeleyle Olgunlaşıyor

Kartal Bürosu

Hür Holding'e bağlı Altın Tavuk Tarım İşletmeleri A.Ş., Pendik'in köylerinde; Tepeören, Şeyhli, Orhanlı, Yaya-lar ve Gebze'nin Balçikköylerinden toplam 10 üniteden oluşmaktadır. 200'e yakın işçinin çalıştığı işyerlerinde 150 sendikali işçi bulunmaktadır. Bu işyerlerinde yetkili sendika Tarım-İş'tir.

Bu işyerlerinde 1988-1989 yıllarına ait koruyucu malzemelerin (havlu-ış gömleği) ve 1989 yılına ait yakacak-giyim yardımlarının işverence verilmesi üzerine bir dizi eylemler gerçekleştirildi.

Tarım-İş sendikası İstanbul Şube yönetiminin işverene tanıdığı sürenin Kasım ayında sona ermesi üzerine işyerlerindeki tüm işçiler, sendika şubesi ile koordineli bir şekilde mücadele sahnesindeki yerlerini aldılar.

Altın Tavuk işverenlerinin özellikle "havlu" hakkını, kendileri için bir prestij meselesi olarak görmeleri ve "havluları ve sosyal yardımları ben veririm alırsınız" şeklindeki açıklamaları işçiler arasında öfke ve tepki ile karşılandı. Tarım işçileri de bu tepkilerini eylemliliğe dönüştürerek yanıtladılar.

EYLEMLER: 1. gün servisten inilip topluca işyerlerine yürüyerek gidildi. Böylece yarım saat işe geç başlandı ve iş yavaşlatıldı. 2. gün, tüm birimlerdeki işçilerin katılımı ile viziteye çıkıldı. Aynı zamanda bu, işin durdurulmasına neden oldu. 3. gün, işverenlerin dağınıklığı nedeni ile doktorun muayene edemediği işyerlerindeki işçiler, viziteye devam etti ve diğer işyerlerinde de verilmeyen hakların alınması için her üniteye ayrı ayrı, yetkili amirlerin odaları önünde işçi kuyrukları oluşturuldu ve haklar verilinceye kadar buralarda beklenildi. Bu günün sabahında, üretim açısından ağırlıklı bulunan tesislerde üretim tamamen durduruldu. Tavuk yemlemeleri ve yumurta toplama işleri yapılmadı. Bunun üzerine işyerleri sorumlu amirleri ve işverenlerin kendi aralarında acilen toplandığı gözlemlendi. Toplantı sonunda tüm hakların verileceği açıklandı. Bunun üzerine eylemler sona erdirildi. Yine de 3 saat kadar o gün üretim durduruldu.

1989 yılına ait yakacak ve giyim yardımları alındı. 1988 yılından bu yana verilmeyen koruyucu malzemelerden iş gömleği ve "havlu"lar alındı.

Altın Tavuk Tarım İşletmelerinde, Tarım İşçilerinin bu mücadelesi:

İşçilerin kararlı ve tutarlı bir birliktelik kurduklarında nasıl haklarını alabildiklerini gösterdi.

İşçilerin haklı mücadelesine sırt çevirmeyen ve bizzat onu destekleyerek ona omuz veren sendikanın işçilerin güvenini kazanmasına neden oldu.

Ellerinde "üretimi durdurma" gibi bir silah bulunan işçilerin, bu silahı iyi bir şekilde kullanmaları ile neler kazanabileceğini öğretti.

Bu sayede geri konumdaki işçiler bile güçlerinin farkına vardılar. Kendilerine güven kazandılar.

En önemlisi, eylemlerin zamanını iyi değerlendirmek, işverenlerin nasıl aciz bir konumda kaldıklarını gösterdi. Örneğin bu işyerlerinde eylem zamanı olarak, tavukların perhize girdiği dönem seçildi. Eylemin perhize son gününe denk gelmesi işverenleri telaşlandırdı. Çünkü tavukların yemlenmesi gerekti. Üretim durdurulduğu için tavuklar yumurtladıkları yumurtalarını yemeye başladılar ve 3000 yumurtanın alındığı günlerde 1000 yumurta alınır oldu. Bu, işçilerin eylemlerindeki zamanlama olayına iyi bir örnek oldu.

Bunun yanı sıra işverenlerin birbirinden uzak yerlerde olması, zaman zaman iletişim kopukluklarına, eylemlerde iniş ve çıkışlar olmasına neden oldu. Bunun da nedeni hem işyeri ünitelerinin uzaklığı hemde ilk kez böyle bir eylemliliğe giren tarım işçilerinin aceciliği idi. Ayrıca işverenlerin kurnazca oyunları bazı anlar eylemleri birbirinden kopuk hale getirdiyse de gene işçilerin dürüst ve ard niyetsizliği (yeterli sınıf bilinciyle donanmamış dahi olsalar) sayesinde olaya hakim olmalarını sağladı. İnsiyatif işverenlere bırakılmamaya çalışıldı ve bunda da başarı sağlandı.

Böylece Tarım işçilerinin "Havlu mücadelesi" adını taktıkları bu eylemler eksiklikleriyle ve kazanımlarıyla tarım işçilerinin ve Türkiye işçi sınıfının mücadelesine tarihinin geçti.

YAŞASIN TARIM İŞÇİLERİNİN ALTIN TAVUK TAKI MÜCADELESİ.

YAŞASIN HALK DEMOKRASİSİ, ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMSIZLIK.

Basın Duyurusu

İki siyasi tutuklunun firarından sonra Bayrampaşa Cezaevi'nde yaşanan gerginlik, son günlerde basında bu konuyla ilgili yer alan bazı yazılarla, tutuklu ve ailelerini tedirgin edici boyutlara ulaşmıştır.

6.11.1989 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde "firariler diğer bir siyasi örgüt tarafından öldürülüp tünellerden birine gömüldü" ve 7.11.1989 tarihli Sabah Gazetesi'nde: "Cezaevinde hâlâ yoklama yapılamadı, cezaevi görevlileri son durumu ortaya çıkaracak gerçek bir sayım yapmayı başaramadı" biçiminde yer alan açıklamaların kaynağı ve amacı konusunda ciddi kuşklar taşınmaktayız.

Basının görevi, haberi kamuoyuna her türlü dedikodu ve provakatif yaklaşımlardan uzak, objektif bir şekilde vermek olmalıdır.

IHD olarak, bir kısım basının cezaevleriyle ilgili konuları sürekli yanlış yorumlamakta olduğunu ya da amaçlı bir yönlendirmeyle provakatif zeminler yaratmayı hedefleyen güçlerin söz konusu durumuna düştüğünü kaygıyla gözlemektediriz.

Bayrampaşa Cezaevi'nde bir yıldır yaşanan olağanüstü durum basında gerçek boyutlarıyla yer almazken bu tür çarpık ve kaynağı belirsiz haberlere birinci sayfadan geniş yer verilmesi bizler için son derece şaşırtıcı olmaktadır.

Bugün Bayrampaşa Cezaevi'nin ana sorunu iki firar değil ama, firarlar bahane dilerek yaratılan gergin ortamdır. Bu yöntemlerle gerçek sorunların gözden kaçırılması amaçlanmaktadır.

Bayrampaşa Cezaevi'nde yaşanan huzursuzluğun nedeni en küçük olayda bile insiyatif jandarmaya bırakıp tutuklularla askerleri karşı karşıya getiren cezaevi yönetimidir. Tüm iddiaların aksine tutuklular cezaevi görevlilerine normal sayılmaları vermektedir. Ancak, son firarlar bahane edilerek 200 kadar asker koğuş ve koridorlara doldurulmuş, 29 Ekim açık görüşü mavi berelilerin denetiminde yaptırılmak istenmiş, avukat ve aile ziyaretlerine çıkılardan yapılan aramalarda askerler de yer almış ve sonuçta fiilen olağanüstü bir durum yaratılmıştır.

Sonuç olarak, basında firarla ilgili çıkan asılsız ve saptırılmış haberlerin bu provakatif özellikleriyle her türlü saldırıya zemin oluşturacağı endişesini taşımaktayız.

Basının tutuklu ve ailelerine zarar verecek yönlendirmelere karşı daha duyarlı ve dikkatli olmasını bekliyoruz.

İstanbul İHD Cezaevi Komisyonu

Tunceli'de Baskılar ve Göç'e Zorlamalar Sürüyor

Egemen sınıflar gelişen sınıf mücadelesini bastırmak için her alanda baskı biçimlerini arttırmaktadırlar.

Özellikle Kürtlere uygulanan baskıların devlet terörü şeklinde sürdüğü herkesçe bilinen bir gerçektir. Bu baskıların sürdüğü illerden biri de Tunceli'dir. Egemen sınıflar silahlı faaliyetin gelişmesini engellemek için var gücüyle saldırmalarına rağmen önüne geçemeyince acz içinde kalıp silahlı faaliyetlere avantajlı doğal bir destek olan ormanlara bile saldırmaktadırlar. Eylül başlarında Vartnik'te askeri helikopterlerle ormana bir düzine civarında roket atıklarını köylülere söylemektedir.

Yine 20 Eylül'de girmeye çekindikleri Tornova/Tilek'te 48 saat süren büyük bir ormanlık alan "Vurucu Tim" ve askeri güçlerce yakıldı. Yangın boyunca yakılan alanın etrafında 'teröristler' çıkınca biz de vuracağız diye ormanın yanmasını beklediler. Aynı günlerde Balıkanlar tarafında yapılan operasyonlarda ormanı tarayarak tahrip kalıbı attular.

Bütün bu uygulamalarla "silahlı devrimci güçler orda varsa, çembere alınmış oldukları düşüncesiyle belki paniğe kapılıp hata işlerler, kendilerini imha etmeye çalışırlar" diye düşünmektedirler. Diğer tarafta halka gözdağı vermek istiyorlar. Köylüler besi hayvanlarını otlatamazlar, odun yaprak vb. kesmeye ormana girmezler, böylece iş yapamaz hale gelip baskıdan bıkip göç etmek zorunda kalırlar diye düşünmektedirler.

19 Ekim'de çakmaklı köyü ormanında yaptıkları operasyonda silahlı devrimci güçler hakkında bilgi edinmek için arazide çobanlar alınıp götürülmüş, iki-üç gün keyfi baskı ve işkence yapılmıştı. Çobansız kalan hayvanlara kırtlar saldırırsa, onlarca hayvanın parçalanıp öldürülmesine neden olunmuştur.

Devlet güçleri bu gibi yöntemlerle hem halkın silahlı devrimci güçlere destek vermesini engellemek ve teslim almak istiyorlar, devrimcilere destek veriyorlar diye cezalandırmak istiyorlar. Hem de bu baskı işkence ve keyfi uygulamalarla boyun eğdirip kimini satın almaya, boyun eğdiremediği köylüleri ise baskı ve ekonomik zorluklar sonucu göç ettirmek istiyorlar. Nitekim baskılardan bıkan çok sayıda aile göç etmek zorunda kalıyor...

1987'de Tunceli'de TKP-ML'den ayrılan "DABK" grubunun 20 Ekim'de

Ovacık Tepsili köyünde TEK'çilerin iki telsizini alması olayı bahanesiyle devlet güçleri yörede operasyonlara başlayıp, birçok köylüyü keyfi olarak gözaltına aldılar. Köylüler hâlâ esir bulunmaktadır. Son günlerde yapılan operasyonların başında 1981 Komando Hava İndirme Tugayı operasyonlarında burada binbaşı olarak görev yapan ve halka sa-

Tunceli'nin Hozat İlçesi'nde yoğunlaşan devlet terörü ve halkın durumu

İlimiz Tunceli yıllardır devam eden yoğun bir devlet terörü ve özellikle jandarma kirbacı altında ineltildi ve bu yoğun saldırı ilçemiz Hozat'ta son dönemlerde merkez karakol komutanı Binbaşı Salih Nair önderliğinde son aylarda alabildiğine yoğunlaştırılmıştır. Özellikle köylerde ve bilhassa dağ köylerinde sürekli ve sistemli devam eden operasyonlar ve süren keyfi uygulamaları örnekleyecek olursak özellikle Boydaş'ın Dereköy mezarası üzerinde köyden çıkmaları için zoraki göç baskıları yoğunlaştırılmış ve bu insanlardan bazıları köyde dövülmüş, 1800 Evler meşhur işkence merkezine gönderilmiş ve günlerce süren işkenceler sonucu Erzincan cezaevinde gönderildikten sonra serbest bırakılmıştır. Halen içerde kalan insanlar olmakla birlikte Hozat'ta yeni tutuklamalarda zaman zaman devam etmektedir. yine aynı mezarada bir eve yapılan baskında kadınlar gece yataktan pijamalarla dışarı çıkarılarak saatlerce dışarda bekletilmiş ve erkekler tartaklanmıştır.

Binbaşı Salih Nair Tunceli halkına olan düşmanlığı zaten geldiği ilk gününde ilan etmişti. "Tunceli halkını dize getirecem, ben öyle yerleri dize getirdim ki" diyerek ne kadar çirkef ve halk

distçe davranması sonucu terfi olan albay bulunuyor. Albay Tunceli'de alay komutanıdır. İlçeye gelir gelmez yörede operasyonun başına geçmiştir. Devlet güçleri tam bilgi alamadıklarından olacak ki, silahlı devrimci güçlerin her grubunun kaç kişi olduğunu çıkarmak için köylülere "gelince kaç ekme alıyorlar" tespiti yaparak sayısını çıkarmaya çalışıyor. Albay köylüleri kadın-erkek, büyük-küçük demeden köy meydanlarında toplayıp sorgulamakta, 81 operasyonlarında yaptığı aşağılık baskı ve işkenceleri hatırlatıp köylülere korku salmaya çalışmakta. "Yakında üç tabur gelecek, kadınlarınızı da elinizden alacak-

düşmanı bir düşünceye sahip olduğu bu sözlerinde anlaşılmalıdır. Karakola çağırıldığı her insana ihbarcılık teklif etmekte, dağda-bayırda yolda ve köyde gördüğü tek tek insanları baskı ve tehditle karşısında hazıra geçirmekte ve ihbarcılık yapmalarını söylemektedir.

Salih Nair bir anlamda halkın korkulu ve nefretlik rüyası sayılır. İpini koparmış bu faşist halk düşmanının nerde ne yapacağı belli değil. Yasak odun getirdikleri gerekçesiyle çeşitli tarihlerde yakaladığı ve göz altına aldığı kamyoncuları pazarlığa tabi tutmuş "ya ihbarcılık yaparsınız ve şu anda bildiğiniz iki kişinin ismini verirsiniz, ya da kamyonlarınızı sattıracağım" tehdidine rağmen halkımızın diğer kesimleri gibi bu insanlarda her şeye rağmen onurlarını koruyarak bu alçakça oyunu kabul etmemişler. Şu anda bir kamyoncu ve bir traktörücü bunu kabul etmedikleri için mahkemeye verilmiştir.

Halkımızın ne kadar onurlu ve onuru her türlü baskı ve saldırıya rağmen koruduğunu bu zalimler anlayamamışlar mı? Her zalimi kudurtan, halkın zulme karşı onurlu yaşam mücadelesi değil mi? Halkın bu saldırılara karşı artan bir hoşnutsuzluğu ve gelişen bir tepkisi

tır" vb. gibi aşağılık tehditler savurmaktadır. Ama Albay unutmaktadır ki halkımız böylesi sadistleri ve böylesi tehditleri yeni yaşamıyor. Ve gerektiği gibi de karşılayacaktır...

Geçen ay içinde iki komando askeri Ovacık ilçe merkezinde içki içip, kendi düzen ordusu ahlakıyla yöre halkına aşağılık küfürler savurmuştur. Halka hakarettten dolayı halk üzerine yürümüş ve halktan biri askerleri tartaklamıştır. Halkın öfkesini gören polisler, askerleri halkın elinden alıp Panzere koymuştur. Panzerin üst kapısına fırlayıp yenden küfür savuran askere halk yönelince, halkın öfkesini yatıştırmak için bir polis askere birkaç tokat atarak panzerle uzaklaştırmıştır. Polislerde halkın öfkesini yatıştırmak ve gelişebilecek tepkiyi önlemek için hem de bu arada bu tür şeylere karşıymış gibi kendilerini şirin göstermeye çalışmıştır.

Binbaşı Salih Nahir de Dışkı Yedirten Binbaşı Cafer Cafer Çağlayan Ünvanına (!) Kavuşmak İstiyor!

Birkaç ay önce Hozat ilçesine gelen

vardır. Son meydana gelen bir olay, özellikle halkın tepkilerini üst boyuta vardırdı. Kurukaymak köyünde ölen babasının cenazesine yetişmek için Hozat'tan araba tutup giden oğlu, yine o köylerde operasyonlarda olan Binbaşı ve çeteleri tarafından cenazenin üstüne bırakılmadan alınıp karanlık zindanlara götürülmüştür. Yukarıda belirtmeye çalıştığımız belli başlı olayları daha da çoğaltabiliriz. Hozat'ta gelişigüzel toplanan insanlar suçlu gösterilerek Elazığ Binsekizyüz Evler işkence merkezine götürülüyor. Burası 12 Eylül sonrası yüzlerce ve binlerce devrimciye ve suçsuz insanı acı çektilen, kan akıtılan diktatörlüğün karanlık yuvasıdır.

Bu saldırılara küçüğe olan tepki gösteren insanlar yeni baskılara uğruyor çeşitli şekilde suçlanarak gözü korkutulmaya çalışılıyor. İl encümenleri Hasan Dalkıran ve Hasan Zengin karakola çağrılarak çeşitli hakaretlere ve yaşadığı örgüt üyesi ya da örgütlere yardım ettikleri gerekçesiyle suçlanmışlardır. Tunceli'ye giderek durumu cumhuriyet muhabirlerine anlattıktan sonra çeşitli şikâyetlerde bulunmaya çalışan 12 köy muhtarı ve iki il encümenimizi girişimlerinden alıkoyarak Tugay Komutanı'na boyun eğdirilmeye götürmüş ve de basına verilen bu haberi bile durdurarak ne kadar demokrat olduğunu ispatlamaya ça-

Binbaşı Salih Nahir aynı zamanda kaymakam vekillğini yapmaktadır. Binbaşı ilçe ve köylerde terör estiriyor.

Binbaşı "görevine başlar başlamaz silahlı devrimci güçlere kayıp verdirmenin kolay olmadığını görünce işe cuntadan bu yana TKP-ML TIKKO'ya yardımcı olmaktan içeri alınan ve geçmişten beri aranan insanları tespit etmekle işe başladı. Geçmişte içeri alınan ve gerekçesiz çok sayıda gençyaşlı insanı jandarma bölük komutanlığına çağırarak gözdağı veriyor. Türlü vaatlerle ihbarcı olarak satın almaya çalışıyor. Polis karakoluna veya Tunceli'ye gönderip işkence yapmakla tehdit ediyor. Aranan devrimcilerin ailelerine özel baskı yapıyor. Boydaşı köyünün Dereköy mezarına birkaç günde bir baskın düzenlemekte, köyde aranan bir TKP-ML-TIKKO mensubundan dolayı bütün ailesi ve akrabaları göçe zorlanmaktadır. Köylülere köyüne hapis etmektedir. "Oğlunuz askerlerimizi öldürdü, sizi yaşatmam ya burada kalmak için onları ihbar edersiniz, ya da göç edersiniz. Ya da siz de onlara katılırsınız! Hangisi işinize gelirse" diye üç şık koyup teh-

lişan Sosyal Demokrat bir partinin, hızlı demokrat Tunceli Milletvekilimiz Sayın Kamer Genç "Biz muhalefet partisiyiz ama, her olayı da savunacak durumda değiliz" diyerek halkın baskıya, saldırılara, işkenceye ve faşizme karşı gelişen tepkisini ve mücadelesini kendi reformist, uzlaşıcı ve devletçi politikalarına alet edip boğdurmaya çalışmıştır. Sahne demokrathlık artık kendini gizleyecek kılıf bulamıyor. SHP yönetimi de faşist Özal kadar darbecidir. Son olarak yeği milletvekilinin Paris'teki Kürt Konferansı'na katılmaları İnönü tarafından partilerinden ihracına karar verilmiştir. Öyle tahmin ediyoruz ki bölgemizde yaşanan bunca devlet saldırısını basında, kamuoyuna açıklanmasını bile engelleyen Kamer Genç'teki İnönü'nün devletçi, şöven ve ordu hakkındaki toz konduramaz anlayışıdır. Gerçeği siz yaşamıyorsunuz ve gerçeği siz savunamazsınız elbette baylar. Bu şeref ancak halka ve gerçek devrimci demokratlara aittir.

Devletin terörcü politikasını ve Tunceli halkının can düşmanlarından Binbaşı Salih Nahir'in saldırılarını tüm Türkiye halkına, işçi sınıfına ve emekçi halkımıza yönelik bir saldırı olarak görüyoruz. Bu nedenle tüm devrimci demokrat kamuoyunu ve demokratik kuruluşları bu saldırıları kinamaya çağırıyoruz. ■

dit etmektedir.

Binbaşı Dereköy ve civar köylerde terör estirmekte. Köylüler "Ne işbirliği yaparız ne de göç ederiz. Askerlerini öldürmüşse git yakala!" demektedir. Köyde bir kişi haftalarca işkence sonucu hâlâ tutuklu bulunmaktadır.

26 Ekim'de TKP-ML TIKKO'nun bir silahlı grubu Ovacık/Kakper (Buzlutepe) köyüne giriş yaparken çatışma çıkmıştır. Benzeri çatışmalarda olduğu gibi devlet güçleri saatlerce veya gece boyu silahlı olarak panik yaratmaya çalışarak köylüleri korkutmaya çalışmaktadırlar. Bu arada yörede köy ve köy çevrelerine pusu kurarak gece boyu silah sesleriyle köylüler yatırılmakta, panik yaratılmaya çalışılmaktadır.

23 Ekim'de DABK grubundan bir silahlı grubun Hozat/Zogar (Kurukaymak) köyünün Koçgiri mezarına girerken köyde karşılaşılan askerlerle çatışma çıkması bahanesiyle köyde ve yörede baskılar sürüyor. Devrimcilerin bulunan bir çantasında ekmeğin bulunması ekmeğin o köyde yeni ekmeğin pişiren bir kadının ekmeğine "benzemesi" (yanlış okumadınız, tamamen bahane bu..) iddiasıyla kadın alınıp ilçeye sorguya gönderilmiştir. Ertesi gün kadını-erkekli bütün köylüler ilçeye işkenceye götürülmüştür. İki gündür hâlâ bırakılmadılar ve ne zaman bırakılacağı da meçhul.

Bu köylülerin tek "suç" gerekçesi köyde bulunmayan ve devlet güçlerinin kendileri köydeyken devrimcilerin ise dışarda köyde yeni girmeye çalıştığı ve o sırada devrimcilerle çıkan çatışmadır. Kuşkusuz devlet güçleri bu tür gülünç "gerekçe"lerle o köylülerini kendi yasalarının tutuklayamaz. "Yargıları" önüne de çıkaramaz, bu nu kendileri daha iyi bilir. Ama onların amaçları başka. Yapmak istedikleri hem o insanlara hem de onların nezdinde bütün halka gözdağı vermek, sindirmek ve böylece silahlı devrimci güçlere olan desteği koparmaya çalışmak veya zayıflatmaktır. Ama halkımız şunun farkındadır veya kendi deneyimleriyle farketmektedir ki, bu baskıya yeni ve yalnız kendileri maruz kalmıyor. Milyonlarca işçi, köylü, emekçi halk kendini bildi bileli her gün mahsur kahyor. Bu düzen var olduğu müddetçe de kalacaktır. Bunun temeli mevcut mülkiyet sistemi ve faşist devlettir. Bu baskılardan,

işkenceden, yoksulluktan, sefaletten kurtulmak ancak bu devleti yıkarak korkusuz giderek sömürsüz insanın özgürce konuşacağı, özgürce örgütleneceği, doğa ve toplumun nimetlerinden ortak yararlanacağı, insanca yaşamayı tadacağı bir gelecek kurmayla olur. Devrimcilerin bunun için çalıştığı, mücadele ettiği ve silahlı devrimcilerin bunun için sadece her türlü çıkarını halkın çıkarına ve mücadelesine adanmış ve halkın kurtuluş davası için hayatını ortaya koyduğunun farkındadır... Bugün kavrayamayanlar da farkedeceklerdir, göreceklerdir. Bunun ereğiyle halkımız yıllardır her türlü baskıya rağmen, yaptığı gibi bu baskıları da göğüsleyerek, kendi parçası olarak gördüğü silahlı devrimci güçlere desteğini esirgemeyecektir...

Binbaşı ilçe içinde yine onlarca kişiye gözaltına alıp haftalarca işkenceye tâbi tutarak bir kısmını haksız gerekçelerle tutuklattı.

Yine Çemişgezek ilçesi güçleriyle her iki il arasında köylerde yaptıkları operasyonda Çemişgezek'in Paşacak, Gözlüçayır ve yayladan dönen şavak köylülerinden birçok insan dört-beş gün gerekçesiz, keyfi gözaltına alınıp maddi manevi zarara ve hakaretlere uğradı.

Binbaşı S.Nahir hukuk devleti iddiasında olunan bir yerde bunları yaparken, belki yasalarına sığınarak yapmakta. O yasaları da olmasa binbaşı neler yapar acaba?

Binbaşı yasal yetkilerinin dışında yöre halkı ilerici olduğu için Kürt olduğu için kinlenmekte, özel baskı yaparak kinini kismaktır. Yöre halkının çoğu farklı mezhepte olduğu için kinlenmekte, mezhepçilik yapmaktadır. Halkı göç etmeye, dağa çıkmaya ve ölüme tehdit etmeye zorlamakta, halkın can ve mal güvenliğini tehdit etmektedir.

Kürz ulusuna yapılan bu vb. baskılar günlük yaşamın parçası olmasına rağmen, yine de nerde, nasıl ve hangi boyutta yürütüldüğü devrimciler tarafından kamuoyuna yansıtılması gerekiyor. Teşhir edilip buna karşı düzenin kitlelerin haklı direnişine ilerici kamuoyunun desteğinin sağlanması gerekiyor.

Yazımızı Albay ve Binbaşının yaptıkları, hakkında suç duyurusu olması, zarara uğrayan köylülerin maddi kayıplarının ödenmesi dileğiyle noktalayalım.. ■

Bir Grup Y.Demokrasi Okuru

Gecekonudaki Mezalime Dur Demek İçin Birleşelim!

Her dönemin kanayan yarası olan gecekondu semtlerimiz; burjuvazinin yoğun baskı ve zulüm sahaları olmuştur.

Ağaların ve devletin baskısından kurtulmak, daha iyi bir yaşam sürdürmek için köylerinden şehre akın eden yoksul köylü halk, şehirlerde ücra köşelere yerleşip yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır.

Bütün insani yaşam şartlarından (okul, su, elektrik, yol vb.) yoksun bu yerleşim birimlerinde halkımız, var olmakla yok olmak arasında mücadele ederek, yaşama savaşı vermektedir.

Gün be gün artan hayat pahalılığı, yoksul halkın yaşam haklarını yok etmekte birlikte onu bir uçurumun eşiğine getirmiş, ağır yaşam çarkı altında her gün biraz daha ezerek yok olmasını olanaklı kılmıştır.

Şehirlerdeki, korkunç hayat pahalılığı ve düzensiz gelir dağılımıyla karşı karşıya kalan yoksul halk, ailelerini doyurup yaşamlarını sürdürebilmek için bir takım arayışlar içerisine girmişlerdir. Bu insanlar kötü ve ağır işlerde çalıştırıldıkları yetmiyormuş gibi, aynı günde birden fazla işte çalışmak zorunda kalmışlardır. Binbir zorlukla yaşamlarını sürdürmeye çalışan bu insanlar; sokakta kalmamak ve barınma ihtiyacını karşılamak için, kendilerine barınak inşa ederek buralarda kalmaya başlamışlardır.

Şehirlerin kenar semtlerinde inşa edilen, çoğunlukla yoksul halkın yaşadığı bu gecekondu yerleşim birimleri, hiçbir yasal dayanağı olmadan, devlet aracılığıyla bir takım bahanelerle zorla yerle bir edilerek halkın elinden alınmaktadır. Halkın elinden zorla alınan bu yerler, bir takım firmalara (ALARKO, Kutlutaş, Garanti İnş. Acarlar, Cevahirler vb. gibi) büyük paralar karşılığında satılarak bir takım insanların ceplerinin iyice dolması sağlanılmaktadır.

Sırf patronlar, ağalar istedikleri için, onlara kazanç sağlamak amacıyla yıkılan bu yerlerde, (gecekonudalarda) devlet tarafından yoksulluğa sefaletle itilen halka hiçbir şekilde yardım edilmemektedir. Buralarda halkın yoksulluğa, sefaletle itilmesi yetmiyormuş gibi, halka ağır hakaretlerde bulunularak, düzenin uşakları her türlü kötü muamele yapmaktadırlar.

İnsanlık onurunun ayaklar altına alındığı bu ülkede, kişilerin insanca yaşam hakları gasp edilmiştir. Halkı ezerek ayaklar altına alan bu hainlerde insanlık onurunun zerresini bile görmek

mümkün değildir.

İnsanlara halka saygılı olmayan, bu kişilerin kendilerine bile saygısı yoktur. Halk yokluk, sefalet içinde yaşam savaşı verirken, yıkımlarda kârlı kazanç sağlayan kan emici beyler, yan gelip keyif çatarak, sabahlara kadar şampanya içip gönül eylendirmektedirler.

Bir tarafta içme suyunu bulamayıp yirmi dört saat çeşme kuyruğunda bekleyen, kadınlarımız, analarımız, büyük bir çileyle su ihtiyacını karşılarken, diğer tarafta ise; emeğimizi sömürüp hakkımızı elimizden alan kan emici itlerin sabahlara kadar süren milyonluk şampanya partileri. Bu eşitsizlik ve düzensizliğe dur diyerek onu köktünden kazamamız için halkımızın tavri ne olmalıdır...

İster gecekonuda yaşasın, ister yaşamasın bütün onurlu insanların sorunlarına sahip çıkması gerekir. Bugün büyük şehirlerde gündemde olan gecekondu, yıkımlarıyla karşımıza gelen burjuvazi; yarı başka bir bahaneyle bizi ezip sömürmeye çalışacaktır. Halkımız sorunlarına sahip çıkmadığı sürece bu baskılar ve zulüm her gün biraz daha artarak devam edecektir.

Bu açık gerçeği hiçbir zaman örtmeye, bizim ülkemizde halkın sorunlarına sahip çıkılmamakta ve bir batağa itilerek köleleştirilmek istenmektedir. Halkın sorunlarına sahip çıkılmadığına göre, halk kendi sorunlarına sahip çıkmalı, en ufak bir haksızlığa karşı gelerek daha fazla ezilmeye ve sömürülmeye fırsat vermemelidir...

Halkımızın daha fazla sömürülerek ezilmemesi için, mahallelerde, semtlerde ilçelerde, köylerde, sokaklarda ve bütün halkın olduğu yerlerde yeni alternatifler üretilerek, halkın sorunlarına sahip çıkması sağlanmalıdır.

Bugün genelde tüm Türkiye halklarının; özele ise gecekondu halkının yaşadığı sorunlar, yalnız bu insanların veya yalnız birkaç kişinin sorunu değildir. Sorun orada haksızlığı yaşayan tüm insanların, halkın sorunudur.

Eğer sorunlar üzerine, hep birlikte yürüyoruz haksızlığı, ortadan kaldırıp, hakkımız olanı aramıyor, alamıyorsak biz her dönem sömürülmeyi ve ezilmeyi kabul ediyoruz demektir.

Baskıya, sömürüye, haksızlığa ve zulme karşı, birleşip mücadele ederken, hakim sınıfların oyununa gelmeyip onlara yenik düşmemeliyiz. Nitekim bir hüsrarla son bulurken küçük armutlu ola-

yı, ardından yoksulluk ve sefaletten başka bir şey bırakmadı. oradaki halka, evet orada yaşanan dram burjuvazinin bir oyunu sonucudur...

Bölgeye ilk seferinde yıkım için giden düzenin uşakları, güçlü bir halk savunmasıyla karşı karşıya kalınca, yetersiz kalarak yıkımı gerçekleştiremeden döndüler. Halkın dayanışma gücüyle karşılaşılan burjuvazi, neye uğradığını şaşırmıştır. İlk fırsatta bu bölgede ki halkın dayanışma birliğini kırma oyunları tezgahlamakta geç kalmamıştır. Çünkü çok iyi biliyorlar ki buradaki dayanışmayı kırdığı an istediğini rahatlıkla gerçekleştirebilecektir. Ve öyle de yaptılar. Doğulu ve Karadenizli olarak yaşayan bölge halkını, birtakım oyunlarla birbirine düşürerek, burdaki dayanışmayı kırdı. Böylece istediğini de elde etmiş oldu. Bir taraftan oyunlar tezgahlarken diğer taraftan da, ikinci bir yıkım hazırlığını yapıyordu.

Bir hafta sonra, Bin Çevik Kuvvet bir mi, beşyüz zabıta, bir o kadar polis, panzerler, greyderler ve yıkım makina-

larıyla çevrilen küçük armutlu, halkın yaşadıkları yerlerden eşyalarını almaya bile fırsat verilmeden yerle bir edildi... İnsanlar perişan bir halde ne yapacaklarını şaşırarak, yıkılan evlerine bakarken, ezilmişliklerini çaresizliklerini belki binlerce defa içerlerinde duyuyorlardı.

Küçük armutlu örneğini de gözönüne alıp, ders çıkarmalıyız ve bölgecilige onların (burjuvazinin) oyunlarına gelmemeliyiz. Buradaki sorunlar yalnız bizim değil, yaşayan halkın ortak sorunudur. Sizlere soruyoruz; Bu yıkımlar, haksızlıklar, sömürü, zulüm, zorbalık ve bu çaresizlik ne zamana dek. Bizleri yok eden, itleriyle çevirip evlerimizi başımıza yıkan bizi çocuklarımızı aç açık bırakan bu zorbalığa daha ne kadar seyirci kalacağız. Daha ne kadar, evimiz yıkılacak korkusuyla, onların yıkımlarını bekleyeceğiz?.. Unutmamamız gereken bir şey, bizler çaresizlik içinde beklersek ve sorunlarımıza sahip çıkmazsak bu korku ve endişemiz yıllar boyu devam edecektir.

Baskının Bir Türü Daha: "Önce Okulunu Bitir Sonra TİKKO'cu Ol"

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde gerçekleştirilen yemek boykotu sonrasında okul yönetimi ve polis, öğrencileri çağırarak ifadelerini aldı. Bu öğrencilerden birisi de Sivas temsilcimiz Murat Kaymak'tı. Temsilcimiz, önce okuldaki polisçe "zorla dergi sattığı" gerekçesiyle sorgulandı. Götürüldüğü Emniyet Müdürlüğü'nde yemek boykotu eylemlerinin arkasındaki kişi olmakla suçlandı. Sonra da bütün temsilcilerimize sorular geliyor sıraya "Dergiden kimleri tanyorsun, niçin büroyu açtın, başka işin yok mu?"

vs.

Temsilcimize "ağabey nasihatları" arasındaki "okulunu bitir de sonrapartizancı mı olursun TİKKO'cu mu olursun, ne olursan ol" nasihatı ülkeye yaşanan kara mizaha güzel bir örnek oluşturdu.

Sivas büromuzda bulunan çeşitli dergiler yasak yayın olarak değerlendirilip, evi aranan temsilcimiz savcılığa sevk edildi.

Mahkemeye çıkarılan temsilcimizin tutuklanmasına karar verilmiş, ancak kefaletle serbest bırakılmıştır.

Daha öncede belirttiğimiz gibi, gözü daha fazla kazançtan başka bir şey görmeyen burjuvazi, kendine daha fazla kâr sağlayan ve güçsüz bulduğu alanlara sürekli saldıracaktır. Çünkü burada bir birlik ve dayanışma yoktur ve çünkü biz onlara karşı çıkmayıp da evlerimizi boşalttığımız da, adamlara yardımcı oluyoruz işlerini kolaylaştırıyoruz. Onlar da dilediğini yapıp yıkıp, yıkıp gidiyorlar. Ne zamana dek mi?..

Biz sorunlarımıza, sahip çıkıp da birlik beraberliği sağlayıp: bu bölgelerde, halkımızın ortak dayanışmasını sağlama dek devam eder, bu zorbalık, yıkımlar ve haksızlıklar.

Halkımızın beraberliğini sağlayıp, düzenli üretken bir örgütlü yapı sağladığımızda bu sorunlarımızdan kurtulmuş, burjuvazi ve (patronlar-ağalar) emperyalistlere geri adım attırması olacaktır.

Onun içindir ki bu bölgelerde yaşayan ve meselenin bilincinde olan onurlu insanlara büyük görevler düşmektedir.

Bu arkadaşlar hiç vakit kaybetmeden buldukları bölgelerde, yerleşim birimlerini tek tek ziyaret ederek, hiçbir fert kalmadan meseleyi anlatmalı ve desteklerini almalılar. Kısa süre içerisinde, semtlerde, mahallelerde geçeköndü birimleri oluşturulup, halkımızı en iyi şekilde aydınlatarak, sağlam kitle temelleri yaratmalıyız.

Düzenli olarak semt ve mahalle toplantıları yapılmalı, piknikler, geziler tertiplenerek halkın katılımı sağlanmalıdır. Bölgedeki insanlar arasındaki kırgınlıklar kaldırılmalı bu onurlu görevimizde ortak tavır koyarak, sorunun üzerine ciddi bir şekilde gidilmelidir. Bir K. armutlu örneği yaşamayalım diye. Burada en büyük görev, şüphesiz meselenin bilincindeki onurlu insanlara düşmektedir. Halkı aydınlatıp, bütünlüğünü sağlamak onların fedakâr çalışmalarına bağlıdır.

Unutmayalım ki halkımız aydınlatılıp sağlam bir yapı kazandıktan sonra, sorunlarına sahip çıkarak, mücadele eden arkadaşlarla birlikte; yeni yeni çözüm yolları üreterek, kendi mutlu geleceğini yaratacaktır. Yeter ki ona gidilsin, yeter ki aydınlatılıp bilinçlendirilsin...

Halkın çözemeyeceği sorun yoktur. Çünkü haklıdır, çünkü en büyük adalet halktır ve halkın koyduğu adalettir. Artık, baskıya, zulme, zorbalığa bir dur demenin zamanı gelmedi mi? Hep birlikte yürüyelim haksızlığın üzerine onu yok edelim. Birlikte yürüyelim güzel ve mutlu günlere merhaba diyebilmek için hep birlikte. Yaşasın halkın, haklı ve onurlu direnişi... ■

Geçeköndü Halkından
Bir Grup Yeni Demokrasi Okuru

Nostaljik Bunalımların Çıkamaz Sokaklarında

Cem Karaca ve "Değişim!"

İsmail GÖKSU

Evet hep böyle olur. İster sosyopsikolojik bir fenomen deyin, isterseniz sınıfsal diyalektiğin kaçınılmaz bir tezahürü olarak niteleyin, yakın tarihimize dönük yüzeysel bir gözlemin bile ortaya koyabileceği şu gerçeğin altını çizmek gerekiyor. Bu aynı zamanda, günümüzü ve geçmişin bir takım "beyaz atlı" şövalyelerinin günümüzde niçin 'arı' masalları anlatmaya başladıklarını anlamak için de gerekli. Gerçek odur ki, devrimci durumun yükseldiği, yeni bir dünya, özgür bir toplum özleminin halkın geniş bir kesimince dile getirilir somut bir istem haline aldığı dönemlerde, kabaran dalgalar, bu denizde yüzmeye fazla hevesli olmayan pek çok kişiyi de önüne katıp sürükler. Bu pek çok kişi içinde küçük burjuva aydınların, özellikle de k.b sanatçıların özel bir yeri vardır. Devrimci olmanın, ya da daha doğrusu öyle görünmenin halkın nezdinde saygın olmak, ayrıcalık kazanmak, giderek ilgi görmeye özdeşleştiği böylesi dönemlerde, hele de ortam bu kimliğe bürünenin ciddi bir bedel ödenmesini gerektirmeyecek ölçüde rahat ve uygunsuz, ortalık birkaç satır yazıyla "devrimci" en azından "ilerici" olan yazar-çizerden, eline sazı kapan ya da sahnede sol yumruğunu havaya kaldırıp bir-iki de "sosyal içerikli" şarkı patlattı mı en birinci "devrimci sanatçı" olup burnundan kıl aldırmanın prototiplerden geçilmez olur. (Birkaç istisna-yı bu genellemenin dışında tutuyoruz). Ne zaman ki ortalık biraz karışmaya başlar, şöyle ya da böyle bu kimliğin beldelini ödemek kaçınılmaz hale gelir, işte o zaman bu uçarı devrimcilerimizi tabilene aşkolsun! Trafik bir anda hızlanır. Gidenler, kalanlar, gidip de bir süre sonra geri dönme zamanının geldiğine inananlar; derken bir de bakarsınız ki bir ulu otoritenin (!) önünde hepsi tespih taneleri gibi dizilmiş "öz-eleştiri" yapma sırasının kendilerine gelmesini bekliyorlar. Bu öz-eleştirin (!) gerekçesi "değişim"dir. Ve onlar, bukaelemun gibi, üzerine çıktıkları ağaca göre renk değiştirmeyi Allah için iyi becerirler. Hele "değişim" konusunda hayli tecrübeli olan bir kısım sanatçımız için bu hiç zor değildir. Nasıl mı? Önce "büyükle-rimizin" önünde secde edecek, sonra ge-

riye dönüp geçmişinize ve o geçmiş için-de sahip çıkar görüldüğünüz tüm değerlere hañçerinizi patlatırcasına yüksek perdeden küfür edeceksiniz. Ama bunu öyle ağdalı bir tavırla yapacaksınız ki, hem toplumsal düzlemdeki yeriniz, hem sanatsal geleceğiniz açısından bu sizin kendi idam fermanınızı kendi ağzınızdan yüksek sesle okumanız gibi bir felaketle sonuçlanmayacak. Üstelik büyüklerimize de "aferin bu çocuk kemäle ermiş" dedirteceksiniz! Yani önce kendinizi kurtaracaksınız, sonra zevahiri!..

Evet biraz karmaşık gibi gözüküyor belki ama, o kadarlık bir zorluğu da olsun artık. Böylesi bir "değişim"i seçeceksiniz, bu kıvraklığı becereceksiniz bir, renkten bir renge girerken tonların çok net olmamasına dikkat edeceksiniz iki.. Kendinizi kurtarıp da sıra görünü-yü kurtarmaya geldiğinde artık "değişim" adına pembeleşebilirsiniz. Bunun için hüs-ü kuruntularınızın kuruntularından ördüğünüz o kafamızdaki "duvar"ı yıktığınızı, böylece "gerçeklere daha geniş bir pencereden" bakabildiğinizi ilan etmek, bu arada bir de "141, 142, 163'ü kaldırım artık canım" gibi bir serzenişte bulunmak yeterli olacaktır. İşte radikal olmayan, böylece hem eskiye, hem kiliseye girmeye hak kazanmış uslu bir "demokrat sanatçı, aydın" (ya da her neyse) oldunuz gitti. Gördünüz mü ne kadar kolay. Eee insanoğlu bir kuş misali, bugün burda yarın orda! Bizim sanatçı kılıklı papağanlarımızın da ne zaman nereye konacakları, nerede yemleneceklerine bağlı olur genellikle. Öyle değil mi sayın Cem Karaca?

Sahi hafızamız bizi yanıltmıyorsa sizi Almanya'ya kızıl sanatçı (!) olarak yolcu etmiştik. Oranın havası size pek iyi gelmemiş olacak ki, dönmeyi kafanıza koyduğunuzda birden pembeleşiverdiniz. Sağolsun, zamanın Başbakanı, "sanatçı aşığı, hoşgörülü timsali" sayın Turgut Özal efendimizin (!) elini öperek güvence içinde ülkeye döndüğünüzde sizi sapsarı bir renk içinde bulduk. En son televizyonda izlediğimizde ise yine hafiften pembeleştiğinizi gördük. Salt bunun için kalkıp size yanıt vermek hiç kuşkusuz elzem değildi. Ne var ki kime, neye meydan okuduğunu şimdiye dek bir türlü anlayamadığımız şu "Hodri Meydan" da sıra en basit insani değerlere meydan okumaya geldiğinde, dü-

şündük ki, milyonlarca insanın gözü önünde dönnekleğin dramatik öyküsüne "değişim" maskesi takıp komedi diye yutturmaya çalışanların suflörlük yaptığı bir komedyen'in mask'ını indirmek, aynı zamanda o'nun ve o'nun gibilerin ipleriyle oynayan elleri de deşifre etmek olacaktır bir bakıma. İşte bizi size yanıt vermeye iten dürtü tam da budur, başka bir şey değil. Zira sizin o incilerinize (!) yataklık eden istirdiye çoktan tarihin derin sularına gömüldü. Kaldı ki bir an için sözlerinizde samimi olduğunuzda insanca bile, hümanizm tütüsüyü-le dumanlanmış kafaların, toplumsal yaşamın çelişki yumağında gerçeği bulabil-mek için ipin ucunu arama gibi bir kaygıları da yoktur. Dolayısıyla barış, kardeşlik, hoşgörü, uzlaşma gibi kulağa hoş gelen sözcüklerin, gerektiğinde nasıl truva atı rolünü üstlendiğini ya göremezler, ya da o atın içindedirler. Her iki halde de aldıkları pozisyon halk'ın yanın-da değil karşısındadır.

Evet bay Karaca, sunucu Uğur Dündar'ın; "yurda gelişinizden sonra verdığınız konserlerde protestolarla karşılaşmıştınız, bunu neye bağlıyorsunuz?" diye başlayan ve danişıklı sorularla devam eden "Hodri Meydan"lı programda verdığınız yanıtları kısaca özetlemek gerekirse şunları söylüyorsunuz:

"Bazıları yumruğumu sıkıp 'yürüyün' dememi beklediler benden. Oysa ben hoşgörüyü, barışı, uzlaşmayı dile getiren şarkılar söylüyordum artık. Onlar bunu hazmedemediler. İki kamp arasındaki duvarların yıkıldığı bir dönemde bazı insanlar kafalarındaki duvarları hâlâ yıkamadılar. Gözlerinin üzerine yerleştirdikleri at gözlükleriyle bakıyorlar dünyaya. Ve bu köklü değişimleri göremiyor, buna ayak uyduramıyorlar."

Evet özetle söyledikleriniz bunlar. Eh, kafasındaki duvarları yıkıp bu köklü değişime ayak uyduran bir sanatçı olarak bundan farklı bir yanıt da beklenemezdi sizden. Bu ülkede sizin "yürüyün" demenizle kimler yürüdü, ya da gerçekten yürüten birileri olur muydu bilemiyorum ama, sizin yürüdüğünüz yolun nereye çıktığını, kimlerin size ne karşılığında o yolda "yürü" dediğini iyi biliyoruz. Ve tabii bu size göre olumlu bir "değişim!" Biz mi yanlış anlıyoruz aca-

ba; yıllardır bir yolda inançla (!) yürürken birden durup çevrenize bakıyorsunuz. Bir de ne göresiniz, yanlış yolda değil miymişsiniz! Derhal yüzseksen derecelik bir virajla geriye dönüyor ve doğru yola girmiş oluyorsunuz! Yani siz şimdi bunu mu söylüyorsunuz? Ve de bizden bu naftalin kokulu papağan söylesine inanmamızı mı bekliyorsunuz? Doğrusu çok hoşsunuz! Bu kadar iyimserlik pek sağlık alameti değildir. İnsanın böyle bir masafa inanması için at gözlüklü olması da yetmez, aynı zamanda o gözlüğün takılı olduğu kafada beyin diye bir organın da olmaması gerekir. Kısacası biz pek ikna olmadık, bilimiyorum olanlar var mıdır?...

Şu kafasının içinde "duvar" gözlerini "at gözlüğü" olanlara gelince; doğrudur, onlar kendi yollarında yürümeyi tercih ettiler. Ve ne dağlarda, ne hücrelerde, ne de işkence tezgâhlarında, yani sizin hiç uğramadığınız o duraklarda bile yalnızlığın kaçkın sığınaklarını aramadılar. Toplu ya da tek başına, her türlü zor koşulda, tahammülün son sınırında bile insan onurunu korumanın zorlu sınavından yüz aklıyla çıkmaya çalıştılar. Peki ya siz bay Karaca? O birtakım "dernekler ve kuruluşlar", çevrenizdeki insanlar, yani sizi alışkanlıklarıyla yaratan ve yaşatanlar "artık aramaz, uğramaz olunca" siz ne yaptınız? İlk virajdan keskin bir dönüşle (kına sıkına ifşa ettiğiniz gibi) teselliyi içki şişelerine sığınmakta buldunuz. Yani açıkçası bunaltma girdiniz. İyi ama bay Karaca, siz, "baş koyduğum", "gönül verdiğim"

dediğiniz davanıza "birtakım dernek ve kuruluşlar", ya da çevrenizde görmeye alıştığınız o birtakım insanlar için mi sahip çıkmıştınız, yoksa gerçekten inandığınız için mi? Şimdi geçirdiğiniz bu "köklü değişim"i inançlarınızdaki değişime mi borclusunuz, yoksa değişen koşullarda ucuz kahramanlık yapmanın zorluğunu görüp, yeniden neon ışıklarının parlaklığına dönmenin icazet arayışına mı? Evet bay Karaca, sizin "memleket hareket" dediğiniz şey tam da buydu. Ve bunun için siz, nedamet çığlıklarıyla Özal'ın kucagina sığınmakta bir bais görmediniz. Öyle ya "memleketimizin Başbakanı dururken Gorbaçov'un ya da Reagan'ın önünde mi" secde edecektiniz yani!? Doğrusu hiç de yakışık almazdı bu. Size yakışan, utanç duvarlarının yıkıldığı bir dönemde (o duvarların yıkılışı, gerçi sizin yıkılışınızdan bir hayli sonraya rastlıyordu ama, bu çok da önemli değildi) kendi kafanızdaki duvarı yıkıp yerle bir etmekte. Siz de yıktınız! Doğrusu hakkınızı yememek gerek, siz bir şeyleri kırıp yıkmakta her zaman başarılı oldunuz!

Devrimciliğin moda olduğu, dolayısıyla hayli prim yaptığı dönemlerde kasetlerinize satış rekorları kırdınız. Yiğit bir "devrimci sanatçı" olarak şarkılarınızla kimbilir kaç kez o "Kahrolası düzen"i yıktınız! Son olarak da o "at gözlüklere" inat, kafanızdaki duvarı yıktınız! Kutlarınız. Sanırım artık yıkacak bir şeyler kalmamıştır ortalıkta. Zira dik duran ne varsa eğdiniz (buna başınız dahil), dümdüz ediverdiniz! Hayrettir ne de çabuk, ne de kolay yıkıveriyorsunuz her şeyi, bu arada tabii yıllarca savunduğunuz (!) değerleri de... Doğrusu size gıpta etmemek elde değil! Diyeceksiniz ki "hiç de zor değil, değişime ayak uydurmak gerekiyordu, uydurduk." Değil mi efendim? Örneğin 1980 öncesi, bir şarkınızda dediğiniz gibi; "işçiden yana esiyor(ken) yel", Cem Karaca olarak siz, müstesna kişiliğinizle işçinin yanında yer alarak onlara "onur ve kıvanç ver (miş)tiniz!" Şimdi madem ki "yel" dönemlerin yelkenini şişiriyordu, o kayıta yer kapmanız da hiç kuşkusuz sizin "köklü değişim" mantığınızla uygunluk arz ediyordu. Derhal kökten değişiverdiniz! Böylece biraz da Özal'a onur ve kıvanç verdiniz... Bundan sonraki durağınızı doğrusu merak ediyoruz. Bir şeyi daha merak ediyor ve sormak istiyoruz bay Karaca, yanıtlamak lütfunda bulunursanız seviniriz; Şili'deki zindanlara sığdırılmayıp hipodroma doldurulan halk'a gitar çalıp halk ezgileri söyleyerek onları coşkulandırmaya, moral vermeye çalışan ve Pinochet'in cellatları tarafından sırf bu nedenle elleri kesilerek

işkence edilmesine rağmen susturulamayan yiğit halk ozanı Victor Jara, size göre kafasındaki duvarları yıkamamış, at gözlükleriyle dünya'ya bakan bir sanatçı mıydı dersiniz? İşkenceleri halkıyla birlikte göğüslemek yerine, Pinochet'in elini öpüp kendini kurtarması daha mı doğru olurdu acaba? Sizce bu yönde bir "değişim" göstermediği için Jara ve onun gibi davranan halk sanatçıları bugün tarih ve insanlık önünde suçlu mudurlar? Onlar, sizin deyiminizle "at gözlükler" familyasından mı sayılıyorlar? Yoksa tüm dünya'da saygıyla, insanlık adına onur ve kıvançla mı anılıyorlar? Gelecek nesiller, bu köklü tavır farklılığından ötürü kimi yargılayacaklar bay Karaca kimi? Jara'yı mı yoksa Sizi ve sizin gibileri mi? Evet sizden yanıt bekliyoruz. Verecek bir yanıtınız varsa tabii...

Sözü fazla unutmamalıyım. Kendinizi aldatmayın bay Karaca, bugün vazgeçtiğinizi söylediğiniz değerlere gerçekte hiçbir zaman inanmadınız siz. Hiç kimse inançlarından bu denli temelsiz, bu denli kolay kopamaz. Sizin o koştüğünüz toprakta kökünüz yoktu zaten. Dolayısıyla sizde olan şey (söylediğiniz gibi) "köklü değişim" olamaz. Olsa olsa 12 Eylül erozyonu'nun sarsıntısında, size yabancı olan topraktan, ait olduğunuz bataklığa bir kayma olabilir ancak. Eskilerin deyimiyle "aslına rücu" etmek yani. Ve bay Karaca, sizin de bildiğiniz gibi, bataklıkta çiçek yetiştirmiyor. Tarih-sel-toplumsal gelişime damgasını evrensel değerlere "hodri meydan" diyen niceleleri şimdi sizin yer aldığınız o bataklıkta çırpındıkça gömülüp fosil olmaktan kurtulamadılar. Siz bir istisna olaçağınızı sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Yine de bu sizin bileceğiniz bir iş, sizin seçiminiz. Ama lütfen bu seçim "değişim", "duvar yıkmak" falan gibi yaldızlı bir ambalaj içinde sunarak gizlemeye çalışmayalım. Uzun süre ayrı kaldığınız ülkemiz insanını tanımıyor olabilirsiniz, hatırlatalım: Hitabettiğiniz o "gençler ve her zaman genç kalanlar" sandığınız gibi aptal değil. Size ve sizin gibilere gelince; gizenddiğiniz perdenin ardında görünmeyecek kadar az değilsiniz. Bugün o perdenin ardında kafa kafaya verip, bir yerlerinin hep açıkta kaldığını göremeyen dönemler aldusunun sadece bir neferisiniz. Siz çoğaldıkça insanların mide krampları da artıyor. Yaptığınızdan utanmayın, ya da utanacağınız şeyleri yapmayın. Onurlu, erdemli bir insan olmanın en temel gereğidir bu. Haddimiz olmayarak hatırlatalım istedik. Dileriz sanatçı "duyarlılığınız" sizi nostaljik bunalmaların başka çıkmaz sokaklarına sürüklemesin. Yeni yolunuzda başarılar sayın Karaca, başarılar..! □

Öğrenci Gençliğin Merkezi Örgütlenmesini Yaratalım:

Ülkemizdeki sınıf mücadelesi her geçen gün keskinleşmektedir. Devrimci baharda pasif ama etkili direnişiyile harekete geçen işçi sınıfı, toplu sözleşmelerin imzalanmasıyla sessizliğe gömülmüş görünüyor. Ancak hiç kuşku yok ki, ikinci kez harekete geçtiğinde çok daha aktif, çok daha etkili ve çok daha politik olarak sahneye çıkacaktır. Yoksul köylülerin dağınık ve örgütsüzlüğüne rağmen özellikle demokratik talepler doğrultusunda, homurtusunu tek tek eylemlere dökmektedir. Gençliğin önümüzdeki süreçte gene aktif ve militan mücadelesini sürdüreceği açıktır.

Ancak bu gelişen mücadele karşısında geri adım atan, atmak zorunda kalan hakim sınıflar, özellikle kitlelerde depolitizasyonla birlikte varolan demoralizasyon devam etmesi için bu geri adımları kendi iyi niyeti, ya da "demokratikleşme" süreçlerinin doğal adımları gibi göstermek için azami çabayı sarfetmektedirler. Bu politikalarının etkileri geri kitlelerde ve bazı "Ayдын"larımızda görülebilmektedir. Devrimci yapılanmalar güç kazanmasına rağmen, mücadele sürecine kendiliğindencilik damgasını basmaktadır.

Bugün örgütlü devrimci yapılar ya henüz toparlanmış, ya da toparlanma sürecindedir. Mücadele içerisindeki iradi yan gelişme gösteriyor; yeni kitle örgütleri, halkevleri vs. açılıyor, örgütsel ilerleme sağlanıyor.

Ancak bu güç, cılız denebilecek boyutları aşabilmiş değildir. Düzene muhalif güçler büyük oranda örgütsüz durumdadır.

Bazıları "sürece önderlik ediyoruz" dese de, Devrimci-Demokrat kesimin % 99'u örgütlenmenin rahatına kapılmasa da(!), küçük burjuvazinin, gerçekler yerine görmek istediği hayalleri koyması gerçeği değiştirmez.

Her geçen gün daha berrak bir bi-

çimde ortaya çıkıyor ki, hakim sınıfları esasta tedirgin eden siyasi yapılanmalar, silahlı mücadele perspektifine sahip olanlardır. Gerilla savaşı karşısında düştükleri acle devlet terörünü pervasızlaştırıyorlar. Genelkurmay başkanının ağzından çıkan ve tüm hakim sınıf politikacılarınca onaylanan "devlete silah sakanlar gibi onlara yardım ve yataklık eden herkes düşman muamelesi görecektir" sözleri; azdırılacak devlet terörüne karşı gelişebilecek demokratik muhalefete gözdağından başka bir yenilik içermiyor. Sopa artık abanın altında gizlenemez hale gelmiştir.

Bu yaklaşım öğrenci hareketinin devlet terörüne karşı geliştireceği mücadeleye gözdağıyla engelleme çabasını, ona yönelik "anarşist", "terörist" oyunu demagojisinin daha çok kullanılacağını ve silahlı mücadele perspektifine sahip olanlara karşı özel bir saldırıda bulunacaklarını göstermektedir. Bu konuda uyanık olunmalı, devlet terörüne, yeni Silopi'lere, Tuzla'lara karşı sessiz kalınmamalıdır. Bir başka yönde, şövenist duyguları okşayarak PKK ve Kürt köylülerine karşı yapacağı katliamlara karşı kamuoyunun etkisiz kılma çabasıdır.

ÖĞRENCİ HAREKETİNİN İÇİNDE BULUNDUĞU DURUM:

Bugüne kadar öğrenci hareketinin mücadele programı ve örgütlenmesine ilişkin özel ve genel sorunları ile ilgili dergi sayfalarında oldukça yazı yazıldı. Bunların yararını, gerekliliğini kabul etmekle birlikte bugün yapılması gerekenin, dergi sayfalarından çıkıp somut önerilerle kitlenin gündemine girmek olduğu düşüncesindedir.

Sorunlara yaklaşımında kitleleşme ve merkezi örgütlenme, genel olarak, birçok düşünce için odak noktasını teşkil ediyor. Sorunların tespitindeki (genel) ortak yaklaşım beklentilerdeki, perspektifteki, farklılıklar nedeni ile, bir dizi farklı çözüm önerileri getirdi. Bu önerileri açmadan, öğrenci hareketinin bugün içinde bulunduğu duruma bakmak gerekmektedir. Bu bakış, sürecin eleştirisi ya da tahlilden ziyade mevcut durumu tesbit için olacaktır.

12 Eylül sonrası öğrenci hareketi ilk örgütsel yapılarını derneklerde kurdu. 7'şer kişi ile kurulan ve modern revizyonistlerin ve reformistlerin, çoğunlukla önderliğinde kurulan dernekler süreç içerisinde nicelik ve nitelik olarak gelişme gösterdi. Esas güç, devrimci-demokrat kesimin eline geçti, birçok dernek üye sayısında 100'lü rakamları aştı. Belirli bir kesiminde ilkeler belirlenmiş, mücadele programları oluşturulmuş durumdadır.

Ancak merkezi olarak varolan boşluk (dönem dönem toplanan platformlar bu boşluğu dolduramazdı ve dolduramadı da), birim derneklerinde de çok önemli farklılıklar olmasına ve bu durumun devamına neden oldu. Bugün birkaç genel kurul yapan, organlarını çalıştıran, yayın organı çıkartan dernekler olduğu gibi, tabela dernekleri de mevcuttur. İç çalışmalar, üyelerine eğitimi, çalışmaların sistemli ve sürekli hale getirilmesi, programları hayata geçirme vs. noktasında derneklerin çoğu başarısız kalmıştır.

Öğrenci hareketinin, hakim sınıflarla olan mücadelesinde, politik insiyatif ele geçirilmemiştir. Saldırıları karşısında savunma eylemleri ve o temelde biraraya gelmeler genel mücadelenin karakterini yansıtmaktadır. Tek tek hak almaya, saldırıya yönelik eylemlilikler genel durumu değiştirmedigi gibi bir sonuca ulaşmada da ye-

tersiz kalmaktadır.

Bir merkezi yapı kurulmadan ve onun önderliğinde koordineli saldırılar gerçekleştirilmeden, politik insiyatifi ele geçirme ve kalıcı hak kazanımları elde etme olanaksızdır. Dolayısıyla sorunun odak noktasında Merkezi Örgütlenme (MÖ) ya da bir başka ifade ile "birlik" vardır. Birlik sorununa geçerken, birlikte siyasi platformlarda, kitlelerden kopuk yapılanmaları anlamadığımızı belirtelim. Ancak siyasi zeminde diyalogların ve tartışmaların yürütülmesinin yararlı olduğunun inkârı değildir bu.

ÖRGÜTLENME SORUNUNA BAKIŞ:

Bugün mevcut örgütsel olumsuzlukların yolu, öğrenci gençliğin M.Ö.'nü oluşturmaktan geçmektedir. Kuşkusuz M.O. her derde deva bir ilaç değildir. Ancak zincirdeki esas halkayı teşkil etmektedir ve bir dizi sorunun çözümünde belirleyici, yardımcı olacaktır. Programlar, onları hayata uygulayacak örgütlenmeler oluşturamaz ise bir kâğıt parçasından öte anlam taşımaz.

MÖ'nin kuruluş zamanı ve niteliğine ilişkin sorulara vereceğimiz cevap şunlardır:

Zaman açısından kimilerinin iddia ettiği gibi "kitleleşme" "birim derneklerini sağlıklı hale getirme" adına beklemek gerekmektedir. MÖ'ü oluşturabilmenin asgari koşulları, nicelik ve nitelik olarak sağlanmıştır. Mükemmeliyetçi anlayışları reddederken, bu anlayışta olanlara, (savunduklarını söyledikleri) FKF-DEV-GENÇ oluşum sürecine bakmalarını tavsiye ederiz.

Bugün yukarıdaki gerekçelerle MÖ'yi oluşturmayı bilinmez bir tarihe atma, mantığı, tasfiyeci mantıktır. Oluşturulacak MÖ, bu sorunların çözümünde olumlu, hızlandırıcı rol oynayacaktır.

Niteliği konusuna daha önce değindiğimiz için özetlenerek, M.Ö., canlı bir tartışma ve faaliyet ortamı yaratmalı çok sesliliği barındırmalı ve kitle insiyatifine olanak verecek bir yapıda olmalıdır. Tabanda canlılığın ve gelişmenin olabilmemesinin ön koşulu, ona insiyatif vermekten geçmektedir. Bunu sağlayabilecek örgütlenme Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu

nu (M.D.Ö.F.) olacaktır. Federasyonun yapısına ilişkin düşüncelerimiz şunlardır:

Biz M.D.Ö.F.'ün kurulmasının ve birliğin gerçekleştirilebilmesinin asgari koşulunun belirli ilke ve normları kabul etmekten geçtiğini söylüyoruz.

Mücadele rotası anti-empyalist, anti-faşist, anti-şovenist olmalıdır. Örgütlenme ilkesi Demokratik Merkeziyetçilik üzerine oturmalıdır.

Bunlar en açık ve kısa (genel) ifadesidir. Bu koşulları kabul eden düşüncenin, ortak örgütlenmede yer alabileceğini ve alması gerektiğini söylüyoruz.

Herşeye rağmen, herkesle "birlik" diye bir sorunumuz yok. Belirli ilkelere taviz vermeden esneklik kabul görebilir. Bu konuda her düşünce, düşüncesini ve tavrını somuta indirgemeli ve pratik adımlar atmalıdır. Birleşebilecek kesimler biraraya gelmeli, birliğin önündeki görevlerden biri de bu yelpazeyi genişletmek olmalıdır.

MERKEZİ- DEMOKRATİK ÖĞRENCİ FEDERASYONU:

Federasyonun üst organı Genel Kongre / konferansdır. Kongre Merkez Yönetim Kurulunun (M.Y.K.) ve Merkezi Disiplin Kurulu (M.D.K.)'nu seçmelidir. M.Y.K.'nın altında Bölge ve İl Yönetim Kurulları onların altında da birim dernek Y.K.'ları olmalıdır. M.Y.K.'ya bağlı olarak ihtisas organları oluşturulmalıdır. (Eğitim hukuku vs.)

— M.D.Ö.F.'ün amacı niteliği: Federasyonun amacı bağımsız ve demokratik bir Türkiye'de Demokratik Halk Üniversitelerinin yaratılmasına hizmet etmektir. Bu nihai amaç doğrultusunda faaliyetini yürütür. Temsil ettiği kesimin her türlü akademik, ekonomik, sosyal, psikolojik vs. sorununun çözümünü için mücadele eder. Ülke sorunlarına kayıtsız değildir. Devrime dolaylı, yetkinleştikçe direkt hizmet etme perspektifindedir. D.K.Ö. vasıflarına sahip ve ona uygun örgütlenme ve mücadele biçimlerine sahiptir.

Türk-Kürt ulusundan ve çeşitli milliyetlerden azınlıklarında, tüm yüksek öğretim gençliğin demokratik örgütlenmelerinin bir araya geldiği bir üst organdır.

Emperyalizme, Faşizme, Şövenizme karşı amansızca mücadele yürütür. Demokratik Merkeziyetçilik ilkesiyle örgütlenip mücadele eder. Çok sesliliği kabul eder, azınlığın çoğunluk haline gelmesinin koşullarını yaratır. Bunun için Ajitasyon/Propaganda özgürlüğünü tanır. Azınlık çoğunluğa tabidir.

Ulusların kardeşliğine ve tam hak eşitliğine inanır, bu anlamda U.K.K.T.H.'na saygılıdır. Sorunların bilincinde olan ve mücadele isteginde olan herkese açıktır. Üyelik ve üyelikten ayrılma gönüllülük temelindedir.

— M.D.Ö.F.'e üyelik koşulları: Federasyona yukarıda saydığımız, nitelik, amaç ve ilkeleri kabul eden her Ö.D. üye olabilir. M.D.Ö.F. kurulduktan sonra, yeni üyelikleri ve kongre kabul eder ve o üyelikten çıkartabilir (özgül koşullar nedeni ile oluşumun ilk aşamalarında kongre bu yetkiyi M.Y.K.'ya devredebilir) Üye olmayan dernekler, İl ve Bölge düzeyindeki toplantılara (o kurul insiyatifi ile) gözlemci statüsünde katılabilirler. Federasyona ve birim derneklerle üyelik gönüllülük temelindedir. Ayrılmak isteyenini bunu bildirmesi yeterlidir. Her üye dernek ve kişi verilecek görevleri kabul etmiş sayılır. Üyelikle bağdaşır durumda olmayanlar (dernek ya da kişi) üyelikten çıkartılır.

— Her Organın görev ve yetkileri: M.Y.K. Tüm Türkiye'den BYK ve İYK'ler kendi alanlarında sorumlu ve o alanlarda yetkilidir. Üst organların kararları alt organlar için bağlayıcıdır. Kendi alanlarındaki her türlü soruna karşı müdahalede bulunmak, gerekli faaliyeti yürütmek kitleye bağlı oldukları üst organlara faaliyeti hakkında bilgi sunmak, alt ve üst organları denetlemek görevleri arasındadır.

— M.D.Ö.F.'nin Karar alma biçimi: Kararları aşağıdan yukarıya doğru araştırmalar ve tartışmalar içerisinde alınır. Her temsilci, temsil ettiği organın kararına uymak zorundadır. Olağanüstü acil durumlarda karar alma yetkisi M.Y.K.'dadır. Organlar yetki sınırlarını aşan konularda tek başlarına karar almazlar, diğer organlar da gündemde değil ise yetkili organa iletmek üzere kararı alabilirler. Alınan kararlar, ancak kararı alan organ ya da bir üst organ tarafından değiştirilebilir. (kendi sınırlarını aşmayan ve genel stratejiyle çatışmayan kararlara üst organ müdahale edemez)

— M.D.Ö.F.'de seçim aralığı ve se-

çim, görevden alma şekilleri: Seçim aralığı 1 yıldır kongrelerde gerçekleştirilir. Y.K.'lar salt çoğunluğunu kaybettğinde 30 gün içinde otomatik olarak yeni seçimlere gidilir. 15 gün ara ile altı kongrelerden üst kongrelere doğru seçim yapılır. Seçimlerde karma liste yapma hakkı vardır. Her derneğin İ.K.'ya giden temsilcisini görevden alma hakkı vardır. Bu ancak kongre ya da olağanüstü kongrelerde yapılır. Ancak kongre zamanına kadar üyelik askıya alma hakkı bir üst organda vardır. Bu yetki Federasyon ilke ve amaçlarına aykırı hareket halinde kullanılabilir. M.Y.K. üyelerinin geçici ihracı 2/3 ile gerçekleştirilebilir. Diğer tüm organlarda salt çoğunluk yeterlidir.

BUGÜNKÜ GÖREVLERİMİZ

Bu hedefe ulaşabilmek için izlenmesi gereken rotayı iyi tespit etmek gereklidir.

Önce sorun, birim dernekler gündemine getirilmeli ve tartışılmalıdır. (bu arada çeşitli yapılar arasında da tartışma platformları yararlı olacaktır) Belirli bir süre sonunda olumlu sonuçlar alan dernekler, bir Federasyon Örgütlenme Komitesinde biraraya gelmelidir. Bu konuda ilk elde ulaşılabilecek sayı sorunu kafa bulandırmamalı ve "nitelikli az'ın, kof çoğunluktan" olumlu olduğu gerçeği bilince çıkartılmalıdır. İlk elde birleşen dernekler, Türkiye öğrenci hareketine damgasını hemen basamasa da izlenecek doğru taktiklerle bu gerçekleştirilebilir. Bunu söylerken esas hedefimizin kitleleri doğru, hatta örgütlemek olduğunu, yanlış düşünceleri ikna edip yapıya katmanın tali önemde olduğu unutulmamalıdır.

Birlik bu aşamaya geldikten sonra, önümüzdeki hedef, gerici yasaların değiştirilmesi, M.D.Ö.F.'ün kurulmasının önündeki engellerin kaldırılması olacaktır. Bu hedefe yönelik ayrıntılı bir eylem programı belirlenmeli ve tüm Türkiye'de eş zamanlı bir biçimde bu program hayata geçirilmelidir. Özgül durumlarına göre her eylem biçiminin uygulanabileceği, ilkesel olarak hiçbir eylem türüne karşı çıkılmayacağı unutulmadan somut duruma denk düşen eylem biçimlerini, "pasifist" ya da "maceracı" diye baştan reddedilmemeli ama, kitle enerjisini boşa harcayan, sağ ve sol önerileri

süzgeçten geçiren bir hat çizilmelidir.

Önce basın toplantıları, paneller, konferanslar vs ile kamuoyu yaratılmalı, daha sonra ise hak almaya yönelik eylemler bir üst aşamaya sıratılmalıdır.

Bu konuda küçük-burjuva aceleciliği, kolaycılığı ile en "radikal" eylem koyma sabırsızlığına düşülmemelidir, demirin dövülmesi için tavına gelmesi beklenmelidir.

Esas olarak doğru bir politika izlenildiğinde; mevcut durumdaki değişikliklerden, güçler dengesizliğinden, öngörülemez siyasi gelişmelerden v.s., dolayı yenilgi alınabileceği unutulmamalı, başarının kıstası olarak "salt sonuç" alınmamalıdır. Başarısızlık halinde güç toparlayıp yeniden saldırabilmek için geri çekilmesini bilmeliyiz. Tükenene kadar gitmek ya da "Zafere kadar devrim" şiarı stratejik olarak doğrudur, ancak bu taktiğe indirgenmemelidir.

Hakim sınıflara geri adım attırmayıp, yasaları geri aldirtamamak M.D.Ö.F.'ün sonu olmamalıdır. Her boşluğun dolduğu gibi, toplumsal gereksinimler, o gereksinimi giderebilmek için kendi organlarını yaratırlar. Biz de bu oluşum farklı şekillerde ha-

Öğrenci Gençlik Neyi Hedeflemeli?

Yeni öğretim dönemiyle birlikte; dağınık, koordinesiz bir görünüm arz etmekle birlikte, öğrenci gençlik paralı eğitime, polis-idare işbirliğine ve YÖK'ü hedef alan protestolarıyla yeniden gündeme girme çabası içinde olduğunun mesajlarını kamuoyuna iletti.

Şu andaki örgütsüzlüğü ve programsızlığı onun olumsuz yanı olmasına karşın; mücadeledeki ısrarlı dayatıcılığı esas olumlu yanı olarak altı çizilmesi gereken ve öncüsüne; "bende ki bu dağınıklık, hedefteki belirsizliği ve bu hedefe doğru ilerlerken izlenmesi gereken yolu öğret" mesajını ileten bir içerik taşımaktadır.

Yeni demokratik gençliğin öncü gücü bu mesajı yakalayabilmeli; ML-MZD bilimi rehberliğinde; onu yeni demokratik devrim mücadelesinde doğru rotaya sokabilecek plan ve programlara sahip olmalıdır.

Ancak doğru bir program ve teoriye sahip olmak yetmez. Hedefi belir-

yata geçirebilecek güç ve yetenekteyiz.

Bütün meselelere bakış açımızda "En iyi reformun" "En kötü Devrim" in kazanımlarına tercih edilemeyeceğini unutmamalı, gerçek hedef gözden kaçırılmamalı ve kitlelere reformcu hayaller yaymamaya özel önem gösterilmelidir.

Bizim örgütsel alandaki esas alternatifimiz M-L Gençlik Birlikleridir. Kitleleri onun etrafında toparlamak ve öğrenci gençliğin Tüm Halk kesiminin olduğu gibi, sorunlarının Demokratik Halk İktidarı ve durmaksızın sosyalizm ve altınçağa ulaşarak çözüleceğinin propagandasına ara vermemeliyiz.

Yeni Demokratik Türkiye'de kurulacak Yeni Demokratik Üniversiteler için görev başına.

— Yaşasın Yeni Demokratik Gençlik Birliği.

— Yaşasın Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu.

— Kahrolsun Faşist-Feodal-Şövenist Eğitim sistemi.

— Yaşasın Yeni Demokratik Üniversite.

— Yaşasın Özgür Demokratik Üniversite mücadelemiz.

leyip, "hedefiniz budur" demekle işler çözülmez. Bu gerekli olmasına karşın plan ve programlarını yaşama geçirebilecek, kitlelere bu mesajı iletebilecek ve onları bu hedef doğrultusunda toparlayabilecek yeteneği de göstermek zorundadır.

Kitleselleşme ve kadrolaşma! Bunun arasındaki diyalektik doğru kavranmazsa ya salt dar bir örgütlenmeye ya da tersten, niteliksiz-burjuva sınırlarda bir genişlemeye yolaçacaktır.

Öğrenci gençliğin özgül sorunlarının yakalanması ve bu uğurda yürütülen demokratik mücadelenin biçimlendirilmesi (siyasi mücadeleye tabi kılınması), hem demokratik mevzilerin (Ö.D.'nin) saflarının genişlemesine yol açabileceği gibi, diğer yandan özgül sorunların devrim hedefiyle bütünleşen çözümlenmeleriyle (Yeni demokratik halk üniversiteleri gibi) devrimci mücadelenin kitlesel barajları olma misyonunu yükleneyecektir.

Bu yönüyle kiteselleşme kadrolaşmanın zeminini oluşturan bir işleve sa-

hip olacaktır. Bu mücadele içinde sivrilişip sıyrılan, gelişen unsurlara bu kez daha ileri bir alternatifin (hem örgütsel hem de ideolojik-siyasi olarak) sunulması ve bu tür örgütlenmelere çekilmesi devrimin temel ihtiyaçlarından biri olan kadro sorununun da karşılanmasını beraberinde getirecektir. (Bu noktada önderliğin doğru bir kadro politikasına sahip olması ise olayın daha ileri boyutta bir sorunu olarak üzerinde önemle durulmalıdır.)

Kadrolaşma ise daha ileri düzeyde kitleselleşmeyi sağlayan bir faktör olarak kitleselleşmenin zemini olacaktır. Bunun birinin yadsınması aslında her ikisinin yadsınmasından başka bir anlam gelmez.

Öncü, işte bunu başardığı oranda başardım deme hakkına sahip olacaktır.

Mücadelenin Devrimciliği mi? Eylemin Devrimciliği mi?

Her zaman yinelediğimiz bir söz var: "Sağ ve sol" ikiz kardeşlerdir. Gerçekte toplumsal pratiğin yüzlerce kez tanıtladığı şekliyle, sağ ve "sol" sapmanın ayrılığı yüzeyde, biçimde bir ayrılıktır. Biri diğerini yadsır gibi görünen ama özüne, derinliğine indiğimizde aynı temeli koruyan, geliştiren ruhunu anlayabilmek ve bunu bilince çıkartmak önemlidir. Önemlidir, çünkü; öğrenci hareketinin başlangıcıyla bugünü arasındaki bağı kavramada anahtar bir role sahiptir. Bu anahtara sahip olunmadığı takdirde bugünle yarın arasındaki devrimci köprüleri inşa görevini başarıyla yerine getiremeyiz.

Gerçekte, öğrenci hareketinin 4-5 yıllık pratiğini incelediğimizde bunu en yalın biçimiyle yakalamaktayız. Öğrenci hareketinde başlangıçtaki modern revizyonizmin sağ-pasifist, kitlenin en geri yanlarıyla uyum sağlayan layan pratiğine karşı gelişen devrimci muhalefet, devrimci tavrını sağcılığın siyasi-ideolojik kökenlerine yöneltip bilince çıkartmadığından sağa tepki yalnızca yüzeyde kaldı. Kitlelere kavratılamadı. Böyle olunca da sağcılığın biçim değiştirmiş bir şekli olan "sol"culuk "geçer akçe" olarak işlerlik kazandı. Bunun pratik ifadesi de "en ileri", "en keskin" eylemle "en ileri devrimci" olmanın özdeşleştirilmesinde kendini buldu.

Sağcılığın ideolojik-siyasi-sınıfsal nedenleri bilince çıkartılmadığında bu doğal olarak yerini, biçimde solculuğa bıraktı. Sağcılığın, reformizmin programı ve bu programla şekillenen şartları korunurken aradaki fark eylemde ileri hattı temsil etmek olarak algılandığında doğal olarak kopuşma program ve hedef düzeyinde olmadı. Mücadelenin devrimciliği doğal olarak -içinde yaşanılan ülkenin ekonomik, sosyal-siyasi koşulları içinde- bu hedefe ulaştıracak mücadele biçimlerini, kendi doğasına uygun bir biçimde gelişen sınıf mücadelesinin karşısına dayatacaktır. Ama bu yalnızca o ülkenin doğası sonucu olup, yani objektif şartlarının belirlediği ve ön plana çıkarttığı bir sonuçtur.

Başka bir şekilde açıklarsak, ülkemizde sınıf bilinçli proletaryayı ve bağlaşıklarını iktidara götürecektir temel mücadele biçimi silahlı mücadeledir tespitini ileri sürdüğümüzde, bu bizim

gösterir. Okul işgal etmekle (YÖK'ün kaldırılması temelinde) uğruna dövü-şülen talebin demokratik muhtevası değişmez. Yani salt ileri direniş hat-tında bu talebi dile getirmekle devrimci eylem konulmuş olmaz.

Reformculukla, sağcılık arasındaki fark salt bu temelde ele alınmaz. Fark, uğruna dövü-şülen hedefin nitelik olarak patron-ağa düzeninin tasfiyesi hedefiyle bütünüleşip bütünüleşmediği ile ele alınabilir.

Doğal olarak varolan iktidarın tüm kurum ve üretim ilişkileriyle tasfiyesini hedef alan bir yaklaşım, bu hedef karşısında burjuva-feodal yasaları aşmak ve kendi meşru-bağımsız eylem çizgisi ve mücadele hattı noktasında bir dayatmayı kendisi istemese de, bizzat kurulu düzen tarafından girecek ve ancak işte tam bu noktada eylemin devrimciliği gerçek anlamına kavuşmuş olacaktır.

Gerçekte de; geçmişte modern revizyonizm ve reformizm YÖK kaldı-

iradi olarak yarattığımız, istediğimiz sonucu gelişen ve sonucu belirleyen mücadele biçimidir, şeklinde ele alınmaz. "Politika, gelişmesinin önündeki engelleri aşmak için silaha başvurur" tespiti doğru tarzda kavranılmadığında, sonuçta, bunun zorunluluğunun yerine subjektif niyetle yaklaşıldığında "en iyi silah sıkanın en iyi devrimci" olması gibi siyasi mücadeleden bihaber pozisyon içine girilir.

YÖK'ün kaldırılması üzerine dilekçe toplamakla, okul işgali arasında hedefte nitelik olarak bir fark yoktur. Aradaki fark biri çatışmanın daha ileri bir biçimini, ivmenin yüksekliğini

rılınsın, üniversite özerkleşsin diyor ve "bunu en geri uygulanabilir araçlarla" yaşama sokma uğraşı verirken; bugün de, "en geniş uygulanabilir araçlarla" değil ama "en geniş uygulanabilir bir programla" yaşama sokma uğraşı arasında bir fark yoktur. Başat talep; eylem şiarı dün de "YÖK'e Hayır, Özerk Üniversite" idi, bugün de aynısıdır.

Daha önceki yazılarımızda yeni demokratik devrimin görevleri arasında yer alan, burjuva-feodal-şoven eğitimin tasfiyesi ve yerine yeni demokratik üniversite ve eğitimin konulması doğrultusunda yaptığımız ve müdahale-

leye(*) rağmen gelişen mücadelenin taktik olarak YÖK'ün kaldırılması ve üniversite özerkliği sağlanması yolundaki şiarı aşma esnekliğini gösterememesi, taktiklerin bir dönem içinde olsa devrim hedefini gölgelemesi gibi bir sonuca yolaçması şu gerçeği bölgesel düzeydeki önderliklere bir kez daha hatırlatmaktadır: Teorinin-hedefin belirlenmesi yetmez. Sorun, bu hedefi kitlelere maletmek için, pratik ve örgütsel görevlerimizi doğru tarzda ele almayı ve eğitim sistemine alternatif, devrimci şiarlarımızı kitleye götürebilmeyi, ama bunu yalnız slogan olarak değil, bizzat kitlelerin içinde yer alarak ve bu programın neden ve niçinlerini, tarihsel ve toplumsal nedenlerini ve bunu yaparken de siyasi bilinç taşımanın salt okulcu sınırlar içinde mücadele yürüterek olmadığını, toplumun istisnasız tüm sınıflarının devletle ilişkisi alanlarına dikkatlerin çekilmesiyle olabileceğinin, dünyadaki, toplumdaki her siyasi gelişmenin nedenlerini, niçinlerini aydınlatmakla olabileceğini unutmadan ele almalıyız.

Bu yönüyle de, üniversite özerkliği, YÖK'ün kaldırılması temelindeki taleplerin yanında; burjuva-feodal-şoven eğitime hayır; yarının yeni demokratik halk üniversiteleri şiarları hareketimizin öğrenci gençlik içindeki baş şiarları olarak her yerde yükseltilmelidir. İşte ancak burada, hedefin belirliliğinin kitleler içinde netleşmesiyle ve bu uğurda harekete geçilmesi ve bilince çıkarılmasıyla gençlik mücadelesi başarı elde edebilir.

Anti-Faşist, Anti-Emperyalist, Anti-Şovenist Hattaki Öğrenci Dernekleri ve Mücadelesi

Öğrenci gençlik kendi sorunlarının çözümünün, ülke sorunlarından bağımsız olmayacağını bilinciyle hareket etmelidir. Salt okulcu sorunlar ve sınırlar içinde kalmasının, toplumun tüm alanlarına ilişkin olarak gelişen mücadeleye tarafsız kalmasının, aslında kendi sorunlarının anlamına geldiğini kavramalıdır.

Grevdeki işçinin, işgaldeki köylünün, işkencedeki militanın, zindanlardaki özgürlük mahkûmunun, dağdaki gerillanın, sürgüne zorlanan Kürt'

ün sorununu kendi sorunu olarak kavrayıp, pratik mücadelesinde, bunlar karşısında siyasi iktidara tavır almadığı oranda demokrasi mücadelesindeki etkin yerini alması mümkün değildir.

Öğrenci gençlik ile diğer toplumsal alanlar üzerindeki baskıların kaynağı ortaktır; komprador patron-ağa zulmüdür! Böylesi bir kompozisyon içinde bu odağa karşı olan güçleri ve bunların pratik mücadele içerisindeki dayanışmasını baltalamak, "Öğrenci okuluna, işçi fabrikasına, köylü tarlasına, mahkûm cezaevine, Kürt ulusu bilinmez bir tarihe" demek; tekrar ediyoruz, ANCAK BURJUVA FEODAL DÜZENİN YARDAKÇILARININ YAPABİLECEĞİ BİR İŞTİR!

Öğrenci gençlik, bu tür burjuva karartmalara karşı uyanık olmalı, derneklerinin anti-faşistliği, anti-şovenliği soyut bir ilke olmaktan çıkartılarak, pratik mücadele içindeki tavırlarıyla somutlaştırılmalı; ete kemiğe bürünmelidir.

Yeni Demokratik Gençliğin öncü gücü bu konudaki hastalığını üzerinden atmalı, öğrenci derneklerinin demokrasi mücadelesinde aktif bir şekilde yer almasını sağlama yönünde çaba gütmelidir. Bu noktada:

- Gelişen sınıf mücadelesinin ateşi içinde, ön plana çıkan, dikkatlerin üzerinde yoğunlaştığı odağı sığağı sığağına yakalayabilmeli;
- ..... anlaşmasından, Amerikan üslerinin kaldırılmasına,
- Ana dilde eğitim hakkından; Kürt ulusu üzerindeki katliam ve sürgünlerin durdurulmasına;
- İşçi sınıfının direnişlerinden, homurdanan köylünün protestolarına;
- "Cezaevlerindeki" zulüm ve uygulamaların son verilmesine,
- İşkencenin insanlık suçu olarak görülüp kaldırılmasına,
- YÖK, YHK, DGM'ler, Polis Sealahiyet Yasası'ndan, tüm faşist yasa ve kurumların kaldırılmasına,

- Tuzla'da olduğu gibi, devrim güçlerine sorgusuz sualsiz katliamların protesto edilmesine, vb. toplumumuzda gelişen tüm siyasi aktüaliteye karşı demokratik bir örgüt sıfatıyla öğrenci derneklerinin tavır almasıyla; öğrenci gençlik ilkeleri düzeyindeki soyut tartışmaların yerini, bu ilkelelerin pratik ifadesini simgeleyen yukarıda saydığımız gibi demokratik yaşamın bir dizi alanına karşı tepkisini dile getirmelidir.

İşte, Yeni Demokratik Gençliğin öncü gücü, bunu kazanabildiği oranda başardım deme hakkına sahip olacaktır!

Öğrenci Gençlik Umut Ettiği Güzel Günlere Nasıl Kavuşacak?

Öğrenci gençlik, sorunlarının kalıcı ve gerçek çözümü için devrimi istemenin yeterli olmayacağını bilincinde olmalıdır. Devrimin bugün için "hayal" gibi görünen görkemli hülyasının somut bir gerçeklik haline gelmesi "soyut" bir slogan olmaktan çıkmasının ilk şartı; DEVRİM İÇİN ÖRGÜTLENMEK, yani DEVRİMÇİLER ÖRGÜTÜNE DAHİL OLMAK ve BU ÖRGÜTLENMENİN PLANLARININ MİLİTAN BİR UYGULAYICI OLARAK KENDİ YERİNİ ALMAK ZORUNDADIR. Ve bu örgütlenme, sosyal hayatın tüm devrimci sınıflarının siyasi gündemini yönetmek ve seferber etmekle yükümlü olan sınıf bilinçli proletarya; yani işçi sınıfının ileri-öncü, örgütlü müfrezinin ideolojik-siyasi hattına sıkı sıkıya bağlı olmak durumundadır.

Şu nedenle ki; toplumumuzdaki tüm sınıfların devletle ve hükümetle olan ilişki alanı içinde varolan sınıfsal hoşnutsuzlukları; farklı alanlardan yükselen sınıfsal tepkileri birleştirmek ve bunların tek bir hedefe (devrime) yöneltilebilecek bir perspektif doğrultusunda hareket etmek devrimde ısrarlı olup olmamanın turnusal kâğıdı işlevini görecektir. Kim ki, iktidar mücadelesinde proletaryayı bağlaşıklarından ve bağlaşıklarını da proletaryadan ayırmaya yelteniyorsa, biline ki, o düzenin devamı için amentü okumakla meşgul demektir.

İşte, gençliğin iktidar mücadelesinde proletaryanın öncü müfrezesi; proletarya partisinin yan örgütü olan ML Gençlik Birliği saflarında yer alması ve (asgari program olarak) Yeni Demokratik Devrim mücadelesinde seferber olmasının sağlanması!

Yeni Demokratik Gençliğin öncü gücü, bunu başardığı oranda, kitleler arasında bu bilinci yayabildiği oranda başardım deme hakkına sahip olacaktır. ■

(*) Ayrıntılı bilgi için bak. Y. Demokrasi Sayı 21, Mayıs, Ög. Gençlik, Özel Sayı.

Kambur Üstüne Kambur!

TBKP ve Kürt Ulusal Sorunu

Dergimiz bugüne kadar TBKP'yi tarihi geçmiş, yeni oluşumu, programı ve gidişatıyla genel bir eleştiriyeye tabi tuttu; uluslararası düzlemde Glasnost ve Perestroyka'cılığa, emperyalist barış havariliği ve sistemlerarası bütünleşmeciliğe dönüşen modern revizyonizmin ülkemizdeki önde gelen kaşarlanmış temsilcisi, yasalca-tasfiyeciler-reformist akımın en berbat kanatlarından biri, faşizm önünde icazetçiliğinin lideri, sosyal pasifikasyonun "sol"daki etkin bir unsuru olarak teşhir etti. Kürt ulusal sorunu da dergimizin işlediği başlıca konulardan biri. Bu yazımızda TBKP'yle Kürt ulusal sorununu yan yana getirerek, daha önce kaba hatlarıyla ve genel olarak eleştirdiğimiz bu hareketi Kürt sorununa yaklaşımı açısından daha ayrıntılı şekilde özel bir eleştiriyeye tabi tutmak istedik. Bu olanağı biraz da Yeni Açılım'daki "atılım"ıyla TBKP'nin kendisi verdi. Yoksa tarihi boyunca Kürt sorununa bu kadar ilgisiz kalmış bir hareketi bu sorun özgülünde ayrıntılı olarak irdelememiz mümkün olmazdı. İşin gerçeği, buna yıllık duyarsızlıktan sonra bu da ilginç bir durum.

Bırakalım uzun yılları, yakın zamanda ve aynı derginin sayılarında bile doğru dürüst yeri olmazken, Ekim ayında yayınlanan Yeni Açılım'ın 18. sayısında birden bire Kürt sorunu üzerine büyük bir yoğunlaşma ile karışıyoruz. 80 sayfalık derginin tamamına 50 sayfası bu konuya ayrılmış. Böylesine gözyaşartıcı bir duyarlılığın(!) sebeb-i hikmeti ne olabilir? Anlaşıyor ki bu bir açık kapatma ihtiyacından ileri gelmiştir. Tek kelimeyle ayıp denilecek bir vurdum duymazlık içindeydiler şimdiye kadar. Hele son yıllarda PKK vurdukça, Kürdü tarihe gömmeye arzusundaki egemen sınıfların faşist parti sözcüleri, devlet yanlısı basının açık şoven kalemleri bile adını koyarak sorunu tartışmaktan, yazıp çizmekten kendilerini alamazken, sosyal-şoven TBKP lider ve yazarlarının bu seslere kulak tikayıp olayları duymazlıktan, sorunu görmezlikten gelmeleri büsbütün ibret verici bir durumdu. Bu bağlamda A.Öcalan'ın geçenlerde 2000'e Doğru'ya aktarılan TBKP değerlendirmesindeki "fosilleşmiş yaratıklar" tabiri çok yerinde kullanılmış, çok doğru. İşte şimdi görülen bu fosilin canlanma çabası, Kürt sorunu önündeki utanç verici geçmişini ve aynı ölçüde zavallı olan son durumunu telafi etme arzusunandır. Ne ki gösterdiği bu "olağanüstü" gayret, taşıdığı garip içerikle biraz daha zavallılaştırıyor onu. Çarşamba-Perşembe masalındaki ihtiyaç gibi, sırtındaki kamburdan kurtulmaya çalışırken bir kambur daha yükleniyor aykırı tutumu nedeniyle.

Konuşulan Kürt Sorunu, Konuşturana Ne Peki?

Çok garip. 50 sayfanın içinde kendilerini yıllar sonra bu kadar konuşuturan şeyin adı bile yok. Düne kadar sorunun kendisinden bahsetmezdi. Bugün "gündeme geldi" diyerek (biz de "günaydın" diyelim) sorunu ele alıp tartışmaya yönelirken, gerçeği görmezlikten gelmeyi bir başka açıdan sürdürüyor ve gündeme

me getiren olguyu es geçiyorlar. PKK hareketi, gerilla savaşı, radikal kitle direnişi ne belirleyici olarak, ne de hatta tali bir etken olarak anılıyor bu yazılarda. Sanki sorun 40-50 yıl ülke gündeminin dışında kaldıktan (daha doğrusu tutulduktan) sonra, kızıştırıcı-dayatıcı bir dinamikten azade olarak, durup dururken ve kendiliğinden girivermiş gündeme.

"TBKP üyesi olarak kişisel görüşlerimdir" diyerek yazdığı "Kürt Sorunu Üzerine Tezler"inde Şeref Yıldız soru-cevaplı açıklamasıyla -Haydar Kutlu'ya kadar liderlerinin de anlayışına ters düşmediğini söyleyebileceğimiz- şu ilginç yaklaşımı ortaya koyuyor:

"Tez 3: Kürt sorununu gündeme getiren nedir? Hangi çelişki böylesi bir sorunu doğuruyor?..."

"..Sanıyorum herkesin teslim edeceği bir gerçek var. Gerek bölgede, gerekse Türkiye'de son yılların önemli gelişmelerinden biri Kürt sorununun **güncelleşmesidir** Düne göre sorun **derinleşmiş** bölge ve dünya kamuoyunun **ilgisini çekmeye başlamıştır**. Türkiye açısından soruna sorumluca yaşanan herkes görüyor ki, "KÜRT YOK" politikası yürümüyor. Gereken adımlar atılmazsa, önümüzdeki dönem sorun daha da ağırlaşacaktır."

"Bu durumun temel nedeni sorunu adil çözüme yeteneğindeki politikaların izlenmemesidir. Bugün Kürt sorununun uluslararası ilginin nedeni nedir? 20 milyon insanın özgürlük sorunu, insan hakları sorunu, ilginin nedenini oluşturuyor..." (Yeni Açılım, sayı 18, sf. 11-12) (abç).

Başka bir açıklama beklemeyin boşuna. Yok. Hepsini bu işte. "İnsan hakları sorunu, sosyal sistem farkı tanımadan, daha fazla demokrasi isteyen dünyamızın gündeminde her gün daha çok ağırlık kazanıyor." (agy). Bundan dolayı Kürt sorunu dünyanın da ilgisini çekecek güncelleşiyormuş.

Her şeyden önce yazarın sorusundaki ikilik dikkat çekici. İkinci soru birinciyi yutmak için ortaya atılıyor. İki-

sinin farklı şeyler olduğu açık değil mi? Sorunun gündeme gelişi başka, doğuşu başka bir şeydir. Elbette sorunu doğuran bir çelişkidir. O çelişki çözülmedikçe sorun hep var olur. Sorunun gündemde olup olmamasıyla ilgili değildir. Söz konusu çelişki Kürt ulusu ile onu kanlı bir tahakküm altında tutan, bütün ulusal haklarından yoksun halde vaktiyle ilhak edilmiş kendi toprakları üzerinde köle gibi yaşatan, sınırsız millî baskı ve zulüm altında inleyen Türk egemen sınıfları arasında (daha genel olarak topraklarını paylaşmış dört devlet ve arkalarındaki emperyalist güçler arasında) yaşanan çelişkidir. Ülkede ve bölgede öteden beri mevcut olan Kürt ulusal sorununun kaynaklandığı çelişki budur. Sorunun geçmişte de günümüzde de bütün canlılığıyla gündeme gelmesi (güncellik kazanması) hep bu çelişkinin çatışmalara dönüşmesiyle olmuştur. Öte yandan ülkede ve bölgede gündem dışında itilebildiği zamanlar da sorun yaşanmaya devam etmiştir. Hem de oldukça ağırlığıyla. Bilindiği gibi 1920'li ve 30'lu yıllarda Türkiye Kürdistan'ı yoğun Kürt isyanlarına sahne olmuştur.

Kemalist rejimin "anti-emperyalistliği" gerçek bir durum değil, geçmişte önderlerinizin, bugün de sizlerin onaylayarak iç yüzünün gizlenmesine yardımcı olduğunuz sahte bir görünümdür.

Sorun oldukça alevlidir. En son Dersim İsyanı'nın büyük bir kırım ile bastırılması, Kürt ulusunun bundan itibaren büyük bir sessizliğe gömülmesi ve ulusal hareketin kesintiye uğraması Türk devletine sorunu on yıllar boyunca gündem dışında tutma olanağını sağlamıştır. Bu arada İran ve Irak Kürdistan'ında silahlı kurtuluş hareketleri gelişmiş, inişli çıkışlı bir mücadele yaşanmış, Türkiye'de bahsi olmazken sorun bu ülkelerde canlılık ve güncellik göstermiştir. En nihayet 70'li yıllardaki barışçıl yönü ağırlıkta olan çeşitli Kürt hareketlerinin ardından 84'te başlattığı silahlı atılımla PKK hareketinin gelişip güçlenmesi, gerilla savaşı temelinde Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin alevlenmesi sorunu Türkiye'de de yeniden ve daha canlı şekilde toplumun siyasal gündemine yerleştirmiştir. Öte yandan sorunun internasyonalize olma yoluna girişi de, bu silahlı hareketler ve devletlerin başvurdukları imha savaşları, büyük katliamlar, dehşet saçan toplu zulüm uygulamaları ve karşılığında gelişen kitlesel direnişler sonucu görülen bir gelişme olmuştur.

Bu gelişmeler olmasaydı da o "sistem farkı" gözetmeden daha fazla demokrasi isteyen, insan haklarına büyük önem veren dünya" -ne, biçim şeyse- Kürt ulusunun durumuna, özgürlük sorununa ilgi gösterseydi bakalım. Anca gösterirdi!.. Anti parantez belirtelim; ilgi var, ilgi var. ABD de Kürt sorununa ilgi gösteriyor, Avrupa devletleri de, öte yandan demokratik dünya kamuoyu da. Bunlar farklı farklı ilgililerdir. Emperyalist güçlerin ilgisi, sorunun orta-doğudaki çıkarları açısından taşıdığı önemle ilgilidir. Demokratik güçlerin ilgisi ise bir ulusun yaşadığı dramla, çiğnenen haklarıyla, özgürlük sorunuyla ilgili. Şüphesiz ki her iki tür ilgiyi de canlandıran, radikal mücadele ile alevlenen çatışmadır.

TBKP yazarı işin bu püf noktasını bilinçli olarak es geçiyor. Ardından yapacağı "barış-uzlaşma-diyalog"

önerisi böyle davranmasını gerektiriyor. Bu yüzden ard arda iki soru sıralayıp -Sanki ikisi aynı şeymiş gibi- ikinciye yanıt verirken birinciyi yanıtlamış gibi yapıyor. Asıl önem taşıyan birinci soruyu gargaraya getiriyor. "Düneye göre sorun derinleşmiş, ilgi çekmeye başlamıştır"! Nasıl başlamış? Belli değil. Kendiliğinden olsa gerek!.. Sonra da "20 milyon insanın özgürlük sorunu, insan hakları, ilginin nedenini oluşturuyor" deyip çıkmış içinden. Bu daha başka sayfalarda ve diğer TBKP yazarlarının yazılarında da görülen bir durum. 50 sayfa içinde silahlı mücadelenin belirleyici rolü şöyle dursun, olumlu etkilerine dair bir cümle bile okunamıyor.

Şu durumda sormak gerek TBKP yazarlarına: Birakin dünya kamuoyunu, bu ülkede yaşayan sizler (evet, bizzat kendiniz) neden Kürt ulusunun özgürlük sorununa, gaspedilmiş haklarına oldum olası ilgisizdiniz de, bugün ilgi gösteriyorsunuz? Yoksa daha önce özgür müydü Kürtler? "E" diyeceksiniz "güncelleştirdi". O zaman ilginin nedeni özgürlük sorunu, insan hakları, şudur budur demeyin. Sorunu güncelleştirerek bunları sizin gibi burjuva-demokratların, "komünist öncü" havasındaki liberallerin, taşlaşmış sosyal-şovenlerin gözüne sokan silahlı mücadeledir işte. Bu olmasaydı uluslararası kamuoyu bir tarafa, siz de zor ilgi gösterirdiniz.

Yeni Tip Sosyal-Şoven Bir Politika Eşiğinde Eskiye Geçişirme İsteği

Bugünkü TBKP'ye kadar uzanan revizyonist TKP geleneğinin, geçmişte o büyük katliamlarla bastırılan Kürt isyanları olurken dahi bu ulusun ağır mağduriyetine duyarsız kalmayı ve daha kötüsü ulusal özgürlüğü için ayağa kalkmış olan Kürtlere karşı Kemalist diktatörlükten yana saf tutarak onunla suç ortaklığı yapmayı içine sindirebilmiş utanç yüklü bir gelenek olduğu düşünülürse, Kürt ulusal sorununa artık "sıcak" yaklaşma zorunluluğunu duyan TBKP yazarlarının siktintisi daha iyi anlaşılır.

Bilindiği gibi Şefik Hüsnü TKP'si "Doğu'da feodal güçleri tasfiye ediyor" diyerek Şeyh Said isyanının ve diğerlerinin kanla bastırılmasını desteklemiş, daha sonraki TKP önderlikleri de -özeleştirme yapmayarak- bu tarihi tutumu sessizce onaylamışlardır. 1960'ların sonu 70'lerin başında Kürtlerin belli hareketlenmeleri olurken, TKP olsun, TİP olsun, yeni oluşum halindeki MDD'ci güçler olsun, genel olarak Kemalizm "ilerici" görmeye devam eden Türkiye solu Kürt ulusal sorununa yine ilgisiz kalmıştır. Sorunu bu genel kayıtsızlık ortamında açıkça (Kürt Millî Meselesi olarak) ele alan, Kürt ulusunun varlığını, geçmişte kanla boğulmuş isyan hareketlerinin tartışmasız demokratik muhtevasını, ayrı bir devlet kurma dahil -ulus olmanın getirdiği- bütün doğal haklarını ve Kürt halkı ile diğer milliyetlerden Türkiye halkını bu ulusal sorunu da kökten halledecek proleter devrimci bir çizgi etrafında birliğini savunan, bu temelde sosyal-şovenizme amansız darbeler vuran ilk kişi, aynı zamanda Türkiye solunun 50 yıllık Kemalizm tabusunu kıran gerçek komünist önder İbrahim Kaypakkaya ve onun kurduğu TKP/ML olmuştur. Daha sonraları başka devrimci hareketlerin Kürt so-

rununu ele almaya başladıkları görülür. Fakat sosyal-emperyalizm güdümündeki revizyonist-reformist TKP-TİP-TSİP vb. yapılar geleneksel tutumlarından gene ayrılmazlar. Daha önce sorunu yoğun sosyal-şoven etkilerle Kürt ulusunun değil de halkının kendi kaderini tayin hakkı gibi Buharinci tezlerle ele almış olan Kemalizm sırasına bağlı Aydınlik geleneği de 80'e doğru savulduğu karşı-devrimci çizgi içinde soruna en büyük kayıtsızlığı gösteren "sol" etiketli hareketlerden biri olur. Ve 1925'lerde Şefik Hüsnü TKP'sinin Kürt hareketlerine karşı açıkça Kemalist diktatörlüğü ve onun faşist imha hareketlerini desteklediği gibi, bu dönemde de genel olarak devrimci harekete ve milliyetçi Kürt örgütlerine karşı Aydınlik geleneği (TKP) devletin güvenliğini savunup faşist baskı ve teröre destek olur. İşte bugün Kürt ulusal sorununu da, başka devrim sorunlarını da kendi varlıkları gibi yasallık ve icazete havale etme gayretindeki bu iki gelenek, unutulmayan eski suçları ile utanç verici geçmişlerinin kaçınılmaz sıkıntısını yaşamakta olup, yüzeysel bazı değişmelerle bir miktar "hata" tespitinin yanısıra özünü ve esasını olumlayarak bu geçmişlerini geçiştirme tavrına girmişlerdir.

Emperyalist destekli egemen sınıfların faşist militarizminin kırılması, güçten düşürülmesi, geriletilmesi ve giderek yok edilmesi, daha sistemli, daha sürekli radikal mücadeleye, devrimci şiddete ve sonuna kadar başkaldırıya bağlıdır.

Yeni Açılım dergisi şimdi Kürt sorunu üzerine yoğunlaşan sayısının en başına koyduğu "Behice Boran ve Kürt Sorunu" başlıklı Boran'ın bir demet konuşmasıyla, sorunu eskiden de önemsedikleri imajını yaratmak istemiş. Fakat farkında olmadan tam tersini belgelemiş. Boran'ın konuşmaları içinde Kürt ulusunun varlığı dahi okunmuyor. En fazlası "Kürtçe konuşan yurttaşlarımız" tabirine rastlanabiliyor. Sorun Kürtlerin ulusal tahakküm altında oluşu yerine "Doğu ve Güneydoğu'nun geri kalmışlığı" şeklinde konuyor. Dolayısıyla sorunun çözümü de "Doğu'nun kalkındırılması ve halkın refaha kavuşturulması"nda görülüyor. "İktidarlar soruna, ekonomik, sosyal, psikolojik açıdan olumlu çözüm yolları arayıp uygulayacakları yerde, dar kafalı basit bir görüşle baskı ve tehdit politikasına yönelmişlerdir" biçiminde eleştiriler yürütülüyor. TKP-TİP geleneksel politikası Türk şovenizmini en iyi halde böylesi yumuşak yaklaşımlar önererek açıkça desteklemiş bir politikadır işte.

Kürt ulusal sorununun silahlı mücadele temelinde bütün ağırlığıyla ülke gündemine yerleştiği günümüzde TBKP, bir yandan yukarıdaki gibi tarihinin konuyla ilgili en ehven-i şer sayfalarını bir "onur abidesi" olarak yüceltip baş köşeye dökerken, bir yandan da 60 küsur yıl boyunca hiçbir rahatsızlık duymadan taşımış olduğu bir ağır günahı vicdanında yeni yeni hissetmeye başlayarak (1) papaz yerine koyduğu devrimci-demokrat kamuyuona ve Kürt halkına en ucuz yoldan başışlatmak istemektedir.

İşte iki TBKP yazarından aynı konuda iki günah çıkartma girişimi (Papaz yerine konan halkımız adına ki-

sa yanıtlarını da koyarak aktaralım):

İki yine Şeref Yıldız'dan

— "Bugün soruna eğilince, isyanların, Kürt ulusal uyanış sürecinin bir dönemi olduğunu görüyoruz."

— Nihayet görebiliyorsunuz demek. Bir de bu gelişmenin nasıl olduğunu izah edebilseniz...

— "Zaman geçtikçe onların Kürt ulusal uyanışında oynadıkları rol tartışmasız hale geliyor."

— Ama bugünkü silahlı hareketlerin rolü tartışılmalı halde bile görülemeyecek bir şey!.. Bunu da görmemiz için bir 60 yıl daha mı geçmeli?

— "En büyük şanssızlıkları anti-emperyalist bir rejimle çatışmaya düşmüş olmalarıdır. Bu durum isyanların anlaşılmasını zorlaştırmış, ulusal kurtuluşçu rejimin Kürt halkına karşı adil olmayan tutumunu gizlemiştir."

— Kemalist rejimin "anti-emperyalistliği" gerçek bir durum değil, geçmişte önderlerinizin, bugün de sizlerin onaylayarak iç yüzünün gizlenmesine yardımcı olduğunuz sahte bir görüntüdür. "Misak-ı Milli" teranesi emperyalizmle işbirliği halinde kanlı bir tahakkümle Kürt ulusu ve toprakları üzerinde ebediyen hüküm sürme arzusundaki Türk egemen sınıflarını düsturu iken, bunu bir "bağımsızlık" ülküsü, bir "ulusal kurtuluşçuluk" ve yalnız "anti-emperyalist" değil, aynı zamanda "anti-feodal" bir "devrim" parolası olarak "Türkiye proletaryası" adına benimseyip savunan Şefik Hüsnü TKP'si, Kürt isyanlarını "anlamaya" ve Kemalist diktatörlüğün "adil olmayan" tutumunu görmeye bütünüyle kapalı duruyordu zaten. Dolayısıyla işin gerçeği "Ulusal kurtuluşçu rejim" in kendisiyle çatışmaya giren Kürtlerin "anlaşılmasını zorlaştırması" filan değil, sosyal-şoven TKP'nin Kürtleri ve haklı isyanlarını anlamaya niyetinin olmaması, "adil olmayan tutum" diye yumuşakça ifade ettiğiniz Kemalist diktatörlüğün kanlı tahakkümünü, millî zulmünü, ırkçı-şoven siyasetini, soykırım niyeti içindeki toplu imha hareketlerini bilinçli olarak görmezlikten gelmesidir.

— "Bağlarken şunu söylemeyi de gerekli görüyorum. O günün koşullarında komünist hareket -TKP, yanılığın düşmüş, isyanları yanlış değerlendirmiştir. Aynı tutum Türkiye Marksist hareketinde de egemen olmuştur. Bunun temel nedeni, Kürt sorununun toplumsal gelişmedeki rolünün kavranmamış olması, teorik ve örgütsel zayıflıktır."

— "Yanılığ"ı 60 yıl geçtikten sonra farketmeniz çok ilginç! Bunca zaman nasıl olup farkedemediğinizi de izah etseydiniz ve lütfedip bir de bu "yanılığ"ın izah-hürü olan tarihi tutuma değinseydiniz daha aydınlatıcı olurdu. Çok iyi bilirsiniz ki, Şefik Hüsnü TKP'si Kürt isyanlarını "yanlış değerlendirmek"le kalmamış, bu isyanların Kemalist diktatörlük tarafından toplu katliamlarla bastırılmasını tasvip edip destekleme gibi ağır bir suçla da yüklenmiştir. Geleneğimizin günahı "teorik ve örgütsel zayıflık nedeniyle yanılığa düşmüş olmak" değil; teorik ve pratik olarak M.Suphi'lerin komünist mirasını reddedip Marksist-Leninist TKP'yi yadsıyarak sınıf uzlaşmacı-revizyonist-sosyal şoven bir çizgi oluşturmak ve "proleter öncülük" adına Türk burjuvazisi yararına Kemalizm Solculuğu yapmak olmuştur. Komünist hareketle Marksist hareket ayrı şeylermiş gibi yaptığınız yorumun saçmalığı bir tarafa, o zamanlar kelimenin gerçek anlamıyla Marksist denebilecek bir ha-

reket -TKP dışındaki aydın grupları da dahil- mevcut değildir ki "aynı tutumun Türkiye Marksist hareketinde de egemen olduğu" söylenebilir. M-L hareketi yeniden oluştuğu sonraki dönemlere uzanarak belirtmek gerekirse, bu hareketin oluşmasını da sağlayan komünist önder İ.Kaypakaya "Kürt isyanlarının yanlış değerlendirilmesi" tutumuna hiçbir şekilde iştirak etmemiştir. İçinde "İngiliz parmağı" olduğu gerekçesiyle en çok karşı çıkan Şeyh Sait İsyanı'nı da, öyle olsa dahi tartışmasız olan demokratik muhtevasıyla gayet net ve ikirciksiz şekilde savunmasını bilmmiştir. M-L ideolojiyi özümleyen 20 yaşlarındaki bir beyinin böylesine berak düşünüp doğru tutum geliştirebilmesine karşılık, sizin bir kısmı 80'ine varan -ve şüphe yok ki ulusal soruna ilişkin ML yapıtları da birçok kere hatmetmiş olan entel beyinlerinizin o "teorik zayıflık nedeniyle düşünülen yanlışları" (!) bugüne kadar da sürdürmüş olmaları geleneğinizin "komünist"liği açısından biraz fazlaca garip bir durum değil mi?

Bu devletten ne Kürt sorununda, ne de başka konularda "adil, demokratik, barışçıl" çözümler beklenebilir. Ne de barışçıl yollardan "demokrasinin kazanılması" mümkündür.

İkinci olarak S.Talay'ı dinliyor ve yanıtlıyor:

— "Sırasıdır, TKP tarihinin gerçek bir muhasebesinin yapılmasının zamanı gelmiştir, geçiyor."

— Niçin bu kadar gecikilmiştir? Siz de bunu geçiyor sunuz.

— "Bu halkımızın ulusal özgürlük mücadelesinin tarihinin yerli yerine oturtulması açısından da önemlidir."

— Öyle mi? Deyişinize bakılırsa başka bir açıdan da önemli. Aslofan da o olmalı. Sakın TKP geleneğinin bir makyajdan geçirilerek Kürt halkına hitabedecek yüze kavuşturulması olmasın bu.

— "Aynı şey, Kemalizmin komünistlerin sıralarında şu ya da bu tarihte yer etmiş olumsuz düşünsel etkiyle kesin olarak hesaplaşma için de gereklidir."

— Komünistlerin sıralarında zaten böyle bir etki yok. Onlar doğuşlarıyla birlikte Türkiye solunun bu kangrenleşmiş yarasına neşter vurdular. Kendi bünyelerini iltihaplı gelenekten ayırıp, sözkonusu virüse daha baştan kapalı tuttular. "Komünist sıralar"dan kastınız TKP-TİP vb. revizyonist sıralarsa, doğru; Kemalizmin düşünsel etkileri büyüktür. Ama "kesin olarak hesaplaşmaya" bu sıraların hiç de niyeti yokken böyle yazmanız ayıp değil mi?

— "Örneğin, bence, 1925 Kürt (Şex Séid) İsyanı'na karşı TKP'nin almış olduğu tutum olumsuzdur ve resmen eleştirilmelidir. Böylesi gerçekçi bir tutum Kürt-Türk komünistlerini, yurtseverlerini daha fazla birbirine yakınlaştıracak, bu hatanın da etkisiyle yer etmiş kimi güvensizlik tohumlarını söküp atacaktır."

— Suçu "hata"ya indirgeyip basitçe geçiştirmeye yönelecek böylesi sahte bir tutum, belki TBKP ile aynı uluslararası yörengede hareket eden bazı Kürt örgütleri -Özgürlük Yolu vb.- arasında birliği geliştirir. Ama Kürt, Türk ve diğer milliyetlerden komünistlerle devrimci demokrat ve yurtseverlerin bu manevralarınızdan etkilenecek sızlere olumlu bakmayacaklarına emin olmalısınız. On yıllarca serpmiş olduğunuz güvensizlik tohum-

larını "söküp atacağı"ndan söz ettiğiniz "gerçekçi yeni politik tutum" eskisinden daha mı iyi, yoksa daha mı rezil? Biraz da ona bakalım.

Yeni Politikanın Özüt: "T.C.nin Birliğı İçin Diyalog ve İşbirliğı Temelinde Kürt Sorununa Çözüm (sözlük)"!

TBKP yazınca yapılan şu parlak belirlemenin kendi öz geleneklerine de dokunan derin bir anlamı var: "Türkiye açısından soruna sorumlucu yavaşan herkes görüyor ki, 'KÜRT YOK' politikası yürümüyor." (Agy. sf.12). Sözü edilen, devlet politikasıdır. Onun yürümediği açık da, bu yürümezliği görmenin koşulu gibi vurgulanan "sorumluluk" kavramı çok muğlak. Neyse ki biraz aşağıda o da açıklığa kavuşuyor. "Türkiye açısından soruna sorumlucu yavaşan herkes" bir tarafa, bu "herkes"lerden olan TBKP'liler sözkonusu devlet politikasının yanısıra, kendi geleneksel politikalarının da yürümediğini görüyorlar aynı zamanda. Evet, "KÜRT SORUNU YOK" politikası da yürümüyor artık. Sakın 'Biz böyle bir şey söylemedik hiçbir zaman' itirazına kalkışmasınlar. Devlet de açıkça "Kürt yok" demiyordu ona bakılırsa. Nasıl ki devlet bu politikasını Kürtlerden bahsetmeme biçiminde yürütüyorduysa -ki halen de böyle-, TBKP ve öncülleri olan TKP-TİP de Kürt ulusal sorunundan bahsetmeyerek kendi bariz sosyal-şovren politikalarını sürdürmekte idiler. Şimdi görüyoruz ki, Kürt sorunu var! Dolayısıyla "Kürt yok" politikasının yürümediğinin söylenmesi, biraz da kendi geleneksel politikalarının yürümediğinin ifadesidir. Peki şimdi bunun yerine ikame edilen (ya da edilmek istenen) ne? Bu sefer de "RADİKAL MÜCADELE YOK" temelinde (yine açıkça yok demeleri gerekmiyor, bahsini etmekten özenle kaçınmaları bunu görmezlikten geldiklerini, rolünü inkâr ettiklerini ve her yoldan nötrale etmek istediklerini ortaya koyuyor) bütün diğer sorunlar gibi Kürt ulusal sorununu da düzen içi "çözüm"lere -açıkçası çözümsüzlüğe- mahkûm etme politikası!

TBKP'nin Kürt sorununda henüz resmen oluşturduğu bir politika yoksa da, bunun ön adımları, hazırlıkları var. Kürt sorununa ayrılan Yeni Açılım sayısında bu adımlar görülüyor. Sonuçta resmi TBKP politikasının üç aşağı beş yukarı bu önermeler doğrultusunda düzenleneceği de bellidir. Bu önermelerin tek kelimeyle özeti ise; TAM TESLİMİYET'tir.

İşte çok açık bir ifade:

"Geçmişte hepimizin paylaştığı bir fikir: 'Ezilen, baskı altında bir halkın başkaldırı en doğal hakkıdır.' Kendi adıma bugün bunu söyleyemiyorum." (Agy. sf.19)

Böyle diyor TBKP yazar Şeref Yıldız. Dolayısıyla şöyle seslenmiş oluyor, bin çeşit zulüm altında inleyen, insanlık onurları çiğnenen, özgürlük için başkaldırdın ve savaştıktan başka yolu olmayan, bunu anlayıp ayağa kalkın bütün halklara; "Oturun oturduğunuz yerdel Belanızı mı arıyorsunuz? Ayaklanmakla neyi halledereceksiniz? Ayrıca bu hakkı nereden alıyorsunuz?..."

"Yeni politik düşünce"siyle TBKP parti olarak da, gayet anlaşılır biçimlerde, bu aşağılık çağrını yapmakta. Kürt halkı özgülünde Ş.Yıldız'ın uyarısı çok ciddi gözlemlerine de ürünül olarak dikkate alınmalıymış: "Kürt halkının uzun mücadele deneyiminden de bu sonuca

varıyorum" diyor. Yani "Ne zaman başkaldırılmışırsa başlan ezilmiştir, bu yolun çıkmaz olduğu anlaşmıştır" demek istiyor. Demek istemekle kalmıyor, diyor da:

"Kürt halkının özgürlük mücadelesinin yüzyıllık bir tarihi vardır. Bu tarih, sancılı ve acılarla doludur. (...) Değişik evreleri olsa da, Kürt hareketinin mücadelesinin ana yöntemi silahlı mücadele, bir başka ifade ile başkaldırı yoludur. Bu mücadele yolunun bugün yeniden değerlendirilmesi, yeni seçeneklere yönelme zamanı gelmiştir..." Agy. sf.16) (abç)

"Hareketin bunalımı aşma ve kendini yenileme potansiyeli vardır. Bu durum Kürt hareketinde yeni bir evreye işaret ediyor. Bu evre, tıkanan silahlı mücadele yolunun yerine politik mücadelenin ön plana çıkması olarak tanımlanabilir."

"Kürt hareketinin geleneksel mücadele yöntemlerini geride bırakma, sorunu politik yöntemlerle çözmeye yönelme gereksinimi, yeni diyalog ve politik ilişkileri gerekli kılıyor. Bugün bu ülkelerdeki politik güçler dikkate alınmadan, diyalog ve işbirliği ortamı yaratılmadan, soruna çözüm bulmak mümkün görünmüyor..." (sf.17) (abç)

Aynı yorum ve önermeleri S.Talay da tekrar ediyor: "Sık sık vurguluyoruz, Kürt ulusal sorunu ancak barışçıl, adil ve demokratik bir tarzda, ilgili tüm tarafların mutabakatıyla çözümlenebilir. Çünkü askersel yol çıkmazdır. Çünkü savaş politik sorunları çözmenin aracı olmaktan çıkmıştır..."

"Barış ve demokrasi düşmanlarının halkların özgürlük istem ve mücadelelerine ateş ve kanla karşılık vermeleri, bu şekilde de halklara ya da halkın bir kesimine askersel yollara başvurmayı dayatması bu gerçeği değiştirmez. Pratik gösteriyor ki, bu yol sorunu kangrenleştiriyor. Ama bu demek değildir ki saldırılara boyun eğilmelidir, silahların önünde susulmalıdır. Hayır, susmak ve boyun eğmek yok. Tersine dikilmek gerekiyor karşılığında, ama çağımızın gereğine uygun olarak ve daha çok, daha çok yığınla ve sonuna kadar onlarla! Olabilen en geniş ölçüde anti-militarist güçlerle! Altını çizmek gerekiyor, militarist yaklaşım ve uygulamalar bozguna uğratılıp bertaraf edilmeden Kürt ulusal sorunu çözümlenemeyecektir. İşte barışçıl, adil ve demokratik çözüm bu engeli aşma ile içiçedir, bir bütündür. İçeride-dışında politik-diplomatik mücadeleyi temel almanın yeni önemi de buradadır." (Sf.46) (abç)

Bu kadar "anti-militarizm" çığılığıyla istenen şey çok açık: Kürt milliyetçilerinin, komünistlerin, devrimcilerin silahlı örgütlenme ve hareketleri derhal tasfiye edilsin! Tabii ki çağrı iki tarafa da yapılmakta, yani hem devletin, hem de devlet karşıtlarının askersel yolu bırakmaları istenmektedir. Fakat gerçekçi düşünülürse asıl çağrı devlet karşıtlarıdır. Devletin silahlı kuvvetlerini, halk üzerindeki baskı ve terörünü hiçbir zaman tasfiye etmeyeceği açıktır. Halk güçleri barışçıl yöntemleri seçse bile, devlet ne kitlelerin etrafındaki asker-polis kordonunu, ne komando harekâtlarını, ne işkence tezgâhlarını, ne zindanlarını, ne de başka zulüm araçlarını kaldıracaktır. Kürdistan'daki özel savaş düzenini, olağanüstü askeri önlemlerini ve yoğun kanlı saldırılarını da, başkaldırı devam ettiği sürece -ki doğal olarak edecek, etmek zorundadır da, başkaldırsız hiçbir şeyin kazanamayacağını TBKP gözardı etse de halk günden gün

ne daha iyi görüyor ve anlıyor- hafifletmek bile istemeyecektir. Emperyalist destekli egemen sınıfların faşist militarizminin kırılması, güçten düşürülmesi, geriletilmesi ve giderek yok edilmesi, daha sistemli, daha süreklili radikal mücadeleye, devrimci şiddete ve sonuna kadar başkaldırıya bağlıdır. Onların zor yoluyla egemenliklerine son verilmedikçe, halka karşı militarist güçleri de, şiddeti de, vahşeti de devam edecektir. TBKP'nin önermesine devletin -hem de öncelikle- uyması ihtimal dahilinde bile değildir. Bunu düşünmek bile çok komik. Klasik tabirle, eşyanın tabiatına aykırı bir önermedir bu. Ülkemizin bir canlı gerçeği olarak çok iyi biliniyor ki, devlet yalnız silahlı başkaldırıya değil, barışçıl mücadelelere de pervasızca şiddet uygulamaktadır. Kürt ulusu üzerindeki milli tahakküm de, çeşitli milliyetlerden halkımız üzerindeki sınıfsal tahakküm de, başından itibaren şiddetin akla gelen her türüne en aşırı ölçülerde başvurularak sürdürülmüştür. Bugünden sonra da değişecek olan bir şey yoktur bu temelde. Dolayısıyla "Militarist yaklaşımların bozguna uğratılıp bertaraf edilmesi" gereğinden söz eden TBKP yazarları, tek taraflı olarak ulusal ve sosyal kurtuluşçu silahlı güçlerin tasfiyesinden başka bir şeyi istiyor değililer gerçekte.

Emperyalist güçlerin ilgisi, sorunun Orta-Doğu'daki çıkarları açısından taşıdığı önemle ilgilidir. Demokratik güçlerin ilgisi ise bir ulusun yaşadığı dramla, çığnayan haklarıyla, özgürlük sorunuyla ilgili.

Söyledikleri şudur: Ne olursa olsun başkaldırı olmasın, halk güçleri tarafından hiçbir amaç için hiçbir şekilde silahlara başvurulmasın, buna bağlı olarak da devlet güçleri şiddetin dozajını azaltsın. Yani açıkçası, halk bu düzeni kabullensin bir kere, zorla değiştirmeyi temelli kafasından silsin, sorunlarını kendi gücüyle radikal yollardan çözümlenmeyi, haklarını söke söke almayı unutsun. Kürt ulusu da kendi kaderini kendi eline alma sevdasından vazgeçsin, herkes ilköğrenmiş bir kenara bırakıp TBKP gibi çağdaş ve medeni olan yollara girsün, daha iyi koşullar için barış-uzlaşma ve diyalogu tercih edip kendini ezenlere uygarca seslensin, 'isteyenin bir yüzü vermeyenin iki yüzü' diyerek bıyık usanmadan demokrasi, adalet ve eşitlik istemeye devam etsin, bu temelde barışçıl gösteriler yapsın, bağırıp çağırsın, ama kesinlikle şiddete başvurmasın, hatta ne kadar şiddetle ezilirse o kadar daha uzak dursun şiddet araçlarından; egemen sınıflar da bu durumu taktir ederek ulusal-sınıfsal baskı ve tahakkümünü daha yumuşak biçimlerde sürdürsünler!.. Tamam böyle işte.

Böylesine rezil bir "barışçılık"tan herhangi bir konuda "adil ve demokratik bir çözüm" çıkabilir mi? Somut konuşalım. Örneğin, şimdilerde Kürtçe yasağının kaldırılması tartışmaları ve egemen sınıfların bu yasağı biraz esnetmeye, yumuşatmaya eğilim duymaları, şayet Kürt sorununu dayatan silahlı mücadele (PKK hareketi) olmasaydı, sözkonusu olacak mıydı? Bırakalım "adil çözüm"leri, böyle küçük tavizlerin bile başkaldırsız elde edilemediği açık değil mi? Gelgelelim baylarımız çok pişkin. Baksanıza, bu gerçeğe rağmen tıkanan şeyin silahlı mücadele olduğunu söyleyebiliyorlar rahatlıkla. Gelişmeler kaydedilebilmesi için silahların bir-

rakılması, politik-diplomatik mücadelenin temel alınması gerekiyor. Asıl bu yollara bağlanmanın çıkmaz olduğunu, silahlı mücadele temel alınmayınca veya zamanla bırakınca bu araçların etkisiz kalıp tıkandığını bir Filistin davasındaki kısır döngü çok güzel kanıtlar; buna karşılık Kürt davasında silahlı mücadele yolu ülkemizde daha önce görülmemiş ölçüde sorunu gündeme getirir, ulusal hareketin politik etkinliğini ve zorlayıcılığını da artırırken, böyle tam tersi yorumlar yapıyor; üstelik politik-diplomatik mücadelenin de bir güç sorunu olduğunu bilmiyormuş gibi davranıyorlar. Kürt ulusal sorunu üzerinde tartışıldığına göre sormak gerekir: Silahlı mücadele yoluyla güç kazanıp muhatap alınacak bir duruma gelmedikçe herhangi bir Kürt hareketi uluslararası diplomasi savaşında boy gösterebilir mi? Aynı şekilde ülkede silahsız olarak etkili bir politik mücadele yürütebilme şansı var mıdır? Hangi yasal platformda nasıl zorlayıcı olabilir? Böyle can sıkıcı sorulara cevap yok TBKP yazarlarında. Yalnız yasal platforma çıkıp barışçıl yollardan yürüyerek adil ve demokratik çözümler arama tavsiyesi var bol miktarda.

Yukarıdaki aktarmamızda altını çizdik: "İlgili tüm tarafların mutabakatı"nın şart görüyor TBKP'liler Kürt ulusal sorununun "adil ve demokratik çözüm"ü için. Kürt sorununda ilgili taraflar kimler olabilir? Sorun Kürt ulusu ile Türk egemen sınıflar arasındaki çelişkidir kaynaklandığına göre ilgili taraflar da bunların politik güçleridir temel olarak. Yani Kürt örgütleri ile devlet ve düzenin partileri. Daha genelde ülkedeki bütün politik güçler sorunuyla ilgili olmasına karşın iki esas taraf bunlardır. O halde taraflar arasında nasıl bir mutabakat sağlanabilir ve diyalog yoluyla "adil-demokratik bir çözüm"e ulaşmak nasıl mümkün olabilir? Bunun düşünülmesi bile tuhaf değil mi? TBKP yazarları hiç Türkçe mi bilmiyorlar, yoksa Türkiye'nin gerçeklerinden mi bihaberdirler? İki de değilse niyetleri nedir ki böyle ne söylediklerini kulakları duymazmış gibi saçma sapana konuşabiliyorlar? Düşünün bir kere, Kürt ulusal hareketi TBKP gibi yasal platforma çıkacak ve barışçıl-legal mücadelelerin yanısıra ırkçı-faşist düzen partileri ile diyalog geliştirip onları ikna edecek ve onlarla birlikte soruna adil ve demokratik çözümler bulacak! Avrupa'daki ulusal hareketlerin bile, -o ülkelerdeki burjuva-demokratik rejimlere rağmen- sağlayamadıkları bir şeyken, Türkiye'de Kürt hareketi için mümkün görüyor bunu TBKP. Kürt sorununda Türk egemen sınıflarının mutabık olabileceği barışçıl-adil-demokratik herhangi bir şey var mı ki, böyle bir çözüm de mümkün olsun?

TBKP tarafından bir süredir "demokrat" sayılarak çeşitli konularda "milli mutabakat" zeminini aranan faşist düzen partilerinden hiçbirisi bugün Kürt sorununa "askeri çözüm" den başka bir şey önerme durumunda değildir. Ne DYP'si, ne SHP'si, ne bir başkası. Hepsinin söylediği "Devlet gücünü göstermeli"dir. Yıllar önce Behice Boran'ın vurgulamış olduğu "ekonomik, sosyal, psikolojik önlemler" in bugün faşist düzen partileri ve devlet tarafından da önemsenmesine, bu çerçevede GAP'ın "esaslı bir araç" olarak kullanılmak istenmesine rağmen, askeri araçların her şeyin önünde bulunduğu açıktır. Bir de yürümediği görülen "Kürt yok" politikasının yeni bir görünümüne kavuşturulması yönünde çabalar var tabii. Gayri-resmi ve yarı-resmi demeç-

lerle bir süredir terkedilmek zorunda kalan Kürtlerin bahsini bile etmeme fanatizminin yakın bir gelecekte resmen de bırakılacağı görülüyor. Yanısıra Kürt dili üzerindeki katı yasağın bir ölçüde esnetilmesi eğilimi bulunuyor. SHP'nin Kürtçeyi yasaklayan 2932 sayılı yasa kaldırma yönünde teklif hazırladığı biliniyor. Ama -SHP'nin kendisi de dahil- faşist partilerin ve devletin Kürtçeyi eğitim, yayın, basın gibi önemli alanlarda yine serbestçe kullandırmamaya kararlı oldukları ve bu konuda çok katı bazı Anayasa hükümleriyle 2932 sayılı kanunu kaldırmaları halinde, yerlerine "daha iyi yazılmış" başka hükümler koyarak bu engelleyiciliği, sınırlayıcılığı fiili çabanın yanısıra hukuken de sürdürmeye çalışacakları açık seçik anlaşılıyor. Sözün kısası devlet Kürt sorununda reform sayılacak kültürel tavizlere dahi oldukça kapalıdır. Resmi politikasını da görünümü dışında değiştirmeye hiç niyetli değildir. "Kürt yok"un yerini alacak olan "Kürt var, ama Türk milletinin bir parçası olarak var" olacaktır. Sorunu şiddet yoluyla "halletme" çabası hep önde kalacaktır. Bu devletin ne Kürt sorununda, ne de başka konularda "adil, demokratik, barışçıl" çözümler beklenebilir. Ne de barışçıl yollardan "demokrasinin kazanılması" mümkün dür.

İşlevi sosyal-demokratiklikten öteye geçmeyecek, hatta onu da gereğince yerine getiremeyecek (kelimenin gerçek anlamıyla reformist dahi olamayacak) iyice evcilleşmiş bir "komünist" parti olarak TBKP'ye yasallık tanımaya, nihayet 141-142 operasyonu ile hazır duruma gelen faşizm, aynı hoşgörü ve kabulü Kürt örgütleri arasında TBKP gibi "barışsever" olanlara bile gösterme niyetinde değildir. Kürtlerin ulusal varlığını bir ulus olarak da değil, "azınlık" olarak dile getirmek ve en basitinden kültürel haklarının savunuculuğunu yapmak isteyen SHP milletvekillerinin akibeti ortadadır. Hepsini kapı dışarı.

TV'deki açık oturumda "141-142-163'ü AT'ye girme konusu dışında, ülkemizin ve toplumumuzun kendi ihtiyacı olduğu için acilen ve içtenlikle kaldırmalıyız. Böylece bu maddelerden mağdur olan insanlarla hapisten kurtarmalıyız" biçiminde konuşarak ne kadar "demokrat" olduğunu kanıtlamaya çalışan SHP sözcüsü H.Fehmi Güneş, beri yanda Aydın Cezaevi'nde yaşamaya devam eden ağır sorunlarla ilgilenmek isteyen Fikri Sağlar'a "İzin vermiyorum arkadaş" demesine rağmen H.Kutlu-N.Sargin'ların gözüne girmiş olabilir. Hatta 141-142'de sağladıkları mutabakatla DYP ve ANAP da, SHP gibi "demokratikleşme" yolunda "olumlu" çabalarıyla TBKP tarafından takdir edilmiş bulunabilirler. Ama bu 141-142'yi kaldırmanın köklü toplumsal değişiklikler için radikal mücadele verenlere (komünistlere, devrimcilere) yasallık tanımak veya müsamaha göstermek anlamına gelmeyeceğini üstüne basa basa vurgulayan, aynı zamanda Kürtlüğün "K"si-ne bile karşı olduklarını her fırsatta ortaya koyan "demokrat"larla ülkenin köklü demokrasi sorunlarından hangisi üzerinde en ufak bir mutabakata varılabilir?

TBKP yazarları bir yandan "halkların özgürlük istem ve mücadelelerine ateş ve kanla karşılık veren barış ve demokrasi düşmanları"ndan söz ediyor, bir yandan da Kürt sorununda ilgili bütün tarafların mutabakatıyla "barışçıl, adil ve demokratik çözümler" vaadediyorlar. San-

ki egemen sınıfların bir bölümü -en azından bazı partileri- Kürt halkının ulusal özgürlük istemine ve mücadelesine hoşgörüle yaklaşıyor, barış ve demokrasi-den yanaymış veya böyle bir yönelim içine girebilmiş gibi! İşte buna benzer bir ilginç yorum daha:

"Bölgedeki olağanüstü hal, Kürt sorununu askeri yöntemlerle çözme yanlısı, Türkiye'nin demokrasiyi seçmesini istemeyen, anti-demokratik yöntemlerden yana olanları güçlendiriyor. Aynı zamanda Türkiye'de ve bölgede politik istikrar istemeyen güçlerin yararına sonuçlar ortaya çıkıyor." (sf.12)

Bu lastikli ifadeye de bakılırsa, olağanüstü hal egemen sınıfların bir bölümünün tasvip edip bir bölümünün etmediği bir uygulamadır. Sorunu askeri yöntemlerle çözme yanlısı olanlar gibi olmayanlar da vardır devlet içinde. Ve politik istikrara her şeyden fazla önem veren egemen sınıf çevrelerinin olağanüstü hale muhalefet etmeleri beklenmelidir. Düzen partilerinden bir veya birkaçı böyle bir tutum geliştirebilir. (Ve mantıklı olarak geliştirmelidir de TBKP yazarına göre.) İşte o zaman Kürt ulusal hareketinin diyalog geliştirme imkânı da doğar! Merak ediyoruz, kim olacak acaba bu düzen partisi?

Hiçbiri olmazsa yasallaşmasıyla beraber -SP ile ortaklaşa- TBKP olur artık. Hem hiçbir başka parti veya devletin savcısı onu "bölücülük"le de suçlayamaz. Zira TBKP "soruna Türkiye açısından sorumluca yaklaşan", "T.C.nin birliğini gözetin" bir partidir. Muhalefetinin temeli açık ve nettir: "Türkiye Cumhuriyeti'nin birliğini korumanın ilk koşulu bölgedeki olağanüstü duruma son vermeyi ve baskı politikasını terketmeyi gerekli kılıyor... Bugünkü baskı politikası Türkiye Cumhuriyeti'nin birliğini korumasına hizmet etmiyor" (sf.12-13). Dolayısıyla bugünkü baskı politikası terkedilmeli, yerine daha usturuplu bir baskı politikası geliştirilmelidir. TBKP önermelerinin özü budur, ama faşist düzen partileri buna dahi mutabakat göstermeyeceğinden kendi çalıp kendi dinleyecektir.

Nihayet "Komünist partisinin Kürt politikası ne olacaktır?" başlığı altında Ş.Yıldız şu çokça sözünü ettikleri "adil ve demokratik çözümler"den neyi anladıklarını ve neyi kastettiklerini daha derli toplu ifade etmiş.

"1) Kürtler bir ulustur. Kürt sorunu bir azınlık sorunu değildir. Bunun gereği olarak, T.C., Türk ve Kürt ulusunun katkısı temelinde yeniden demokratik bir yapı kazanmalıdır."

Kürtler -çok şükür- artık ulusturlar TBKP'nin gözünde. Ama T.C.nin birliğini baştan kabul etmeleri şartıyla. Ve öyle Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı gibi günümüzde doğallığını, geçerliliğini yitirmiş şeylere sarılmamaları, ayrılmaya filan heveslenmemeleri kaydıyla. Yukarıdaki belirlemenin ruhu budur esasen. Zira Kürtlerin K.K.T.H.'nin bahsi bile yok. Buna karşılık "T.C.nin birliği" perspektifi açık seçik konuşmuş. Yine söyleyişe bakılırsa T.C.nin daha önce de (12 Eylül öncesi olmalı) demokratik bir yapısı varmış. Buradan "yeniden demokratikleşme" hedefinin muhtevası da anlaşılıyor.

"2) Kürt sorunu Türkiye'nin demokratikleşmesi sorunudur. Kapitalizmde sorunun çözümü mümkündür. Bu anlamda sorun adil ve demokratik olmayan rejimin demokrasi ile değişimi sorunudur."

Kapitalizmde'yi siz bu düzende anlayın. 82 Anaya-

sası 61 Anayasası'na benzer bir değişikliğe uğratılırsa demokrasi gelmiş olacaktır!

"3) Çözümlemesi gereken çelişki, ezilen ulus olarak Kürt halkının demokratik eylemi ile, "Kürt yok" politikasının ürünü olan ulusal baskı arasındaki çelişkidir. K.P.nin politikasının hedefi bu çelişkiyi çözmek olacaktır."

Ulusal baskı "Kürt yok politikasının ürünü"ymüş. Böyle saçmalık olur mu? "Kürt yok" neyin ürünü peki?.. O da bir başka sayfada açıklandığına göre "Kemalistlerin Kürt sorunundaki pragmatizminin, İngiliz emperyalizminin faaliyetinin yarattığı güvensiz ortamla birleşmesi"nin ürünüymüş. Oysa işin özü Türk egemen sınıflarının Kürt ulusunu, topraklarını, ekonomik kaynaklarını ve pazarını kendi elinde ve tahakkümü altında tutma, emperyalizmle işbirliği halinde sömürme isteğidir. Bunu atlayan yazara göre, "Kürt yok" politikası şu veya bu şekilde değişikliğe uğradığı zaman ulusal baskı da kalkmış sayılabilir. Böylece alın size "adil ve demokratik" ortam! Kürt ulusunun K.K.T.H. istendiği kadar engellensin, "yok" sayılmaktan çıkması onun büyük ölçüde özgürleşmesi anlamına gelir! Nitekim Yeni Açılım'ın aynı sayıya yayınladığı Kürt sorunu üzerine Yuvarlak Masa toplantısında Ö.Ağın da şöyle diyor: "Türkiye'de Kürtlerin varlığının kabulü bir anlamda devrimdir. Köklü bir anlayış değişikliğidir. Devlet politikasının yeniden belirlenmesidir. Bu basit bir gelişme olarak ele alınmamalıdır. Tıpkı komünist hareketin yasallaşması gibi." Evet, TBKP'nin yasallaşması ne kadar devrimse, Kürtlerin varlığının (Türklerden ayrı bir ulus sayılmadan) kabulü de o kadar devrim olabilir. Bizce bu reform bile değildir.

"4) Sorunun çözümü devrime bağlı olmadığı gibi, bir etapta çözümü de mümkün görünmüyor. Bu açıdan, K.P.'nin programı ilk etabı net koymalı, sonraki etap veya etapların ana doğrultusunu vermeli, sorunun çözümünü diyalog ve işbirliği perspektifi ile bağlamalıdır."

Zaten TBKP devrimler döneminin tarihe karıştığını da söylemiyor mu? Türkiye'nin demokratikleşmesi de devrimsiz olacaktır ona göre. Hatta sosyalistleşmesi del.. "Kürt sorununun çözümü" de dahil, TBKP'nin öngördüğü her şeyin özü, bu düzene entegrasyondur esasen. Hakim sınıfların kendilerine göstermeye başladığı teveccüh de bu oynamakta oldukları rezaletin son perdesi nedeniyledir.

"5) "K.P., "Kürt yok" politikasına yönelişin adil olmayan sonuçlarını, bu politikanın, Türkiye'nin demokratik gelişmesinde oynadığı olumsuz rolü içeren -kendi yanılısı da içinde- bir değerlendirmeye, tarih tezine programını dayandırmalıdır." (Agy. sf.20-21)

Bu noktaya yukarıda değindik. Tekrar belirtelim ki, TKP geleneğinin bu şekilde kavuşacağı yeni çehre, bütün çirkinliğiyle ortaya çıkacaktır, sınıf bilinçli proletaryanın ve devrimci halk yığınlarının gözünde.

"Reformizm" min Siğ Sularında Boğulan TBKP

Yukarıdaki "ilkesel" önermelerden sonra "TBKP programının ilk etabının içeriği" olarak, olağanüstü hal ve koruculuk sisteminin kaldırılması, Kürtlerin varlığını kabul eden hukuki düzenlemelerin yapılmasını,

yasakların kaldırılmasını, Kürtçenin serbest kullanılmasını ve sorunun "adil, demokratik ve barışçıl çözüm" yoluna girmesi için bugünkü Kürt örgütlerine özgürce politika yapma olanağının yaratılmasını sıralıyor Ş.Yıldız. Ardından TBKP'nin "Kürt politikasının genel içeriği" olarak da: "Doğu ve Güneydoğu'nun kalkındırılması, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, çevrenin korunması, Kürt halkının eğitim düzeyinin yükseltilmesi, Kürt dilinin statüsünün belirlenmesi, Kürt kadınının sosyal yaşama katılımının sağlanması ve politik sistemin iki ulusun gönüllülük ve eşit haklılık temelinde demokratik düzenlenmesi"ni belirtiyor.

Bugün tıpkı işçi sınıfının, köylülüğün, diğer emekçilerin, gençliğin, kadınların hak ve özgürlükleri gibi, Kürt ulusunun hak ve özgürlüklerini de egemen sınıflardan olabildiğince kopartmak devrimci görevler arasındadır.

Bütün bunlar TBKP'nin icazetçi yasallık çizgisi ve anti-radikalizmiyle birlikte düşünüldüğü zaman ayaklanma havada hedeflerdir. Kürt halkını oyalamaya ve ulusal-sosyal kurtuluş mücadelesinin pasifikasyonuna "sol"dan destek oluşturacak boş vaatler demettir.

Güncel politikalar, kısa vadeli somut hedefler elbette gereklidir. Sorunu kökten çözümlenecek bir devrim kadar koparılabilecek şeylerden geri durmak düşünülemez. Devrimciler reformlar için de mücadele eder. Devrimin olanaklarını genişletmek için, reformistlerden fazla çaba ve etkinlik gösterirler egemen sınıfları reformlara zorlama temelinde. Bu bağlamda, bugün tıpkı işçi sınıfının, köylülüğün, diğer emekçilerin, gençliğin, kadınların hak ve özgürlükleri gibi, Kürt ulusunun hak ve özgürlüklerini de egemen sınıflardan olabildiğince kopartmak devrimci görevler arasındadır. Komünistler, devrimciler Kürt ulusunun varlığını ve K.K.T.H. temel olmak üzere tüm haklarını etkin bir şekilde dile getirmek, kararlılıkla savunma ve radikal yollardan dayatmakla yükümlüdürler. Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasakların tümünden kaldırılması, Kürtçenin eğitim ve yayın dili olarak da serbestçe kullanılabilmesi uğruna mücadele -egemen sınıflar ne kadar ayak direyecek ve engellemeciliği sürdüreceksin olsun da- önemlidir. Keza Kürdistan'daki özel savaş düzenine, olağanüstü hale son verilmesi, Bölge Valiliği'nin kaldırılması, koruculuk sisteminin, özel kolordu ve özel polis-asker timlerinin dağıtılması, işkenceye, zulme, katliamlara, sürgünlere son verilmesi -her ne kadar bu devletin yerine getirmesi beklenmeyecek istekler de olsa -ısrarla ileri sürülmeli ve yine radikal kitle eylemleriyle bunaltıcı biçimlerde dayatılmalı; her katliama, her sürgüne, her barbarlığa karşı anında ve etkili tavırlar geliştirilmeli, güçlü protestolar düzenlenmeli, işçilerin bu temelde siyasi grevleri, öğrencilerin boykot vb. eylemleri örgütlenmeli, Kürt halkı daha büyük direnişlere seferber edilmelidir. Ama işte bunlar reformist anlayışlarla, anti-radikalizmle, parlamenter avanaklıkla, yasallık ve barışçılığa gölge bile düşürmeme tutumuyla, diyalogçuluk, mutabakatçılık vb. başarılabilecek şeyler değildir. Reformizm, reformlar için mücadelede dahi etkisizlik, siliçlik, zayıflık demektir. Hele reformist bile denemeye-

cek çizgilerde gezinenler bütün bütüne etkisiz kalır.

TBKP'liler oldum olası "yığınlar"dan söz etmeye bayılır. Gene yukarıda aktardığımız bir pasajda görüldüğü gibi "Daha çok, daha çok yığınla ve sonuna kadar onlarla" demeyi bir marifet saymaktadırlar. Oysa yığınların mücadele ruhunu yükseltmek, onları direniş için cesaretlendirmek şöyle dursun, var olan direnişçiliği de köreltecek bir yaklaşıma sahiptirler. "Olabildiğince antimilitarist güçlerle" diyorlar "Dikilmek gerekir karşılın!" Silahlar karşısında "susmak ve boyun eğmek yok!". Bir yandan anti-radikalizm, bir yandan direnişçilik.. TBKP'liler böyle konuşunca ister istemez 12 Eylül'deki durum geliyor aklı. Bilindiği gibi o zaman ülkenin en büyük iki sendikası olan biri olan DİSK'te bu revizyonistlerin önemli bir etkinliği vardı. Yönetim kademelerindeydiler çoğu yerde. Silahlı zorbalık karşısında direnmek gibi bir gelenekleri olsaydı, işçilere silah zoruyla işbaşı yaptırın, sendikalarını kapayan, her şeyi yasaklayan faşist cuntaya karşı yığınsal direniş örgütleyebilirdiler. Ama ne böyle bir geleneğe sahiptiler, ne de işçileri böyle şeylere hazırlamayı düşünmüşüdü. O kadar ki cezaevlerinde de tam bir boyun eğmeçilik ve teslimiyet gösterdiler. Şimdiki direnişçilik havalarını inandırıcı kılabilecek olan nedir? Hayır, TBKP geleneğinin silahlı faşist zorbalık önünde tutunabilecek, varlık gösterecek, yenilse bile direnenek yenilecek ve tekrar tekrar doğrulacak bir yığınsal mücadele örgütlenme ruhu ve anlayışı yoktur. Böylesine radikalizm karşıtı bir gelenek, ülkemiz gerçekliğinde, hele de Kürdistan özgünlüğünde, kitlelerin güvenini kazanamaz ve onları daha yığınsal mücadelelere seferber edemez. Silopi'ler, Balveren'ler, Nusaybin'ler bu gelenekle meydana gelmiyor.

TBKP'nin miskinliği, icazetçiliği, düzene yamanmacılığı, politik dinamizmden büsbütün yoksunluğu kendi ifadelerinde de somutlaşabilen bir durum. "Yasallaşma" konusunda Doğan Aktaş şunları söylüyor örneğin:

"Yerel seçimler, gerçekçi politika adına tutum alamamanın ve refleksi gösteremenin çarpıcı bir örneğidir. Nitekim bu edilgen politika yüzünden, 26 Mart'ta ANAP inişe geçince, ne yapacağını bilmez duruma düştük. Toplumda güveni sarsılmış, güç kaybetmiş ve halk desteği yüzde 21'e düşmüş ve yıpranmış bir ANAP hükümeti yasallık için bir başvuru makamı olabilir miydi? Diyelim ANAP olmadı, peki şimdi yasallığı kimden, nereden bekleyeceğiz? Erken seçim sonrasına yönelik beklentiler yine böylesi beklemeğin ürünü olmasın?.. Beklemeci tutum, sadece gerçek yaşama dönük politikadan ve mücadeleden değil, aynı zamanda yığınlardan, demokrasi güçlerinden, sol güçlerden kopuşu da beraberinde getiriyor. Yalnızlığın her yanımsı sarması kaçınılmazlaştırıyor..." (Agy. sf.61)

Son olarak biz de şunu ekleyelim:

"Yasal, yığınsal, demokratik, çağdaş komünist partisi" sloganıyla 141-142'nin kalkması ardından tam leğalleşerek düzenin siyaset piyasasında boy gösterecek olan TBKP, sosyal-demokrat tipinde, kitleleri boş vaatlerle avutma dışında işlevi olmayan bir parti olarak, düzene hizmet edecektir. Kürt sorununda da bu böyle. O nedenle TBKP'ye, biraz açık yürekli davranmasını; Macaristan K.P. gibi sahte "komünist" sıfatını kaldırıp atmasını öneriyoruz. ■

Trakya Üniversitesi'nde Yeni Demokratik Gençlik Mücadelesi Yükseliyor

Güneşi balçıkla sıvamak mümkün olmuyor. Her zaman diliminde baskıya-sömürüye ve her türden gericiğe karşı saf duranlar boy verip serpiliyor. Halk muhalefetinin giderek derlenip toplandığı bugünlerde muhalefetin en hareketli en canlı en dinamik kesimini oluşturan gençlik üniversitelerden başlamak üzere geleceğin toplum biçimi olacak, Yeni Demokrasiyi kurmanın kilometre taşı olarak yeni demokratik gençlik mücadelesini geliştiriyor. Bunun için bir yandan ekonomik-akademik-demokratik talepleri doğrultusunda örgütlenen, dernekleşen üniversite gençliği bununla yetinmeyip giderek "Üniversiteler bizimdir" şiarıyla harekete geçip polise peşkeş çekilen anfilerini, kantinlerini, bahçelerini yeniden ele geçirme mücadelesini veriyorlar. Kendileri hakkında alınan kararlarda "kendilerinin de varolmaları" gereğini duyan üniversite gençliği bu doğrultuda forumlar, seminerler düzenlemekte sınıf komiteleri aracılığıyla bütün bu gelişimleri en geniş öğrenci kesimlerine ulaştırmaya, onların omuzlarında yükseltmeye çalışmaktadır.

Edirne yüksek öğrenim gençliği de bu duruma uygun olarak yeni demokratik gençlik mücadelesini yükseltiyor. TÜÖD (Trakya Üniversitesi Öğrenci Derneği) bu öğretim yılının başından olmak üzere öğrenci arkadaşların ekonomik-akademik sorunlarını temel alan bir perspektifle tüm üniversite bünyesinde bir tartışma süreci başlattı. Bu atmosferle giderek daha duyarlılaşan politize olan öğrenci arkadaşlar yemek ücretlerinin arttırılması ve kalitesiz yemekler ile ilgili olarak ortak bir tavır konulması kararı aldılar. Bu doğrultuda gerek TÜÖD çatısı altında ve gerekirse tek tek sınıflarda yapılan yoğun propagandalar imza kampanyasıyla somutlandı. Bu arada sürecin başından olmak üzere Tıp Fakültesinde TÜÖD'lü arkadaşların girişimiyle forum çalışmaları başlatıldı. Tıp fakültesinde süren kampanya alabildiğine kitleseldi. Forumda fakülte dekanını ve diğeryetkilileri toplantıya çağırarak üzere ortak karar alındı ve talebi iletmek üzere 5 arkadaş temsilci seçildi. Bu sırada hâlâ sürmekte olan imza kampanyasında yaptırımıyla yönetim talebimizi kabul etti. Dekan ve diğer yöneticilerle yapılan forum alabildiğine kalabalık olmuştu. Tıp Fakültesi öğrencileri ilk kez sorunlarına karşı böylelikle ilgi göstermişlerdi. Forumda da

ha önce bizlerin saptadığı yemek sorununa ilişkin 10. madde "yöneticilerimize" iletildi. Bu arada bir öğrenci arkadaş söz alarak genelde üniversitede ve özel olarak forumda "Sivil Polis'in" bulunduğunu bunun "bilimsel üniversite" anlayışıyla bağdaşmadığını söyledikten sonra tespit ettiği iki "sivil polis'i" gösterdi. Bunun üzerine foruma katılan 300-400 dolayındaki öğrenci arkadaşlar alkışlar eşliğinde "sivilleri" kovdular. Gerek bu konuya ilişkin olarak ve gerekse öğrencilerin sorunlarına ilişkin böylesine katılımcı davranmaları fakülte yönetimini "alevlendirdi." Taleplerimizin bir kısmını hemen, geri kalanlarını da -yeni bir üniversiteyiz, sorunlarımız çok, biraz sabır nidalarıyla- en kısa zamanda çözeceklerini taahhüt ederek gitmeye kalkıştıklarında bizlerin "öğrenci temsilcisi" talebimize karşı iyiden iyiye şaşırıyorlar. dekan "aman çocuklar benim de büyüğüm var, ben sizin babanızım ama benden büyük patronlarda var. Ona danışmadan bir şey söyleyemem" deyip adeta kaçtılar.

Üniversite genelinde de soruna ilişkin toplanan imzalar toplu olarak rektörlük binasına gidilerek seçilen temsilci arkadaşlar ile yönetime iletildi. Yönetimin savaştığı tutumu üzerine sonraki günlerde "uyarı mahiyetinde" bir yemek boykotu yapıldı. TÜÖD adına konuşan bir arkadaş yemek boykotunun

amacını, derneğin konuya ilişkin tutumunu anlattıktan sonra "YÖK'e hayır" "paralı eğitime son" sloganları atılarak bahçeye çıkıldı.

Sürecin sonunda yönetim resmi olarak kabul etmese de muhalefetimizi yerini bulmuş ve üniversite yönetimi daha dikkatli olarak ve soruna eğilmek zorunluluğu duymuştur. Ayrıca sivil polisler her zamanki pervasız tutumlarını sürdürmemişlerdir. Tıp fakültesinde süreç biraz daha farklı olmakla birlikte temel karakteristik olarak aynıdır. Fakülte yönetimi muhalefetimizin karşısında geri adımını gizleyememiş örtbas etmeye çalıştığı "öğrenci temsilciliği" talebimizi kararlı tutumumuz sayesinde "gayri-resmi ve fakat "meşru" ve "haklı" görmek zorunda kalmıştır. Ancak hemen akabinde tutumlarını sertleştirmeyi forumumuza engel olmak için forum düzenlediğimiz saatlerde anfileri kilitleyip kapılara görevli dikmeyi ve en sonunda ileri giderseniz "polis çağırırız" demeyi ihmal etmediler.

Evet T.Ü'de yönetimlerimiz maskelerini indirip gerçek yüzlerini göstermeye başladılar. Bu en büyük kazanımızdır. Çünkü bizler bu pervasızlıklarını kınamak üzere anfilerden dekanlığa yürüdü. Onlara korkmadığımızı bilimin özgür geleceği için giderek güçlendiğimizi gösterdik gösteriyoruz. Bu yeni bir başlangıç, bir ilk adımdır. Hedefimiz "en kitlesel" "en politik" gençlik mücadelesini oluşturmaktır. bu mücadele en yakın ifadeyle "Halk muhalefetine" "geleceğin toplumuna" hizmet edecektir.

T.Ü'den Yeni Demokratik Okurları
adına Ekim DOĞAR

Liseli Gençlik Olarak Mücadelede Varız ve Varolacağız

Evet... Bizler üç liseden öğrenci gençlik olarak gerici, faşist, köleleştirici eğitimi yadsıyor ve haklı mücadelemizin er ya da geç zafere ulaşacağına inanıyoruz. Ve sorunlarımızı özette sunmak istiyoruz.

En başta ortaokul ve liseli gençliğe aşılacak istenen aşığılayıcı ve mantıksız olan "siz öğrencisinin halkın meseleleri sizi ilgilendirmez, siz hayatınızı kazanın yeter" düşüncesi. Bu düşünce ilk olarak bakıldığında öyle sıradan bir olaymış gibi gözüküyor ama asıl sorun bunun arkasından gelen dayak sistemi, disiplin kurulu sistemi, ayrıcalık tanıma sistemi, gericiğin okullarda yayılmasına izin verme sistemi ve en tehlikeli olarak da

öğrencileri kişilik kazanma kargaşalığına sürükleyip yok etmek içindir. Samanaltı çalışmalar yapan öğretmenleri öğrenciye karşı haklı çıkarma sistemidir. Ve bu son kural liseli gençliği bile artık masket oynayan çocuk haline sokmuştur. Bilinçlenmek isteyen biz öğrenciler bile bazı öğretmenlerimizin bize söylediklerinden etkilenip gerçek halk savunucularını düşmanımız olarak görüyoruz.

Bütün bunlardan sonra okullarda uyuyan bir gençlik yapmak için dinmeyen bir kuvvet sarfeden bazı öğretmenleri örnek olarak göstereceğiz; Maçka Teknik Lisesi'nde yalnızca hoş bir bedenden dersi sırasında televizyon seyrettik-

leri gerekçesiyle öğrenci döven, giyimleri daha iyi diye iki kişiyi arkadaşlarımızdan ayrı olarak el üstünde tutan, öğrenci arkadaşlarımızın korkulu rüyası haline gelen müdür yardımcısı.

Kurtuluş Lisesi'nde dinci bir gençlik eğitim tarikatı yaratmak isteyen din öğretmenleri.

Yine aynı okulda aynı öğretmenlerin Müslüman olmayan arkadaşlarımıza hakaret etmesi ve arkadaşlarımızın bu olayı sorduklarında gerekçe gösterilmemesi.

Okullarda saat sınırlaması yani öğrencinin derse en geç olarak 8.10' geçeye kadar girebilme hakkını ihlal edip neden saat 8.00'de okulda olduğunuz diyen geri kafalı müdürler.

Televizyon alınacak okulda tamirat yapılacak gibi yalan yanlış fikirlerle öğrencilerin soyulmasında parmağı bulunan okul aile birlikleri vs. vs. vs.

Kurtuluş Lisesi, Maçka Sanat Lisesi, Feriköy Lisesi'nden bir grup yeni Demokrasi okuru.

YÖK Protesto Edildi.

Kuruluşunun 7. yılında YÖK üniversiteli gençlik tarafından çeşitli eylemlerle protesto edildi. Bu eylemlerinden biri de; 13 Kasım 89'da Yıldız Üniversitesi'nde düzenlenen bir miting ile gerçekleşti.

Öğrenci derneklerinin düzenlediği protesto mitingine 1000 civarında öğrenci katıldı. Mitingi düzenleyen tertip komitesi -öğrenci dernekleri- daha mitingi başlatmadan -her zaman ilk başlamakla öncü olduğunu gösterme çabasında olan Devrimci Gençlik- öğrenci dernekleri dışında bir grup eyleme geçti. Böylece öğrenci dernekleri fiili olarak protesto mitingini başlatmış oldu. Bir konuşmacının YÖK'ü ve eğitim sistemini eleştiren konuşmasından sonra üniversite öğrencilerinden oluşan bir müzik grubu kitleye bir demet özel ezgi sun-

Polis Üniversiteden Çıkmak İstemiyor.

Tarih boyunca toplumların maddi güçlerini elinde bulunduranlar, tüm manevi güçler gibi bilimi de hep tekelinde bulundurmuşlardır. Çöküntü dönemlerinde ise bilimleri kendi alanlarına hapsedmiş, bütünsel bir dünya görüşü oluşturmasını engellemişlerdir.

İşte bu gerçekten yola çıkan öğrenciler. Bilimi zincirlerinden kurtarmak, bilimi özgür, bütünsel bir dünya görüşü haline getirmek, böylelikle de insanlığın hizmetine sunmak. Daha da önemlisi tarihin itici bir gücü haline getirebilmek istiyorsak. En önemlisi bizler bilimin öğrencileri ve de mimarları olmak istiyorsak kısaca kendimize öğrenciyiz diyorsak, bilim dışı, bilime yöneltilen her türlü baskı ve uygulamalara karşı durmak erdemimiz olmalıdır. Eğer yaşanan olaylar karşısında sessiz kalabiliyor, haksızlıklara karşı duramıyorsak öğrenci sıfatına sahip değiliz demektir.

Eğer bilimi birilerinin tekeline bırakıyorsak eğitim sistemini programlarını, yasalarını ve de kurallarını birileri bizim adımıza yazıp çizip oluşturuyorsa özgür bir eğitim ortamından özgür bir üniversite ortamından bahsetmek mümkün değildir.

Bizler Kocaeli Mühendislik Fakültesi'nde okuyan bir grup öğrenci olarak yaşanan bütün haksızlıkları ve sorunları diğer fakülte ve yüksek okullardaki arkadaşlarımızla her yönüyle paylaşıyoruz.

Okul ve yurtlarımızda insan haklarına, akademik ortama uygulanan anti-demokratik uygulamaları etkisiz kılmak elimizdedir. Öyleyse ortak sorunlarımızı birlikte dile getirme ve hep birlikte çözebilmenin koşullarını yaratmalıyız. Her üniversite gibi Kocaeli Mühendislik Fakültesi de anti-demokratik uygulamalardan nasibini almaktadır.

1988-89 öğretim yılının 2. yarısında yurt temsilciliği seçimi sırasında yurt idaresinin demokratik olmayan "kendilerinin belirlediği adaydan başkasının aday olmayacağı" vb. uygulamalarını protesto eden öğrencilerin 15 kadarı yurttan atılmış ve öğretim kredileri kesilmiştir.

1989-1990 öğretim yılında ise bu bas-kılar daha da katmerleşmiştir. Polisin her gün öğrencileri izlemesi yetmezmiş gibi. 12 Kasım gecesi derneğimizin üyesi olan arkadaşlarımızın evini basarak, saldırılarına bir halka daha eklemiştir. 2 gün sonrası bununla da yetinmeyen polis yine başka bir öğrenci derneği kurucu üyesi arkadaşımızı, okul yanındaki bir kafeden alarak karakola götürüp ifadesini almıştır.

Bu olaylara tepki gösteren (KOMFÖD) Kocaeli Mühendislik Fakültesi Öğrenci Derneği 15 Kasım 1989 tarihinde bir basın toplantısıyla gelişen bu bas-kıları protesto etmiştir.

Bunun karşısında okul idaresinde KOMFÖD'ün sosyal ve sportif faaliyetlerini engellemek için bir bahaneyle folklor, halk müziği çalışmaları yapmak isteyen arkadaşlara okulda yer vermemiştir. Ve en son olarak da okulda tüm öğrencilerin doldurulması istenen formlar polis idare işbirliğinin en somut örneğidir.

Bu forumları niçin doldurmak gerektiğini bir öğretim görevlisine sunduğumuzda "polis istiyor", "eğer bunları doldurmazsanız polis bu işi zorla yapar" diyerek, üniversitelerde bilim yerine polis inşiyatının hakim olduğunun iyi bir örneğini sergiliyorlar. □

Kocaeli Müh.Fak. Bir Grup Yeni Demokrasi Okuru

du. Peşisıra programda olmayan bir öğrencinin mikrofonu alıp türkü söylemeye başlamasıyla öğrenci dernekleri ile Devrimci Gençlik grubu arasında tartışmalar başladı. Bu tartışmalar diğer konuşmacıların konuşmaları sürerken de devam etti. Bunun üzerine öğrenci kitlesi "Dev-Genç bu değil" diye protestolarını dile getirdiler.

YÖK'ü protesto mitingini üç öğrenci temsilcisinin YÖK'ü ve egemenlerin gerici-feodal eğitim sistemini teşhir ederken, konuşmacılardan bir öğrenci alternatifin Demokratik Halk Üniversiteleri olduğunu dile getiren uzun konuşma yaptı. Konuşmalar sık sık "YÖK'e hayır", "Bilim içeri, polis dışarı", "Yaşasın gençliğin devrimci eyleminin eylem birliği" vb. sloganlarla desteklendi. □

Kendiliğindencilige “Kölece Bir Boyun Eğiş” ve “Eleştiri”nin Sefaleti!

Kendiliğinden harekete taparak onu göklere çıkartan herkesin ister istemez sosyalizmle işçi hareketi arasında bir uçurum açtığı, sosyalist ideolojinin önemini azaltarak onu yaşamdan uzaklaştırdığı ve işçileri ister istemez burjuva ideolojisine bağımlı kıldığı açıktır.” (abç) (Lenin)

Geçtiğimiz bahar aylarında büyük bir ivme kazanarak yükselen ve bu süreç içerisinde kamuoyu gündeminin ilk basamaklarında yer alan, işçi hareketiyle ilgili tartışma ve değerlendirmeler günümüzde de süregelmektedir. Hareketin niteliği, esas ve tali yönleri, çıkarılması gereken dersler ve bu derslerin ışığında alınması gereken önlemler ve benzeri konulardaki Marksist Leninist yaklaşımın yanısıra anti ML yaklaşımlarda sergilenmiş; bu anti-ML yaklaşımlara uç bir örnek teşkil eden ve içeriği anlamında, hareketin “ekonomist olmadığı”, “kendilencilik aştığı” vb. iddialarıyla somutlaşan Saçak Dergisi’nin ekonomizm malûlü değerlendirmeleri Yeni Demokrasi’nin 15-16 Haziran büyük işçi direnişi yıldönümü dolayısıyla yayımlanan 5. özal sayısındaki “Kendiliğinciliğe salkım saçak bir yaltaklanma” başlıklı yazıda ele alınmış ve ML biliminin ışığında mahkum edilmiştir. Bu iflah olmaz ekonomist baylarımızın yaltaklanmalarında ısrar etmeleri ve üstüne üstlük konuya ilişkin doğru yaklaşımları eleştirmeye kalkışmaları; daha doğrusu Marksizm adına Marksizmi bayağlaştırma çabalarını sürdürüyor olmaları, konunun birkez daha ele alınmasını ve ancak bir sefalet olarak adlandırılabilir “eleştiri”lerinin yanıtlanmasını zorunlu kılıyor.

Saçak Yazarı Ahmet Aka “89 Baharında Türkiye işçi sınıfı ve sosyalizm” (Saçak, sayı 66-Ağustos 89) başlıklı yazısında yönelttiği - ve sefalet olarak adlandırdığımız- “eleştirileriyle, kendisinin ve kendisiyle aynı düşünce sistematığının ürünü olan Saçak dergisinin gırtlığına kadar içine batmış bulunduğunu ekonomizmi çok açık bir biçimde gözler önüne seriyor ve bu ekonomizmin teşhir ve tecriti için eşî bulunmaz bir olanak sağlıyor!

Lenin, “Martinov Yeni-İskra’ya şevkle hizmet ediyor ve her ağzını açtığında Yeni-İskra’nın yanlış tutumunun değerlendirilmesinde bize yeni ve kusursuz malzeme sağlıyor” diyerek Martinov’a “müşşekkiri” olduğunu belirtiyor ve Martinov’u bizim üzerimize daha sık salmaları için İskra yöneticilerine içtenlikle yalvarmalıyız.” diyor! Biz de Saçak çizgisinin gırtlığı-

na kadar içine batmış bulunduğu ekonomist yaklaşımı gözler önüne sermede bize bolca malzeme sağlayan A.Aka’ya teşekkür etmeli ve onu “bizim üzerimize daha sık salmaları için” Saçak yöneticilerine yalvarmalı mıyız acaba?!

Saçak Dergisi işçi sınıfının gelişen mücadelesinin önüne set çekme, onun düzenin sınırları dışına taşmasını ve düzen dışı alternatiflere yönelmesini engelleme çabası içindedirler.

Kendiliğindenliğe “kölece bir boyun eğiş” ve “salkım saçak bir yaltaklanma” Saçak Dergisi’ni çıkaran düşünce sistematığı açısından ortaya yeni çıkan bir olgu, değil; geçmişten günümüze savunageldikleri anti-ML çizgilerinin temelini oluşturuyor ve bu çizgileriyle onlar, “işçi sınıfı hareketi içindeki burjuva ajanları” tanımlamasındaki tarife tıpa tıpa uyuyor, bu işlevi görüyorlar. Ve bu yüzden de, en temel görevlerinden biri işçi sınıfının kendiliğinden gelişen mücadelesine önderlik etmek ve onu yönlendirmek, yanısıra, bu hareket içindeki burjuva ajanı etkileri yoketmek olan öncü açısından, bu akımlara karşı yürütülen ve yürütülmesi zorunlu olan mücadele özel bir öneme sahiptir. “... Bütün rolü kendiliğinden gelme kitle hareketlerinin şaşakçılığını yapmaktan ibaret olan” (I. Kaypakaya) bu vb. akımlarla ne denli etkin olarak mücadele edilir ve onların işçi sınıfı hareketi içindeki burjuva ajanı etkileri ne denli kırılıp yokedilebilirse, ML öncünün bu hareket içindeki etki ve yönlendirme gücü de o oranda artacaktır. Meseleye bu perspektifle yaklaşmak ve söz konusu olan mücadeleyi bıkmadan usanmaksızın sürdürmek, ML öncü açısından kaçınılması veya ertelenmesi mümkün olmayan bir görev, daha da ötesi bir zorunluluktur.

Saçak Dergisi ve A.Aka, işçi sınıfının gelişen mücadelesinin önüne set çekme, onun düzenin sınırları dışına taşmasını ve düzen dışı alternatiflere yönelmesini engelleme çabası içindedirler ve sınıfın kendiliğinden hareketine böylesine yaltaklanmalarının altında yatan tek gerçek neden budur. Hareketin “olağanüstü”(!) olduğu, sınıfın “bugüne en uygun, en aktif eylemi bulmuş” görüldüğü, Türkiye işçi sınıfının “do-

ğuşundan bu yana tarihinin en büyük eylemlerini" yaptığı vb. biçimindeki abartılı tespitlerin amacı, sadece ve sadece bu amacın gerçekleşmesidir.

Ey işçiler, siz "olağanüstü" işler yaptınız; siz Türkiye işçi sınıfı tarihinin "en büyük eylemlerini" gerçekleştirdiniz ve bu eylemlerinizi "bugüne en uygun, en aktif" eylemlerdiniz! Burada durun ve sakın daha ileri gitmeye kalkışmayın! Ve sakın ola ki size daha ileriye gitmeniz gerektiğini öğütleyenlere kulak asmayın; çünkü onlar sizin bu hareketinizi değerlendirememekte, sizlerin mücadelenizi küçümsemektedirler! İşte Saçak yazarının işçilere vaaz ettiği tamda budur.

Marx, "...işçiler, bu gündelik mücadelenin kesin sonucunu fazla abartmamalıdır. Unutmamaları gerekir ki, sonuçlara karşı mücadele etmektedirler, bu sonuçların nedenlerine karşı değil; unutmamaları gerekir ki, aşağı doğru inen hareketi yalnızca geciktirmek, ama yönünü değiştirmemektedirler; ancak geçici çareler bulmakta, ama hastalığı iyi etmemektedirler. Demek ki, işçiler, sermayenin ara vermeden sürüp giden gasplarının ya da piyasa değişikliklerinin doğurduğu bu kaçınılmaz gerilla savaşlarına kendilerini **tamamıyla kaptırmamalıdır.**" (abç) (ME-sy.c.2.sf. 90) diyordu. Marx'ın işçilere fazla abartmamalarını ve kendilerini **tamamıyla kaptırmamalarını** öğütlediği günlük kazanımlar uğruna yürütülen mücadeleleri, bu "kaçınılmaz gerilla savaşlarını" "göklere çıkararak" olağanüstü diye adlandıran Saçakçı baylarımızın yapmak istedikleri nedir? Marx'ın söylemiş olduklarının tam tersine, işçi sınıfının kendisini bu günübürlük mücadelelere kaptırmasını, onun sonuçlarıyla sınırlanmasını ve "süreklilik sisteminin kaldırılması" gibi hedeflere yönelmemesini sağlamak... Bunun başkaca bir izahı olamaz.

"Sınıf savaşımını kaldırın, o zaman burjuvazi ve bütün bağımsız insanlar, poletarya ile elele gitmekten korkmayacaklardır! ve aldatılmaya olacak olanlar da yalnızca proleterdir." (age-c.3. syf. 109) Evet baylar, siz burjuvaziyle elele yürümek amacındasınız ve yaptığınız da budur; buna bir diyeceğimiz yok, "istediğiniz yere, hatta bataklığa bile gitmekte özgürsünüz" ve layık olduğunuz yer de orasıdır, ama beraberinizde işçi sınıfında sürüklemek isteyeşinize söyleyeceğimiz çok şey var ve bunları söylemekten, gırtlığımıza kadar içinde bulunduğunuz bataklığa işçi sınıfını da sürüklemek çabalarınıza engel olmaktan bir an bile olsun geri durmayacağız.

A.Aka, tam bir ibret belgesi ve tam bir sefalet örneği olan "eleştiri" yazısında, hangi somut koşullar için söylendiğinden soyutlayarak ve eklektik bir tarzda sıraladığı alıntılarında yardımıyla, "işçi sınıfı hareketinin (dışarıdan bir müdahaleye gerek olmaksızın-bn.) kendiliğindenciliği aşabileceği(ni), 'sosyalist bir renge' bürünebileceği(ni)" tanıtmaya ve böylelikle kendiliğindenliğe kölece boyun eğişini haklı çıkarmaya, olumlamaya çabıyor. Ve bu doğrultuda da, bu "gerçeği" anlayamayanları büyük bir yanlış içinde olmakla suçluyor! Fakat o, bunu yaparken üzerinde yüklediği zeminin ne denli çürük olduğunu, iddialarını

desteklemeye çalıştığı dayanakların ne denli güçsüz ve temelsiz olduğunu hiç mi hiç anlamıyor görüldüğü kadarıyla... Ya da anlayabiliyor da, sorunu henüz geri bir bilinç düzeyine sahip işçileri aldatılabilmek olduğundan fazlaca önemsiyor!

İşçi hareketinin kendiliğindenciliği aşma noktası neresidir ve bu nasıl gerçekleşir.

Öncelikle yanıtlanması gereken soru şudur: İşçi hareketinin kendiliğindenciliği aşma noktası neresidir ve bu nasıl gerçekleşir? Bize göre bu sorunun yanıtı, Marx'ın şu sözlerinde tam olarak ifade edilmiştir: "Adil bir işgünü karşılığında adil bir ücret"! biçimindeki tutucu slogan yerine, (işçiler bn.) bayrakları üzerine şu devrimci sloganı yazmalıydılar: "Ücretlilik sisteminin kaldırılması" (age. c.2 sy.90) Yani işçi sınıfı hareketinin sosyalizmle bütünleşerek, düzen sınırları dahilindeki bir kısım iyileştirme ve düzenlemeleri hedefleyen iktisadi -ve kapsamı bu iktisadi temel tarafından belirlenen, o temel dışına taşamayan siyasal-savaşımından, (bunu da hiçbir zaman reddetmeyerek ve sonal hedefe ulaşmada etkin bir araç olarak kullanarak) varolan sömürü düzenini yıkmayı ve yerine kendi iktidarını kurmayı hedefleyen bir savaşıma yönelmesi... İşte kendiliğindenliği aşma noktası burasıdır ve işçi sınıfı bu noktaya vardığında (bayrağının üzerine" ücretlilik sisteminin kaldırılması!" devrimci sloganını yazdığı anda), "kendiliğinden bir sınıf" olmaktan çıkacak, "kendisi için bir sınıf" haline gelecektir. Ve bu süreçten sonra yürüteceği mücadelede kendiliğinden bir mücadele olmaktan çıkacak, bilinçli bir sınıf mücadelesi haline alacaktır. Uzun yıllar boyunca SBKP-MK üyeliği ve Kızıl Sendikalar Enternasyonalı'nin genel sekreterliğini yapmış bulunan A.S Losovsky'ninde çok açık bir biçimde belirtmiş olduğu gibi, "Ancak kitleler sınıf mücadelesinin teorisini ve taktiklerini **kavradıklarında, işçi sınıfı kendisi için bir sınıfa dönüştürülebilir.**" (abç) (A.S Losovsky- Sendikalar Üzerine II. syf. 18)

Şöyle bir itiraz yükselebilir: İşçi sınıfının bugünkü mücadelesi bir sınıf savaşımı değil midir? Evet henüz kendiliğinden de olsa, bugün yürütülmekte olan mücadelede proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf savaşımının bir parçasıdır; ancak, henüz sınıf bilinciyle bütünleşmemiş, böylesi bir bilincin donanımından yoksun bir parçası... Bu yüzden, işçi sınıfının bugünkü mevcut durumunu abartmak yerine, ona şunu söylemeliyiz: "En ileri ve sonuna kadar devrimci olan tek sınıf olarak siz, bu devrimde (burjuva demokratik devrim kastediliyor -bn.) yalnızca en etkin rolü oynamaya çalışmakla kalmamalı, aynı zamanda ona önderlik etmeye de çalışmalısınız. Bu yüzden, temelde sendikal hareket olarak anlaşılan sınıf savaşımının **dar bir anlayışla çizilmiş sınırları içerisinde kalmakla yetinmemelisiniz.**" (abç) (Lenin-iki Taktik-syf. 145) Saçakçı baylarımızın söylediği ise bunun tam tersidir; yani onlar, işçi sınıfına, "sendikal hareket olarak anlaşılan sını-

nıf savaşımının dar bir anlayışla çizilmiş sınırları içerisinde" katmalarını ve bununla yetinmelerini söylüyorlar. Öyle ya, "bugüne en uygun, en aktif eylem" budur!

Mücadele güçlü bir devrimciler örgütü tarafından yönetilmediği sürece proletaryanın kendiliğinden mücadelesi hiçbir zaman onun gerçek sınıf mücadelesi haline gelmeyecektir.

İşçi sınıfı hareketinin kendiliğindenciliği aşma noktasını ana hatlarıyla belirttiikten sonra, şimdi de bunun nasıl gerçekleşeceğini irdeleyelim biraz. Saçak yazarı A.Aka'nın bu soruna ilişkin yaptığı saptama, bunun da kendiliğinden gerçekleşeceğidir. Hiçbir dışsal müdahaleye, hiçbir siyasal önderliğe gerek olmaksızın, işçi sınıfının kendiliğinden mücadelesi kendiliğindenciliği aşacak ve zaten ülkemizde aştı da!.. Yazar, bahse konu olan yazısında şöyle diyor: "İşçilerin mücadeleye atılması için dışsal bir neden gerekli değildir. Yani dışardan bir iticiye, dürtüye, tahrike gerek kalmaksızın proletarya kavgaya atılır. "Devam edelim: "İşçi sınıfının kendiliğinden başlayan hareketi, işçi sınıfı mücadelesi ekonomizmi ve sendikalizmi aşmaz mı? Aşamayacağı fikri oldukça yaygın. Yaygınlığı ölçüsünde de bilimsel olmayan tarzda, gerçekleri ele almadan adeta bir hurafe gibi tekrarlanıyor." Evet bay yazar,

bu belirttiğiniz "hurafe"yi en fazla tekrarlayan da bizat Lenin'in kendisi! "...mücadele güçlü bir devrimciler örgütü tarafından yönetilmediği sürece proletaryanın kendiliğinden mücadelesi hiçbir zaman onun gerçek 'sınıf mücadelesi' haline gelmeyecektir." (abç) (Ne yapmalı? sf. 166) Bir 'hurafe' daha: "Bütün ülkelerin tarihi göstermektedir ki, işçi sınıfı salt kendi çabasıyla sadece sendikal bilincini, yani sendikalar içerisinde birleşmenin, işverenlere karşı mücadele etmenin ve hükümeti gerekli iş yasalarını çıkarmaya zorlamanın gerekli olduğu inancını çıkar birliğine dayanan derneklerde, görey fonu ve işçi çevrelerinde değil, siyasi bir parti içinde de örgütlenin. Böyle bir örgütlenme olmaksızın proletarya hiçbir zaman sınıf bilinçli mücadeleye seviyesine yükselmeyeceği gibi; böyle bir örgüt olmadığı sürece de işçi sınıfı hareketi kısır kalmaya mahkumdur." (abç) (age, sf. 13) ve gene son bir 'hurafe' daha: "Kendiliğindenlikten söz ediliyor, ama işçi hareketinin kendiliğinden gelişmesi de onları burjuva ideolojisinin bayrağı altına girmeye götürür." (abç) (İ.S.P.Ü. sf. 191)

A.Aka, saçmaya çalıştığı zehirin en etkili panzehirinin Lenin'in Ne Yapmalı? adlı eseri olduğunu bildiğinden olsa gerek, bu panzehire karşı önlemini (!) şu saçma-sapan sözlerle almaya çalışmış: "Lenin Ne Yapmalı? adlı eserinde kendiliğindenlik ve bilinç ilişkisini, genel ve tarihi şartları temelinde ve ekonomizme karşı açılmış bir savaş içinde inceler. Kitap bu savaşa uygun özel bir vurgu taşımaktadır. Ekonomizme ve teorinin küçümsenmesine doğru ağır basan teraziye den-

gele nek için diğer kefeye kuvvetle bastırmaktadır. (aç. A.Aka)

Opportunizmin böylesine pes doğrusu! Bunlar (Ne Yapmalı'da söylenenler) belli bir döneme özgü, o dönemin ve mekânın somutuna özgü söylenmiş sözlerdir ve bunun dışında bir bağlayıcılığı olamaz! Söylenmek istenilen tam da budur ve bu komik iddianın hiçbir inandırıcılığı olamaz. Yazarında aktardığı gibi, kitap, "ekonomist çarpıtmanın iddialı bir düzeltmesidir" (LENİN) ve şu anda ekonomist çarpıtmanın şampiyonluğunu yapmakta olan saçakçılar'ın öne sürdüklere tezlerin çürütülmesinde başvurulması gereken temel kaynaktır. Ayrıca Ne Yapmalı'yı yazdıktan neredeyse on yıl kadar sonra (1913) Lenin, anlam olarak aynı şeyleri (Ne Yapmalı'da söylediklerini) yineleyerek, şunları söylemiştir: "Marksistler, (onlarca yılı kaplayan uzun bir dönem boyunca örgütlenmeye karşı koyan) örgütsüz kitle ile parti, yani örgüt arasındaki ilişkiler konusunda (anarşist ve revizyonistlerden -bn.) temelden farklı bir yargıya sahiptirler. **Belirli bir sınıfın kitlelerinin kendi öz çıkarlarını ve kendi durumunu anlamayı öğrenebilmesi için, kendi öz politikasını yürütmeyi öğrenebilmesi için, salt bunun için, derhal ve her ne pahasına olursa olsun bu sınıfın öncü unsurlarından oluşmuş bir örgüt gereklidir.**" (abç) (Anarşizm ve Anarko-Sendikalizm-sf. 209).

"... Dışardan bir iticiye; dürtüye, tahrike gerek kalmaksızın proletarya kavgaya atılır", "İşçi sınıfı ekonomik ve siyasal mücadeleye kendiliğinden atılır." Yazar tarafından sık sık yinelenen bu sözler, kendiliğindenliğin kutsanması, örgütlenmenin, sınıf bilinci taşıma anlamındaki öncülüğün yadsınması amacı dışında kullanıldığında, genel doğruları içermektedir. Büyük ölçekli sanayinin gelişmesiyle birlikte, sayıca artan ve belli merkezlerde yoğunlaşan işçiler, bu yoğunlaşmanın sayesinde giderek daha fazla güçlenir ve güçlerinin farkına varmaya başlarlar. Bu süreçten sonra "tek tek işçiler ile tek tek burjuvalar arasındaki çatışmalar, giderek daha çok iki sınıf arasındaki çatışma niteliğini alır" (Marx) ve birleşik bir güç durumundaki sermayeye karşı işçilerde çeşitli birlikler (sendikalar, dernekler vb.) kurarak mücadeleye atılırlar. Bu durum dışardan bir itinin sonucu değil, kendiliğinden gerçekleşir. Ama, mücadeleye atılmakla, mücadeleyi (siyasi iktidarı ele geçirme gibi) belli hedefler doğrultusunda yürütmek bir ve aynı şeyler değildir. Öncüye (ne idüğü belirsiz tek tek unsurların değil, çelikten bir disiplin ve doğru bir politikaya sahip güçlü bir partinin öncülüğüne) duyulan gereksinimin zorunluluğu da burada ortaya çıkmaktadır; çünkü, "işçi sınıfı hareketi, sosyal-demokrasiden tecrit edildiği takdirde küçülecek ve kaçınılmaz bir şekilde burjuvalaşacaktır." (abç) (Marks) Ve bu yüzden de, "Sosyal-Demokrasinin işlevi, kendiliğinden hareketin üzerinde dolaşan bir 'ruh' olmak ve bununla yetinmeyip, bu hareketi kendi programı düzeyine yükseltmek değil de nedir?" (L- Ne Yapmalı? syf. 68)

Saçak yazarı A. Aka'nın işçi sınıfının kendiliğinden hareketini, gene bu kendiliğinden hareketi temel ala-

rak "sosyal-demokratik bir bilinç düzeyine çıkarma" gibi bir sorunu ve amacı olmadığından, yukarıda aktardığımız sözleri, kendiliğindenliğin kutsanması ve örgütlülük ile öncülüğün yadsınması amacıyla kullanılması son derece normal ve doğasına uygundur. Anormal olan bunu marksizm adına yapmaya çalışmasıdır ki, onu da kimseye yutturamaz. Bulaşıcı bir mikrop gibi bünyesinde taşıdığı ve sınıfa da bulaştırmaya çabaladığı ekonomizmini haklı çıkarmak için, yazar, Lenin'e başvuruyor ve onun "işçi sınıfının iç güdüsel biçimde kendiliğinden sosyal-demokrat olduğu" biçimindeki sözlerini aktararak, kendiliğindenliğin kutsanması anlamına gelen teorisini tanıtlamaya uğraşiyor. Üzerine basıp ayakta durmaya çalıştığı dal çürüktür ve çürük bir dala basarak doğrulamaya çalışanların akıbeti tepetaklak olmaktadır! "Evet, işçi sınıfının sosyalizme eğilimi vardır. (...) Ancak bu eğilimin başka bir eğilimle karşı karşıya bulunduğu ve burjuva ideolojisi ile olan eğilimin engelleyici olduğu da gerçektir." (Stalin-Eserler C.1. syf. 99- İnter Yay) Ve işte bu gerçek, öncüye olan zorunlu gereksinimin başlıca nedenidir.

Aynı üretim ilişkileri çerçevesinde varlığını sürdüren tüm diğer sınıf ve katmanlarla karşılaştırıldığında, gerçek anlamda tek devrimci ve en tutarlı sınıf olan proletarya aynı zamanda, gerek demokratik halk devrimine ve gerekse de sosyalist devrime önderlik edecek ve bu devrimleri sonuna kadar götürüp insanlığı altın çağa ulaştıracak biricik güçtür.

Lenin'in de söylemiş olduğu gibi, işçi sınıfı içgüdüsel olarak sosyalisttir ve onun en ileri, en devrimci ve kendisiyle birlikte bütün insanlığı kurtuluşa götürmeye muktedir yegane sınıf olması işte bu yüzden. Onun bu özellikleri, mevcut üretim ilişkileri içindeki konumu ve oynadığı rol tarafından belirlenir. Aynı üretim ilişkileri çerçevesinde varlığını sürdüren tüm diğer sınıf ve katmanlarla karşılaştırıldığında, gerçek anlamda tek devrimci ve en tutarlı sınıf olan proletarya aynı zamanda, gerek demokratik halk devrimine ve gerekse de sosyalist devrime önderlik edecek ve bu devrimleri sonuna kadar götürüp insanlığı altın çağa ulaştıracak biricik güçtür. Lenin'in "İşçi" sınıfının iç güdüsel biçimde kendiliğinden sosyal-demokrat olduğu" biçimindeki sözleri bu gerçeğin değişik bir biçimde ifade edilmesinden başka bir anlama gelmez ve bunu daha değişik bir biçimde yorumlamaya çalışmak meseleyi çarpıtmak demektir. Bu anlamda itirazımız Lenin'in belirttiğimiz türden bir gerçekliği ifade eden sözlerine değil, bu sözleri aşağılık bir biçimde çarpıtıp kendi ekonomizmini haklı çıkarmak amacıyla kullanılan Saçak yazarınadır. İtirazımız anti-Leninist tezlerin Lenin'e dayandırılarak savunulmaya çalışılmasıdır.

Daha bir önceki sayılarında (Saçak-sayı 65'de) yer alan -ve bize göre kesinlikle samimi olmayan- sözde

özeleştirilerinde, "TİKİP yönetimin çoğu zaman (ve bugünde olduğu gibi! -bn.) senaryosunu gözden geçirmek ve düzeltmek yerine olguları kağıt üzerinde zorluyor, çarpıtıyor ve senaryosuna uydurmaya çalışıyor." "Olguları kafalarında oluşturdukları senaryoya uygun olarak değerlendirdiler. Buna uymayan gelişmeleri önemsiz gördüler. Uygun olan gelişmeleri ise abarttılar." (abç) demelerine rağmen, aynı şeyi yani işlerine gelmeyen yok sayıp çarpıtmayı, işlerine geleni ise abartmayı ve bu yolla senaryolarını doğrulamaya çalışmayı -az önce gördüğümüz gibikonumuz özgülünde de yineliyorlar ve bu da "öz-eleştiri" olarak piyasaya sürmeye çalıştıkları belgelerinde ne ölçüde samimi olduklarını gösteriyor.

Devam edelim; iradi bir dış müdahaleye ve herhangi bir öncüye gereksinim olmaksızın da, işçi sınıfı hareketi kendiliğindenciliği aşabilir ve iktidarı ele geçirebilir; çünkü materialist tarih anlayışına göre, tarihsel gelişimin zorunlu bir sonucu olarak insanlığın altın çağa ulaşması kaçınılmazdır. Ama Lenin'inde belirttiği gibi, bu durum- belki de yüzlerce yılı bulacak çok ağır ve acılı bir sürecin sonunda gerçekleşebilecektir. Buradan yola çıkılarak örgütlülüğün ve öncülüğün yadsınması, bu belki de yüzlerce yıl sürecek olan ağır ve acılı bir dönem boyunca, belki de yüzlerce kez işçi sınıfının burjuvazi tarafından aldatılmasına ve onun ideolojisinin bir aleti durumuna düşürülmesine göz yumulmasıyla, işçi sınıfının kurtuluşunun belirsiz bir geleceğe ertelenmesiyle eş anlamlıdır. Ve işçi sınıfının dışsal bir müdahaleye gerek olmaksızın kendiliğindenciliği aşabileceği biçimindeki görüş (dil ucuyla partinin gerekliliğini savunuyor görünse bile!) belirttiğimiz türden bir anti-ML düşünceye tekabül etmektedir.

Sosyalist teorinin bir kez ortaya çıktıktan ve geliştirildikten sonra, bunun işçi sınıfı tarafından benimsenebileceği ve bu yolla da hareketin kendiliğindenciliği aşabileceği biçiminde ifade edilen düşünce de yanlış ve temelsizdir. "Lenin, sosyalist teori ve ideoloji bir kez ortaya çıktıktan ve geliştirildikten sonra bunu yansıtan sosyalist bilincin işçiler tarafından benimsenemeyeceğini, işçi hareketinin kendiliğindenciliği aşamaya çağını öne sürmez." (aç-A.Aka) Hayır bay yazar, Lenin'in işçi sınıfının- hiçbir dışsal müdahaleye, yani örgütlenmiş siyasal bir öncünün müdahalesine gerek kalmaksızın-kendiliğindenciliği aşabileceği yolundaki bir düşüncüyü ileri sürdüğüne dair bize hiçbir kanıt gösteremezsiniz, ama biz bunun aksini ispatlayan pek çok kanıt gösterebiliriz size... Ve gösterdik de... Yok, bu kadarı yetmez diyorsanız, buyrun bir kanıt da Stalin yoldaştan: "Milyonlarca proletere doğru yönü kim verebilir? Savaş halinde olan hiçbir ordu, yenilmek istemiyorsa, deneyimi olan bir kurmay heyetinden vazgeçemez. Proleteryanın da, eğer amansız düşmanlarının pençesinde kahrolmak istemiyorsa, böyle bir kurmay heyetinden vazgeçemeyeceği açık değil mi? (...) Bu kurmay heyeti, ancak proletaryanın devrimci partisi olabilir. Devrimci bir partisi bulunmayan işçi sınıfı, kurmaysız bir ordudur." (abç) (L. İlkeleri syf. 100-

101) Evet, demek ki sosyalist teorinin bir kez ortaya çıkması ve geliştirilmesinden sonra bile, onu bu yolda eğitecek ve yönlendirecek devrimci bir parti olmadıkça, işçi sınıfı "amansız düşmanlarının pençesinde kahrolmak" gibi bir akibetle karşı karşıya kalacaktır. Çünkü o, yani proletarya, "...mülk sahibi sınıfların kolektif iktidarına karşı mücadelesinde, ancak mülk sahibi sınıflar tarafından şimdiye kadar oluşturulmuş tüm partilere karşı kendisini özel politik parti olarak yapılandırarak sınıf olarak hareket edebilir." (Marks) Her şey son derece açık değil mi? Hatta bırakalım sosyalist teorinin ortaya çıkması ve geliştirilmesini sosyalist devrimden sonraki uzun bir süre için bile (iktidarını sosyalizmde de varlığını sürdüren burjuvaziye karşı koruyabilmek ve altın çağa ulaşabilmek için) proleteryanın devrimci bir partiye olan gereksinimi sürecektir. İşte böyle ekonomist baylar "...ancak en saf iyimserlerdir ki, işçi yığınlarının sosyalizmin amaçları ve bu amaçlara ulaşmak için izlenecek yöntemler konusunda henüz pek az şey bildiğini unutabilirler." (Lenin) Sizlerin böylesi yalın bir gerçekliği unutabilecek" en saf iyimserler" olmadığınız ayan-beyan ortada olduğuna göre, demek oluyor ki en berbat çarpıtcı-lar-sınız!

Saçakçı yazarın savundukları kelimenin tam anlamıyla ekonomizmdir ve bu durum, Saçak dergisinde temsil edilen anti-ML çizginin kronikleşmiş bir rahatsızlığıdır. Yazarımız bu noktada da itirazını yükseltecek ve "ekonomizm siyasetin yadsınmasıdır, biz siyaseti yadsımayız ki" diye haykıracaktır! Boşuna nefes tüketmeyin "sayın" yazar, o sizin dedığınız ekonomizmin en kaba biçimidir, siz ise incesini yapıyorsunuz! Devamı olduğunuz Martinov'ların yaptığı gibi, siyaseti sadece iktisadi temel üzerinde yükselen ve bu haliyle kapsamı çok dar olan- bir ajitasyonla sınırlayıp, gerçek sınıf savaşımını trade-union'cu bir savaşım düzeyine indirgemeye çalışıyorsunuz. Ve bunu ne kadar "ince" bir biçimde yapmaya çalışırsanız çalışın, yutturamayacaksınız; hem bizlere, hem de sınıfa... Çünkü ileri işçiler bunun, yani yapmaya çalıştığınızın "rubleye bir kapık ekleme türküsünün yeni biçimde ifade edilmesinden başka bir şey olmadığını anlayacaktır." (Lenin).

Yürürlükteki durumu korumak, genelde işçi hareketinin gelişimini engellemek demektir.

Buraya kadar belirtmiş olduklarımız, geçtiğimiz bahar aylarında ülkemizde yaşanan işçi eylemlerini değerlendirmede ne denli büyük bir yanlış içerisinde bulunduğumuzu açık bir biçimde gözler önüne sermektedir. Ve sizin bunu son derece bilinçli olarak yaptığınız, yani gerçek olguları bile bile çarpıttığınız su götürmez bir gerçekliktir. Gözlerinizi karartan burjuvaziyle elele yürüme sevdanız, işçi sınıfını aldatma ve onun önünü karartma çabalarınızın başlıca nedenleridir. Ve bunun tersini yapmanız durumunda burjuvazinin sizinle elele yürümeyi reddedeceğide açıktır.

"Yürürlükteki durumu korumak, genelde işçi ha-

reketinin gelişimini engellemek demektir; ve bu belli ortadadır." (abç) (Dimitrov) Geçtiğimiz bahar aylarında yaşanan durumun abartılmasının altında yatan gerçek tam da Dimitrov'un belirtmiş olduğu gibi "yürürlükteki durumu korumak" ve bu yolla "işçi hareketinin gelişimini engellemek" demektir ve Saçak yazarı ile yandaşlarının yapmaya çalıştıkları da bundan başka bir şey değildir.

ML'lere gelince; onlar, "yürürlükteki durumu korumak" gibi bir kaygı taşımadıklarından ve bunun tam tersini, yani yürürlükteki durumu değiştirmeyi hedeflediklerinden ve yine yürürlükteki durumu değiştirmenin ön koşulu olarak o durumun doğru bir değerlendirilmesinin zorunlu olduğundan dolayı, varolan nesnellığı tahlil ediyor ve bunu çekinmeksizin söylüyorlar: "Esas olarak ekonomik içerikli, pasif ve kendiliğindencilik yanı ağır basıyor." (Y. Demokrasi sayı 21)

Ekonomik içeriklidir; çünkü harekete damgasını vuran ve başından sonuna ona yön veren istemler, esas itibarıyla ekonomik istemlerdir. Bunu dil ucuyla da olsa kabullenen/kabullenmek zorunda kalan Saçak yazarı şöyle diyor: "...böylesine geniş katılımlı bir işçi hareketinde, ekonomik taleplerin ağırlıkla yer alması kaçınılmazdır" Burada eksik kalan bir nokta var: sözkonusu olan "ekonomik taleplerin ağırlıkla yer almasından" çok, harekete yön vermesi ve onun niteliğini belirlemesidir. Yoksa diğer bazı taleplerin ağırlıkla yer alması kaçınılmazdır" Burada eksik kalan bir nokta var: sözkonusu olan "ekonomik taleplerin ağırlıkla yer almasından", çok, harekete yön vermesi ve onun niteliğini belirlemesidir. Yoksa diğer bazı taleplerin yanında ekonomik taleplerinde yer alması değil.

"Nasıl ekonomistler, ivedi siyasal görevlerini anlama yeteneksizliklerini gizlemek için, siyasetin ekonomiye bağımlı olduğu yolundaki ilkel gerçekleri ileri sürüyorlardıysa" (Lenin). Saçak yazarı da büyük bir gaf yapıyor ve 1917'de iktidara yürüten Rus işçi sınıfının "ekmek ve özgürlük" istemiyen ilerlediğini ve bunun için devrim yaptığını söylüyor. Hayır efendim, 1917 Ekim'inde iktidarı ele geçiren Rus işçilerinin başlıca sloganı "ekmek ve özgürlük" değil. "Bütün iktidar Sovyetler'e" sloganıydı ve kitleleri harekete geçiren ve onlara yön veren bu slogandı; çünkü artık onlar, ekmekten çok daha fazla bir şeyi bizzat siyasi iktidarı istiyor ve hedefliyorlardı. Herkes tarafından bilinen bu açık gerçekliği çarpıtmaya çalışmakla hiçbir yere varamazsınız ve varamayacağınız gibi, kendinizi komik bir duruma düşmekten kurtaramazsınız!

Saçak yazarınca da belirtilmiş olduğu gibi, "... devrimci hareketin bütün ayaklanmaları ancak böyle **ekonomik kitle hareketleri** temeli üzerinde başlamıştır. (abç) (Lenin) Bu gerçekliğin sadece bir yönüdür ve kimse tarafından da yadsınmıyor. Ancak gözden çıkarılmaması gereken -ve A. Aka tarafından gözden çıkarılmak istenilen- bir diğer yönü daha var ki, o da şudur: Hareket salt bu temel üzerinde kaldığı ve onu aşmadığı sürece giderek kısırlaşacak ve ister istemez burjuvalaşacaktır. Bu birbirini tamamlayan iki yön bir-

likte ele alınmalı ve sorun öyle değerlendirilmelidir. Aksi durumda yanlışlığa düşülmesi kaçınılmaz olur. A. Aka'ya gelince, onun yanlışlığa düşmediği, konuyu bilinçli olarak çarpıtarak yanlışlamaya yolaçmak istediği son derece açıktır.

Siyasi içerikli bir takım sloganların kullanılmış olması, kitlesel katılımın üst boyutta gerçekleşmesi, zaman zaman yasal sınırlamaların dışına taşılması vb. gibi bir takım etmenler, hareketin ekonomik istemler tarafından belirlenen sınırlarını aştığını kanıtlamaz. Zaten ekonomik mücadelenin kendisi tohum halindeki bir siyasal bilinçlenmeyi içermektedir ve Lenin tarafından da belirtildiği gibi, "Rusya dahil, bütün dünyada, iktisadi mücadeleye siyasal nitelik kazandırma-ya ilk kalkışan, çok kez bizzat polis olmuştur; hükümetin kimi desteklediğini kavramayı işçiler kendileri öğreniyorlar." (abc) (Ne Yapmalı syf. 93) Bu anlamda, esas niteliği ekonomik olan bir hareketin içinde siyasal bir takım istem ve sloganlarında dile getiriliyor olması, son derece doğaldır. Ve Y. Demokrasi'de dile getirilen (Saçak yazarınca da bir çelişkiymiş gibi gösterilmeye çalışılan) hareketin "Esas olarak ekonomik içerikli olduğu" tespiti ile, "önemli siyasi yanlar taşıdığı" biçimindeki tespit, birbiriyle çelişen veya birbirini yadsıyan değil, tam tersine birbirini tamamlayan doğru tespitlerdir. Ancak, "siyaset vardır, siyaset vardır" ve sorun bu tohum halindeki siyasal bilinçlenmeyi abartmak ve onunla sınırlı kalmak değil, "... iktisadi mücadelenin işçilerin kâfalarına yerleştirdiği siyasal bilinç kıvılcıklarından yararlanarak **işçileri sosyal-demokrat siyasal bilinç düzeyine yükseltmektedir.**" (abc) (age sf. 93) Yapılması gereken budur ve bu Saçak yazarının defalarca kez belirttiği gibi sosyalizmden şu veya bu biçimde etkilenmiş tek tek kişiler tarafından değil, "Proleterler ordusunu sosyalizm bakımından aydınlatacak ve onları birleştirip savaşım sırasına yönetecek sınıf bilincine erişmiş bir önderler grubu" tarafından, yani ancak bir siyasal parti tarafından gerçekleştirilebilir. (Stalin)

Diğer bir "eleştiri"de, söz konusu hareketin değerlendirilmesiyle ilgili olarak yapılan "Ekonomik talepler ağır basmış olsa da genel sınıf mücadelesinin birparçasıdır ve ona dolaylı hizmet eder" (Y. Demokrasi) biçimindeki tespite yöneliktir. Saçak yazarı, özgül bir durumun değerlendirilmesi anlamında söylenen bu sözleri genelleştirerek, ev sahibini bastıran yavuz hırsız misali basıyor feryadı. "89 işçi hareketinin niteliğinden ayrı olarak, genelde ekonomik mücadele sınıf mücadelesine niçin 'dolaylı hizmet etsin?' Hemen yanıtlayalım bay-yazar; çünkü "Kitle grevi (veya kitle hareketi-bn.) o derin bir politik öneme sahip de olsa, subjektif etkenin, yani proletarya partisi ve devrimci sendikaların müdahalesi olmaksızın **planlı politik mücadelenin bir silahı haline getirilemez.**" (abc) (A.S. Losovkiy - Sendikalar üzerine I. syf. 18) ve "planlı politik mücadelenin bir silahı haline" getirilmeyen bir kitle hareketi (mesela 89 işçi hareketi), bu mücadeleye dolaylı bir biçimde hizmet etmektedir. Bu halıyla o, üzerinde "planlı politik mücadele"nin yükselebileceği bir

zemin oluşturmaktadır ve subjektif etkenin müdahalesiyle mevcut durumunu aşabildiği oranda dolaylı olmaktan çıkacak, dolaysız bir hal alacaktır. Yani "Planlı politik mücadelenin bir silahı haline" gelecektir. Kastedilmek istenilenin bu olduğu son derece açık ve ortadayken, müptelası olduğunuz bir yöntemle meseleyi çarpıtıp yaygara koparmanın ne alemi var?! İşçi sınıfı hareketini anlamayan birilerini bulup ortaya çıkaracağım diye bunca ısrarlı çaba gösterip, bunca meseleyi çarpıtacağınız yerde; koşup en yakınınızdaki aynaya bakma zahmetine katlanırsanız eğer, orada işçi sınıfı hareketinden zerre kadar anlamayan bir yüz görürsünüz!

'89 baharında gerçekleşen eylemler ülkemiz işçi sınıfı tarihindeki en geniş kitleselliğin sağlandığı eylemler olmuştur. Ancak, bu nitel anlamdaki bir dönüşümü değil, nicel anlamdaki bir gelişimi gösterir.

Kitlesel katılımın üst boyutta gerçekleşmiş olmasına gelince, Saçak yazarı, "Bir işçi eyleminin sınıf açısından büyüklüğünün ana göstergesi eyleme katılan sınıf mensuplarının sayısıdır" demektedir. Buradaki büyüklükten kastedilmek istenilen nicel anlamdaki bir büyüklük olsaydı, tespit doğru olurdu. Gerçekten de 89 baharında gerçekleşen eylemler ülkemiz işçi sınıfı tarihindeki en geniş kitleselliğin sağlandığı eylemler olmuştur. Ancak, bu nitel anlamdaki bir dönüşümü değil, nicel anlamdaki bir gelişimi gösterir ve yapılması gereken bunu nitel bir dönüşüm olarak sunmaya çalışmak değil, doğru olarak kavrayıp, niceliğe nitelik kazandırma uğraşına yönelmek olmalıdır. Niteliğin tespiti anlamında belirleyici olan katılımın yoğunluğu değil, o yoğunluğun yönelimi, istem ve hedefleri ile önderliğinin yapısı ve başvurduğu eylem biçimleridir. Bilineceği üzere, 20. yy.'ın başlarında Ruya'da yaşanan ve Lenin tarafından kendiliğindenci olarak adlandırılan grev hareketinde de yoğun bir kitlesel katılım gerçekleşmişti. Yine Stalin yoldaşın ekonomistleri kastederek söylediği şu sözler öğreticidir ve herhangi bir hareketin niteliğinin belirlenmesinde neyin kıstas olarak alınmasını gerektiğini göstermektedir; "işçi sınıfının ne için savaştığı onları kesinlikle ilgilendirmiyordu, onları ilgilendiren sadece mücadele olarak mücadele idi." (abc) (Stalin Eserler I. 36)

Saçak dergisi yazarları da 89 baharında gerçekleşen işçi eylemlerinin özünü değerlendirememekte, kitlelerin "ne için savaştığı"na değil de, sadece eylemlerin yoğunluğuna ve katılımın çokluğuna bakarak yanlış sonuçlara varmaktadır. "Evet, işçiler mücadele ediyorlar. Ama onlarışverenlere karşı izole halde mücadele ediyorlar, yerel otoritelerle anlaşmazlığa düşüyorlar: Bir yerde grevler düzenliyorlar, başka bir yerde toplantılarda ve gösterilerde yer alıyorlar; bir yerde otoritelerden haklar istiyorlar, başka bir yerde boykot ilan ediyorlar, bir kısmı siyasal mücadeleden, diğer bir kısmı ekonomik mücadeleden vb. sözediyorlar. Ama bu henüz, işçilerin sosyal-demokratik bir bi-

lince sahip oldukları anlamına gelmez; henüz hareketlerinin hedefinin kapitalist düzenin ortadan kaldırılması olduğu, kapitalist düzenin yıkılarak yerine sosyalist düzenin kurulacağına aynen güneşin doğuşunun durdurulamayacağına inandıkları gibi siyasal egemenliğin (proletarya diktatörlüğünün) ele geçirilmesine sosyalizmin zaferi için zorunlu bir araç olarak baktıkları vb. anlamına gelmez.” (abç) (Stalin-age, syf. 103) Ülkemizde de işçiler geniş kitleler halinde mücadele ediyorlar, grevler, gösteriler düzenliyor, çeşitli haklar talep ediyorlar. Ama tüm bu eylemleri “ne için” yapıyorlar? Henüz sosyalizmi gerçekleştirmek için değil, düzen sınırları dahilindeki bir kısım iyileştirmeleri sağlamak, yaşam koşullarını biraz olsun düzeltebilmek için... Katılımın üst boyutta gerçekleşmiş olması da bu gerçeği değiştirmiyor. Marks’ın da belirtmiş olduğu gibi, “Başarının bir unsuru ellerindedir, ama ancak bir örgüt aracılığıyla ve bilginin önderliği altında birleştirildiklerinde sayılar bir ağırlık teşkil ederler.” (abç) (Marks’tan aktaran Lovosky - Sendikalar Üzerine”. syf. 32)

Şimdi durum böyle diye küçümseyip, elimiz - kolumuz bağlı bekleyecek miyiz? Kesinlikle hayır! Tam tersine eskisinden daha büyük bir çabayla seferber olup, hareket halindeki bu niceliğe sosyalist bir nitelik kazandırmaya ve onu doğru bir yönde kanalize etmeye çalışacağız. Çünkü marksizmin bizlere öğrettiği budur ve çünkü gelişen bu durum bize, “... tartışma götürmez bir biçimde ve kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde, kararlı bir savaşım verebilecek, kesin bir zafere doğruyürüyecek güçlerin varlığını tanıtlamaktadır.” (Lenin- iki taktik, syf. 61)

“Yığın hareketinin çok önemli bir olay olduğu tartışma götürmez. Ama sorunun özü, yığınsal işçi sınıfı hareketinin ‘görevleri belirleyeceği’ sözünün nasıl anlaşılacağıdır. Bu iki şekilde yorumlanabilir. Bu, ya bu hareketin kendiliğindenliği önünde boyun eğmek, yani sosyal-demokrasinin rolünü işçi sınıfı hareketine tabi duruma indirgemektir. Ya da bu, yığın hareketinin karşımıza yeni teorik, siyasal ve örgütsel görevler, yığın hareketinin ortaya çıkmasından önceki dönemde bizim için doyurucu olabileceklerden, çok daha karmaşık görevler çıkardığı anlamına gelmektedir.” (Lenin Ne Yapmalı syf. 60) Saçakçı baylarımızın kavrayamadıkları, daha doğrusu kavramak istemedikleri sorunun özü budur işte; onlar gelişen işçi hareketinin kendiliğindenliği önünde kölece bir boyun eğişi seçerek, öncünün rolünü yadsımakta ve bu hareketin dayattığı karmaşık ve yeni görevleri görmemezlikten gelmektedirler. İşçi sınıfı hareketinin önünde yer alması ve ona yön vermesi gereken öncünün rolünün sınırlandırılması, bu rolün-henüz geri bir durumda olan - mevcut harekete tabi bir düzeye indirgenmesi ve bu yolla hareketin gelişimi önüne set çekilerek, mevcut düzeyinde kalmasının sağlanması... Tüm söylenenlerin ve yapılanların / yapılmaya çalışılanların tekabül ettiği nokta budur.

89 işçi hareketinin “ekonomist olmadığı” ve “kendiliğendenciliği aştığı” biçiminde öne sürülen iddialar

karşısında sorulması muhtemel olan tüm bunların nasıl gerçekleştiği ve gerçekleşmesinde kimlerin önderlik ettiği şeklindeki soruya, Saçak yazarınca verilen yanıt ilginçtir; “Son dokuz yıldır yasadıkları herkesin malumu işte bu birikim sınıfın öncülerini ‘işçi aydınlarını’ yarattı. Ve bu öncüler 89 baharının öncüsü, sürükleyici ve yöneticisi oldular.” Neymiş şu ‘herkesin malumu’ olduğu birikim? Onu da görelim: “Özellikle 1960’lardan bu yana, TİP-DİSK-DEV-GENÇ gibi örgütlenmelerin yarattığı birikimi öncü işçiler kendi hazinelerine katmışlardı. 1980 öncesinde birçok sosyalist grubun örgüt ve partinin çıkardığı onlarca gazete, dergi, broşür, bildiri bazılarının ellerine ulaşmış, sosyalizm konusunda bir fikir edinmişlerdi.” vs. vs..

Öncelikle aynı yazı içinde yer alan bir çelişkiyi, daha doğrusu bir çifte standartı belirlemek gerekiyor; kendi savını kanıtlamak amacıyla DİSK’in yarattığı birikimden söz eden yazar, 15-16 Haziran Direnişi, Eylül 1976 Genel Yas Eylemi ve Mart 1978 Faşizme ihtar eylemlerinin ortak özelliğinin DİSK’in önderliğinde başlatılmaları olduğunu ve bu durumda “DİSK önderliği sosyalist bir önderlik ya da siyasal bir parti önderliği mi?” gibi bir soruyu gündeme getireceğini belirtiyor! DİSK’in ve bahse konu olan eylemlerin nasıl değerlendirilmesi gerektiğinden ayrı olarak (ki konuuz bunların değerlendirmeye tabi tutulması değildir), burada söz konusu olan tamı tamına bir çifte standarttır. İşine geldi mi DİSK’in “sınıfın öncüleri işçi aydınlarını” ortaya çıkartan birikiminden sözedecek, ona sarılacak, işine gelmedi mi de “DİSK önderliği sosyalist bir önderlik ya da siyasal bir parti önderliği mi?” diye burun kıvrıp bir kenara iteceksin! Buna çifte standart denmez de ne denir acaba?

“İşçi sınıfının doğal önderleri”nden, geçmişte yaratılan birikimden, “sosyalist işçiler”den, “sınıfın öncüleri işçi aydınları”ndan bolca söz ediliyor; buna hiç bir itirazımız yok. Muhakkak ki sınıfın içinde belirtilen niteliklere sahip işçiler vardır; ancak, -ne yazık ki- henüz çok küçük bir azınlık durumundadırlar. Ve en önemlisi de örgütsüzdürler. Hareketin bunlar tarafından yönetilip-yönlendirildiği ve bu yüzden kendiliğendenci olmadığı biçiminde yinelenip durulan iddiaya gelince, orada dur demek gerekiyor. Gerek ML’lerin, gerekse de diğer devrimci güçlerin işçi sınıfı içindeki etkilerinin henüz istenilen ve olması gerekenin bir hayli altında olduğu ve bu sorunun TDH’nin aşılması mutlaka zorunlu olan bir zayıflığı teşkil ettiği; buna karşılık revizyonistler ve reformistler aracılığıyla tesis edilmeye çalışılan burjuva etkisinin önemli bir olgu olarak karşımızda durduğu ve bu etkinin ancak ve ancak ML etkinin ve örgütlülüğün gelişebilmesi, sınıf içinde kök salabilmesi oranında bertaraf edilebileceği somut bir gerçeklik değil midir? Ve gene “Burjuva ideolojisinin, yani trade-unionist bilincin, fikirlerin yayılması söz konusu olunca, sadece ilk adımların atan sosyalist ideolojiye göre çok daha kolay yayılarak kendiliğinden işçi hareketini çok daha geniş şekilde kapsadığını söylemeye asla gerek yoktur.” (abç) (J. Stalin Eserler C.1. syf 99) diyen Stalin yoldaşın uyarı mah-

yetindeki bu sözleri ülkemiz somutunda da yaşanan -ve henüz değiştirilemeyen, ama değiştirilmesi zorunlu olan- bir gerçekliği dile getirmektedir. Hal böyleyken işçi sınıfı içinde gerçek anlamda bir sosyalist birikimin, üstelik yüzbinlerce sınıf mensubunu harekete geçirip yönlendirebilecek bir birikimin yaratılmış olduğunu söylemek ve iddia etmek, hiçe inandırıcı olmayacaktır. Çünkü böylesi bir iddia, gözler önünde yaşanan somut gerçeklikten uzak, varolan nesnelige uygun düşmeyen ve onu yansıtmayan bir iddiadır. Ve nesnel gerçeklikten değil de, öznel niyetlerden yola çıkılarak yapılan/yapılmaya çakışılan tespitlerin; bu tespitler ışığında saptanan politikaların sosyal pratikle bütünleşmeleri ve orada yaşam bulabilmeleri olanaksızdır.

Saçak yazarının "birikim" derken kastetmek istediği reformist ve revizyonistlerce yaratılan bir "birikim" ise, buna bir diyeceğimiz olamaz; az önce de belirtmiş olduğumuz gibi, bu tür "burjuva ajanı" akımlar, ML'ler ve diğer devrimci güçlerle kıyaslandığında "çok daha geniş" yayılma ve belli bir etki oluşturma olanaklarına sahiptirler ve şu ana kadar bu olanaklarını (işçi sınıfı hareketi içinde burjuva etkisini güçlendirme anlamında) fazlasıyla kullanmışlardır. ML'lerin böylesi olumsuz bir durumu "olumlu bir birikim" olarak değerlendirmeleri söz konusu bile olamaz; çünkü (yaratılıysa dahi) böyle bir "birikim" olumlanması ve övgüler düzülmesi gereken değil, tersine açığa çıkarılıp yerle bir edilmesi gereken bir "birikim'dir. Saçak yazarına gelince, onun bu türden bir 'birikimi' olumlayıp göklere çıkarması hiçte şaşılacak bir durum değildir. Hele ki, ilke tanımazlıklarının bir göstergesi olarak önlerine gelene "mavi boncuk" dağıttıkları, geçmişte gırtlak gırtlığa geldikleri akımlarla bile kol kola yürümeye çalıştıkları böyle bir dönemde! Kusura bakmayın bay yazar, mezhebimiz sizinki kadar geniş değil ve çok şükür ki reformist ve revizyonistlerce yaratılan -ve bizce yıkılması zorunlu olan- bir "birikimi" alkışlayacak kadar ilkesiz değiliz.

Tüm bunlara ek olarak, Saçak yazarı tarafından ilri sürülen iddianın doğru olduğunu, yani olumlu bir birikimin var olduğunu ve bu birikimin ürünü olarak ortaya çıkan "sınıfın öncüleri işçi aydınları"nın harekete önderlik ettiklerini varsayalım. Böylesi bir durumda bile hareketin kendiliğindenciliği aşmış olduğu sonucuna varmak doğru ve Marksist bir tutum olamaz. Çünkü, yazarın başından beri belirtmiş olduğumuz gibi, bu durum, yani kendiliğindenciliği aşma durumu, mutlaka ve mutlaka 'yekpare, merkezleştirilmiş bir örgüt'ün, bir başka deyişle proletaryanın siyasal partisinin öncülüğü koşuluyla gerçekleşebilir; "başına buyruk kimselerin rastgele bir yığını"nın öncülüğüyle değil... Proletarya partisi tarafından yerine getirilmesi zorunlu olan öncülük rolünün daha iyi kavranması açısından, Marks'ın değindiğimiz konuyla da yakinen ilişkisi olan şu sözleri, büyük bir dikkatle incelenmelidir "işçi sınıfı örgütlenme bakımından henüz kolektif iktidara, yeni egemen sınıfların siyasal iktidarına karşı nihai bir sefere kalkışacak kadar ilerle-

mişse, gene de egemen sınıfların politikasına karşı sürekli ajitasyonla (ve düşmanca bir tutumla) bunun için eğitilmelidir. Yoksa, Fransa'daki Eylül devriminin gösterdiği gibi ve belli bir ölçüde bay Glastone (19. yy'ın 2. yarısında İngiliz Liberal Parti Önderlerinden ve Başbakan, bn.) ve ortaklarının İngiltere'de günümüze dek başarıyla sürdürdükleri oyunun da tanıtıldığı gibi onların elinde oyuncak olur." (abç) (ME. sy. c.2 syf. 506-507) Görüleceği gibi Marx, işçi sınıfının belli bir bilinç düzeyine eriştikten sonra bile sürekli bir eğitime gereksinim duyacağını, bunun olmaması durumunda burjuvaların elinde bir "oyuncak" olarak kalacağını ve her zaman aldatılmaya ve etkilenmeye açık olacağını belirtmektedir. Ve kuşku yoktur ki, işçi sınıfına bu eğitimi verecek olan tek güç, onun öncüsü durumundaki partidir. "Proletaryanın partisi yoksa, hiç bir şeyi yok demektir." (M.Zedung)

Kendiliğindenciliği aşma mutlaka ve mutlaka yekpare, merkezleştirilmiş bir örgüt'ün, bir başka deyişle proletaryanın siyasal partisinin öncülüğü koşuluyla gerçekleşebilir.

Sonuç olarak, Saçak yazarı, A. Aka tarafından ML'lere yöneltilen "Bu arkadaşlar ekonomik taleplerin olduğu, ya da ekonomik nitelikteki mücadeleyi beğenmemektedirler", "işçi hareketi kendisini bu sosaistlere beğendirememiştir" vb. biçimindeki iddia ve suçlamalar da, aynı "işçi hareketinin ne olduğunun dahi anlaşılmadığı" biçimindeki suçlama kadar boş ve mesnetsizdir. "İşçi hareketinin ne olduğunun" Saçak yazarı tarafından ne ölçüde anlaşıldığı çok açık bir şekilde gözler önündedir ve işçi hareketinde anlama adına öne sürülen tezler, marksizmle uzaktan veya yakından ilgisi bulunmayan anti-ML tezler olarak defalarca mahkûm edilmiş bulunan bir sapmaya, ekonomizme tekabül etmektedirler.

ML'ler açısından "ekonomik taleplerin olduğu, ya da ekonomik nitelikteki mücadeleyi beğenmemek", bu doğrultuda, '89 baharında yaşanan işçi eylemlerini küçümsemek ve bu eylemlere dudak bükme gibi bir durum söz konusu değildir ve olamaz da... Nasıl ki böyle bir durum söz konusu bile olamayacaksa, aynı şekilde, hareketle ilgili nesnellikten uzak, abartılı tespitlerde bulunmak ve mevcut niteliğinden farklı nitelikler atfederek yanılsamaya yol açmak da doğru ve ML bir tutum değildir. Çünkü Stalin yoldaşın belirtmiş olduğu gibi, "Taktiklerin doğru düzenlenmesi, durumun doğru tahlilini (Sınıf ilişkisinin doğru bir tahlilini ve hareketin iniş çıkışlarının doğru değerlendirilmesini) gerektirir."

Bir hareketi esas olarak kendiliğindenci ve ekonomik içerikli olarak değerlendirmek, o hareketin beğenilmemesi ve küçümsemesi demek değildir. Eğer böyle olsaydı. Örneğin Lenin'in kendiliğindenci olarak değerlendirdiği bütün hareketleri küçümsemiş ve beğenmemiş olduğu sonucuna varmak gerekirdi ki, bu da düpedüz bir saçma olurdu. Tam tersine o, kitlelerin

kendiliğinden hareketine her zaman büyük bir önem vermiş ve kendiliğinden hareketin yükseldiği oranda, öncünün görev alanlarının genişlediğini, "teorik, siyasal ve örgütsel çalışması için daha yüksek bir bilinç göstermesi" gerektiğini belirtmiştir. Karşı çıktığı nokta ise, bunun yani öncünün rolünün yadsınması ve kendiliğindenciliğin kutsanmasıdır. ML'ler tarafından küçümsenen ve beğenilmeyen de hareketin kendisi değil, abartılması, yeterli görülmesi ve daha ileriye götürülmesinin engellenmeye çalışılmasıdır. Bir başka deyişle, karşı çıkılan şey "Kendiliğindenliği yüceltme teorisidir; çünkü bu teori, "kendiliğinden hareket, bilinçli planlı bir nitelik verilmesine karşı çıkar; bu teori, partinin işçi sınıfının başında yürütmesine, partinin kitlelerin siyasal bilinç düzeyini yükseltmesine, partinin harekete klavuzluk etmesine karşıdır." (abç) Ve çünkü bu teori, "hareket içindeki bilinç ögesinin rolünün azaltılması teorisidir." 'kuyrukçuluk' ideolojisidir; bu teori, tüm oportünizmin mantıksal temelidir." (J.Stalin Leninizmin ilkeleri syf. 26)

Saçak yazarının yineleyip durduğu ve boş birer yaygara olmanan ötesinde hiçbir anlam ifade etmeyen suçlamalar yeni değildir. Ve bu eski türkü, ekonomistler tarafından sürekli olarak yinelenen yinelenen bayatlamış, kulakları tırmalamaktan başka bir işe yaramamıştır. "Brenstein şöyle diyor: herhangi bir "nihai amaç" olmaksızın "hareketi" yücelterek, yalnızca savunma taktiklerini yücelterek 'burjuvazinin yüz çevirmesi' kaygısını taşıyan taktiklerin örgütlenmesinin içtenlikle kabulünü istiyoruz. (Saçakçılar'da bunu istiyorlar! bn) Brenstaincılar, böylece devrimci sosyal-demokratların 'jakobencilikine karşı 'işçilerin insiyatifini anlamayan yazarlara karşı vb. vb. avaz avaz bağırışlardı (tıpkı Saçakçılar gibi bn (abç) (L. iki Taktik syf. 127) Ve gene "Eski ekonomistlerimizi ele alalım. Onlar da muhaliflerinin gizli tertipçiler ve jakobenler oldukları, siyasete dalarak kendilerini yığınlardan kopardıkları işçilerin insiyatifini görmezlik-

ten gelerek işçi sınıfı hareketinin esaslarını gözden kaçırdıkları vb. vb. yolunda şamata koparmışlardı." (abç age. sf. 129) Tüm bu Marksizm düşmanlarının söyledikleriyle, bizim Saçakçılarımızın söyledikleri arasındaki benzerlik, benzerliğin de ötesindeki aynılık bir hayli ilginç! İlginç ama şaşırtıcı değil, çünkü hedefi aynı olanların söylediklerinin de aynı şeyler olması son derece doğaldır.

Bir kez daha yineliyoruz ki, "... kendi sınırları ve dar kafalı anlayışlarını, ayak oyunları ile işçilere kabul ettirmeye çalışan" Saçakçı baylarımızın tek amacı, işçi sınıfı mücadelesini sendikal bir savaşım çerçevesinde tutmak, siyasal bir savaşım haline gelmesini engellemek, bu yolla da işçi sınıfı hareketi içindeki ajanlığına soyundukları burjuvaziye yaltaklanmaktır. "Sınıfın ileri kesimleri, sınıf bilinçli işçiler başarının birlik ve örgütlülüğünden geçtiğini, öğrenmişlerdi" diyen Saçak yazarı A.Aka'nın anlayamadığı, daha doğrusu anlamamazlıktan geldiği en temel gerçek, "başarının birlik ve örgütlülüğünden geçtiği"ni anlamış olmanın henüz gerçek anlamda bir siyasal bilinç olmadığı, bunun esas olarak bir sendikal bilinci içerdiği ve işçi sınıfının bu bilince-yani "sendikalar içerisinde birleşmenin" ve işverenlerle hükümete karşı birlikte mücadele etmenin bilincine-kendiliğinden varabileceği, ancak gerçek anlamdaki bir sınıf bilincine bu yolla varamayacağı ve bu yüzden öncünün rehberliğine gereksinimi olduğu gerçeğidir. Bu gerçeğin yadsınması ise, ancak ve ancak "KENDİLİĞİNDENLİĞE KÖLECE BİR BOYUN EĞİŞ" olarak adlandırılabilir.

Ekonomizm olarak tanımlanan bu sapmayı bir çizgi haline getiren Saçakçılarımızın, 89 işçi hareketinin esas itibarıyla kendiliğindenci bir hareket olduğu gerçeğini kabullenmeleri durumunda ise, kendiliğindenciliği aşma noktasını da saptamaları ve göstermeleri gerekir ki, bunu yapmaları durumunda yüklenmiş buldukları misyonuna (işçi sınıfı hareketi içindeki burjuva ajanlığı misyonuna) aykırı düşmüş olurlar ve burjuvaziyle el ele yürüyebilme "şanslarını" yitirirler! Bu da hiç mi hiç istemedikleri bir şeydir.

Buraya kadar Saçak çizgisinin ekonomizmini ve ML'lere yönelmiş buldukları "eleştiri"lerinin sefaletini gözler önüne sermeye çalıştık. Bu yazımızda amaçladığımız; daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, bunların sınıfı aldatma ve burjuva politikasının bir aleti durumuna indirgeme çalarını boşa çıkarmak ve bu doğrultuda formüle ettikleri anti-ML tespitlerini teşhir etmektir. Son olarak bay A.Aka'nın sormuş olduğu "Kendi önderliğinde ve kendi etkinliğinde olmayan hiçbir hareket siyasal değildir. Neden? "biçimindeki soruyu Lenin'den yapacağımız bir aktarmayla yanıtıyor ve yazımızı noktalyoruz.

"Siyaset vardır, siyaset vardır" ve "Biz bir sınıfın partisiyiz. Bu yüzden, (işçi sınıfı hareketinin bizim anladığımız anlamda bir siyasal hareket durumuna gelebilmesi için-bn) hemen hemen bütün sınıfın bizim partimizin önderliğinde hareket etmesi olanaklı olduğu kadar yakından bizim partimize bağlanması gerekir." (abç) □

SOSYALİZMİN SORUNLARI

Sosyalist İnşa

I. BÖLÜM:

ÖNSÖZ

Bu yazı dizisine "DEVİRİMİZ" başlıklı yazı dizisinin tümleyicisi gözüyle bakılmaktadır. Bu başlık altında ele alacağımız konular, özellikle iki önemli devrim deneyimi ışığında incelenecektir. 1917 Ekim Rus, 1949 Ekim Çin devrimleri incelememizin eksenini oluşturacaktır; üçüncü önemli devrim olan BPKD, ayrı bir yazının konusu olacaktır.

"Devrimimiz" başlıklı yazı dizisinde, devrimimizin demokratik devrim süreci ve bu sürecin bize yüklediği görevler ana hattıyla işlendiği için, bu dizide, devrimlerin zaferiyle birlikte gündeme gelen sorunlar ele alınacaktır. Elbette ki bu sorunlar devrimin hemen ertesinde gündeme giren sorunlar olacaktır. Kalın çizgileriyle bir tablosunu verecek olursak, Çin ve Rusya özgülünde sosyalist inşa, savaş komünizmi, yeni iktisadi politika, Çin ve Sovyetler'de tarımsal inşa yöntemleri ve sorunları, farklı koşul ve ayrı çerçevede gündeme gelen iki ayrı devrimin özgün yanları, aynulaşan yanları, proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürekliliğinin ilanının anlam ve önemi, iki çizgi mücadelesi konuları incelememizin içeriğini oluşturacaktır.

Özellikle sosyalizme karşı saldırıların ivme kazanarak gittikçe ibreyi zorladığı, çözülme, dağılma, tasfiyecilikle karakterize olan bu özgün aşamada, dünya ve Türkiye ölçeğindeki sağa savrulmuş ideolojik gölgesinin devrimci saflarda sosyalizme dair çekiciliği aşağılara, düşüncelerde duraklamalara neden olduğu bu mecrada, bu sorundaki Leninist bakış açısının bir kez daha ortaya konması, incelememizin önemini daha da arttırmaktadır.

Ferhat ALI

Devrimimize yakın benzerliği, birçok ortak çizgide buluşması açısından Çin Devrimi ile başlayıp, Rus Devrimi ile koşutluğu, ayrılığı, aynılığı bağlamında çözümlenmelerde bulunacağız.

Proletarya diktatörlüğü, öncü ve egemen sınıf olarak proletaryanın politikayı yönetmesi demektir. Proletaryanın öncüsü, öncelikle, en önemli sorunu çözecek şekilde politikayı saptamasını bilmeli, mızrağın sivri ucunu en ivedi soruna yöneltebilmelidir. Demokratik devrimin zaferinden sonra 1952 yılının sonunda ÇKP en ivedi görevin partinin geçiş dönemine ilişkin (1) çizgisini saptamak ve uygulamak olduğunu belirlemiştir. Nitekim partinin geçiş dönemine ilişkin genel çizgisi ya da programı: ülkenin sanayileşmesini ve tarımın, el sanatlarının, kapitalist sanayi ve ticaretin sosyalist dönü-

1- Geçiş dönemi: Bundan anlaşılması gereken tüm bir tarihsel dönemli ifade eden sosyalist toplum evresi; ya da bütün bir kapitalizmden komünizme geçiş tarihî dönemi değildir. Anlatılmak, ifade edilmek istenen 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sosyalist dönüştürmenin esas olarak tamamlandığı ana dek olan dönemdir. Bilinir ki Mao bu dönem, yani bir geçiş evresinin genel görevini sanayi, tarım, el sanatları ve ticaretin sosyalist dönüşümü olarak üç-beş yıllık plan dahilinde ele alır. Dolayısıyla bu geçiş dönemi ile, ya da bunun görevleriyle (tüm ulusal ekonomiyi sosyalist sektörün esas olarak egemenliği), kapitalizmden komünizme geçiş dönemi ya da bunun görevleri (eksiksiz sosyalist devrimi ideolojik, siyasi cephelerde sürdürme vb.) birbirine karıştırılmamalıdır.

şümü olarak saptanmıştır. İşçilerin, köylülerin, tüm halkın durumunu iyileştirmenin, proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmanın en olanaklı yolunun bu olduğu belirtilmiştir. Bunun için yapılması gerekli iş, genel ilkelere sunuluşu açısından ortaya konan bu çizginin hangi yol ve araçlarla, ne gibi yöntemlerle hayata geçirileceğidir.

Çin gibi koşullardaki bir ülkede bu yol, tarım alanında "adım adım ilerleme yöntemidir", ilk önce köylüleri gönüllülük ilkesi ve karşılıklı yardım temelinde, sosyalizmin bazı nüvelerini taşıyan karşılıklı yardım ekipleri temelinde örgütlemek; akabinde, "toprak hisselerinin birleştirilmesi ve birleşik yönetimle belirlenen" yarı-sosyalist nitelikteki ilkel kooperatifleri kurma ve nihayet, aynı ilkeler temelinde yarı-sosyalist kooperatiflerden tamamen sosyalist büyük tarım üreticileri şeklindeki ileri kooperatifleri örgütlemek.

Genel olarak durumun iyileştirilmesi, tarım alanında bu yöntemlerin uygulanmasına bağlıdır. Bu yolla, köylülerin hayat tarzlarını değiştirmeleri ve sosyalist bilinçlerini yavaş yavaş yükseltmeleri de olanaklı hale gelir. Nitekim, Mao'nun revizyonist elebaşlara, Liu Şao-Çi, Yang Sien-çen vb.lerine rağmen, hayata geçirdiği yol da budur.

Kapitalist sanayi ve ticaret alanında ise, "aşağı yu-

karı üç-beş yıllık plan dönemi içinde" tarımla koşutluk halinde, devlet kapitalizmi uygulamasıyla sosyalist dönüşümün esas olarak tamamlanması yoludur.

Leninist teorinin çeşitli cepheleri, örneklerimizin çeşitli oluntularıyla bu sorunun ayrıntılarına geçmeden önce Çin Devrimi'nin zaferi yani 1949 Ekim'i ile işe başlayalım.

1949'dan 1952 yılına dek uzanan birkaç yıllık dönem ÇKP önünde ONARIM YILLARI dönemidir. Bu dönemin görevlerinin başında, toprak reformunu tamamlama gelir. Ana çizgileriyle çizmek gerekirse, savaşın birlikte getirdiği, yolaçtığı yaraları sarma, ülkenin mali ve iktisadi durumunda köklü bir düzelmeye için toprak reformunu tamamlama, sanayi ve ticareti doğru bir zeminde yeniden düzenleme, devlet harcamalarını kısma vb. özelliklerle karakterize olur bu dönem. Onarım yılları olarak adlandırılan ve 1952 yılı sonuna dek olan süreci kapsayan bu dönemde ÇKP'nin önündeki acil görevler bunlardır. Bu dönemde, eski kurtarılmış bölgelerde daha önceden, kızıl siyasi iktidar dönemlerinde yerine getirilen toprak sorunu, yeni kurtarılmış bölgelerde 1950 kışından itibaren geniş çaplı bir biçimde başlatıldı; ve 1952 kışında ise, azınlık ulusların bulunduğu birkaç bölge dışında bir reform harekâtı esas olarak tamamlandı. (2)

Nitekim Mao, "ÜÇ KİTLE HAREKETİNDE KAZANILAN BÜYÜK ZAFERLER" adlı Çin Halk Siyasi Danışma Konferansı'nın Birinci Milli Komitesi'nin 3. toplantısında yapılan açış konuşmasında "Azınlık milliyetlerin yaşadığı bazı bölgeler dışında toprak reformu 1952 yılında tamamlanmış olacaktır" der. (3)

Dolayısıyla, henüz koşulların elverişli olmadığı, henüz toprak reformu için sağlam bir temelin olmadığı, halkın etkin desteğinin henüz oluşmadığı azınlık ulusların bulunduğu yöreler dışında demokratik devrim 1952 yılına dek olan "onarım" yılları aşamasında tamamlanmıştır artık.

Bu aşamanın sona ermesiyle birlikte, proletaryanın öncüsü, proletaryanın darbesinin doğrultusunun yöneleceği hedefi ve görevleri saptar. Yeni evreyle birlikte partinin geçiş dönemine ilişkin genel çizgisini saptadı. Bu genel çizgi, tarımın, el sanatlarının ve kapitalist sanayi ve ticaretin sosyalist dönüşümü ile ilkenin sosyalist sanayileşmesini aşağı yukarı üç-beş yıllık plan dönemi içinde adım adım gerçekleştirmek ve böylece Çin'de sosyalist bir toplum kurma hedefine ulaşmaktır." (4)

Öncü, birinci yolu, tarımın sosyalist dönüşümünü top-

rak devrimi temelindeki işçi-köylü ittifakı ile değil, yeni bir temelde, sosyalist devrim temelindeki işçi-köylü ittifakı ile başarabilir.

Tarımın sosyalist dönüşümündeki amaç, "geniş köylük bölgelerde kapitalizmin kaynağını kurutmaktır." (5) Demokratik Devrim dönemindeki işçi-köylü ittifakı, yeni dönemde, artık köylüleri yeterince tatmin etmekten uzak kalmaktadır. Onların durumlarını daha üst seviyeye çıkarmanın yolu, onlara sosyalizm yolunda rehberlik etmekten ve sosyalizmi inşadan geçer. Tarım alanındaki kolektifleştirme hareketi, köylülerle ittifakı sağlamlaştıracak ve sosyalizmi yerleştirecektir.

Daha 25 Aralık 1947'de "Şimdiki Durum ve Görevlerimiz" adlı raporunda Mao, yeni Çin'in iktisadi yapısından söz ederken, bu yapıyı şöyle açıklıyordu: Önder sektör olarak devlet ekonomisi, adım adım bireysel ekonomiden kolektif ekonomiye doğru gelişim gösteren tarım ekonomisi, küçük esnaf ve zanaatkarların bağımsız ekonomisi ile küçük ve orta sermaye ekonomisi ve Mao, "Bunlar yeni demokratik milli ekonominin bütünü oluşturumaktadırlar" saptamasıyla yeni demokratik Çin'in iktisadi yapısını tahlil edecektir. (6)

Devrimin ülke çapındaki zaferinden önceki yıllarda Mao, "Devrim bütün ülkede zafere ulaştıktan sonra, yeni demokratik devlet bürokrat-kapitalist sınıfın elindeki büyük devlet işletmelerini devralacak ve ülke ekonomisinin can damarlarını denetimi altına alacaktır. Fe-

2- Tibet'te toprak reformu 1952 Nisan'ında ancak başlatılabildi. Tibet'teki koşullar Sinkiang vb. alanlarınkinden farklıdır, siyasi ve iktisadi açıdan daha geri seviyededir. Mao, toprak reformu uygulamalarına her yerde aynı anda değil, bölgenin kendine özgü özelliklerini gözönüne alarak başlatılmaktadır. Bu bölgelerden biri de azınlık ulusların yaşadığı Tibet'tir.

3- Mao Zedung, "Üç kitle hareketinde kazanılan büyük zaferler", Seçme Eserler (5) s.67.68.

4- Mao Zedung, "Çin Komünist Partisi Milli Konferansında Yapılan Konuşmalar", Seçme Eserler 5. s.176.

5- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü ve Bugünkü Sınıf Mücadeleleri Üzerine Tartışma", Seçme Eserler 5, s.240.

6- Mao Zedung, "Şimdiki Durum ve Görevlerimiz", Seçme Eserler (4), s.185-186.

odalizmin kösteklerinden kurtulacak olan tarım ekonomisi gerçi daha oldukça uzun bir süre dağınık ve bireysel kalacaktır; ama daha sonra kooperatifleşme doğrultusunda adım adım geliştirilmesi mümkündür" diyerek (7) tarımdaki bireysel, geri, dağınık ekonomiden kolektif ekonomiye geçişin yolunu saptayabilmeye mümkündür" diyerek (7) tarımdaki bireysel, geri, dağınık ekonomiden kolektif ekonomiye geçişin yolunu saptayacaktır: Kooperatifleşme!

Tarımın Sosyalist Dönüşümü

Önce Lenin'in ünlü "KOOPERATİFÇİLİK ÜZERİNE" adlı makalesinden bir pasaj aktaralım:

"Özel kapitalizmde, kooperatifler, kapitalist girişimlerden farklıdır; tıpkı kolektif girişimin özel girişimlerden farklı oldukları gibi. Devlet kapitalizminde, kooperatifler, önce özel girişimlerdir, sonra kolektif girişimler oldukları için kapitalist devlet girişimlerinden farklıdır. Bugünkü düzende, kooperatifler kolektif girişim oldukları için, özel kapitalist girişimlerden farklıdır; ama eğer mülkiyeti devlete ait toprak üzerinde bulunuyorsa, eğer üretim araçları devlete yani işçi sınıfına aitse, sosyalist girişimlerden farklı değildir." (8) (abç)

Bu demektir ki kooperatifleşme yolu, sosyalizm yoludur ve Mao, Leninist düzlemde hareket etmektedir. Ayrıca belirtelim ki, ortaklıklar, arteller kolhozcu kolektifler ile kooperatifçilik biçimindeki ortaklıklar insanlık toplumunun çok eski tarihlerinde de farklı biçimlerde varolmuşlardır. Özellikle Rus obşına'sı biçiminde Rusya toprağında 19. yüzyılın sonuna dek kendisini hissettiren ve köy topluluğu biçiminde vücut bulan ortaklık somut bir örnektir. (9) Diğer toplumlarda da bu türdeki ortaklıklara rastlamak mümkündür.

Engels "Rusya'daki Toplumsal İlişkiler Üzerine" adlı makalesinde şöyle diyecektir; "Artelin, kendiliğinden ortaya çıkmış ve bu yüzden de, hâlâ çok az gelişmiş ve bu haliyle de ne yalnızca Rusya'ya, hatta ne de yalnızca Slavra özgü bir kooperatif dernek olduğu görülüyor. Bu gibi dernekler, onlara gerek duyulan her yerde kurulurlar. Örneğin daha da çeşitli biçimler aldıkları İsviçre'de sütçüler arasında, İngiltere'de balıkçılar arasında. Kırklarda onca Alan demiryollarını döşemiş olan Silezyalı demiryolu işçileri, eksiksiz erteller içinde örgütlenmişlerdir." (10)

Ve Marx Komünist parti manifestonun "1882 Rusça Baskıya Önsöz"nde şunları açıklayacaktır: "Büyük çapta yayıflamış olsa bile, gene de, ilkel bir ortak toprak sahipliği biçimi olan Rus obşına'sı doğrudan doğruya komünist ortak mülkiyetin üst biçimine geçebilir mi? Ya da, tersine, ilk önce, Batı'nın tarihsel evrimini oluşturan aynı çözülme sürecinde mi geçmelidir?"

7- Mao Zedung, "Şimdiki Durum ve Görevlerimiz", Seçme Eserler 4, s.185.

8- Lenin, "Kooperatifçilik Üzerine", İşçi Sınıfı ve köylülük 5, 500.

9- Rus obşinası: Köy topluluğudur. Kolektif, ya da kooperatif üretimin bu kaba, ilkel şekli, bireylerin güçsüzlüğünün sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bunun için bakınız Marx-Engels, Seçme Yapıtlar (1) sayfa 120-121, Seçme Yapıtlar (2) s.462-489. "Rusya'daki Toplumsal İlişkiler Üzerine", "Rusya'daki Toplumsal İlişkiler Üzerine", Engels. Ayrıca bakınız: Marx-Engels, Seçme Yapıtlar (3) syf. 182-198 arası. V.I. Zaslulç'in Mektubuna Yanıtın İlk Taslağı, Marx.

10- Engels, "Rusya'daki Toplumsal İlişkiler Üzerine", Marx-Engels, Seçme Yapıtlar (2), syf. 468.

Buna bugün verilebilecek tek yanıt şudur: Eğer Rus Devrimi, Batı'daki bir proleter devrimin habercisi olur ve bunlar, böylelikle, birbirlerini tamamlarlarsa, Rusya'daki mevcut ortak toprak sahipliği, komünist bir gelişmenin başlangıç noktası olabilir." (11)

Nitekim Engels, artel'i, Rusya'da avlanma anında avcı kabilelerinde görünen yaygın bir ortaklık, özgür işbirliğinin en basit biçimi olarak ele alır. Engels'e göre, Rusya'daki sert iklim, çeşitli türden sınıai faaliyeti zorunlu kılmakta ve de bundan dolayı da şehirselleşme ve sermayenin yokluğunun yerini, ortaklığın bu biçimi almaktadır.

Marx, "V.I. Zaslulç'in mektubuna yanıtın ilk taslağı"nda bu ortaklığın "temel karakterlerinden biri olan toprağın ortaklaşa mülkiyeti, kolektif üretimin ve mülk edinmenin doğal temelini oluşturur" der. (12)

Öncü, birinci yolu, tarımın sosyalist dönüşümünü toprak devrimi temelindeki işçi-köylü ittifakı ile değil, yeni bir temelde, sosyalist devrim temelindeki işçi-köylü ittifakı ile başarabilir.

Geçmiş dönemde insanlığın tarihinde belli koşullarda ortaya çıkan ortaklıklar, köy toplulukları ya da Rusya'daki biçimiyle Rus obşına'sı, yeni dönemde, kırdaki tarımın sosyalist dönüşümünde yeni, özgün ve sosyalizmin bir unsuru olarak işlev görecektir. Bunun içindir ki Lenin, "Biz köylülere, ancak, ortaklıklar ve arteller halinde örgütlenecek köylüye yardım etmeyi başarsak, devlet iktidarını elinde tutan işçi sınıfı, köylüye, gerçekten haklı olduğunu tanımlayabilecek, sürekli ve elle tutulabilir şekilde, sayısız köylü yığınlarını gerçekten kendi safına çekebilecektir" der. (13)

Devamla Lenin, "Biz, pratikte, köylüye ulaşabilen bir deneyim ile, ortaklığı artekl dayanan bir tarıma geçişin zorunlu ve mümkün olduğunu tanımladığımız zaman, ancak o zaman, Rusya gibi uçuz bucaksız bir köylü ülkesinde, sosyalist tarıma giden yolda ciddi bir adım atıldığını söylemeye hak kazanmış olacağız." (14)

Mao'da, Çin kırı için kooperatifleşmeyi temel sorun olarak ele almaktadır. "Kendi başına çalışan köylüler üretimi büyük ölçüde artıramazlar; dolayısıyla karşılıklı yardımı ve kooperatifleşmeyi ilerletmeliyiz. Eğer köylük bölgelerdeki mevzileri sosyalizm işgal etmezse, kaçınılmaz olarak kapitalizm işgal edecektir" diyen Mao, sosyalizme girişmezsek, kapitalizm mutlaka kontrolsüz bir biçimde yayılacaktır" der. (15)

Mao daha Haziran 1953 yılında, Partinin geçiş dönemine ilişkin çizgisi gereğince, tarımın önündeki birlik yolunu sosyalist yol olduğunu ve partinin kırsal yöredeki merkezi görevimizde karşılıklı yardım ve kooperatifleşme hareketleri geliştirerek, tarımda verimliliği art-

11- Marx-Engels, "Komünist Parti Manifestosu"nun "1882 Rusça Baskısına Önsöz", Seçme Yapıtlar (1), s.121.

12- Marx-"V.I.Zaslulç'in Mektubuna Yanıtın İlk Taslağı" Seçme Yapıtlar (3), s.191, Marx-Engels.

13- Lenin, "Tarım Komünleri ve Tarım Artelleri Birinci Kongresinde Verilen Söylev", İşçi Sınıfı ve Köylülük, syf. 394.

14- Lenin, "Tarım Komünleri ve Tarım Artelleri Birinci Kongresinde Verilen Söylev", İşçi Sınıfı ve Köylülük, syf. 394.

15- Mao Zedung, "Tarımda Karşılıklı Yardım ve Kooperatifleşme Üzerine İki Konuşma", Seçme Eserler 5, s.151-152.

tirmek olduğunu açıklıkla saptar.

Ayrıntılandırılmı,

Demokratik Devrim evresinde köylülerle bir ittifak, bir blok, bir anlaşma vardı ve bu bağlaşma toprak devrimi zemini üzerindeydi. Nedir ki, yeni dönemde, geçiş döneminde, toprak zemini üzerinde yükselen bu ittifak kırsal kitleyi tatmin etmekten uzaktı. Proletaryanın öncüsü izlediği siyasetle, ivedilikle değişikliğe gitmek zorundaydı. Demokratik Devrim süreci yerini, sosyalist inşa sürecine bırakmıştı. Dolayısıyla sınıf ilişkilerindeki değişikliğe bağlı olarak yeni sürecin beraberinde getirdiği yeni çelişmeler öne çıkmıştı ve bu çelişmelere uygun olarak da siyaset ve iktisat cephesinde yeni bir politikanın saptanması gerekiyordu.

Mao önderliğindeki ÇKP, her özgülde, her somut durumda, sınırlararası ilişki ve çelişkileri, mücadelenin doğrultusunu, devrimin sivri ucunun yöneleceği alanı, iktisadi ve siyasi açıdan özgün aşamada açıklıkla saptayabilmiş ve buna uygun işlevlerle silahlandırmıştır kendini.

Toprak ağalarının topraklarına zorla uygulama, yerel zorbaları devrime ve onların topraklarını yoksul ve az topraklı köylülere dağıtma temelindeki eski sürecin eski ittifakı, demokratik devrim gündemde olduğu döneme uygundu, yeni döneme sosyalist inşa dönemine artık uygun düşmüyordu. Demokratik Devrimin görevlerinin esas olarak tamamlanmasından sonra, tarımda kooperatifleşme, köylülerle sosyalizm temelinde bir ittifakı proleter öncünün önüne dayadı.

Bu durumu Mao şöyle açıklayacaktır: "Toprak devrimi bizim köylülerle demokrasi temelinde bir ittifak kurmamızı ve onların toprak elde etmelerini sağladı. Köylülerin toprak elde etmesi, kapitalist mülkiyeti ya da bireysel mülkiyeti değil de, yalnızca feodal mülkiyeti yıkması bakımından burjuva-demokratik nitelikte bir devrimdi. O ittifak, burjuvazinin ilk kez kendini tecrit edilmiş hissetmesini sağladı. 1950 yılında 3. Genel Toplantı'da, dört bir yana yumruk sallanmasına karşı çıkmıştım. Toprak reformu ülkenin geniş bölgelerinde henüz gerçekleştirilmemiş, köylülerde tamamen bizim safımıza geçtiği zaman "üç kötülüşe" ve "beş kötülüşe" karşı mücadele kampanyasını başlatmak bizim için mümkün ve zorunluydu. Tarımda kooperatifleşme, köylülerle ittifakımızı burjuva demokrasisi temelinde değil, proleter sosyalizmi temelinde sağlamlaştırmamızı sağlayacaktır. Bu, burjuvaziyi kesin olarak tecrit ederek bu kapitalizmin nihai olarak ortadan kaldırılmasını kolaylaştıracaktır. Bu meselede insafsızız. Bu meselede Marksizm gerçekten acımasız ve merhametsizdir, çünkü emperyalizmin, feodalizmin, kapitalizmin ve küçük üretimin kökünü kazımaya kararlıdır." (16)

Dolayısıyla, demokratik devrimin görevlerinin tamamlanmasıyla birlikte, yani toprak ağası sınıfın ve bürokratik kapitalist sınıfın alaşağı edilmesi sonucu, işçi sınıfı ile ulusal burjuvazi arasındaki çelişme baş çelişme halini almış ve ulusal burjuvazi ara bir sınıf olmaktan

çıkmıştır. (17)

Bu da gösteriyor ki, Mao önderliğindeki ÇKP, her özgülde, her somut durumda, sınırlararası ilişki ve çelişkileri, mücadelenin doğrultusunda, devrimin sivri ucunun yöneleceği alanı, iktisadi ve siyasi açıdan özgün aşamada açıklıkla saptayabilmiş ve buna uygun işlevlerle silahlandırmıştır kendini.

Çin'de tarımda kooperatifleşme yolu, üç-beş yıllık plan döneminde esas olarak çözülecek, dağınık, geri, bölük-pörçük niteliği ile orta yerde duran kırsal tarım, hayvanların koşulduğu tarım araçları kullanan küçük çaplı tarımdan büyük makinaların kullanıldığı büyük ölçekli tarıma kooperatifleşme yoluyla adım adım geçilerek, kırsal alanda sosyalist dönüşüm yerine getirilecektir.

Tam da bu bağlamda Mao, önemli bir noktaya açıklık getirerek, farklı koşul ve ayrı çerçevede gündeme gelen Sovyet Devrimi'nde öngörülen tarımdaki sosyalist dönüşüm yolunu aynı izi sürerek Çin'e uygulamanın yanlışlığına işaret eder. Bu sorunu ilerleyen sayfa-larımızda ele alacağımızı belirterek şunu not edelim ki, Mao, burada Sovyet deneyiminin yanlışlığına değil, Sovyetlerin de dahil olduğu kapitalist ülkelerde tarımın Çin biçimiyle değil, "kapitalist bir biçimde" gelişeceğini açıklar. Bu konuya ileride döneceğiz.

Mao, Haziran-1955 yılında yazdığı önemli bir makalesinde "partimiz Merkez Komitesi Çin'de Tarım Kooperatifleşmeyi nasıl gerçekleştirmeye karar vermiştir?" sorusuna şu karşılığı verir: "Tarımda kooperatifleşmeyi esas olarak onsekiz yılda tamamlamayı tasarlamaktadır. 1949 Ekim'inde Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından 1952 yılının sonuna kadar geçen üç yılı biraz aşkın dönem, milli ekonominin onarılmasına ayrıldı. Bu dönemde tarım alanında toprak reformunun tamamlanmasının ve üretimin eski haline getirilmesinin yanısıra eskiden kurtarılmış bölgelerin tümünde tarım üreticileri, karşılıklı yardım ekiplerinin örgütlenmesini büyük ölçüde yaygınlaştırdık ve yarı-sosyalist nitelikte tarım üreticileri kooperatifleri kurmaya da başladık ve biraz tecrübe kazandık. Ardından 1953 yılında başlayan birinci beş yıllık plan dönemi geldi; o günden bu yana tarımda kooperatifleşme hareketinin ülkenin tümüne yayıldığı ve tecrübemizin arttığı aşağı yukarı üç yıllık bir süre geçti. Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından üçüncü beş yıllık planın tamamlanmasına kadar olan dönem onsekiz yılı kapsamaktadır. Bu dönemde, tarımın sosyalist dönüşümü ile birlikte, sosyalist sanayileşmeyi ve el sanatlarının, kapitalist sanayi ve ticaretin sosyalist dönüşümünü de esas olarak tamamlamayı tasarlıyoruz." (18)

İkincisi, tarımda kooperatifleşmede izlenecek yöntem, adım adım ilerleme yöntemidir. Bundan şu anlaşılmalıdır. İlk etapta köylülerle gönüllü katılım ve karşılıklı yarar ilkeleri uyarınca, içinde sosyalizmin yalnızca bazı nüvelelerini taşıyan birkaç ya da sınırlı sayıda aileyi kapsayan TARIM ÜRETİCİLERİ KARŞILIKLI YAR-DIM EKİPLERİ örgütlemek, akabinde, gönüllülük ilkesi temelinde, karşılıklı yarar uyarınca, karşılıklı yardım

17- Mao Zedung, "Çin'deki Bay Çelişme İşçi Sınıfı ile Burjuvazi Arasındaki Çelişmedir", Seçme Eserler (5), s.87.

18- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümüne Üzerine", Seçme Eserler (5), s.225-226.

15- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü ve Bugünkü Sınıf Mücadelesi Üzerine Tartışma", Seçme Eserler (5), s.242.

ekipleri piramidi üzerinde toprak hisselerinin birleştirilmesi ve ortak yönetimle işgören YARI-SOSYALİST nitelikte Tarım Üreticileri Kooperatifleri örgütlemek; nihayet üçüncü etapta, karşılıklı yarar, gönüllülük ilkesi uyarınca yarı-sosyalist kooperatiflerden TAMAMEN SOSYALİST Büyük Tarım Üreticileri Kooperatiflerini örgütlemek, en sonu, tamamen sosyalist, büyük tarım üreticileri kooperatiflerinden de 29 Ağustos 1958 yılında ÇKP Siyasi Bürosu'nca onaylanan ve **Büyük İleri Atılım** yıllarında, kitlelerin sosyalizme doğru coşkulu atılımının sonucu gündeme gelen HALK KOMÜNLERİ'ni örgütlemek.

Adım adım bu ilerleme yöntemine ilişkin Mao, şu açıklamayı yapacaktır: "Bu adımlar, köylülerin kendi tecrübeleriyle sosyalist bilinçlerini yavaş yavaş yükseltmelerini ve yavaş yavaş hayat tarzlarını değiştirmelerini mümkün kılıyor, böylece ani değişiklik duygusunu hafifletiyor." (19)

Yarı-sosyalist nitelikteki kooperatifler, toprak hisselerinin birleştirilmesi ve birleşik yönetimle işleyen kooperatiflerdir. Bu kooperatiflerde, üyelerinin toprak, koşum hayvanları, tarım aletleri şeklindeki üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti korumalarına izin verilmektedir. Dolayısıyla, bu nedenden ötürü, bu kooperatifler yarı-özel mülkiyetin nüvelerini taşıdıkları ama yönetimi sosyalizme doğru bir gelişim seyri izlediği gibi özgün yanlarıyla karakterize olurlar. Bunlar, tam sosyalist değil, yarı-sosyalisttir bu özelliklerden dolayı. Oysa, toprak hisselerinin birleştirildiği bu **ilkel kooperatifler dışında ileri kooperatiflerde** toprağın ve diğer üretim araçlarının özel mülkiyeti yerini, kolektifin ortak mülkiyetine bırakmıştır. (20)

Halk Komünlerine gelince?

Çin'in tümünde 1958 yazında, Büyük İleri Atılım'ın ilk aşamalarında örgütlendiler. Birkaç ay içinde 750 bin kooperatif, 27 bin halk komünü halinde birleştirildi.

Bu komünler hakkında Mao, şunları söyler; "Halk Komününün özelliği; sanayi, tarım, ordu, eğitim ve ticaretin toplumsal yapımız ile bütünleşeceği temel düzey oluşudur. Şu anda komünler, temel düzeydeki yönetim örgütleridir. Ordu, özellikle emperyalistlerden gelecek yabancı tehlikeler ile uğraşır. Komün, sosyalist mülkiyetten (şimdiki) tam kapsamlı kamu mülkiyetine ve tam kapsamlı kamu mülkiyetinden komünist mülkiyete geçişler için en iyi örgütsel biçimdir. Gelecekte, geçişler

19- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü Üzerine", Seçme Eserler (5), s.227.

20- Çin'in kırsal bölgelerindeki kolektif mülkiyet biçimlerini şöyle sıralayabiliriz. Üretim ekibi: En küçük kolektif mülkiyet biçimidir. Onbeş ile otuz beş arası aileyi kapsar. Ekip, temel mülkiyet ve üretim birimidir; üzerinde çalıştığı toprağa, yük hayvanına, dövmeye ve kurma makinelerine sahiptir. Üretim tugayı: beş ile onbeş ekibten oluşur. Traktör ve sulama aletleri gibi, ekiplerin satın almayacağı kadar pahalı araçlara sahiptir. Tugay, ekilen tepeleri tarayıcı gibi işleri de üstlenir. Komün: Nüfusu birkaç binden, birkaç onbine kadar olan on ile otuz tugaydan oluşur. Komünler, tugaylararası koordinasyonu sağlar; ve tugayların üstesinden gelebilecek kadar büyük sınırlı teşebbüslere ve projelere sahiptirler ve bunları işletirler. Kolektif mülkiyet biçimleri, bütün halkın mülkiyetinden farklıdır. Kolektif mülkiyette, üretim araçları, toplam nüfusunun bir bölümünün elindedir; tüm halkın mülkiyetinde ise, toplumun bir kesimi değil, tümünün mülkiyetindedir. Bu sonuncu biçimde, ürünler tüm topluma aittir.

1973'te, tüm halkın mülkiyetindeki sanayi, toplam sabit servetin yüzde 97'sine sanayi ile uğraşan halkın yüzde 63'üne ve toplam sınırlı çıktının yüzde 86'sına ulaşıyordu. Kolektif mülkiyet altındaki sanayi ise sabit servetin yüzde 3'ünü, sınırlı çıktının yüzde 36'sını ve toplam üretimin yüzde 14'ünü kapsıyordu.

tamamlandığı zaman, komün, komünist toplumun temel mekanizması olacaktır." (21)

Açıktr ki Mao, koşulların olgunlaşması ve nesnel duruma bağlı olarak adım adım ilerlemeyi ele almakta ve mülkiyet sorununu çözmektedir. Nitekim daha 1955 yılında yazdığı makalesinde bu durumu şöyle açıklayacaktır.

"Üretici güçlerini ve üretimlerini daha da geliştirmek için, koşullar olgunlaştığı zaman ilkel kooperatifleri ileri kooperatifler haline getirmeyi düşünmek gerekir. İlkel kooperatifler yarı-özel mülkiyet sistemini koruduklarından zamanla bu, üretici güçlerin gelişmesini engelleyecek ve insanlar mülkiyet sisteminin değiştirilmesini istemeye başlayacaklar ve böylece kooperatif, üretim araçlarının mülkiyetinin tamamen ortak olduğu kolektif yönetim altındaki bir ekonomik birim haline gelecektir." (22)

Geri üretici güçleri, ileri seviyeye çıkarmanın, geliştirmenin yegane yolu, tarımda, mülkiyet sorununu adım adım çözmektir. Mevcut tarihsel deneyim bu teorinin doğruluğunu tanımlamıştır.

Mao'yu anti-sosyalist, küçük burjuva demokrati olarak karalayan, Hoca ve şürekasına yeri gelmişken, Mao'nun şu önemli açıklamasını aktarmada yarar var: "**tarımımızın önündeki biricik yol, sosyalist yoldur.** Partinin köylük bölgelerdeki merkezi görevi, karşılıklı yardım ve kooperatifleşme hareketini geliştirmek ve tarımda verimliliği sürekli olarak arttırmaktır." (23) (abç)

Biz sosyalizme adım adım gelişmesini önerdik formülasyonu da Mao'nundur. (24) Mao, bu iyi formülden der, ne fazla hızlı ve ne de fazla yavaş! Hızlılık "sol", "hiç kımıldamadan durulursa" sağ hatalar yapılır. Dolayısıyla uygun yöntem, derece derece; adım adım geçiş formülasyonudur.

Artel ve ortaklıklar biçimindeki sosyalist dönüşüm için Stalin'in uyguladığı yöntem de budur. Stalin "geride kalmak, yığınlardan kopmak, ayrılmak demektir. Ama fazla hızlı koşmamak gerekir, çünkü fazla hızlı koşarsan yığınlarla bağını koparırın" der. (25) Ve Stalin, bu çözümlenmesini şu açık ifadelerle somutlaştırır. "Ama tarımı yeniden donatmak için **dağınık bireysel köylü işletmelerini, adım adım büyük işletmeler halinde**, kolektif işletmeler halinde birleştirmek gerekir; tarımı kolektif çalışma temeli üzerine kurmak gerekir." (26) (abç)

Ama nedir ki, aynı adımları savunan Mao, anti-

21- Mao Zedung, "SSCB'de Sosyalizmin İktisadi Sorunları Üzerine (Kasım 1958)" Seçme Eserler, s. 145

22- Mao Zedung, "Çin Köylülerinde Sosyalizmin İlerleyişine Yayımcının Notları", Seçme Eserler(5) syf. 311.

23- Mao Zedung, "Genel Çizgiden Ayrılan Sağ Sapmacı Görüşleri Çürütülmü" SE (5), sy. 104.

24- "Biz sosyalizme adım adım gelişmesini önerdik. Bu daha iyi bir formüldür. 'Adım adım' derken, bu adımların onbeş yıla ve her yıl içinde de on iki aya yayılması gerektiğini kastediyoruz. Çok hızlı gidilirse, 'sol' hatalara düşülür. Hiç kımıldamadan durulursa, önemli ölçüde sağ hatalar yapılır. 'Sol' ve sağ sapmalar karşı çıkmalı ve tüm süreç tamamlanmaya kadar adım adım geçişi uygulamalıdır." Mao Zedung "Genel Çizgiden Ayrılan Sağ Sapmacı Görüşleri Çürütülmü", SE (5), s.105.

25- Stalin, "Başarı Sarhoşluğu" Leninizmin Sorunları, s.377.

26- Stalin, "SSCB Komünist (Bolşevik) Partisi'nde Sağ Sapma", Leninizmin sorunları, s.301.

Leninist, anti-sosyalisttir; Stalin, Leninisttir, aynı yolda yürüyen iki büyük öğretmenden Mao, Hoca'ya göre küçük burjuvadır. Ama ne denli ki, inkarcılık, ihanet insanın kanına girmeyiversin!.. Geçiyoruz.

Çin'in tarım ekonomisinin büyük ölçüde bireysel nitelikte olduğu hatırlanırsa bunun ancak kooperatifleşme yoluyla dağınık, geri, bireysel ve tarla yaşamının yalnızlığından kurtulup birleşik, büyük çaplı tarım haline geleceği açıktır. Geri üretici güçleri, ileri seviyeye çıkarmanın, geliştirmenin yegane yolu, tarımda, mülkiyet sorununu adım adım çözmektir. Mevcut tarihsel deneyim bu teorinin doğruluğunu tanıtlamıştır.

Sosyalist dönüşümün arifesinde, arz ile talep arasında, mülkiyet ile üretici güçler arasındaki gelişmeyi çözmek Mao önderliğindeki ÇKP'nin başlıca göreviydi. Arz ile talep arasında ciddi gelişmeler mevcuttur; bu çelişme çözülmeyen, şehirlerin tüketim talebini karşılamak mümkün olmayacaktır.

Sorun şudur: MÜLKİYET SORUNU!

Bolluk ile bireysel mülkiyete dayanan üretim ilişkileri birbirine taban tabana zıttır. Öyleyse, bireysel mülkiyetten kolektif mülkiyete geçilmelidir. ÇKP'nin genel çizgisinin hedefi de mülkiyet sorununun çözülmesidir. Özel mülkiyetten emekçi halkın kolektif mülkiyetine; burjuvazinin mülkiyetinden devlet mülkiyetine. Ancak bu yollardır ki üretici güçler gelişip, arttıracak; arz ile talep arasındaki çelişme çözülecektir.

Adım adım kooperatifleşme sürecinin yaşanmasıyla birlikte, kırsal yörede, henüz kooperatiflerle bütünleşmeyen bireysel ekonomi de mevcuttur. Kırsal bölgelerde bir yanda, kooperatiflerle, tamamen özel mülkiyet sistemi altında çalışan bireysel köylüler arasında çelişme varoluşunu uzunca bir süre sürdürürken, öte yanda, kooperatiflerin kendi içinde de bir çelişme mevcuttur. Bu çelişme, yarı sosyalist nitelikteki kooperatiflerin özel mülkiyet temelinde kurulmuş olması gerçeğinden somutlaşır. Nedir ki, yarı-kamu, yarı-özel mülkiyet kolektif mülkiyete doğru ilerleyince bu çelişme de çözülecektir. (27)

Bireysel ekonominin varlık zemini üzerinde yükselen bu çelişmeyi çözmek için Mao, şu görevi öngörür: "Bireysel ekonominin sosyalist dönüşümünü sürdürmek, karşılıklı yardımı ve kooperatifleşmeyi geliştirmek ve kooperatifler kurmak bizim için yalnızca bir yöntem değil, önümüzdeki acil görevdir." (28)

Genel çizginin amacı, üretim ilişkilerini adım adım değiştirmektir. Üretim ilişkileri, üretim araçlarının mülki-

yetini, üretim sürecinde insanlar arasındaki ilişkileri ve dağılımı içerir. Nedir ki, Stalin'in deyişiyle mülkiyet sistemi üretim ilişkilerinin temelidir. Mao da aynı şeyleri söyler: "Deyim yerindeyse, mülkiyet sistemindeki devrim temeldir" der (29). Mülkiyet sistemi üretim ilişkilerinin temeli, ya da mülkiyet sistemindeki devrim temel olduğuna göre, özel mülkiyetin sosyalist dönüşümü kaçınılmaz bir zorunluluktur, yolu da: Tarımda kooperatifleşme!

Durumu çözümleyen Mao şöyle açıklar:

"Şu anda hem özel mülkiyet hem de sosyalist kamu mülkiyeti yasaldir ama özel mülkiyet giderek yasadışı olacaktır." (30)

Tarım alanındaki iktisadi politikayı saptarken Mao, Temmuz-1955'te yazdığı "Tarımın Kooperatif Dönüşümü" adlı makalesinde, kooperatif dönüşümün henüz tamamlanmadığı ya da esas olarak halledilmediği bölgelerde, toprak ağaları ve zengin köylülerin kooperatiflere kabulünü doğru bulmaz, ancak bununla birlikte, kooperatif dönüşümün esas olarak tamamlandığı bölgelerde, sağlamaştırılmı kooperatifler bazı koşullarda, uzun süreden beri sömürüden vazgeçmiş, kendi gücüyle çalışan, yasalara uyan toprak ağaları ve zengin köylülerin kooperatiflere kabulünü doğru bulur. Ve şöyle der; "bir yandan onları çalışma yoluyla yeniden eğitmeye devam ederken, kolektif çalışmaya katılmalarına izin verilebilir." (31)

Mao, zengin köylüler konusunda, farklı dönemlerde farklı taktikler öne sürmektedir. Bu, canlı hayatın canlı gerçeğidir. Gerçeği somut olgularda aramadır. Daha Mart-1950'de, yani kurtuluştan hemen bir yıl sonra Mao, zengin köylüler konusunda şu sağlam çözümlerde bulunacaktır.

Diyecektir ki, bu toprak reformu yıllarında, yalnızca kapitalist zengin köylülere değil, aynı zamanda yarı-feodal zengin köylülere de birkaç yıl henüz hiç dokunmamak gerekir. Dolayısıyla Mao bu sorunun çözümünü birkaç yıl ertelemeyi yani 1953 Yılında başlayacak olan üç-beş yıllık plan dönemine, sanayi, tarım, el sanatları vb. alanındaki sosyalist dönüşüm dönemine bırakmayı daha uygun bulur. Bunun nedenlerini Mao şöyle izah edecektir:

"Birincisi, toprak reformu şimdiye kadar görülmemiş büyüklüktedir ve aşırı sol sapmaların çıkması beklenebilir. Eğer zengin köylülere dokunmaz ve yalnızca top-

29- Mao Zedung, "Sovyet Ders Kitabı 'Siyasal İktisat' Üzerine Notlar", Sovyet İktisadının Eleştirisi, s.66.

30- Ayrıca Mao, şöyle açıklıyor: "Üç mu toprak üzerinde "özel mülkiyeti desteklemek" ve "dört büyük özgürlüğü" uygulamak, az sayıda zengin köylünün sayısının artmasını kolaylaştırmak ve kapitalist yolu izlemektir. İl ve ilçe kadroları çalışmalarını, yavaş yavaş, tarımsal üretimde karşılıklı yardıma ve kooperatifleşmeye, sosyalizmin ilerlemesine kaydırmalıdır. Eğer onlar sosyalizm için çalışmıyorlarsa, ne için çalışıyorlar? Bireysel ekonomi için mi? İl ve ilçe parti komite sekreterleri sosyalizm için çalışmayı son derece önemli bir mesele olarak görmelidirler. Parti sekreterleri için başına geçmelidirler, ben de Merkez komitesinin sekreteriyim. Merkez Komitesi bürolarının sekreterleri, eyalet, bölge, il ve ilçe parti komiteleri ve her kademedeki sekreterler için başına geçmeli ve çalışmaya bizzat yönetmelidirler. Şu anda, merkez komitesi, çabalarının yüzde 70-80'ini tarımın sosyalist dönüşümüne harcıyor. Aynı şekilde, kapitalist sanayi ve ticareti dönüştürmek de sosyalizm için çalışmaktır. Köy çalışması bölümlerinde her kademedeki yoldaşlar ve bu konferansa katılan herkes, tarımın sosyalist dönüşümünde birer uzman olmalı ve teoride, çizgide, siyasette ve yöntemde ustalaşmalıdır." "Tarımda Karşılıklı Yardım ve Kooperatifleşme Üzerine İki Konuşma", Seçme Eserler (5), s.159-160.

31- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü Üzerine", SE (5), s.221.

27- Mao, bu durumu şöyle açıklıyor: "Tarım üreticileri kooperatiflerinin hem içinde, hem de dışında çelişmeler vardır. Bugünkü kooperatifler yarı-sosyalist niteliktedir, oysa kooperatiflerin dışında kendi başlarına çalışan köylüler tamamen özel mülkiyet sistemi altındadır. Dolayısıyla ikili arasında bir çelişme vardır. Karşılıklı yardım ekipleri, yalnızca kolektif çalışma yaptıkları, fakat mülkiyete dokunmadıkları için tarım üreticileri kooperatiflerinden ayrılırlar. Özel mülkiyet altındaki toprağın, koşum hayvanlarının ve büyük tarım araçlarının hisseler halinde belirtildiği bugünkü kooperatifler, özel mülkiyet temelinde kurulmuşlardır. Dolayısıyla kooperatiflerin içindeki sosyalist etkenlerle özel mülkiyet arasında bir çelişme, giderek çözülmesi gereken bir çelişme vardır. Gelecekte, bugünkü yarı-kamu, yarı-özel mülkiyeti, kolektif mülkiyete doğru ilerleyince bu çelişme çözülecektir. Önce sosyalizmin nüvelerini taşıyan karşılıklı yardım ekiplerinden, yarı-sosyalist ve sonra tamamen sosyalist kooperatiflere (hâlâ kolektif çiftlikler değil, tarım üreticileri kooperatifleri dityonuz) geçerek sağlam adımlar atıyoruz. Genel olarak karşılıklı yardım ekipleri, hâlâ tarım üreticileri kooperatiflerinin temelidirler." "Tarımda Karşılıklı Yardım ve Kooperatifleşme Üzerine İki Konuşma", SE (5), s.156.

28- Mao Zedung, "Tarımda Karşılıklı Yardım ve Kooperatifleşme Üzerine İki Konuşma", SE (5), s.158.

rak ağalarına dokunursak, toprak ağalarını etkili bir biçimde tecrit edebilir, orta köylüleri koruyabilir ve ayırım yapmaksızın dayak atma ve adam öldürmeye karşı önceden tedbir alabiliriz; yoksa bunun önlenmesi güç olur, ikincisi, kuzeydeki toprak reformu savaş zamanında yürütülmüştü. O sıralar savaş havası toprak reformu havasına ağır basıyordu. Ama şimdi, savaşın hemen hemen sona erdiği şu sırada, toprak reformu bütün açıklığıyla öne çıkmaktadır ve bunun toplumda yol açacağı sarsıntı özellikle büyük toprak ağalarının feryatları da özellikle acı olacaktır. Eğer yarı-feodal zengin köylülere şimdilik dokunmaz ve onları birkaç yıl sonra ele alırsak daha sağlam bir zemine basarız, başka bir deyişle siyasi bakımdan daha fazla insiyatife sahip oluruz." (32)

Kırsal alanda tarımın sosyalist dönüşümü döneminde de Mao, sağlamlaştırılmış kooperatiflerde, kooperatifçiliğin esas olarak tamamlandığı alanlarda yalnızca zengin köylüleri değil, yasalara uyan, uzun zamandır sömürden vazgeçmiş toprak ağalarını kooperatiflere alınmasına izin verilmesini savunur. Bu saptama, Mao'nun geniş erimli somut yaklaşımının en açık, en esnek, en ilkeli, zengin düşünce bolluğunun bir ifadesidir.

Ekim-1955 yılında yazdığı "Tarımın Kooperatif Dönüşümü ve Bugünkü Sınıf Mücadelesi Üzerine Tartışma" adlı ÇKP'nin genişletilmiş 6. Genel Toplantısı'nda yaptığı konuşmada Mao, Çin'de bir yanda tarımda kooperatifleşme hareketi sürerken, diğer yandan da kır burjuvazisine yani zengin köylülüğe karşı da SINIRLAMA siyaseti uygulamayı öngörmüştür. Zengin köylülere, ticarete, tefecilik ve toprak kiralamaya, ücretli işçi çalıştırmaya hiçbir kısıntı getirmeyen Teng Zuyuy'un dört büyük özgürlük programına karşı Mao, sözü edilen özgürlük alanlarında zengin köylülere sınırlama koymuştur. Böylece onlara kullanma, kısıtlama ve dönüştürme siyaseti uyarınca kısıtlı bazı özgürlükler tanınmıştır. Neden tüm özgürlükler kır burjuvazisinin elinden alınmadı da, kısıtlı da olsa bazı özgürlüklere serbesti tanındı denilebilir. Unutulmamalıdır ki, başka şeylerin yanında, her şeyi koşullar belirler. Koşullar, onlara bu sınırlı özgürlükleri kullanmayı emrediyorsa, bu neden yapılmasın? Yapılmalıdır ki, olgunlaşan koşullarla birlikte, burjuvazinin elinde kalan son özgürlüklerde koparılabilsin. Mao'nun sözleriyle "Bu küçük özgürlükleri de burjuvazinin elinden almanın koşullarını hazırlamalıyız." (33)

Çin özgülünde, tarımdaki kooperatifleşme hareketi döneminde ortaya çıkan temel sorunlardan biri, tarımdaki kooperatifleşmenin, sosyalist sanayileşme ile uyum halinde yürütülmesi gerektiğini anlamayan ve tarımın kooperatifleşme hızının sosyalist sanayileşmenin çok gerisinde olması gerektiğini savunan tezdır. Bu tez, tarımın son derece yavaş ilerlemesini isteyen mantıktır. Bu mantık, tarımın sanayiye ayak uydurması gerektiği tezini kavrayamıyordu.

Mao, bu anlayış sahiplerine karşı şu önemli tezlerle mücadele eder: "Çin'in bugünkü pazar için tahıl üretim düzeyi ile sanayi için hammadde üretim düzeyi dü-

şüktür, oysa devletin bu ürünlere duyduğu ihtiyaç yıldırdığı artmaktadır ve bu keskin bir çelişme ortaya çıkarmaktadır. Eğer tarımda kooperatifleşme sorununu aşağı yukarı üç-beş yıllık plan döneminde esas olarak çözümlersek, yani hayvanların koşullu tarım araçları kullanan küçük çaplı tarımdan, büyük çaplı maki-nalaşmış tarıma geçemez ve ayrıca devlet tarafından örgütlenen ve makina kullanılarak gerçekleştirilen yaygın bir toprağı ekilebilir hale getirme çalışmasını (üç-beş yıllık plan döneminde 400-500 milyon toprağın tarıma açılması öngörülmüyor) gerçekleştirmezsek, gidererek artan pazar için tahıl ve sanayi hammaddeleri talebiyle, temel ürünlerin genel olarak bugünkü üretim düzeyi arasındaki çelişmeyi çözümler, sosyalist sanayileşmemizde muazzam güçlüklerle karşılaşır ve onu tamamlayamayız. Sosyalizmi kurma süreci sırasında aynı sorunlarla karşı karşıya kalan Sovyetler Birliği, bu sorunu tarımın kollektifleştirilmesini planlı bir biçimde yöneterek ve geliştirerek çözmüştür. Biz de kendi sorunumuzu ancak aynı yöntemle çözebiliriz." (34) İkincisi, tarımla sanayi arasındaki ilişkide birine ağırlık verilip, diğeri ihmal edilemez; bunlar ayrı ayrı şeyler değildir. Üçüncüsü, sanayileşme ve tarımın teknik dönüşümünü gerçekleştirmek için ciddi fonlara gerek vardır ve bu fonların önemli bir bölümü de tarımdan sağlanabilir. (35)

Tarımın sosyalist dönüşümü ile, geniş köylük bölgelerdeki kapitalizmin kökü kazınarak, halkın durmaksızın büyüyen ihtiyaçları karşılanmış olacaktır. Bilinir ki, toprak, teknik tarım aletleri vasıtasıyla büyük ölçeklerle işlenmedikçe, tarla yaşamının yalnızlığında tek başına kalmış bireysel köylü işletmesi halkın bu ihtiyaçlarına cevap veremez. Marx, bu durumun çözümü için dönemin koşullarının gereği, toprağın ulusallaştırılmasıyla ancak bu görevin yerine getirilebileceğini açıklar. (36) Marx ve Engels'in bir Avrupa devrimi beklentisinin an meselesi olduğu kapitalizmin ömrünü doldurduğu ve sosyalizmin yakın olduğu görüşleri, bireysel, dağınık, geri tarımsal ekonominin, ancak ulusallaştırma yoluyla büyük ölçeklerle işlenebileceği sonucuna götürmüştür. Açık ki, Çin koşullarında, bireysel ekonominin dağınık, geri ve ilkelliğinin ancak kollektifleştir-

34- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü Üzerine", SE (5), s.223-224.

35- Mao, bu fonların yalnız tarımdan değil, aynı zamanda hafif sanayinin gelişmesiyle de sağlanacağını belirtiyor. Durum şudur: Hafif sanayi, önemli ölçüde kırsal bölgelerin ihtiyaç duyduğu malları üretiyor ve bu mallar köylülerin pazar için ürettiği tahılla ve hafif sanayinin ihtiyacı olan hammaddelerle değiştiriliyor; ve böylece hem devlet ve hem de köylülerin ihtiyacı karşılanıyor. Nihayet bu yolla devlet fonları da birikiyor. Hafif sanayinin büyük çapta gelişmesi, yalnızca ağır sanayi değil, tarımın da gelişmesini gerektiriyor.

36- "Toprağın Ulusallaştırılması"nda Marx şöyle diyecektir: "Bizim gereksinimimiz şey, her gün artan bir ürettir ve bunun gerekleri, birkaç kişinin bunu kendi kaprislerine ve kişisel çıkarlarına göre düzenlemelerine, ya da toprağın gücünü bilinçsizce tüketmelerine izin verilerek karşılanamaz. Sulama, drenaj, buharlı pulluk, kimyasal işlemler, vb. gibi tüm modern yöntemler büyük çapta tarıma girerler. Ama sahip olduğumuz bilimsel bilgiler ve makina vb. elimizin altındaki teknik tarım araçları, toprağı büyük ölçeklerle işlemedikçe, başarılı bir biçimde uygulamaya konulamazlar. Büyük ölçeklerle işleme (bizzat üreticily salt bir yük hayvancısına indirgeyen mevcut kapitalist biçim altında bile) iktisadi açıdan küçük ve parçabölek tarım karşısında madem bu kadar üstündür, ulusal boyutlarda uygulanacak olsa, üretime daha da büyük bir dürtü kazandırmaz mı? Bir yanda halkın durmadan büyüyen gereksinimleri, öte yanda ise, durmadan artan tarımsal ürün fiyatları, toprağın ulusallaştırılmasının bir toplumsal zorunluluk haline geldiğinin su götürmez bir kanıtıdır." Marx, Engels, SE (2), s.344.

32- Mao Zedung "Zengin Köylülerin Ele Alınmasıyla İlgili Taktikler Konusunda Görüşlerin Bildirilmesi İsteği", SE (5), s.25-26.

33- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü ve Bugünkü Sınıf Mücadelesi Üzerine Tartışma", SE (5), s.254.

me yoluyla büyük çaplı işlenebileceğidir.

Tarımın kollektifleştirilmesinde can alıcı sorunların başında, köylülüğün asla zora başvurmaksızın kollektifler içinde örgütlenmesidir.

İçine işlemiş bulunan mülkiyet duygusu, üzerinde üretilimini yaptığı toprağa olan bağınazca bağlılığı, köylülüğün bireysel toprak parçasının kollektif ekonomiye dönüştürülmesinde önemli sayılabilecek güçlükleri ortaya çıkaracaktır. "Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu" adlı makalesinde Engels, köylülüğün bu tutumunu şöyle dile getirir: "Bu bakımdan, sosyalist propagandayı can kulağı ile dinlemesi gerekir. Ama içine işlemiş bulunan mülkiyet duygusu, onu henüz bundan alıkoyar. Kendi küçük toprak parçasını korumak için ne kadar sert bir biçimde savaşım verme zorunda kalır, umutsuzluk onu oraya ne kadar sıkı bir biçimde kenetlerse, toprak mülkiyetinin ortaklaşa mülkiyete geçirilmesinden söz eden sosyal-demokrat da, ona o kadar, tıpkı tefeci ve avukat gibi, tehlikeli bir düşman olarak görünür." (37)

Engels, küçük köylüler için asla zora başvurulmaması, onun işletmesinin zorla kamulaştırılmaması gerektiğini belirterek, haklılığı birkaç devrim deneyimi ile tanımlanan şu yargıları belirtir:

"Öyleyse küçük köylüler karşısındaki konumumuz nedir? Ve iktidarı ele alacağımız gün onlara karşı nasıl davranmalıyız?

Önce, Fransız programının şu sözü yerden göğe kadar doğru: Küçük köylünün kaçınılmaz yokoluşunu öneden görüyoruz, ama biz bu yokoluşu çabuklaştırmakla hiç de yükümlü değiliz.

Sonra, iktidara geçtiğimizde, büyük toprak sahipleri için yapmak zorunda kalacağımız gibi, küçük köylüler için (karşılığını ister ödeyerek, ister ödemeyerek) zorla kamulaştırmayı aklımızdan bile geçiremeyeceğimiz de bir o kadar açık. Küçük köylü karşısındaki ödevimiz, ilkin, onu buna zorlayarak değil, ama örnekler aracılığıyla buna götürerek ve toplumun yardımını onun buyruğu altına koyarak, onun bireysel mülkiyetini ve işletmesini, kooperatif işletmeye dönüştürmektir. Ve bu konuda, daha bugünden gözlerine çarpmak üstünlükleri, küçük köylüye belli belirsiz de olsa gösterme araçlarımız eksik değil." (38)

Devamla Engels,

"Asıl önemli olanı, köylülere, onların mülkiyetini, bu mülkiyeti ancak kooperatif bir mülkiyet ve işletme durumuna dönüştürerek kurtarıp koruyabileceğimizi anlatmaktır. Çünkü köylüleri yıkıma götüren şey, bireysel mülkiyet sonucu olan bireysel işletmenin ta kendisidir." (39)

Aynı sorunda Lenin, biz der, köylülere ancak ortaklık, arteller yoluyla ortaklaşa tarımın yararlarını fiilen göstermeyi başarırız, sayısız köylü yığınlarını gerçekten kendi yanımıza çekebiliriz.

İşte söyledikleri: "Bu işletmeleri, herhangi aceleci bir yöntemle, bir kararnameyle, dışardan ve uzaktan uy-

gularan bir eylemle değiştirmek istemek büyük bir ahmaklık olur. Milyonlarca küçük köylü işletmesi üstünde, ancak yavaş yavaş, ihtiyatlı bir şekilde, ancak pratik ve tam başarıya ulaşmış örneklerle etkilenmenin olanaksız olduğunu çok iyi anlıyoruz. Çünkü köylüler, yalnız kitaplardan çıkarılmış öğütler ve işaretlere uyarak ciddi değişiklikleri kabul etmeyecek kadar sıkı sıkıya eski tarımsal ekonomiye son derece bağlı olan, son derece pratik kimselerdir. Bu olamaz. Böyle bir şeye girişmek saçmalık olurdu. Biz, pratikle köylüye ulaşabilmek bir deneyim ile, ortaklığı, artele dayanan bir tarıma geçişin zorunlu ve mümkün olduğunu tanıtladığımız zaman, ancak o zaman, Rusya gibi uçsuz bucaksız bir köylü ülkesinde, sosyalist tarıma giden yolda ciddi bir adım atıldığını söylemeye hak kazanmış olacağız." (40)

Mülkiyet duygusu, üzerinde üretimini yaptığı toprağa olan bağınazca bağlılığı, köylünün bireysel toprak parçasının kollektif ekonomiye dönüştürülmesinde önemli sayılabilecek güçlükleri ortaya çıkaracaktır.

RK(B)P VIII. Kongresi'nde orta köylüye karşı tutumla ilgili olarak da şöyle diyecektir Lenin: Sovyet iktidarının temsilcileri, orta köylü tarım komünleri dahil her çeşit ortaklaşmayı teşvik etmekle birlikte, bunların kurulmasında hiçbir zorlama başvurmamalıdır. (41) Bu sorunda Lenin'in hassasiyetini belirten sayfalarda pasaj aktarılabilir. (42)

Aynı düşünceler Stalin ve Mao'nun eserlerinde de önemli yer tutar.

"Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt" makalesinde Stalin, Tarımsal kollektifleştirme hareketinin belli başlı yanlışları nelerdir? sorusuna, bu yanlışlar en azından üç tanedir der ve şöyle açıklar: "Kolhozların oluşturulması sırasında, Leninist özgür katılma ilkesi çiğnenmiştir." (43)

Komünleri ne yapmalı, onları dağıtmak gerekmez mi sorusuna da şu yanıt verir: "Hayır, hiç de gerekmez, onları dağıtmak için hiçbir neden yok. Gerçek komünlerden söz ediyorum, yoksa hayal ürünü komünlerden değil, SSCB'nde tahıl bölgelerinde yüreklendirmeyi ve

40- Lenin, "Tarım Komünleri ve Tarım Artelleri Birinci Kongresinde Verilen Söylev", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.394.

41- Lenin, "RK(B) P.VIII. Kongresi-Orta Köylüye Karşı Tutumla İlgili Olarak", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.376.

42- "Orta köylüye karşı şiddet yöntemine karşıyız" diyen Lenin şöyle açıklar: "Orta köylüye karşı şiddet son derece zararludur. Orta köylü kalabalık bir tabakadır, milyonlarca insandan oluşan bir tabakadır. Avrupa'da bile, orada aynı önemi temsil etmediği halde, orada teknik ve kültür, kent yaşamı, demiryolları dev ölçülerde geliştiği halde, orada bu fikir daha çok kabule değer olduğu halde, hiç kimse, hiçbir devrimci sosyalist, orta köylü için şiddet önlemleri önermedi."

"Burada özellikle, eynanın özü gereği, şiddet yöntemleriyle hiçbir şey elde edemeyeceğimiz gerçeğine dayanmalıyız. İktisadi görev, burada, başka şekilde konmalıdır. Yapının temellerine hiç el dokundurmadan, aşağı indirilebilecek bir çatı düşünülemez. Kentlerde kapitalistlerin meydana getirdiği doruk, burada mevcut değil. Burada şiddete başvurmak, her şeyi berbat etmek anlamına gelecektir. Burada uzun bir eğitim zorunludur. Yalnız bizde değil, bütün dünyada pratik adam olan, gerçekçi olan köylüye, sosyalizmin her şeyden daha iyi olduğunu tanıtmak için somut örnekler vermeliyiz." "Görevimiz orta köylüyü mülksüzleştirmek değildir; görevimiz daha mükemmel bir düzene geçişin yöntemlerini köylülerden öğrenmek için, köy yaşamının özel koşullarını gözönüne almaktan ibarettir. Bir de şu: emir vermek yasaktır!" Lenin, "Moskova'da Parti Millîtanları Toplantısı", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.369-370.

43- Stalin, "Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt", Leninizm Sorunları, s.381.

37- Engels, "Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu" Marx, Engels, SY (3), s.560.

38- Engels, "Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu", Marx, Engels, Seçme Yapıtlar (3), s.571.

39- Engels, "Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu" Marx, Engels Seçme Yapıtlar (3), s.572.

desteklemeyi hak eden bir sürü görkemli komünlerimiz var. Sınav yıllarında direniş ve mücadele içinde güçlenmiş, böylece enine boyuna varlıklarının nedenini tanıtlamış eski komünlerden söz ediyorum. Şu yakın zamanlarda kurulan yeni komünlere gelince, bunlar, ancak köylülerin etkin desteğiyle ve bu köylülere tüketim araçlarını birleştirmeleri zorla kabul ettirilmeksizin, kendi istekleriyle örgütlendirilmişlerse, varlıklarını sürdürürebilirler." (44)

Mao'nun daha önce aktardığımız, kooperatifleşme planının gönüllülük ilkesi temelinde olduğu hatırlanır, bütün Marksizmin klasiklerinin tarımda sosyalist dönüşüm noktasında aynı çizgi üzerinde hareket ettikleri rahatlıkla görülebilir.

Tartışmalarımıza ışık tutması için şunu da belirtelim ki, Stalin'in orta köylüyü zorla ortadan kaldırdığı, ona şiddet uygulayarak yola soktuğu eleştirisi dayanaktan yoksun bir eleştiridir.

İşte bunun aksini tanıttayan SBKP tarihinden önemli bir pasaj; "Stalin yoldaş, sosyalizmin kurulması çalışmalarında işçi sınıfı ile orta köylüler arasındaki sağlam ittifakın sürdürülmesinin partimizin başlıca görevi olduğunu önemle belirtti." (45)

Dolayısıyla, Stalin'i utangaç bir biçimde bazı yönleriyle savunur gözüküp anti-Stalinciliği elden bırakmayan SAÇAK'ın "Stalin dönemini Lenin döneminden ayrılan en önemli olgu tarımda kolektifleştirme, zengin ve orta köylünün ortadan kaldırılmasıdır" (46) şeklinde eleştirisi, dayanaksız, ispatsız ve yalnızca suçlamadır.

Stalin'in 3 Nisan 1930'da yazdığı ve köylü sorununda yanlışlıkların kökü nerededir? sorusuna verdiği şu açık ve anlaşılır cevap, Perinçek'çi mantığa açık bir şamardır:

"Orta köylüye karşı yanlış davranmaktadır. Orta köylü ile ekonomik ilişkilerde zor kullanmaktadır, orta köylü yığınları ile ekonomik ittifakın baskı önlemlerine değil, orta köylü ile bir anlaşmaya, orta köylü ile bir ittifaka dayanması gerektiğinin unutulmasıdır." (47)

Bilinsin ve unutulmasın ki; Stalin hiçbir zaman ne pratikte ve ne de teoride orta köylüyü, zengin köylü ile aynı yere yerleştirmemiştir. Zengin köylüyü tecrit, sınır-lama ve tasfiye; orta köylüyle bir ittifak!

Kolektifleştirmede Çin ve Sovyet Yolu-Aynılığı, Ayrılığı

Her iki devrim deneyiminin buluştukları ve ayrılıkları noktaları belli-başlı çizgileriyle belirtmeden önce, Savaş Komünizmi ve NEP'i açıklamak gerekecektir. Özellikle NEP'in açıklanması, Sovyet tarımındaki kolektifleştirme hareketi açısından önemli bir noktadır.

Savaş Komünizmi

Savaşın ve emperyalist müdahalenin neden olduğu Savaş Komünizmi, proletarya devriminin kaçınılmaz bir aşaması değildir. "Savaş durumunun ve müdahalenin zorunlu kıldığı, proletarya diktatörlüğünün bir siyaseti-

dir." (48)

Bu siyaseti Stalin şöyle açıklayacaktır; "Savaş komünizmi pazar aracılığıyla değil, pazarın bir kenara itilmesiyle esas olarak ekonomi dışı ve kısmen askeri nitelikteki tedbirlerle şehir ve köy arasındaki doğrudan ürün değişimini yerine getirme planına dayanır." (49)

Bu politikanın amacı; ürünlerin gerek işçiler ve gerekse cephede savaşan devrimci ordunun ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde dağıtımını örgütlemektir.

Lenin'de "Aynı Vergi Üzerine" adlı broşüründe, Savaş Komünizmi için "aşırı kıtlık, yıkıntı ve savaş yüzünden başvurmak zorunda kaldığımız kendine özgü" bir politika diye söz eder. (50) Ve devamla, savaş ve yıkıntı, bizi 'Savaş Komünizmi'ne başvurmak zorunda bıraktı der. (51)

Bir yanda baştanbaşa yıkılmış, harab olmuş bir ülke, kıtlık, açlık, öte yanda, cephede savaşan devrimci ordunun ihtiyaçlarının karşılanması ve nihayet, büyük toprak sahiplerine karşı zorlu bir savaş veren ve örgütlemesi yeterli olmaktan uzak bir devletin ayakta kalabilmek için başvurmak zorunda kaldığı en uygun önlemdi, Savaş komünizmi. Kısaca bu politika ürün fazlasına zorluluğu uyguluyordu.

Nedir ki, Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün ekonomik faaliyetine savaş komünizmi ile başladığını söyleyemeyiz. Bazılarına sanıldığı gibi Sovyetler'de, proletarya diktatörlüğü inşa çalışmalarına savaş komünizmi ile değil, Yeni Ekonomik Politika ile başlamıştır. 1918 yılında, Lenin'in "Sovyet İktidarının Acil Görevleri" adlı broşüründe Yeni Ekonomik Politikanın esasları ortaya konmuştur. Müdahale ile birlikte bu siyaset geçici olarak iş savaş yıllarında kesintiye uğradı ve ancak iç savaşın bitimiyle, müdahalenin sona ermesiyle üç yıl, sonra ancak bu politikaya geri dönülebildi.

Bundan şu sonuca varabiliriz ki; a-) Savaş komünizmi, proletarya diktatörlüğünün zorunlu bir aşaması ve politikası değildir, b) SSCB'de proletarya diktatörlüğü, savaş komünizmi ile değil, NEP ile inşa çalışmalarına başladı, c) Bu politika savaşın ve müdahalenin doğrudan sonucudur.

"Savaş Komünizmi, şehir ve kırsal kesimdeki kapitalist unsurların kalesini cepheden saldırıyla ele geçirme yolunda bir teşebbüstü. Parti, bu saldırıda gereğinden fazla ileri gitmiş ve üssüyle bağlarının kopması tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Şimdi Lenin, biraz geri çekilmeyi, bir süre için üsse doğru geri çekilmeyi, kuvvet toplayabilmek ve yeniden saldırıya geçebilmek amacıyla kaleye cepheden saldırıyı, daha yavaş ilerleyen kuşatma yöntemine çevirmeyi öneriyordu." (52)

Ve Lenin şöyle açıklayacak bu yeni politikayı:

"1920'nin kötü ürün ve hayvan yemi kıtlığı, köylülerin zaten son derece çetin olan yoksulluğunu daha da ağırlaştırdı ve aynı vergi aşamasına derhal geçişi kesinlikle zorunlu kıldı." (53)

devamı gelecek sayıda

44- Stalin, "Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt", Leninizmin Sorunları, s.397.

45- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.388.

46- Saçak, sayı 59, s.6.

47- Stalin, "Kolhozcu Yoldaşlara Yanıt", Leninizmin Sorunları, s.380.

48- Komünist Enternasyonal Programı, s.120, "Komünist Programı Üzerine", 5 Temmuz 1928, Stalin.

49- Komünist Enternasyonal Programı, s.120, "Komünist Programı Üzerine", 5.7.1928. S.

50- Lenin, "Aynı Vergi Üzerine", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.436.

51- Lenin, "Aynı Vergi Üzerine", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.437.

52- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.314.

53- Lenin, "Komünist Enternasyonal'in III. Kongresi -Komünist Enternasyonal'in III. Kongresi'ne Sunulmuş RKP'nin Taktiklerine İlişkin Rapor'daki Tezler- 12 Temmuz 1921", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.469.

ASKERAN

I./

Askeran
Askeran
Askeran

*Ve ben selam eder ateş ülkesi o nar dudaklarından öperim
ki dört bir yanım askeranken*

II./

Askeran
Askeran
Askeran

*Askeran ki zulmeder
Askeran ki hükmedar
Askeran ki...*

III./

*Ey yitik ülkeli şahtiyan çocuk
Ellerin nevrüz aşkı
Ellerin gül
Ellerin dün dün dün*

IV./

*Ki umudun ülkesinde hudutlar şanlı bir gizdir
Peşmerge aşkıdır askeran gezer her adım bir ölümdür
Ben geyikler ve güzel ütopyalar peşinde koşan
Yürek dolusu firari*

V./

*Bilirsin
Hiçbir şeyin hesabı sorulmadı görülmedi daha*

VI./

*Şimdi alınçatımda çapraz fişekliğim
Cebimde rehin sevgiliden artakalmış son mektubum
Eteklerinde dağlarımın vurulmuş güzelim yoldaş suretleri
Ünal Memet Kemal
Ölümü yaşıyorken ben
Bir kez daha inadı:a selam eder gözlerinden gözlerinden
öperim*

Haydar UĞUR

NİHAT BEHRAM

*Cenk
Çeşitlemesi*

YURT

Emir Ali
YAĞAN

URMİYE MAVİSİ

YURT Yayıncılık ve
Kitapçılık Ltd. Şti.

MANTIK
VE
DİYALEKTİK
aydın çubukçu

YURT

ÇIKTI TÜM KİTAPÇILARDA

ÇIKTI

Veysel UÇAR

Erdoğan TEKİN

*“Her dürüst insanın görevi,
köleleştirilenlerin yaşama hakkı için
yürütülen savaşa, bütün aklını, yüreğini
koyarak bu savaşın akışını hızlandırmak,
çekilen acıları azaltmaktır. İşte gerçek
kahramanlığın gerekli olduğu yer
burasıdır.”*

İSMAİL CÜNEYT
21 ARALIK 1983

YAŞAR
AYAŞLI

*Onların birer ayrı otu tarlasında
Bir tutam çiçektiler
Binlerce ihanet çirkinliğinde
Bir avuç direnci güzellediler*

ARAMIZDALAR

REMZİ
KÜÇÜKERTAN

METİN AYDIN
11 ARALIK 1981

SELİM
AÇAN